Neapolis University

HEPHAESTUS Repository **http://hephaestus.nup.ac.cy**

Department of Economics and Business Master in Public Administration (MPA)

2020-05

þÿ š ± ¹ ½ ¿ Ä ¿ ¼ ¯ ± º ± ¹ ” · ¼ ¹ ¿ Å Á ³ ¹ º Ì Ä

þÿ Ä · Ç Á ® Ã · ½ - É ½ Ä µ Ç ½ ¿ » ¿ ³ ¹ Î ½

þÿ À Á ¿ Ã Ç ¿ » ¹ º ® µ º À ± ¯ ´ µ Å Ã ·

þÿ £ ¬ » ¿ Å , ‘ ¸ · ½ ¬

þÿ Á Ì ³ Á ± ¼ ¼ ± ” · ¼ Ì Ã ¹ ± Â ” ¹ ¿ ¯ º · Ã · Â , £ Ç ¿ » ® Ÿ ¹ º ¿ ½ ¿ ¼ ¹ º Î ½ • À ¹ Ã Ä · ¼ Î ½ º ± ¹ ” ¹ ¿ ¯ º
þÿ ± ½ µ À ¹ Ã Ä ® ¼ ¹ ¿ • µ ¬ À ¿ » ¹ Â ¬ Æ ¿ Å

http://hdl.handle.net/11728/11572

Downloaded from HEPHAESTUS Repository, Neapolis University institutional repository

ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

ΑΘΗΝΑ ΣΑΛΟΥ

ΜΑΪΟΣ/2020

Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου

ΣΧΟΛΗ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Διατριβή η οποία υποβλήθηκε προς απόκτηση εξ αποστάσεως μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στη Δημόσια Διοίκηση στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις

ΑΘΗΝΑ ΣΑΛΟΥ

ΜΑΪΟΣ/2020

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © ΑΘΗΝΑ ΣΑΛΟΥ, 2020

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της διατριβής από το Πανεπιστημίου Νεάπολις δεν υποδηλώνει απαραιτήτως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του Πανεπιστημίου.

Ονοματεπώνυμο Φοιτήτριας: Αθηνά Σάλου

Τίτλος Μεταπτυχιακής Διατριβής: Καινοτομία και Δημιουργικότητα με τη Χρήση Νέων Τεχνολογιών στην Προσχολική Εκπαίδευση

Η παρούσα Μεταπτυχιακή Διατριβή εκπονήθηκε στο πλαίσιο των σπουδών για απόκτηση εξ αποστάσεως μεταπτυχιακού τίτλου στο Πανεπιστήμιο Νεάπολις και εγκρίθηκε στις …… από τα μέλη της Εξεταστικής Επιτροπής.

Εξεταστική Επιτροπή:

Πρώτος επιβλέπων (Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφος): Ελένη Μουσένα

Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής: Αναστασία Ρέππα (Π)

Μέλος Εξεταστικής Επιτροπής: Σάββας Χατζηχριστοφής

Η ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Η Αθηνά Σάλου, γνωρίζοντας τις συνέπειες της λογοκλοπής, δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία με τίτλο «Καινοτομία και Δημιουργικότητα με τη Χρήση Νέων Τεχνολογιών στην Προσχολική Εκπαίδευση», αποτελεί προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας και όλες οι πηγές που έχω χρησιμοποιήσει, έχουν δηλωθεί κατάλληλα στις βιβλιογραφικές παραπομπές και αναφορές. Τα σημεία όπου έχω χρησιμοποιήσει ιδέες, κείμενο ή/και πηγές άλλων συγγραφέων, αναφέρονται ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή.

Η Δηλούσα

Αθηνά Σάλου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Πολλά εκπαιδευτικά στελέχη και διευθυντές της Προσχολικής Εκπαίδευσης στην Ελλάδα, πειραματίζονται και καινοτομούν κατά τη διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας και των διοικητικών τους καθηκόντων, κάνοντας χρήση διαφόρων εκπαιδευτικών τεχνικών και τεχνολογικών εργαλείων. Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να μελετήσει τους παράγοντες που επηρεάζουν την ένταξη αλλά και την εφαρμογή αυτών των καινοτόμων πρακτικών στις εκπαιδευτικές και μαθησιακές διαδικασίες υπό το πρίσμα των Νέων Τεχνολογιών.

Η εκπαιδευτική ηγεσία αποτελεί τον πιο κρίσιμο παράγοντα προώθησης και εφαρμογής καινοτομικών πρακτικών στις εκπαιδευτικές μονάδες προσχολικής εκπαίδευσης, ενώ το κράτος σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Ένωση προσπαθεί, όχι πάντα επαρκώς, να υποστηρίζει τεχνολογικά τα νηπιαγωγεία, προωθώντας καινοτόμα προγράμματα και δράσεις. Η καινοτομία δε θεωρείται ατομικό επίτευγμα, αλλά ομαδικό, και η χρήση των νέων τεχνολογιών μπορεί με σωστή διαχείριση να αλλάξει τόσο τη διδακτική πράξη όσο και τη διοικητική – οργανωτική διαδικασία, εφόσον υπάρχει επιμόρφωση, διάθεση και συνεργασία μεταξύ των εκπαιδευτικών φορέων. Βήματα προς αυτή την κατεύθυνση γίνονται τα τελευταία χρόνια στη χώρα μας.

Στην έρευνα επιλέχθηκε η ποιοτική μέθοδος συλλογής δεδομένων, η οποία επιτρέπει την πολύπτυχη εξέταση του θέματος με μικρό αριθμό υποκειμένων, όπου μας ενδιαφέρει η κατανόηση και η καταγραφή απόψεων σχετικά με τα ερευνητικά ερωτήματά μας. Το εργαλείο συλλογής δεδομένων είναι η ημιδομημένη συνέντευξη με ερωτήσεις κλειστού και ανοιχτού τύπου. Το δείγμα αποτελείται από δεκατέσσερις (14) Έλληνες νηπιαγωγούς από περιοχές όλης της επικράτειας – συγκεκριμένα από τους Νομούς Θεσσαλονίκης, Πέλλας, Χανίων και Λάρισας – οι οποίοι υπηρετούν παράλληλα ή έχουν υπηρετήσει στο παρελθόν σε διευθυντικές θέσεις.

Συμπερασματικά, οι σύγχρονοι Έλληνες νηπιαγωγοί και διευθυντικά στελέχη της Προσχολικής Εκπαίδευσης, θεωρούν πως τα διάφορα σεμινάρια επιμόρφωσης και κατάρτισης μπορούν και πρέπει να στηρίζουν το έργο τους, ενώ η πλειοψηφία αυτών σχεδιάζει δημιουργικές εργασίες στηριζόμενοι στις νέες τεχνολογίες. Παρόλα αυτά, σημειώνεται μεγάλη έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής, ενώ οι πρωτοβουλίες για επιμόρφωση πηγάζουν στο μεγαλύτερο ποσοστό από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς χωρίς το κράτος να συμβάλλει ιδιαίτερα σε αυτό.

Λέξεις – Κλειδιά: Εκπαιδευτική Καινοτομία, Προσχολική Εκπαίδευση, Νέες Τεχνολογίες, Σχολική Ηγεσία, Εκπαιδευτική Αλλαγή.

ABSTRACT

Many Greek kindergarten teachers and supervisors involve innovative practices during their school lessons and educational career, supported by ICT tools. The aim of this paper is to investigate the key factors that influence the integration and application of these innovative practices in the educational and training school processes, supported by ICT tools and technological methods.

The most crucial factor for the promotion and implementation of innovative practices is the educational leadership of each school unit. At the same time, the Greek state and the European Union corporate with each other in order to offer innovative programs and new technology tools for the Greek kindergarten units. Innovation is not an individual accomplishment, while new technology can lead to an educational change. Key factors that lead to educational change is also teachers' training, their positive attitude towards change and collaboration between the educational executives.

The following is a qualitative research that focuses on the understanding and the recording of teachers and supervisors' opinions and experiences about innovation and ICTs in education. The data are gathered through interviews that follow a basic structure of questions and permit the sample to speak in a more open way. The sample is composed of fourteen kindergarten teachers nationwide – particularly from the districts of Thessaloniki, Pella, Chania and Larissa – who are now or have been in the past supervisors.

In conclusion, modern Greek educational executives consider very valuable the seminars about ICT tools and innovative practices, since as they say, they support their ideas and projects and help them to create creative and innovative lessons. Nevertheless, Greek kindergartens lack of sufficient technology tools and computers quite much, while teachers themselves must search for their personal technological and pedagogical new knowledge through seminars and new degrees, without the ultimate help of the state.

Key words: Educational Innovation, Kindergarten School, ICTs, School Leadership, Educational Change

Ευχαριστίες

Με την ολοκλήρωση της μεταπτυχιακής μου διατριβής θα ήθελα να ευχαριστήσω από καρδιάς την επιβλέπουσα καθηγήτριά μου κα. Ελένη Μουσένα για τη συνεργασία μας, τις υποδείξεις, τις συμβουλές, την εμψύχωση και το χρόνο που αφιέρωσε για το έργο μου. Μέσω της διαδικασίας συγγραφής και ακολουθώντας τις πολύτιμες για εμένα συμβουλές της, έμαθα να διεξάγω έρευνες τέτοιας έκτασης και σοβαρότητας και να γράφω επιστημονικώς άρτια. Το πέρας του μεταπτυχιακού μου, με όλες τις γνώσεις που μου προσέφερε, στιγματίζεται θετικά από την παρούσα διατριβή.

Στη συνέχεια, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους όσοι συμμετείχαν με προθυμία στο ερευνητικό κομμάτι της εργασίας μου και παρά τους δύσκολους καιρούς που διανύουμε, δέχτηκαν να συζητήσουμε για όλα τα εκπαιδευτικά θέματα που παρουσιάζονται και αναλύονται παρακάτω. Συγκεκριμένα ένα μεγάλο ευχαριστώ και στις δεκατέσσερις νηπιαγωγούς – προϊσταμένες / διευθύντριες του 55^{ου} και 38^{ου} Νηπιαγωγείου Λάρισας, του Νηπιαγωγείου Ασπροβάλτας Θεσσαλονίκης, του 4^{ου} και 5^{ου} Νηπιαγωγείου Αριδαίας Πέλλας, του Νηπιαγωγείου Έλους του Νομού Χανίων Κρήτης και των Νηπιαγωγείων Περίκλειας, Παλαιφύτου, Σεβαστιανών, Αρχάγγελου και Προμάχων του Νομού Πέλλας. Η εποικοδομητική συζήτηση που διεξήγαγα μαζί τους και ο πολύτιμος χρόνος που μου διέθεσαν είναι σημαντικός και απολύτως σεβαστός.

Περιεχόμενα

ΠΕΡΙΛΗΨΗ 6

ABSTRACT 8

Ευχαριστίες 9

ΕΙΣΑΓΩΓΗ 12

Α΄ ΜΕΡΟΣ - ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ 15

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ 16

1.1 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ – ΜΙΑ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ – Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ 16

1.2 ΕΙΑΓΩΓΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ – Ο ΠΟΛΥΠΛΕΥΡΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΥ 18

1.3 ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ 22

1.4 ΒΑΣΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ 23

1.5 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ 25

1.6 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΣΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ ΦΟΡΕΩΝ 26

1.7 Η ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΣ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΤΩΝ Τ.Π.Ε. ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ – ΤΑ ΥΠΕΡ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΤΑ 28

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο ΣΧΟΛΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ Τ.Π.Ε. 32

2.1 ΣΧΟΛΙΚΟ ΚΛΙΜΑ ΚΑΙ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ 32

2.2 ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΟΛΙΚΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ 33

2.3 ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ 36

2.4 ΣΧΟΛΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ – ΣΧΟΛΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ 37

2.5 ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΩΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΣ ΔΡΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ 40

Β΄ ΜΕΡΟΣ - ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ 42

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο - Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ 43

3.1 ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ - ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΜΕ ΜΕΣΟ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΗΜΙΔΟΜΗΜΕΝΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ 43

3.2 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ, ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ 44

3.3 ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ 47

3.4 ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ 51

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ - ΣΥΖΗΤΗΣΗ 53

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ 76

5.1 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑ 81

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 83

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 99

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σκοπός της παρούσας μεταπτυχιακής διατριβής είναι να ερευνήσει, να παρουσιάσει και να σχολιάσει τις ήδη υπάρχουσες και εφαρμόσιμες καινοτόμες πρακτικές και τα δημιουργικά προγράμματα που χρησιμοποιούνται στην Προσχολική Εκπαίδευση με τη στήριξη τεχνολογικών εργαλείων, τόσο στο κομμάτι της διοίκησης όσο και κατά τη διδακτική πράξη, καθώς και τους παράγοντες που συντελούν στην προώθηση και υλοποίηση αυτών. Έναυσμα για την παρούσα έρευνα, αποτέλεσε η ξαφνική και απότομη εξοικείωση και χρήση της εξ αποστάσεως εκπαίδευσης από όλη την εκπαιδευτική κοινότητα, και η ανάγκη να συνδεθεί ολοκληρωτικά η δια ζώσης εκπαίδευση με την τηλεκπαίδευση. Εξετάζεται η αποτελεσματικότητα των καινοτομικών δράσεων στις μαθησιακές και διδακτικές διαδικασίες, οι αλλαγές που επιφέρουν στην οργάνωση και διοίκηση του Νηπιαγωγείου και η αντιμετώπιση αυτών από τους εκπαιδευτικούς. Σοβαρή προσπάθεια καταβάλλεται στην αποσαφήνιση δυσκολιών και εμποδίων εφαρμογής καινοτομιών στο εκπαιδευτικό έργο, καθώς και στην επισήμανση ελλείψεων τεχνολογικής κατάρτισης και εξοπλισμού. Επιπλέον, μέσα από την καταγραφή του εκπαιδευτικού λόγου παρουσιάζονται χρήσιμα συμπεράσματα για τις προϋποθέσεις επιτυχούς χρήσης των Νέων Τεχνολογιών στην προώθηση των εκπαιδευτικών καινοτομιών, εντός και εκτός της σχολικής τάξης, σε διοικητικό και διδακτικό επίπεδο.

Σε έναν κόσμο συνεχώς μεταβαλλόμενο το σχολείο και ο εκπαιδευτικός πρέπει διαρκώς να ερευνούν νέα δεδομένα, να ξεφεύγουν από παραδοσιακές δομές και προσεγγίσεις και με τη βοήθεια των νέων τεχνολογιών και του διαδικτύου να εκσυγχρονίζονται, εμπλουτίζοντας τα εκπαιδευτικά προγράμματα με καινοτόμες ιδέες, δράσεις και πρακτικές.

Τα ερευνητικά ερωτήματα τα οποία αποτελούν τις βασικές παραμέτρους της εργασίας, είναι τα ακόλουθα:

1. Υλοποιούνται στα Νηπιαγωγεία της χώρας μας εκπαιδευτικές καινοτομίες οι οποίες υποστηρίζονται από τις Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) και σε ποιο βαθμό;

2. Ποιες είναι οι συνήθεις μορφές και τα χαρακτηριστικά των εκπαιδευτικών πρακτικών και των δημιουργικών δραστηριοτήτων διδακτικής καινοτομίας που υιοθετούνται στο Νηπιαγωγείο;

3. Ποιες είναι οι συνήθεις μορφές και τα χαρακτηριστικά των εκπαιδευτικών πρακτικών και των δημιουργικών δραστηριοτήτων διοικητικής καινοτομίας που υιοθετούνται στο Νηπιαγωγείο;

4. Πώς προωθούνται και εφαρμόζονται στα Νηπιαγωγεία της χώρας μας καινοτόμες εκπαιδευτικές πρακτικές και δημιουργικές δραστηριότητες, υποστηριζόμενες συχνά από τις νέες τεχνολογίες, και ποιοι συμβάλλουν σε αυτές τις δράσεις;

5. Πώς προωθούνται και εφαρμόζονται στα Νηπιαγωγεία της χώρας μας καινοτόμες διοικητικές πρακτικές, υποστηριζόμενες από τις νέες τεχνολογίες και ποιοι συμβάλλουν σε αυτές τις δράσεις;

6. Ποιοι παράγοντες συμβάλλουν στην προώθηση καινοτόμων πρακτικών μεταξύ των ελληνικών Νηπιαγωγείων και σε τι βαθμό εξαρτώνται από τα τεχνολογικά μέσα που προσφέρονται;

7. Ποιες είναι οι απόψεις των νηπιαγωγών - προϊσταμένων για το ρόλο των Τ.Π.Ε. στην προώθηση της εκπαιδευτικής καινοτομίας.

Το πρώτο κεφάλαιο της παρούσας εργασίας αναλύει βιβλιογραφικά τον πρώτο άξονα των εκπαιδευτικών καινοτομιών. Το δεύτερο κεφάλαιο εστιάζει στο ρόλο της σχολικής διοίκησης και στο ρόλο των διευθυντών / προϊσταμένων στην προώθηση καλών και νέων πρακτικών και στη χρήση τεχνολογικών μέσων και υλικών στη σχολική διαδικασία. Το κεφάλαιο αυτό εστιάζει σε αρκετά σημεία του δεύτερου άξονα μιας εκπαιδευτικής καινοτομίας. Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται τα προς διερεύνηση ερωτήματα, η μεθοδολογία της έρευνας, καθώς και η παρουσίαση του δείγματος και των διερευνητικών εργαλείων. Ακολουθούν, στο τέταρτο κεφάλαιο, η ανάλυση των αποτελεσμάτων και συζήτηση σχετική με αυτά, ενώ στο πέμπτο παρατίθενται προτάσεις προς περαιτέρω διερεύνηση.

Όπως αναλύεται στην παρούσα ερευνητική, σε μια καταιγιστική εποχή κοινωνικών, οικονομικών και τεχνολογικών αλλαγών, πρόκληση αποτελεί σίγουρα, κάθε είδους καινοτομικής δράσης. Νέα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα, ιδέες και πρακτικές που προάγουν την καινοτομία και υποστηρίζονται από σύγχρονα τεχνολογικά μέσα είναι επομένως αναγκαίο να παρουσιαστούν, απορροφηθούν και εφαρμοστούν στην εκπαίδευση. Όπως διαφαίνεται, οι νέες τεχνολογίες προωθούν τη συμμετοχική μαθητοκεντρική μάθηση, ενθαρρύνουν τη συνεργατικότητα και συμβάλλουν, συνήθως

θετικά, στην επίλυση προβλημάτων (Κυριακώδη & Τζιμογιάννης, 2016). Παρόλα αυτά, σημαντικά βήματα εξέλιξης και προόδου πρέπει να γίνουν τόσο στον τομέα της διοίκησης, όσο και στον τομέα της εκπαιδευτικής διαδικασίας στην Προσχολική Εκπαίδευση και κατ' επέκταση σε όλες τις υπόλοιπες σχολικές βαθμίδες της εκπαίδευσης.

Α΄ ΜΕΡΟΣ - ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1ο ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ, ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

1.1 ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΓΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ – ΜΙΑ ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ – Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗ

Ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες που συμβάλλει στην επιτυχημένη οργάνωση και απόδοση ενός σύγχρονου Νηπιαγωγείου, αποτελεί η «διαχείριση της γνώσης» (Καζιανή, Σακκά & Σταθοπούλου, 2015). Μια σχολική μονάδα, όπως αυτή του νηπιαγωγείου, όταν γνωρίζει τις πνευματικές αξίες της, τους οικονομικούς και υλικοτεχνικούς πόρους που διαθέτει και τις οποιεσδήποτε ελλείψεις που έχουν οδηγήσει σε πιθανά λειτουργικά και οργανωτικά προβλήματα και προβαίνει σε καινοτόμες πρακτικές με στόχο την αλλαγή και τη βελτίωση των καταστάσεων, τότε γνωρίζει πώς να διαχειρίζεται εποικοδομητικά τη γνώση (Bukowitz & Williams, 1999). Η διαχείριση της γνώσης απαιτεί διορατικότητα και πρόθεση για αλλαγή. Τα εκπαιδευτικά και διοικητικά στελέχη διαδραματίζουν το βασικότερο ρόλο στη διαδικασία αυτή και οφείλουν να επικοινωνούν μεταξύ τους αλλά και με εξωτερικούς φορείς, να συνεργάζονται, να σχεδιάζουν και να καινοτομούν (Harris, Leithwood, Day, Sammons & Hopkins, 2007,΄ Πανούσης, 2012).Απώτερος στόχος της διαχείρισης της γνώσης είναι η καλύτερη δυνατή εκπαιδευτική και διοικητική κατάρτιση των στελεχών μιας σχολικής μονάδας, η επαγγελματική τους ανέλιξη και η βελτίωση της σχολικής απόδοσης (Υφαντής & Βοζαϊτης, 2011΄Λαϊνά, 2013).

Η σχολική καινοτομία αποτελεί κομμάτι αλλά και στόχο της διαδικασίας της διαχείρισης της γνώσης (Γούναρη & Γρόλλιος, 2010). Συγκεκριμένα καινοτόμες πρακτικές και δράσεις που αποτελούνται από δημιουργικές εργασίες και projects σχεδιάζονται, εφαρμόζονται και διαχέονται σε μια σχολική μονάδα όπως το νηπιαγωγείο, όταν τα στελέχη της γνωρίζουν τις πνευματικές τους αξίες, την αναγκαιότητα αλλαγής, τη χρησιμότητα της χρήσης καινοτομιών στο λειτουργικό και διδακτικό τους έργο και όταν γνωρίζουν ότι το έργο τους πρόκειται να ανταμειφθεί (Γούναρη & Γρόλλιος, 2010. Η σχολική ηγεσία παίζει τον πρωταρχικό ρόλο στη διαχείριση και εφαρμογή καινοτομιών σε μια σχολική μονάδα (Παπακωνσταντίνου, 2014). Η διαχείριση μιας καινοτομίας βοηθάει στην διοικητική και διδακτική οργάνωση, στην επιλογή κατάλληλης σχολικής στελέχωσης και στον απαραίτητο προϋπολογισμό που χρειάζεται μια σχολική μονάδα ώστε να λειτουργήσει όσο το

δυνατόν αποδοτικότερα (Σάχου, 2016). Ταυτοχρόνως, στο κομμάτι της διαχείρισης, καινοτομία αποτελεί οποιαδήποτε ενέργεια συμβάλλει στη διαχείριση της γνώσης για τη λειτουργία και την κερδοφορία του οργανισμού (Ιορδανίδης, 2006).

Η εκπαίδευση μέσω επιστημονικά ελεγχόμενων θεσμοθετημένων παιδαγωγικών αντιλήψεων και λειτουργικών μεθόδων, ορίζει τις τάσεις και τις λειτουργίες της κοινωνίας. Ο τρόπος που δομείται, οργανώνεται και λειτουργεί το Νηπιαγωγείο και τα στελέχη του, βάζει τις βάσεις για την προαγωγή και εξέλιξη των μαθητών και των δράσεων στις επόμενες βαθμίδες εκπαίδευσης, ενώ αποτελεί μια μικρογραφία του τρόπου λειτουργίας των μελών της κοινωνίας (Βεργιοπούλου, 2016). Η σωστή αναπτυξιακή οργάνωση και ο κατάλληλος σχεδιασμός της σχολικής πραγματικότητας μπορεί να επιφέρει σημαντικές βελτιώσεις στη λειτουργία της κοινωνίας. Τα εκπαιδευτικά συστήματα έχοντας συγκεκριμένη στοχοθέτηση, προάγουν διεθνή πρότυπα μάθησης τα οποία επηρεάζουν και καθορίζουν με τη σειρά τους τα κοινωνικά πρότυπα συστήματα (Μακρή & Τσιόνκη, 2016). Το Νηπιαγωγείο δρα μέσα στην κοινωνία και τα μέλη του, μικρά και μεγάλα, καλούνται να αναπτύξουν κοινωνικές σχέσεις εφαρμόζοντας συγκεκριμένες αρχές ατομικής και ομαδικής συμπεριφοράς, ακολουθώντας και αναπτύσσοντας γενικές δεξιότητες τις οποίες έπειτα θα κληθούν να βαθμολογήσουν και να αξιολογήσουν με βάση την οριζόμενη στοχοθεσία (Θεοφιλίδης, 2007).

Καταληκτικά, η διαχείριση της γνώσης προάγει καινοτόμες πρακτικές στην εκπαίδευση, η υιοθέτηση και εφαρμογή των οποίων υποστηρίζουν τη σωστή διαχείριση της εκπαιδευτικής διαδικασίας (Παπακωνσταντίνου, 2014). Η εφαρμογή καινοτομικών πρακτικών στο χώρο της εκπαίδευσης μπορεί να βοηθήσει στην αντιμετώπιση δομικών προβλημάτων διαχείρισης του εκπαιδευτικού έργου (Βορβή, Δανιηλίδου & Παπαγάλου, 2016). Μια καινοτομία μπορεί να καταπολεμήσει στοιχεία ομοιομορφίας, στασιμότητας και παραδοσιακών αντιλήψεων (Βότση, 2017). Καινοτόμες εκπαιδευτικές λύσεις διαμορφώνουν πολύπλευρα την προσωπικότητα εκπαιδευτικών και μαθητών και αυτό έχει αντίκτυπο στη βελτίωση της ίδιας της κοινωνίας (Βοσνιάδου, 2002). Το μαθησιακό περιβάλλον μεταβάλλεται και ανταποκρίνεται στις κοινωνικές ανάγκες των μαθητών του (Βοσνιάδου, 2002 Ίκονιδάρη, 2016). Η διαχείριση της εκπαιδευτικής καινοτομίας επέρχεται με σωστή στοχοθέτηση των αναλυτικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων, το σωστό σχεδιασμό και την εκτίμηση - εφαρμογή και αξιολόγηση των εκπαιδευτικών αποτελεσμάτων σε σχέση

με τις ραγδαίες εξελίξεις στη σύγχρονη κοινωνία και στους κανόνες παραγωγής (Ζωγράφου, 2002). Βασικό ρόλο σε αυτό έχει ο διευθυντής / προϊστάμενος, ο οποίος για να διαχειριστεί σωστά την οποιαδήποτε καινοτομία πρέπει να γνωρίζει πολύ καλά την έννοια της καινοτομίας, τους στόχους και τα αποτελέσματα που αυτή μπορεί να επιφέρει στο σχολικό οργανισμό (Σιδηρόπουλος, 2014).Οφείλει να λειτουργεί ως καθοδηγητής του υπόλοιπου εκπαιδευτικού προσωπικού για την αντιμετώπιση προβλημάτων και την επιτυχία καινοτόμων δράσεων. Μάλιστα, στο Νηπιαγωγείο, η συνύπαρξη πολλών εκπαιδευτικών μαζί, όταν βασίζεται σε καλή συνεργασία, συμβάλλει πολυπλεύρως στην εξέλιξη τόσο των μαθητών όσο και του ίδιου του οργανισμού. Μαζί με το κατάλληλο διοικητικό στυλ και τα παραπάνω χαρακτηριστικά θα μπορέσει ο ίδιος με τη βοήθεια και συνεργασία του εκπαιδευτικού προσωπικού να εκφράσουν και να εφαρμόσουν επιτυχώς οποιαδήποτε καινοτόμο διαδικασία (Ράπτης, 2006).

1.2 ΕΙΑΓΩΓΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΩΝ ΔΡΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΣΤΟ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ – Ο ΠΟΛΥΠΛΕΥΡΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΝΗΠΙΑΓΩΓΟΥ

Το σύγχρονο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα προάγει αξίες και υποστηρίζει αρχές που συμβαδίζουν με τις σύγχρονες κοινωνικές – πολιτιστικές – και οικονομικές αλλαγές της κοινωνίας. Απώτερος σκοπός του είναι η υποστήριξη των νέων ανθρώπων στην προσπάθειά τους να εξελιχθούν ατομικά και συλλογικά μέσα σε μια συνεχώς μεταβαλλόμενη κοινωνία (Μακρογιαννέλη, 2013). Το Νηπιαγωγείο είναι ένας οργανισμός, ο οποίος για να λειτουργήσει εποικοδομητικά απαιτεί σχεδιασμό, οργάνωση, αξιόλογο διοικητικό προσωπικό και ευχαριστημένα εκπαιδευτικά στελέχη (Πασιαρδή, 2001). Το Νηπιαγωγείο, όπως και οι υπόλοιπες εκπαιδευτικές βαθμίδες, οφείλει να ακολουθεί μια εκπαιδευτική πολιτική συνταγμένη με αξίες και κανόνες, να διευθύνεται από ανθρώπους με όραμα και να προάγει τις εκπαιδευτικές διδακτικές και διοικητικές καινοτομίες, να στηρίζεται στη δημιουργικότητα και να εμπνέει, στηριζόμενο στη βοήθεια των νέων τεχνολογικών μέσων, με στόχο την αλλαγή παραδοσιακών μεθόδων και αντιλήψεων (Fullan, 1991 ˙ Hargreaves & Evans, 1997˙ Sarason, 1996).

Κάνοντας λόγο για την ένταξη καινοτομιών στην εκπαιδευτική διαδικασία, αρχικά να σημειωθεί πως μια καινοτομία μπορεί να αποδειχθεί ελπιδοφόρα και αποτελεσματική όταν εντάσσεται μέσα στο διδακτικό και διοικητικό έργο και ενώνεται με την υπόλοιπη

διδακτική ή διοικητική πράξη. Τα αποτελέσματα είναι αρνητικά όταν η καινοτόμος δράση εμφανίζεται αυθαίρετα, χωρίς καμία σύνδεση με την εκπαιδευτική πολιτική της σχολικής μονάδας (Sharples, de Roock, Ferguson, Gaved, Herodotou, Koh, ... & Weller, 2016). Τα τελευταία χρόνια, πολλά εκπαιδευτικά συστήματα των χωρών - μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν υιοθετήσει εκπαιδευτικά καινοτόμα προγράμματα που στοχεύουν στη μείωση της δασκαλοκεντρικής διδασκαλίας και της απομνημονευτικής μάθησης και στην αύξηση τεχνικών που προάγουν τη συνεργατικότητα και τη διερεύνηση (Μπερεδήμας, 2015). Επιπροσθέτως, σε ότι αφορά το Νηπιαγωγείο, πλέον έχουν ενταχθεί δραστηριότητες τόσο γλωσσικού όσο και μαθηματικού προσανατολισμού, δραστηριότητες φιλαναγνωσίας, θεάτρου, αθλοπαιδιών και εκπαιδευτικών επισκέψεων. Μέσω των προγραμμάτων αυτών αλλάζουν οι στάσεις, οι αντιλήψεις και οι συμπεριφορές εκπαιδευτικών και μαθητών, ενώ υποστηρίζονται νέες δεξιότητες και νέα γνώση (C.I.D.R.E.E., 1999).

Με βάση τη διεθνή βιβλιογραφία, η εισαγωγή καινοτομικών δράσεων και πρακτικών σε μια εκπαιδευτική μονάδα μπορεί να χωριστεί σε τρεις βασικές φάσεις: τη φάση της υιοθέτησης, τη φάση της εφαρμογής και τη φάση της θεσμοθέτησης μιας καινοτομίας (Fullan, 1988). Η αρχική φάση της υιοθέτησης χωρίζεται σε τρεις κατηγορίες, η πρώτη εκ των οποίων περιγράφεται ως ένα σύστημα αποκέντρωσης όπου οι αποφάσεις και οι λειτουργίες καθορίζονται από τα διοικητικά και εκπαιδευτικά μέλη του σχολικού οργανισμού που αποφασίζουν από κοινού πως υπάρχει ανάγκη για αλλαγή στις στάσεις, συμπεριφορές, αντιλήψεις και πρακτικές που εφαρμόζονταν ως τώρα (Παπακωνσταντίνου, 2012). Έπειτα προβαίνουν στο σχεδιασμό των νέων ιδεών, λαμβάνουν τις απαραίτητες αποφάσεις, καθορίζουν τους στόχους και μοιράζονται αρμοδιότητες και ρόλους (Φριλίγκος, 2016). Οι στόχοι βασίζονται στις ανάγκες της σχολικής μονάδας ο διευθυντής / προϊστάμενος της οποίας, υλοποιεί μια πειραματική εφαρμογή του προαποφασισμένου σχεδίου, ελέγχοντας αν επαρκεί ή όχι η υλικοτεχνική υποδομή της μονάδας που διευθύνει και έπειτα προχωράει στην επίσημη εφαρμογή της καινοτομίας (Σάχου, 2016).

Η δεύτερη κατηγορία της πρώτης φάσης στηρίζεται σε ένα τεχνοκρατικό, συγκεντρωτικό σύστημα διοίκησης, με τις αποφάσεις σχεδιασμού, στοχοθέτησης και νέων ιδεών να προέρχονται αποκλειστικά από την κεντρική αρχή (Υπουργείο Παιδείας) η οποία ελέγχει πλήρως τα αναλυτικά προγράμματα των νηπιαγωγείων και φροντίζει με δική της πρωτοβουλία να αλλάζει στοιχεία της εκπαιδευτικής διαδικασίας, δίνοντας

έμφαση στην κατάρτιση – επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στελεχών (Παπαναούμ, 2000). Η τρίτη κατηγορία της πρώτης φάσης, φάση της υιοθέτησης, προσεγγίζει το σχεδιασμό και την υιοθέτηση νέων ιδεών και πρακτικών, πολιτισμικά, εξετάζοντας σχέσεις και συμπεριφορές μεταξύ φορέων που επηρεάζουν τη σχολική πραγματικότητα. (House, 1979).

Στη δεύτερη φάση γίνεται η εφαρμογή της καινοτομίας. Κατά τη διάρκεια της φάσης αυτής, τίθενται σε εφαρμογή όλα όσα έχουν προσχεδιαστεί και προαποφασιστεί στη φάση της υιοθέτησης (Κλειδαρά, 2015). Τα εκπαιδευτικά και διοικητικά στελέχη είναι πλέον σε θέση να αποσαφηνίσουν τις προβληματικές καταστάσεις και με βάση τους προκαθορισμένους στόχους αρχίζουν να διεκπεραιώνουν τις στρατηγικές μεθόδους αλλαγής. Απώτερος σκοπός είναι ο συνεχής έλεγχος της προόδου τους και η επίλυση προβλημάτων (Σάχου, 2016). Στο τέλος αλλά και καθ' όλη τη διάρκεια αξιολογείται κάθε ενέργεια εφαρμογής. Κατά τη διάρκεια της τρίτης φάσης, φάση της θεσμοθέτησης, όσες καινοτομίες έχουν υλοποιηθεί με επιτυχία απορροφώνται στο καθημερινό έργο και διαχέονται (Fullan, 1986). Όλες οι φάσεις αλληλεπιδρούν μεταξύ τους.

Κατά καιρούς έχουν αναπτυχθεί διάφορες συγγενικές αναλύσεις των διαδικασιών εφαρμογής σχολικών καινοτομιών, μια εκ των οποίων αναφέρεται σε έξι διαδοχικά στάδια εφαρμογής. Αρχικά γίνεται ο καθορισμός των στόχων από τα εκπαιδευτικά και διοικητικά στελέχη και έπειτα ο σχολικός διευθυντής / προϊστάμενος διανέμει τους ρόλους που θα πάρει κάθε μέλος. Στο τρίτο στάδιο υποστηρίζεται η επιμόρφωση – κατάρτιση των εκπαιδευτικών αλλά και των ίδιων των διευθυντών με στόχο την παροχή βοήθειας και καθοδήγησης για την αλλαγή νοοτροπίας και συμπεριφορών, ενώ στο τέταρτο στάδιο που έχει ολοκληρωθεί ο σχεδιασμός, ξεκινάει η εφαρμογή της καινοτομικής πρακτικής. Ακολουθεί η τελική αξιολόγηση και αποτίμηση της αλλαγής, ενώ στο έκτο στάδιο διαμορφώνεται η νέα δομή του εκπαιδευτικού έργου (Filby & Lambert, 1990). Μια ακόμη ανάλυση αναφέρεται σε πέντε διαδοχικά στάδια, ξεκινώντας από *«το στάδιο της κατανόησης»* των αναγκών αλλαγής της σχολικής μονάδας. Ακολουθεί *«το στάδιο του οράματος»* όπου παρουσιάζεται η ανάγκη για αλλαγή και δίνονται κίνητρα στα εκπαιδευτικά μέλη να συνεργαστούν για την απόδοσή της, *«το στάδιο των προσδοκιών»* όπου αποφασίζονται από κοινού οι στόχοι, καθώς και τα στάδια *«της ενδυνάμωσης»* και *«της υποστήριξης»* όπου εκπαιδευτικά και διοικητικά στελέχη αποκτούν τις απαραίτητες πληροφορίες και γνώσεις που χρειάζονται,

επιμορφώνονται και έπειτα λαμβάνουν αποφάσεις δράσης και εφαρμογής καινοτομιών (Inbar 1996).

Σύμφωνα τώρα με τα έξι στάδια των Everard, Morris & Wilson (2004), αρχικά τα διοικητικά και εκπαιδευτικά μέλη ενός σχολείου εντοπίζουν την ανάγκη αλλαγής για την επίλυση μιας προβληματικής κατάστασης και αποφασίζουν από κοινού να δράσουν. Το στάδιο αυτό ονομάζεται *«στάδιο διάγνωσης και αναγνώρισης»*. Στη συνέχεια ακολουθεί το στάδιο *«πρόβλεψης των μελλοντικών καταστάσεων»* όπου τα εκπαιδευτικά και διοικητικά στελέχη προκαθορίζουν τους στόχους της επερχόμενης αλλαγής και προβλέπουν τα πιθανά αποτελέσματά της στο εκπαιδευτικό και διοικητικό τους έργο. Έπειτα ακολουθεί το στάδιο *«περιγραφής της υπάρχουσας κατάστασης»* κατά το οποίο γίνεται γνωστή η προβληματική υπόθεση και επικοινωνούν τα μέλη μεταξύ τους για να συμφωνήσουν στην επιλογή στόχων και να προχωρήσουν στο στάδιο *«προσδιορισμού των κενών»* ανάμεσα στην πρόβλεψη μελλοντικών καταστάσεων και στην περιγραφή της υπάρχουσας κατάστασης. Στο στάδιο αυτό εξετάζονται οι απόψεις και οι αντιλήψεις όλων όσων θα συντελέσουν στην εφαρμογή και επίτευξη της καινοτομίας, εντός και εκτός σχολικής μονάδας με στόχο μια υγιή και θετική συνεργασία. Στο επόμενο στάδιο του *«προσδιορισμού του τρόπου μετάβασης από το παρόν στο μέλλον και της επιτυχημένης απόδοσης της εφαρμόσιμης καινοτομίας»* κατανέμονται οι δράσεις και οι ευθύνες του κάθε μέλους, οι πόροι, οικονομικοί και υλικοτεχνικοί, που θα χρειαστούν, καταγράφονται όλες οι ελλείψεις, ενώ τον σημαντικότερο ρόλο στην εκτέλεση όλων αυτών των δράσεων έχουν όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς και κυρίως τα διοικητικά στελέχη (Ράπτης, 2006). Τέλος ακολουθεί το στάδιο της *«αξιολόγησης και παρακολούθησης της αλλαγής»* βάσει του οποίου εξετάζεται το παραγόμενο καινοτόμο έργο σε σχέση με την αρχική στοχοθεσία και τις προβλέψεις. Κατά το στάδιο της αξιολόγησης καταγράφονται όλα τα δυνατά αλλά και να αδύναμα σημεία της καινοτόμου δράσης και του παραγόμενου έργου με σκοπό να ακολουθήσουν αλλαγές στην οργάνωση, λειτουργία και εφαρμογή της καινοτομίας και να διορθωθούν τυχόν λάθη (Παπαδημητρακόπουλος & Τόκας, 2006˙ Ράπτης, 2006).

Με βάση τις παραπάνω αλλά και πολλές ακόμη βιβλιογραφικές αναφορές σχετικά με τα στάδια υιοθέτησης αλλά και εφαρμογής μιας εκπαιδευτικής καινοτομίας καταλήγουμε στο συμπέρασμα πως οποιαδήποτε καινοτόμος δράση για να εφαρμοστεί σε μια σχολική μονάδα, όπως στην Προσχολική Εκπαίδευση, αρχικά πρέπει να διαγνωστεί από

τα μέλη της η ανάγκη επίλυσης κάποιας προβληματικής κατάστασης (Πεδή & Αυγητίδου, 2013). Έπειτα με την καθοδήγηση του διευθυντή / προϊσταμένου - ηγέτη καθώς και με τη συνεργασία των εκπαιδευτικών εμπλεκόμενων μελών, καλλιεργείται η ιδέα της καινοτομίας, αποφασίζονται οι από κοινού στόχοι, ακολουθούν τα κίνητρα και οι μελλοντικές προβλέψεις, μοιράζονται οι αρμοδιότητες και παρακινούνται οι εκπαιδευτικοί να φέρουν εις πέρας την καινοτόμο δράση. Με τον τρόπο αυτό εξασφαλίζεται ένα θετικό κλίμα συνεργατικότητας και επικοινωνίας μεταξύ των εμπλεκόμενων μελών, προάγεται η καινοτομία και το αίσθημα ασφάλειας και επιθυμίας για εξέλιξη και αλλαγή (Πασιαρδή, 2001).

1.3 ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ

Η οργάνωση και διοίκηση ενός νηπιαγωγείου προϋποθέτει καλό σχεδιασμό, προκαθορισμένη στοχοθέτηση και ανθρώπους άξιους να διαχειριστούν, να υποστηρίξουν και να εφαρμόσουν αρμοδιότητες και μεθόδους (Σαΐτης, 2005).Το κλειδί της επιτυχημένης πορείας της σχολικής μονάδας κρατάει ο διευθυντής – ηγέτης αυτής (Παπαγεωργίου & Χανιώτη, 2016). Συγκεκριμένα σχολικοί ηγέτες χαρακτηρίζονται οι διευθυντές / προϊστάμενοι με προσωπικότητα και προσωπική κρίση κατά την οποία δε δέχονται εθελοτυφλώντας, άνωθεν εντολές προς εκτέλεση που μπορούν να δυσχεράνουν τις διοικητικές, διδακτικές και μαθησιακές διαδικασίες της σχολικής μονάδας για την οποία είναι υπεύθυνοι και την οποία αντιπροσωπεύουν (Πασιαρδής,2004). Αντί αυτού, ηγέτης θεωρείται ο διευθυντής / προϊστάμενος που παίρνει αποφάσεις βασιζόμενες στις ανάγκες της σχολικής του μονάδας και στα ενδιαφέροντα των εκπαιδευτικών στελεχών που την απαρτίζουν (Λαΐνας, 2004). Ο σχολικός ηγέτης εμπνέει εμπιστοσύνη, ενθαρρύνει, στοχεύει στην επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, έχει γνώσεις και λαμβάνει συνεχώς νέες, έχει σεβασμό και σταθερό λόγο απέναντι στα διατάγματα και στις άνωθεν εντολές, προτείνει λύσεις σε προβλήματα και κυρίως είναι ανοιχτός σε καινοτομίες και εποικοδομητικές αλλαγές(Παπακώστα, 2016).

Με στόχο την εφαρμογή καινοτομιών στο κομμάτι της διοίκησης, ο διευθυντής / προϊστάμενος - ηγέτης οφείλει να διερευνήσει νέες μεθόδους και τεχνικές με τη βοήθεια τεχνολογικών μέσων, στοχεύοντας σε μια επερχόμενη θετική αλλαγή (Λαζάρου, Παπαγεωργάκης & Φούζας, 2017). Γνώστης του περιεχομένου της καινοτομίας που θα εφαρμόσει, μπορεί να θέσει σταθερούς στόχους, να συγκεντρώσει το απαραίτητο υλικό και να υλοποιήσει το όραμά του (Αθανασούλα – Ρέππα,

Δακοπούλου, Κουτούζης, Μαυρογιώργος & Χαλκιώτης 2008). Παράλληλα, όσον αφορά την υλοποίηση εκπαιδευτικών διδακτικών καινοτόμων δράσεων και πρακτικών, ο ηγέτης διευθυντής ή σε μονοθέσια σχολεία, ο προϊστάμενος, αφού ενημερωθεί απόλυτα για τα δεδομένα, τα προβλήματα και τις ανάγκες της σχολικής του μονάδας, οφείλει να πείσει σε αρχικό στάδιο τα εκπαιδευτικά στελέχη του για την ανάγκη αλλαγών. Έπειτα, σε απόλυτα αρμονική και δίκαιη συνεργασία μαζί τους, οφείλει να τους καθοδηγήσει στη διερεύνηση νέων ιδεών, στο σχεδιασμό της καινοτομίας, βάζοντας όλοι μαζί από κοινού τους απαραίτητους στόχους και θέτοντας σε εφαρμογή την καινοτομία (Αλεξάνδρου, 2015). Αξίζει να σημειωθεί πως βασική προϋπόθεση για να ευδοκιμήσει μια εκπαιδευτική καινοτομία αποτελεί η ψυχική, επαγγελματική και οικονομική αναγνώριση και ανταμοιβή του ίδιου του διευθυντή - ηγέτη αλλά και του κάθε εκπαιδευτικού στελέχους ξεχωριστά (Bredenson & Johanson, 2000).

1.4 ΒΑΣΙΚΕΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΩΝ

Η διοίκηση και οργάνωση των εκπαιδευτικών μονάδων της χώρας μέσα στις οποίες συγκαταλέγεται και το Νηπιαγωγείο, στηρίζει τη λειτουργικότητά της στις αρχές του σύγχρονου management. Βάσει των αρχών αυτών διαμορφώνεται η εκπαιδευτική πολιτική των Νηπιαγωγείων με τη βοήθεια καθορισμένων υλικοτεχνικών και οικονομικών κρατικών πόρων (Πασιαρδής, 2004). Η διαφορά των όρων «διοίκησης» και “management” στην εκπαίδευση, εντοπίζεται στο ότι η πρώτη μεταφράζεται ως εκτέλεση άνωθεν εντολών για συγκεκριμένο προκαθορισμένο σκοπό, ενώ η δεύτερη αφορά την κινητοποίηση και την καθοδήγηση των εκπαιδευτικών στελεχών για να επιτύχουν από κοινού προκαθορισμένους στόχους μέσω μηχανισμών αξιολόγησης και αυτοαξιολόγησης (Harris, Day, Hopkins, Hadfield, Hargreaves & Chapman, 2003). *«Η διοίκηση συνδέεται με το management μέσω της έννοιας της ηγεσίας»* (Κατσαρός 2008, σελ. 16).

Σύμφωνα με τον κατά θεωριών, «πατέρα του σύγχρονου management», Fayol, οι βασικές αρχές λειτουργίας, διοίκησης και οργάνωσης ενός οργανισμού μπορούν να εφαρμοστούν και στην εκπαίδευση (Σαΐτης, 2005). Αρχικά, προγραμματίζεται το εκπαιδευτικό έργο και οργανώνονται οι σχολικές λειτουργίες στηριζόμενες στην επικοινωνία και τη συνεργασία των μελών της εκπαίδευσης που επιλέγονται να στελεχώσουν την Προσχολική Εκπαίδευση. Παράλληλα, καθορίζεται η διεύθυνση της μονάδας που διαδραματίζει καθοδηγητικό και συντονιστικό ρόλο, ενώ στο τέλος

ακολουθεί ο έλεγχος, η αξιολόγηση και η ανατροφοδότηση του ανθρώπινου δυναμικού σχετικά με το παραγόμενο έργο, με βάση πάντα τον προκαθορισμένο κρατικό προϋπολογισμό (Κατσαρός, 2006).

Η σωστή λειτουργία ενός εκπαιδευτικού οργανισμού στηρίζεται περισσότερο σε διευθυντές / προϊσταμένους με ηγετικές ικανότητες οι οποίοι ανταποκρίνονται στις σχολικές ανάγκες (Πασιαρδής, 2004). Επιπλέον, ο τρόπος που ο κάθε σχολικός διευθυντής / προϊστάμενος - ηγέτης διαχειρίζεται και διευθύνει την εκάστοτε κατάσταση στη σχολική του μονάδα, επιλύοντας προβλήματα και ενθαρρύνοντας την επικοινωνία και τη συνεργατικότητα, βοηθάει στο σχεδιασμό, την εφαρμογή και τη διαχείριση καινοτομικών δράσεων και πρακτικών (Μιχόπουλος, 2004). Οι ηγετικές ικανότητες ενός σχολικού διευθυντή / προϊσταμένου αναγνωρίζονται από το συνολικό όραμά του, την επιρροή που έχει στις συμπεριφορές και δράσεις των εκπαιδευτικών στελεχών, στην επιλογή καινοτόμων μεθόδων και πρακτικών που τίθενται σε εφαρμογή με στόχο την αλλαγή, αλλά και στις πρακτικές επίλυσης προβληματικών καταστάσεων (Mai, 2004). Επομένως, οι βασικές λειτουργίες σωστής διοίκησης και διαχείρισης μιας εκπαιδευτικής μονάδας περιλαμβάνουν την εποικοδομητική εκπαιδευτική στοχοθέτηση, την επίλυση προβληματικών καταστάσεων, την ανίχνευση αποτελεσματικών πρακτικών διδασκαλίας και διοίκησης, την έμπνευση και καθοδήγηση των εκπαιδευτικών στελεχών, την εξασφάλιση αναγκαίων υλικοτεχνικών και οικονομικών σχολικών πόρων, καθώς και την εκπαιδευτική επιμόρφωση και ικανοποίηση (Αθανασούλα, κ.α. 2008). Ο ρόλος του διευθυντή / προϊσταμένου είναι καθοριστικός και αναλύεται στο αντίστοιχο κεφάλαιο, παρακάτω.

Η αποτελεσματική ενσωμάτωση και διαχείριση μιας εκπαιδευτικής καινοτομίας απαιτεί ένα διευθυντή που γνωρίζει την υπάρχουσα κατάσταση της σχολικής του μονάδας και κάθε πτυχή της επερχόμενης αλλαγής που καλείται να προτείνει (Mai, 2004). Ο διαχειριστής της καινοτομίας οφείλει να παρέχει κίνητρα στους συνεργάτες τους, όπως είναι η ηθική, η επαγγελματική αλλά και η οικονομική τους ανταμοιβή. Ο ίδιος οφείλει να έχει όραμα, να προσδιορίζει τη στοχοθεσία και τις δράσεις της καινοτομίας που προωθεί και να είναι συνεπής στις αποφάσεις και στις συμπεριφορές που προάγει. Η επικοινωνία, η συνεργατικότητα και η καθοδήγηση είναι βασικές λειτουργίες του διευθυντή – διαχειριστή μιας καινοτομίας (Harris, et. al., 2003). Μέσω της διαδικασίας αλλαγής πρέπει να διαχειρίζεται σχολικές συγκρούσεις, να φροντίζει για την επιμόρφωση των στελεχών του, καθώς και να χρησιμοποιεί συστήματα ανάλυσης

μεγάλου όγκου πληροφοριών με στόχο να λαμβάνει αποδοτικότερες αποφάσεις. Αρετές όπως ο σεβασμός, η ενσυναίσθηση και η αφοσίωση είναι απαραίτητες για έναν διευθυντή / προϊστάμενο - ηγέτη ο οποίος αποζητά καλή και υγιή συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς συνεργάτες του και στοχεύει στο καλύτερο δυνατό παραγόμενο έργο (Λαΐνας, 2004).

Συνοψίζοντας θα λέγαμε, πως μια εκπαιδευτική μονάδα όπως το Νηπιαγωγείο θεωρείται καινοτόμα όταν η επερχόμενη αλλαγή που αναζητά προέρχεται από την από κοινού γνώση των στελεχών της, διοικητικών και εκπαιδευτικών, σχετικά με την προβληματική κατάσταση που χρήζει αλλαγής (Πανούσης, 2012). Η επιλογή των διοικητικών και εκπαιδευτικών στελεχών αποτελεί βασικό παράγοντα επίτευξης μιας καινοτομίας και είναι πολύ σημαντικό να μην επέρχονται συχνές ανακατατάξεις ατόμων ώστε να χτίζονται και να διατηρούνται σχέσεις εμπιστοσύνης και υγιής συνεργατικότητας (Τασιοπούλου, 2016).Τον πρωταρχικό ρόλο επιτυχίας μιας καινοτομικής αλλαγής τον έχει ο διευθυντής της σχολικής μονάδας, ενώ αναγκαίο θεωρείται το πρόγραμμα σπουδών του που οφείλει να είναι ευέλικτο και προσαρμοσμένο στους μαθητές και τις ανάγκες αυτών(Παπακωνσταντίνου, 2014). Τέλος αξίζει να τονιστεί πως κάθε Νηπιαγωγείο όπως άλλωστε και κάθε σχολική μονάδα, πρέπει να γνωρίζει τις δικές της ανάγκες για αλλαγή και καινοτομία και να εφαρμόζει καινοτομικές δράσεις που ταιριάζουν στις ανάγκες της, υπολογίζοντας πάντα τους απαραίτητους υλικοτεχνικούς και οικονομικούς πόρους που χρειάζονται (Γιανακάκη, 2002).

1.5 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΟΥ ΒΑΘΜΟΥ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Η επιτυχία μιας καινοτομίας, σε αρχικό στάδιο καθορίζεται από το βαθμό ολοκλήρωσης και επίτευξης των προκαθορισμένων στόχων της. Το αμέσως επόμενο στάδιο είναι η ανάλυση και αποτίμηση των αποτελεσμάτων με στόχο να διευκρινιστεί ο βαθμός επιτυχίας ή αποτυχίας της πολυπόθητης αλλαγής (Τάσιου, 2016). Οι μέθοδοι και τα εργαλεία αξιολόγησης θα πρέπει να είναι αξιόπιστα και να οδηγούν σε αντικειμενικά και αμερόληπτα αποτελέσματα (Τάσιου, 2016). Η ιδέα μιας καινοτομίας μπορεί να είναι εξαιρετική αλλά η επιτυχημένη εφαρμογή της εξαρτάται από το βαθμό και το ποιόν συνεργασίας μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων για τον καθορισμό, την κατανόηση και την εφαρμογή των στόχων, καθώς και από την αποτίμηση των αποτελεσμάτων της σχετικά με το πόσο ωφελήθηκε η σχολική κοινότητα

(Μαυρογιώργος, 1992). Η αξιολόγηση των στόχων περιλαμβάνει την αξιολόγηση των πιθανοτήτων επιτυχίας μακροπρόθεσμης αλλαγής, ακόμη από τη φάση της υιοθέτησης της καινοτομίας. Μέχρι την τελική αξιολόγηση, οι συνεχείς αξιολογήσεις μπορούν να προσφέρουν λύσεις και προτάσεις αλλαγής των καινοτομικών στόχων και η τελική αξιολόγηση να δείξει αν τελικά θα απορριφθεί ή θα γίνει εν τέλει αποδεκτή η καινοτομία (Looney, 2009).

1.6 ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΣΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΜΠΛΕΚΟΜΕΝΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

Ο απώτερος σκοπός σχεδιασμού, υιοθέτησης και εφαρμογής οποιασδήποτε εκπαιδευτικής καινοτόμου δράσης και δημιουργικής ενασχόλησης-δραστηριότητας, είναι ένα ποιοτικά αποτελεσματικότερο Νηπιαγωγείο το οποίο θα προάγει τη συνεργατικότητα, τη διαθεματικότητα και τη χρήση νέων τεχνολογιών και θα προετοιμάζει τους μαθητές να συμβαδίσουν με τις κοινωνικό-οικονομικές και τεχνολογικές εξελίξεις (Αγγελάκος, 2003,΄ Fullan, 2010,΄ Ακριτίδης, Καψοκαβάδης & Κούρτης, 2015). Η ενσωμάτωση καινοτομιών στη διδακτική και μαθησιακή διαδικασία αποσκοπεί στην καταπολέμηση δυσκολιών, στην επίλυση προβληματικών καταστάσεων και όλα αυτά για το καλό του κάθε μαθητή (Romina, Anusca, Kirsti & Yves, 2010). Επομένως, οι καινοτόμες δραστηριότητες, μέθοδοι και πρακτικές πρέπει να κινούν το ενδιαφέρον του μαθητή να συνεργαστεί και να μάθει (Fullan, 1988). Η επιτυχημένη εφαρμογή μιας εκπαιδευτικής καινοτομίας στηρίζεται εξίσου στις σχέσεις συνεργασίας, κατανόησης, επικοινωνίας και αλληλοϋποστήριξης μεταξύ εκπαιδευτικών και γονέων. Η ενημέρωση των γονέων για την ιδέα, τους στόχους και τις εφαρμογές της εκάστοτε καινοτομίας συμβάλλει στην υποστήριξη εκπαιδευτικών και μαθητών στο νέο έργο τους (Κονιδάρη, 2016). Οι καλές σχέσεις και η τακτική ενημέρωση και επικοινωνία με τους γονείς, σε καμία περίπτωση βέβαια δεν τους επιτρέπει να παρεμβαίνουν στην οργάνωση, εφαρμογή και διοίκηση του εκπαιδευτικού έργου. Αυτή είναι αρμοδιότητα διευθυντών και εκπαιδευτικών (Fullan, 1988). Οι σχέσεις που αναπτύσσει η σχολική μονάδα με τοπικούς και περιφερειακούς φορείς είναι καταλυτικές για την οικονομική και τεχνική υποστήριξη εφαρμογής εκπαιδευτικών καινοτομιών (Miles, 1998).

Οι συμπεριφορές και στάσεις εκπαιδευτικών και διευθυντικών στελεχών, μαθητών, και εξωτερικών παραγόντων απέναντι στον επιτυχημένο σχεδιασμό και την εφαρμογή καινοτομιών, πρέπει να αξιολογούνται με στόχο τον καθορισμό των παραγόντων που οδηγούν στην επίτευξη αλλαγής (Βαρβιτσιώτη, 2015). Η εκπαιδευτική αλλαγή

επιβάλλει καλή συνεργασία μεταξύ όλων όσων εμπλέκονται στην εκπαιδευτική διαδικασία, εσωτερικών και εξωτερικών φορέων (Fullan, 2007). Η επιτυχία ή αποτυχία της εφαρμογής και η υιοθέτησης μιας καινοτομίας εξαρτάται σε πρώτο βαθμό από την αντιμετώπιση, την συνεργασία και τα κίνητρα διευθυντών και εκπαιδευτικών (Evans, 2001· Zimmerman, 2006· Sarafidou & Nikolaidis, 2009). Η αποδοχή ή απόρριψη μιας εκπαιδευτικής αλλαγής εξαρτάται αρχικά από την προσωπική κρίση του κάθε εμπλεκόμενου σε αυτήν μέλους. Κάποιοι αντιμετωπίζουν την ιδέα της καινοτομίας ως μια διέξοδο δημιουργίας και εξέλιξης, ενώ κάποιοι άλλοι τη φοβούνται και την βλέπουν απειλητικά (Νικολαΐδης, 2008).

Τα ατομικά χαρακτηριστικά των εκπαιδευτικών που πρέπει να αξιολογούνται σε σχέση με τη στάση τους απέναντι στις καινοτόμες εκπαιδευτικές δράσεις και πρακτικές περιλαμβάνουν, τα προσωπικά τους ενδιαφέροντα σχετικά με τη διδακτική αλλαγή, καθώς και τα επαγγελματικά και συναισθηματικά οφέλη από την εμπλοκή τους σε καινοτόμες πρακτικές (Day, Sammons, Stobart, Kington & Gu, 2007). Η ηλικία και η διδακτική τους εμπειρία παίζει σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση των στάσεων και συμπεριφορών τους απέναντι στην εφαρμογή μιας καινοτομίας. Σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, οι νεότεροι εκπαιδευτικοί τείνουν να είναι πιο δεκτικοί στην εφαρμογή και υιοθέτηση νεωτεριστικών διδακτικών πρακτικών (Day, et. al., 2007).

Οι μαθητές από πλευράς τους αντιδρούν σε μια καινοτομία με βάση το πόσο έχουν κατανοήσει τους σκοπούς και τη δράση της (Χατζηπαναγιώτου, 2014). Θετική είναι η στάση των μικρών μαθητών οι οποίοι μπορούν να κατανοήσουν πότε μια καινοτόμος δράση τους κρατά σε εγρήγορση, τους χαροποιεί, τους προκαλεί το ενδιαφέρον και κυρίως τους αφήνει ελεύθερους να παίξουν και να επεξεργαστούν τα δεδομένα (Δεσποίνη, 2016). Ο ρόλος του εκπαιδευτικού εκτός των προαναφερθέντων, είναι να καταφέρει να μετατρέψει αρνητικές συμπεριφορές και στάσεις μαθητών απέναντι στην εφαρμογή μιας καινοτομίας, μέσω της συνεχής ενημέρωσης για τα οφέλη της. Ο εκπαιδευτικός οφείλει να δίνει χρόνο στο μαθητή να καταλάβει και να δράσει με το δικό του προσωπικό στυλ απέναντι σε μια καινούρια διαφορετική διδακτική μέθοδο και δραστηριότητα (Κονιδάρη, 2016). Η αξιολόγηση του έργου που πετυχαίνει κάθε μαθητής από τον εκπαιδευτικό, τους συμμαθητές αλλά και τον ίδιο του τον εαυτό παίζει καταλυτικό ρόλο στην επίτευξη καινοτομιών (Μαυρογιώργος, 1992,΄Kyriakides & Campbell, 2004).

Επιπλέον σημαντική είναι η στάση του γονέα αλλά και της τοπικής κοινωνίας απέναντι στις σύγχρονες παιδαγωγικές και διευθυντικές πρακτικές της εκάστοτε σχολικής μονάδας (Athanasoula-Reppa et. al., 2010). Οι λέξεις κλειδιά που περιγράφουν τις σχέσεις εκπαιδευτικών – γονέων και εκπαιδευτικών – τοπικής κοινωνίας είναι η συνεργασία, η ενημέρωση και η τακτική επικοινωνία (Riley, 2000). Μόνο με τη συμπαράσταση των γονέων και την οικονομική και υλικοτεχνική στήριξη της τοπικής κοινωνίας μπορούν να επιτευχθούν οι στόχοι μιας καινοτόμου εκπαιδευτικής πρακτικής (Ryan & Joong, 2005· Athanasoula-Reppa et al., 2010· Sanders & Epstein, 2005).

1.7 Η ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΣ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΤΩΝ Τ.Π.Ε. ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ – ΤΑ ΥΠΕΡ ΚΑΙ ΤΑ ΚΑΤΑ

Έχουμε φτάσει σε μια εποχή, όπου η ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας και του ψηφιακού γραμματισμού έχει μετατρέψει την κοινωνία μας, σε κοινωνία ελεύθερης γνώσης, αμέτρητης πληροφόρησης και πολύτροπης επικοινωνίας, μέσω πολυάριθμων τεχνολογικών υπολογιστικών μέσων (Παπαντωνίου, 2013). Ο χρόνος έχει εκμηδενιστεί και το διαδίκτυο βασιλεύει (Blase, 2000). Συνιστώσα της εξίσωσης αυτής της ραγδαίας κοινωνικής αλλαγής αποτελεί και η εκπαίδευση. Οι μικροί μαθητές μεγαλώνουν και κοινωνικοποιούνται από πολύ νωρίς μέσω των ψηφιακών τεχνολογιών (Γεωργίου, 2016). Το χάσμα γενεών μεταξύ διάφορων κοινωνικών αλλά και ηλικιακών ομάδων απέναντι στις συνεχώς εξελισσόμενες λειτουργίες των τεχνολογιών προκαλεί ενδιαφέρον προς μελέτη (Ατσικπάση & Φωκίδης, 2017).

Το σύγχρονο Νηπιαγωγείο χαρακτηρίζεται και είναι εδώ και κάποια χρόνια πολυπολιτισμικό και ο σχεδιασμός προγραμμάτων αντιμετώπισης των κοινωνικών διαιρέσεων που προκαλούνται από την έλλειψη τεχνολογικών γνώσεων, αυξάνεται (Μπουραντάς, 2005). Εδώ και κάποια χρόνια, εκατομμύρια μαθητές των χωρών του Τρίτου Κόσμου, χρησιμοποιούν τον δικό τους φορητό υπολογιστή, τον γνωστό υπολογιστή των «100 δολαρίων» και έχουν ασύρματη σύνδεση στο διαδίκτυο. Οι νέες τεχνολογίες έχουν για τα καλά εισβάλλει στην παγκόσμια εκπαιδευτική πραγματικότητα και λειτουργούν ως μοχλός μάθησης και απόκτησης γνώσεων (Μπουραντάς, 2005). Οι πληροφορίες και η επικοινωνία πραγματοποιούνται πολύ εύκολα μέσω γρήγορων πολυμεσικών ηλεκτρονικών συσκευών (Livingstone & Bober, 2005). Ο ήχος και η εικόνα συμβάλλουν στην δημιουργία δημιουργικής μάθησης, χωρίς γραμμικότητα και περιορισμούς (Jukes, 2005).

Όσοι ερευνητές και εκπαιδευτικοί βλέπουν θετικά την εισαγωγή των Τ.Π.Ε. στις εκπαιδευτικές διαδικασίας, υποστηρίζουν πως βοηθούν στην αύξηση της ενεργούς συμμετοχής των μαθητών στην απόκτηση γνώσεων και μέσω της συνεχούς αλληλεπίδρασης μαθαίνουν να λειτουργούν σε ομάδες, γρήγορα και στοχευμένα, ανακαλύπτοντας παράλληλα τις ατομικές τους δεξιότητες (Jukes, 2005). Ένας παράγοντας που καθορίζει σε ποια σχολεία θα ευδοκιμήσουν και σε ποια όχι οι νέες τεχνολογίες είναι η ποιότητα και η ποσότητα τεχνολογικού εξοπλισμού που διαθέτει προς χρήση το κάθε σχολείο. Όσο πιο εξελιγμένα τεχνολογικά και ψηφιακά πολυμεσικά διαθέτει το σχολείο, τόσο αποδοτικότερη και κερδοφόρα θα είναι η διαδικασία διοίκησης και διδασκαλίας. Από τους πιο σημαντικούς παράγοντες ή όχι, των νέων τεχνολογιών στα σχολεία, αποτελεί ο κρατικός σχεδιασμός των αναλυτικών προγραμμάτων σπουδών (Arscone & Bottino, 2000). Αν το εκάστοτε αναλυτικό πρόγραμμα εντάσσει τις νέες τεχνολογίες στο διοικητικό και διδακτικό καθημερινό πρόγραμμα, λειτουργεί αξιολογικά μέτρα και στατιστικές της χρήσης και λειτουργίας αυτών και παράλληλα προσφέρει τη δυνατότητα επιμόρφωσης στα διοικητικά και εκπαιδευτικά στελέχη μέσω επαγγελματικής και οικονομικής εξέλιξης, τότε οι νέες τεχνολογίες (Τ.Π.Ε.) είναι αποτελεσματικές (Jukes, 2005).

Παράγοντες όπως η οικονομική και ψυχική ανταμοιβή των εκπαιδευτικών μέσω της χρήσης καινοτομικών δράσεων που υποστηρίζονται από τεχνολογικά μέσα και τα κίνητρα που δίνονται στους μαθητές μέσω δραστηριοτήτων που τους φτιάχνουν τη διάθεση, τους εμπνέουν και ταυτόχρονα τους παρέχουν παιδαγωγικές γνώσεις, επηρεάζουν θετικά τη στάση τους προς την ένταξη και χρήση των Τ.Π.Ε. (Arscone & Bottino, 2000). Όταν η εκπαιδευτική πολιτική και η διδακτική στοχοθεσία είναι ξεκάθαρη προς όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, όταν έχει γίνει σωστός και ρεαλιστικός οικονομικός προϋπολογισμός με στόχο την επαρκή υλικοτεχνική υποδομή και συντήρησή της, όταν έχει σχεδιαστεί μεθοδικά ο τρόπος τεχνολογικής – ψηφιακής επιμόρφωσης των διοικητικών και εκπαιδευτικών στελεχών, η ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. καθίσταται μια διαδικασία ποθητή και εύκολη (Δορλή, 2015). Η χρήση ασφαλούς, αξιόλογου, εύχρηστου και διασκεδαστικού εκπαιδευτικού λογισμικού και διαδικτυακών πηγών, διευκολύνουν την εκπαιδευτική διαδικασία και κερδίζουν θερμούς υποστηρικτές.

Από την άλλη πλευρά, όταν το θεσμικό πλαίσιο σχεδιασμού, λειτουργίας, υποστήριξης και ένταξης των Τ.Π.Ε. στο αναλυτικό πρόγραμμα σπουδών είναι ασαφές, υπάρχει

ανασφάλεια και αρνητική στάση ως προς τη χρήση τους (Demetriadis, Barbas, Molohides, Palaigeorgiou, Psillos, Vlahavas, Tsoukalas, & Pombortsis, 2003). Όταν δεν έχει σχεδιαστεί το πλαίσιο εφαρμογής των νέων τεχνολογιών κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας ή της διοικητικής οργάνωσης, το εκπαιδευτικό στέλεχος νιώθει πως χάνει το χρόνο του σε κάτι που δε γνωρίζει με ποιο τρόπο μπορεί να το χρησιμοποιήσει ώστε να διευκολυνθεί το έργο του. Όπως προαναφέρθηκε, ο ανεπαρκής τεχνολογικός εξοπλισμός, η έλλειψη τεχνικής στήριξης των υλικοτεχνικών υποδομών, η ελλιπής επιμόρφωση διοικητικών και εκπαιδευτικών, αποτελούν στοιχεία που οδηγούν στην αρνητική στάση αυτών ως προς τη χρησιμότητα και τη σημαντικότητα των Τ.Π.Ε. (Blase, 2000). Ακόμη, παράγοντες που επηρεάζουν αρνητικά την στάση των εκπαιδευτικών είναι η μειωμένη πρόσβαση στο διαδίκτυο, η έλλειψη ποιοτικών και κρατικά χρηματοδοτούμενων εκπαιδευτικών λογισμικών καθώς και η τεχνοφοβία που τους δημιουργείται όταν δεν είναι εξοικειωμένοι και απόλυτα κατασταλαγμένοι με και για τη χρήση των νέων τεχνολογιών (Τ.Π.Ε.). Άλλωστε κανένας τεχνολογικός ή ψηφιακός μηχανισμός δεν μπορεί να αντικαταστήσει την παρουσία και την άμεση επαφή μαθητή – δασκάλου.

Αδιαμφισβήτητα, οι νέες τεχνολογίες έχουν τη δυνατότητα να διευκολύνουν τη μάθηση και να τη μετατρέψουν σε διασκεδαστική διαδικασία. Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής, είναι το τεχνολογικό μέσο που διευκολύνει περισσότερο το εκπαιδευτικό έργο (Σπανού, 2016). Λειτουργεί με τρομερά γρήγορες ταχύτητες και όντας συνδεδεμένος με το διαδίκτυο μπορεί να προσφέρει απεριόριστες πηγές άντλησης πληροφοριών σε ελάχιστο χρόνο (Τζόκας, 2002). Η θέση του εκπαιδευτικού είναι πολυσήμαντη και δεν μπορεί να αντικατασταθεί από οποιαδήποτε μηχανή, έστω μέχρι και σήμερα. Παρόλα αυτά, μέσω της χρήσης υπολογιστικών μηχανών ο μαθητής μαθαίνει να εργάζεται αυτόνομα, να προσαρμόζει το μάθημα στις δικές του δυνατότητες, ρυθμούς και ανάγκες (Ράπτης & Ράπτη, 2007). Η ανατροφοδότηση που λαμβάνει ο μαθητής από την υπολογιστική μηχανή του δίνει επίσης τη δυνατότητα αξιολόγησης των ατομικών ικανοτήτων του, την κατανόηση των λαθών του και την δυνατότητα δεύτερης ευκαιρίας. Αυτομάτως, η ψυχική ικανοποίηση και η αυτοπεποίθηση του μαθητή ανεβαίνει στα ύψη (Ράπτης & Ράπτη, 2007). Μέσω των νέων τεχνολογιών και κυρίως των υπολογιστικών συσκευών και των λειτουργιών τους, ο μαθητής μαθαίνει να συγκεντρώνεται, να εξελίσσει τη σκέψη του και τη ερευνητικότητα του, μαθαίνει να συνεργάζεται με πολλούς και διαφορετικούς μαθητές από διαφορετικά σχολεία, χώρες

και πολιτισμούς και ανοίγει τους μορφωτικούς του ορίζοντες (Ατσικπάση & Φωκίδης, 2017). Σε αυτό συμβάλλει η εξ αποστάσεως εκπαίδευση και τα ψηφιακά δίκτυα επικοινωνίας (Ράπτης & Ράπτη,2007).

Στην αντίπερα όχθη, όταν ένα παιδί ασχολείται αρκετές ώρες και καθημερινά με υπολογιστικές συσκευές ενέχει ο κίνδυνος της απομόνωσης και του κοινωνικού αποκλεισμού. Επιπλέον, το παιδί δεν καταφέρνει να αναπτύξει σωστά όλες τις ψυχικές, κοινωνικές και ίσως διανοητικές δεξιότητές του (Ατσικπάση & Φωκίδης, 2017). Η υγεία των μαθητών, ψυχική και νευρική, επιβαρύνεται εξίσου πολύ. Επιπλέον, όσοι αντιμάχονται την χρήση των νέων τεχνολογιών στο εκπαιδευτικό έργο, υποστηρίζουν πως η διαδικασία της διδασκαλίας και της μάθησης αντιμετωπίζει τους μαθητές ως μια εύκολα χειραγωγούμενη μάζα. (Ράπτης & Ράπτη, 2007).

Οι λίγοι γνώστες των νέων τεχνολογιών αποκτούν υπεροχή απέναντι σε όσους δεν γνωρίζουν και δη, στους μικρούς μαθητές. Τέλος, υποστηρίζεται πολύ έντονα η γνώμη ότι οι δημιουργοί των τεχνολογικών και ψηφιακών πολυμέσων και λογισμικών δεν είναι παιδαγωγικά καταρτισμένοι ούτε διδακτικά έμπειροι, η πλειοψηφία των οποίων δεν έχει μπει ποτέ σε κάποια σχολική τάξη (Ράπτης & Ράπτη, 2007). Σίγουρα πάντως, καμία απόλυτη συμπεριφορά στήριξης ή απόρριψης των νέων τεχνολογιών και της σύνδεσής τους με το παιδαγωγικό έργο δεν μπορεί να θεωρηθεί υγιής. Στόχος κάθε εκπαιδευτικού, υποστηρικτή ή μη των νέων τεχνολογιών, πρέπει να είναι η πολύπλευρη διαπαιδαγώγηση των μαθητών και η δυνατότητα να καταλαβαίνουν οι ίδιοι ποια μορφή πληροφορίας είναι καλό να χρησιμοποιήσουν για την κοινωνική και ατομική τους εξέλιξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2ο ΣΧΟΛΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ Τ.Π.Ε.

2.1 ΣΧΟΛΙΚΟ ΚΛΙΜΑ ΚΑΙ ΚΟΥΛΤΟΥΡΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Το σύγχρονο ελληνικό Νηπιαγωγείο έχει ανάγκη αναδιαμόρφωσης των ιδεών, των υποδομών και του περιεχομένου των διδακτικών και διοικητικών πρακτικών του (Χατζηπαναγιώτου, 2014). Ο σχεδιασμός, η υλοποίηση και η διάχυση καινοτομιών στο σχολικό χώρο κρίνονται μεγάλης σημασίας και για να επιτευχθούν, διευθύνουσες αρχές και εκπαιδευτικά στελέχη, τοπική κοινωνία και οικογένειες οφείλουν να συνεργαστούν δημιουργώντας το κατάλληλο θετικό σχολικό κλίμα, προωθώντας μια κουλτούρα καινοτομίας (Πασιαρδή, 2001,΄ Ζαφειριάδου, 2015). Ο κλάδος που έχει ασχοληθεί πρώτος και περισσότερο με τις εννοιολογικές φράσεις *«κλίμα καινοτομίας»* και *«κουλτούρα καινοτομίας»,* είναι η Διοίκηση Επιχειρήσεων. Στον εκπαιδευτικό κλάδο, οι όροι αυτοί εμφανίζονται στον τομέα της Σχολικής Διοίκησης, τονίζοντας την επιτακτική ανάγκη για αλλαγή με στόχο τη βελτίωση και τον εκσυγχρονισμό των ελληνικών σχολείων κάθε βαθμίδας (Huberman & Miles, 1984· Daft & Becker, 1978).

Καινοτομία εστί δημιουργία, ελευθερία σκέψης, νεωτερισμός, διαφορετικότητα, διαθεματικότητα και οτιδήποτε κρύβει μέσα του μια πνοή αλλαγής και αναδιαμόρφωσης (Ζαφειριάδου, 2015). Οριοθετώντας το *«σχολικό κλίμα»* αναφερόμαστε σε όλες τις κοινές ιδέες, πεποιθήσεις και συμπεριφορές που μοιράζονται τα μέλη μιας σχολικής μονάδας με στόχο τον εκσυγχρονισμό και την εξέλιξη αυτής (Moolenaar, Daly & Sleegers, 2010). Ο διευθυντής / προϊστάμενος - ηγέτης είναι ο καθοδηγητής – εμψυχωτής που αναλαμβάνει τον πρώτο ρόλο αναδιαμόρφωσης του σχολικού κλίματος σε κλίμα καινοτομικό και δημιουργικό (Σιδηρόπουλος, 2014). Η ιδέα, η έμπνευση, η καθοδήγηση σχεδιασμού, οι διαδικασίες υλοποίησης και η δρομολόγηση διάχυσης οποιασδήποτε καινοτομίας, καθώς και η σχολική κουλτούρα που είναι έτοιμη να μεταρρυθμιστεί σε κουλτούρα καινοτομίας, συντονίζονται από το διευθυντή - ηγέτη (Everard & Morris, 1999).

Ο ανθρώπινος παράγοντας είναι ο πιο βασικός στον καθορισμό της υιοθέτησης ενός καινοτόμου σχολικού κλίματος (Ζαφειριάδου, 2015). Η καινοτομία ισοδυναμεί με έμπνευση και δημιουργία και όταν όλα τα εμπλεκόμενα άτομα ενός σχολικού

οργανισμού έχουν τη δυνατότητα να δημιουργήσουν, να εκφραστούν, να δράσουν και να μεταρρυθμίσουν, τότε η σχολική ομάδα αλλά και το κάθε άτομο μεμονωμένα, εξελίσσονται και γίνονται αποδοτικότεροι (Isaksen & Lauer, 2002). Όταν το κλίμα και η κουλτούρα ενός σχολείου στηρίζουν τις δομές και τις βάσεις τους στην καινοτομία, είναι φυσικό επόμενο η μονάδα να λειτουργεί αποτελεσματικά, να παράγεται από αυτή νέα γνώση και να εφαρμόζονται νέες θετικές και επιτυχημένες εξελικτικές πρακτικές (Nonaka, 1994· Nonaka & Takeuchi, 1995, Sundgren, Dimenäs, Gustafsson, & Selart 2005).

2.2 ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΟΛΙΚΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Η εξέλιξη μιας κοινωνίας εξαρτάται και στηρίζεται σε μεγάλο βαθμό από τις μεθόδους και πρακτικές που ακολουθούν οι εκπαιδευτικοί και διδάσκονται οι μαθητές στις σχολικές μονάδες (Soria-García & Martínez-Lorente, 2014). Επομένως, η εκπαίδευση της κάθε χώρας αποτελεί τον κύριο μοχλό ενθάρρυνσης και προετοιμασίας αυριανών πολιτών, έτοιμων για μια ανταγωνιστική αγορά εργασίας που στοχεύει σε τεχνολογική εξέλιξη και κοινωνικό-οικονομική άνθηση, μέσω της επίλυσης καίριων προβλημάτων (Σαΐτης, 2005). Η έννοια της «διοίκησης» παίζει βασικό ρόλο στην εκπαίδευση, διότι περιγράφει μεθόδους που χρησιμοποιούνται για την οργάνωση λειτουργιών και την παραγωγή και μεταλαμπάδευση γνώσης και σκέψης (Αθανασούλα, κ.α. 2008). Παράλληλα συμβάλλει στην απόκτηση και οργάνωση απαραίτητης υλικοτεχνικής υποδομής για την παροχή και αλληλεπίδραση της γνώσης, ενώ παρέχει κίνητρα, τρόπους και κριτήρια επιλογής για τη στελέχωση των εκπαιδευτικών μονάδων (Σαΐτης, 2005). Απώτερος σκοπός είναι η αναδιάρθρωση των μεθόδων και πρακτικών που δεν εμποδίζουν την εξέλιξη, καθώς και η αντικατάστασή τους από καινοτόμες, νεωτεριστικές πρακτικές, ικανές να επιλύσουν προβληματικές καταστάσεις στο εσωτερικό των μονάδων (Αθανασίου, 2016).

Μια ολοκληρωμένη και λειτουργικά αποτελεσματική εκπαιδευτική διοίκηση, προάγει τη συνεργατικότητα των εκπαιδευτικών και διοικητικών στελεχών με στόχο την εξασφάλιση ποιοτικού εκπαιδευτικού έργου που θα έχει αντίκτυπο στην εξέλιξη της κοινωνίας (Αλεξάνδρου, 2015). Η έννοια της Διοίκησης Ολικής Ποιότητας στην εκπαίδευση, αποτελεί μια νέα θεώρηση διαχείρισης και διοίκησης ανθρώπινων και υλικών πόρων, μεθόδων και πρακτικών, με στόχο να βελτιωθεί και να εξελιχθεί ποιοτικά η πορεία της μάθησης (Ζαβλανός, 2003). Η εκπαιδευτική Δ.Ο.Π. αναφέρεται σε όλες εκείνες τις διεργασίες οργάνωσης και λειτουργίας μιας σχολικής μονάδας,

εστιάζοντας στην εποικοδομητική αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού της, αναθέτοντας ρόλους και αρμοδιότητες σε συγκεκριμένα στελέχη, υπό συγκεκριμένες συνθήκες και χώρο δράσης, κάτω από προκαθορισμένα χρονικά πλαίσια (Δερβιτσιώτης, 2003). Απώτερος σκοπός είναι η δημιουργία ενός ανοιχτού νέου σχολείου που παράγει ποιοτικό εκπαιδευτικό έργο, προσφέροντας στα στελέχη του τη δυνατότητα να διαχειριστούν με μεγαλύτερη αυτονομία τις διαδικασίες οργάνωσης, διοίκησης, διδασκαλίας και μάθησης, ενθαρρύνοντας καλές πρακτικές υπό την αιγίδα των δικών τους πρωτοβουλιών και ιδεών (Τζανετοπούλου, 2016).

Η σύνδεση και η καλή επικοινωνία του ελληνικού σχολείου με εξωτερικούς φορείς, προσφέρει πρόσφορο έδαφος για την ανάπτυξη και εφαρμογή ποιοτικών και καινοτόμων καλών πρακτικών (Ζαβλανός, 2003). Σύμφωνα με τον Deming, το μοντέλο Διοίκησης Ολικής Ποιότητας μιας σχολικής μονάδας, πρέπει να υποστηρίζεται από την κεντρική κρατική εξουσία και να αναπτύσσεται με βάση τις πρωτοβουλίες και τις ιδέες των διοικητικών και εκπαιδευτικών στελεχών (Βαβουράκη, 2006). Απώτερος σκοπός της Δ.Ο.Π. στην εκπαίδευση, είναι να αναπτύξει και να ενθαρρύνει μεθόδους και πρακτικές που θα προετοιμάζουν τους μαθητές, ως αυριανούς πολίτες, για τις νέες εξελίξεις της εγχώριας και διεθνούς αγοράς εργασίας (Ζαβλανός, 2003). Οι πρακτικές που υποστηρίζει η Δ.Ο.Π. συμπεριφέρονται στους μαθητές ως «πελάτες» μιας ποιοτικά οργανωμένης επιχείρησης, *«το σχολείο»,* που τους προετοιμάζει για να ανταπεξέλθουν σε ένα περιβάλλον ανταγωνιστικό και απαιτητικό (Τζανετοπούλου, 2016).

Αρχικά, η ελληνική εκπαιδευτική πολιτική, επιβάλλεται να αναπροσαρμόσει τις πρακτικές και μεθόδους που χρησιμοποιεί, σύμφωνα με τις διεθνείς συνθήκες (Σαΐτης, 2005). Το ελληνικό σύστημα στη σύστασή του είναι αρκετά γραφειοκρατικό και συγκεντρωτικό ακόμη και σήμερα, κάτι που φυσικά επικρατεί και στην εκπαίδευση. Κρίνεται επομένως επιτακτικός ο σχεδιασμός και η εφαρμογή ενός σύγχρονου, περισσότερο λειτουργικού και αποκεντρωτικού εκπαιδευτικού διοικητικού μοντέλου (Οικονομίδου, 2015). Η εκπαίδευση, σύμφωνα με τη Δ.Ο.Π. οφείλει να αποφέρει οικονομικά κέρδη στη σχολική μονάδα, αλλά και στο κάθε διοικητικό και εκπαιδευτικό στέλεχος ατομικά, παρέχοντας κίνητρα επαγγελματικής και οικονομικής εξέλιξης μέσω διαδικασιών επιμόρφωσης (Κουτούζης, 1999). Η αρμόδια εκπαιδευτική κεντρική εξουσία οφείλει να μετασχηματίσει διαδοχικά τα αναλυτικά προγράμματα, το περιεχόμενο των σχολικών βιβλίων, τη δομή και τις πρακτικές της διδασκαλίας με βάση τις εξελίξεις, οργανώνοντας έναν οικονομικό προϋπολογισμό για την αγορά και ένταξη

νέων τεχνολογιών στις εκπαιδευτικές μονάδες (Κατσαρός, 2008). Επιπλέον οφείλει να προσφέρει και να παρακινεί τα εκπαιδευτικά και διοικητικά στελέχη να επιμορφώνονται συνεχώς, προσφέροντάς τους κίνητρα αλλά και παροχές επιμόρφωσης (Αθανασούλα, κ.α. 2008). Η αρμόδια κεντρική εξουσία είναι εξίσου υπεύθυνη για το σχεδιασμό και την εφαρμογή συνθηκών διοίκησης, διαχείρισης, οργάνωσης και στελέχωσης των εκπαιδευτικών μονάδων με στόχο την προώθηση της δια βίου μάθησης, επιμόρφωσης, επαγγελματικής ανέλιξης και εκπαιδευτικής ποιοτικής ανάπτυξης για όλα τα εκπαιδευτικά μέλη και τους μαθητές (Harris, Day, Hopkins, Hadfield, Hargreaves & Chapman, 2003).

Οι εκπαιδευτικοί από πλευράς τους οφείλουν να ενημερώνονται και να κατανοούν την ανάγκη υιοθέτησης μεθόδων και καινοτόμων πρακτικών που προάγουν υψηλή ποιότητα μάθησης, σεβόμενες τα ατομικά δικαιώματα και τις ιδιαιτερότητες μαθητών και εκπαιδευτικών (Σάχου, 2016). Στοχεύοντας σε ένα μάθημα περισσότερο ενδιαφέρον, όπου οι μαθητές αφομοιώνουν και παράγουν πολύπλευρες γνώσεις, οι εκπαιδευτικοί εντάσσουν τις νέες τεχνολογίες στη διδασκαλία και κάνουν χρήση τεχνολογικών υλικών και υπολογιστικού εξοπλισμού (Μακρή & Βλαχόπουλος, 2015). Τρομερά αναγκαία κρίνεται η ενθάρρυνση δημιουργίας δυνατών σχέσεων μεταξύ γονέων, τοπικής κοινωνίας και σχολείου με στόχο την εποικοδομητική επικοινωνία για θέματα που αφορούν τους μαθητές και τη θετική ανάπτυξή τους (Σάχου, 2016).

Η συμμετοχή όλων των εκπαιδευτικών στελεχών στο πανελλήνιο δίκτυο εκπαιδευτικών, όπου παρουσιάζονται δραστηριότητες, παιδαγωγικές ανησυχίες και απόψεις, καινοτόμα προγράμματα και πρακτικές, αποτελεί σημαντικό κομμάτι αυτό-ανάπτυξης και σύνδεσης με την τοπική, την περιφερειακή και την κρατική εκπαιδευτική κοινότητα (Μαλέτσκος & Μαστρογιάννης, 2013). Οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να συμμετέχουν ενεργά στις διαδικασίες αλλαγής και εξέλιξης του εκπαιδευτικού αλλά και προσωπικού τους έργου (Day, Sammons, Stobart, Kington & Gu, 2007). Πρωταρχικό μέλημα οφείλει να είναι η προσωπική τους ανάπτυξη, εξέλιξη και επαγγελματική και προσωπική βελτίωση (Μαλέτσκος & Μαστρογιάννης, 2013). Σημαντικός παράγοντας θεωρείται η διαδικασία της αξιολόγησης από εσωτερικούς και εξωτερικούς φορείς, αλλά και η αυτοαξιολόγηση του εκπαιδευτικού έργου και του παραγόμενου αποτελέσματος (Kyriakides & Campbell, 2004, ΄Vanhoof & VanPetegem, 2001). Επιπλέον ο εκπαιδευτικός επιβάλλεται να επιλέγει μεθόδους και περιεχόμενο διδασκαλίας βασισμένο στα συναισθήματα, στις ιδιαιτερότητες και στις

ανάγκες του κάθε μαθητή του με στόχο να αποφεύγεται η στείρα γνώση που διανέμεται με τον ίδιο βαρετό τρόπο και ομοιόμορφα σε όλους τους μαθητές και για να αφομοιωθεί χρειάζεται έναν ομοιόμορφο τρόπο σκέψης και δράσης (Βοσνιάδου, 2002,΄Δελέγκος, 2016).

Ο πιο καταλυτικός όμως παράγοντας που επηρεάζει την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού συστήματος, στοχεύοντας στο σχεδιασμό ποιοτικού και εξελιγμένου διδακτικού περιεχομένου, είναι η εκπαιδευτική ηγεσία (Πασιαρδής, 2004). Αρμοδιότητές της είναι η λειτουργική οργάνωση του ανθρώπινου δυναμικού και των υλικών και οικονομικών πόρων για την εποικοδομητικότερη λειτουργία της σχολικής μονάδας, η προώθηση καινοτομιών και καλών πρακτικών και η δημιουργία συνεργασιών (Μιχόπουλος, 2004). Επιπλέον αρμοδιότητες αποτελούν η ένταξη των νέων τεχνολογιών στην οργάνωση και τη διδασκαλία, η έμπνευση καθώς και η ενθάρρυνση των εκπαιδευτικών στελεχών για εξέλιξη και αυτό-βελτίωση (Κατσαρός, 2008΄ Λαζάρου, Παπαγεωργάκης & Φούζας, 2017).

Εν κατακλείδι, η διοίκηση ολικής ποιότητας στην εκπαίδευση υποστηρίζει διαδικασίες διοίκησης, διδασκαλίας και μάθησης που βασίζονται σε καινοτόμες πρακτικές και λειτουργικές μεθόδους που στοχεύουν στην παροχή ποιοτικού εκπαιδευτικού έργου (Πολυχρονόπουλος & Βατσολάκη, 2016). Ένα ποιοτικό εκπαιδευτικό έργο επιτρέπει την κριτική σκέψη, αναπτύσσει και αναλύει πολύπλευρες γνώσεις σχετικά με την επίτευξη οικονομικής και επαγγελματικής ανέλιξης σε μια κοινωνία ραγδαίων εξελίξεων, είναι τεχνολογικά υποστηριζόμενο και δέχεται κριτική αξιολόγηση (Αλεξάνδρου, 2015). Η διοίκηση ολικής ποιότητας στην εκπαίδευση, αφορά όλες εκείνες τις λειτουργίες και πρακτικές που ξεκινούν από την κεντρική εξουσία και εξελίσσονται με αρκετή αυτοβουλία από τους διοικητικούς και εκπαιδευτικούς φορείς με στόχο την αλλαγή του συστήματος, την εκπλήρωση ατομικών αναγκών και την ανάδειξη ατομικών ιδιαιτεροτήτων των μαθητών και νέων πολιτών για την άμεση αντιμετώπιση λειτουργικών προβλημάτων (Πολυχρονόπουλος & Βατσολάκη, 2016).

2.3 ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Η προώθηση των σχολικών καινοτομιών συνδέεται με την προώθηση μεταρρυθμίσεων και μετασχηματισμών στα δομικά διοικητικά και διδακτικά χαρακτηριστικά των σχολικών μονάδων (Αλεξάνδρου, 2015). Όπως έχει προαναφερθεί, ο διευθυντής / προϊστάμενος -ηγέτης καθορίζει την πορεία, την ποιότητα και το βαθμό αλλαγής στη σχολική μονάδα που διευθύνει (Harris, et al., 2003). Επομένως, όταν γίνεται λόγος για

υιοθέτηση και εφαρμογή σχολικών καινοτομιών, αυτομάτως πρέπει να εφαρμόζονται οι αρχές της μετασχηματιστικής ηγεσίας (Αθανασίου, 2016).

Τα χαρακτηριστικά του συγκεκριμένου τύπου ηγεσίας που προωθεί και προάγει τη σχολική καινοτομία, συμπεριλαμβάνουν τις έννοιες της συλλογικής συνεργασίας, της συλλογικής προς μία κατεύθυνση στοχοθέτησης και του συλλογικού οράματος για ένα σχολείο αποδοτικό και εκσυγχρονισμένο (Αθανασίου, 2016). Όλοι οι εμπλεκόμενοι φορείς της σχολικής εκπαίδευσης διαδραματίζουν το δικό τους σημαντικό ρόλο στη διαδικασία της εκπαιδευτικής αλλαγής αλλά, όπως έχει τονιστεί και νωρίτερα, ο ρόλος του διευθυντή - ηγέτη είναι καθοριστικός (Leithwood & Jantzi, 2006 όπ. αναφ. στο Moolennar et al., 2010). Τα χαρακτηριστικά του μετασχηματιστικού σχολικού ηγέτη διακρίνονται στο «χάρισμα» που πρέπει να έχει ώστε να καθοδηγεί, να εμπνέει και να παρακινεί τα υφιστάμενα εκπαιδευτικά στελέχη να καινοτομήσουν (Σιδηρόπουλος, 2014). Κατά δεύτερον, στην *«εξατομικευμένη φροντίδα»* που οφείλει να τους παρέχει, μέσω συνεχών ενημερώσεων και υλικοτεχνικής και γνωστικής επιμορφωτικής προσφοράς για επαγγελματική εξέλιξη (Λαΐνας, 2004). Τέλος, στην *«πνευματική διέγερση»* όπου παρέχοντας πηγές πολύπλευρης γνώσης, τους επιτρέπει να δημιουργούν και να προοδεύουν (Avolio, Bass & Jung, 1999).

Το σχολικό κλίμα και η κουλτούρα καινοτομίας προωθούνται μέσω της μετασχηματιστικής ηγεσίας με απώτερο σκοπό ένα αποδοτικό εκπαιδευτικό και διοικητικό έργο, εκτελούμενο από στελέχη δημιουργικά, που γνωρίζουν τη σημασία της συνεργατικότητας και του ομαδικού πνεύματος για το συλλογικό καλό (Moolenaar et al., 2010 ‘ Sparrow, Hesketh, Cooper & Hird, 2009). Το σύγχρονο μετασχηματιστικό καινοτόμο σχολείο, χαρακτηρίζεται από ένα κλίμα γεμάτο δημιουργία, έμπνευση, νέες γνώσεις, κοινούς στόχους, στελέχη χαρούμενα, δημιουργικά που αγωνίζονται και ανταμείβονται ηθικά αλλά και πρακτικά (Leithwood et al., 1998, όπ. αναφ. στο Hallinger, 2003).

2.4 ΣΧΟΛΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ – ΣΧΟΛΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Κάθε Νηπιαγωγείο, όπως και κάθε σχολική μονάδα οργανώνεται και διευθύνεται με βάση κάποιους βραχυπρόθεσμους και κάποιους μακροπρόθεσμους στόχους. Οι βραχυπρόθεσμοι στόχοι αφορούν το λειτουργικό προγραμματισμό της σχολικής μονάδας, όπως είναι η διαχείριση προσφερόμενων υλικών και τεχνικών πόρων, η διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού, καθώς και η ενθάρρυνση καινοτομικών

πρακτικών (Ράπτης, 2006). Αρμοδιότητα των σχολικών διευθυντών και προϊσταμένων είναι η κατανόηση, η οργάνωση, ο έλεγχος και η διεκπεραίωση των στόχων αυτών από τη σύσταση της σχολικής μονάδας που διευθύνουν (Κουτούζης, 2008). Οι μακροπρόθεσμοι στόχοι αφορούν τον στρατηγικό προγραμματισμό της σχολικής μονάδας, όπως είναι ο σχεδιασμός των Αναλυτικών Προγραμμάτων και η σύσταση και αναλογία μιας σχολικής τάξης. Στο συγκεντρωτικό ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα η κεντρική εξουσία, Υπουργείο Παιδείας, είναι υπεύθυνο για τον στρατηγικό προγραμματισμό των σχολείων (Κουτούζης, Αθανασούλα-Ρέππα et al., 1999).

Όπως έχει προαναφερθεί, το Υπουργείο Παιδείας αποτελεί την κεντρική σχολική διοίκηση του ελληνικού κράτους, από όπου ξεκινούν όλες οι λειτουργικές και στρατηγικές εκπαιδευτικές εντολές και πρακτικές (Σαΐτης, 2000). Στη συνέχεια, οι αποφάσεις προχωρούν στις περιφερειακές και τοπικές εκπαιδευτικές αρχές και καταλήγουν στους διευθυντές των σχολικών μονάδων (Χρίστου, 2010). Στη διοικητική πυραμίδα της εκπαίδευσης ο διευθυντής βρίσκεται στο τελευταίο σκαλοπάτι και παρόλο που πλέον έχει κερδίσει περισσότερο έδαφος για να δρα και να επιλέγει στρατηγικές και μεθόδους αυτοβούλως, συνεχίζει να έχει το ρόλο του διεκπεραιωτή αρμοδιοτήτων προερχόμενων εξ άνωθεν (Iordanidis & Karagianni, 2008). Επομένως, ακόμη και σήμερα, το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα στο μεγαλύτερο βαθμό του, χαρακτηρίζεται συγκεντρωτικό (Σιμιτζή-Δέλλα, 2015).

Ο ρόλος του σύγχρονου σχολικού διευθυντή / προϊσταμένου, σύμφωνα με τη βιβλιογραφία, κρίνεται αρκετά περιοριστικός και υπονομεύεται σε βραχυπρόθεσμα λειτουργικά σχέδια (Χρίστου, 2010). Πιο συγκεκριμένα, ο σύγχρονος Έλληνας διευθυντής / προϊστάμενος σε συνεργασία με το σύλλογο διδασκόντων, έχουν αναλάβει την επίβλεψη της καθημερινής λειτουργίας του Νηπιαγωγείου, ελέγχοντας τις καθημερινές λειτουργικές δαπάνες, τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό και οργανώνοντας τις λειτουργίες του υπό διεύθυνση σχολείου, καθοδηγώντας και υποστηρίζοντας τα εκπαιδευτικά στελέχη (Κουτούζης, Αθανασούλα-Ρέππα et al., 1999). Επιπλέον, η εσωτερική πολιτική του σχολείου απαιτεί ενθάρρυνση και ανάπτυξη στενών εσωτερικών αλλά και εξωτερικών σχέσεων (Σιμιτζή-Δέλλα, 2015). Η σύνδεση του Νηπιαγωγείου με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές μέσω εκδηλώσεων, δραστηριοτήτων και καλών πρακτικών αποτελεί εξίσου σημαντική αρμοδιότητα του σύγχρονου Έλληνα διευθυντή / προϊσταμένου (Μαυρογιώργος, 2008).

Ο σχολικός διευθυντής / προϊστάμενος, οφείλει να ακολουθεί αναλυτικά προγράμματα, νομοθεσίες και πρακτικές που έχει προαποφασίσει το Υπουργείο Παιδείας, έχοντας όμως τη δυνατότητα να καινοτομήσει και να αναπτύξει παιδαγωγικά θέματα και οργανωτικές διευθυντικές λειτουργίες που ο ίδιος κρίνει ως περισσότερο αποτελεσματικές για το σύνολο της σχολικής του μονάδας (Harris, et. al., 2007). Ο αρκετά απρόβλεπτος ανθρώπινος παράγοντας, καθιστά δυσκολότερο το έργο του διευθυντή, ο οποίος καλείται να προβλέψει, να εκτιμήσει σωστά και να χειριστεί κατάλληλα τις αντιδράσεις και ενέργειες των εκπαιδευτικών στελεχών, ενημερώνοντας έπειτα την αρμόδια προϊστάμενη εκπαιδευτική αρχή (Caldwell, 2004· Σαΐτη 2005· Μαυρογιώργος, 2008). Ο σύγχρονος Έλληνας διευθυντής έρχεται αντιμέτωπος με ένα συγκεντρωτικό και πολύπλοκο κεντρικό σύστημα εντολών και αποφάσεων, μη έχοντας τη δυνατότητα να ασκήσει εσωτερική πολιτική με βάση την προσωπική του κρίση και έρευνα (Παπακωνσταντίνου, 2012).

Οι εκπαιδευτικές καινοτομίες μπορούν θεωρητικά να σχεδιαστούν από εξωτερικούς αρμόδιους εκπαιδευτικούς φορείς, αλλά για να επιτύχουν στην πράξη ο πραγματικός σχεδιασμός και η εφαρμογή τους προέρχονται αποκλειστικά εκ των έσω της σχολικής μονάδας (Παπαγεωργίου & Χανιώτη, 2016). Επομένως, ο διευθυντής / προϊστάμενος, ηγείται στη διαμόρφωση της εσωτερικής εκπαιδευτικής πολιτικής που υποστηρίζει και επιτυγχάνει καινοτομίες και καλές πρακτικές, αντιμετωπίζοντας πολλά εμπόδια και αντιξοότητες (Ξυροτύρη-Κουφίδου, 2000· Πρίντζας, 2005).

Η εισαγωγή και η επιτυχία μιας εκπαιδευτικής καινοτομίας εξαρτάται αρχικά από τον καθορισμό των στόχων και του προσδοκώμενου αποτελέσματος, ώστε να ξεκινήσει η οργάνωση των λειτουργιών και η διανομή ρόλων για το κάθε εμπλεκόμενο στην καινοτομία, εκπαιδευτικό στέλεχος (Παπακωνσταντίνου, 2014). Την κύρια ευθύνη και τον κεντρικό έλεγχο στις διαδικασίες σχεδιασμού, οργάνωσης, παρότρυνσης και καθοδήγησης των εκπαιδευτικών στελεχών για την επίτευξη μιας καινοτομίας, έχει φυσικά ο διευθυντής (Ράπτης, 2006). Με στόχο μια επιτυχημένη καινοτομία ο διευθυντής χρειάζεται να είναι ευπροσάρμοστος σε αλλαγές και καταστάσεις, να είναι ευέλικτος και να προσαρμόζει τους στόχους τις καινοτομίας που θα ακολουθήσει με τις ανάγκες της εκπαιδευτικής του μονάδας, καθώς και να γνωρίζει καλά το αντικείμενο της καινοτομίας που προωθεί ώστε να προσφέρει την απαραίτητη επιμόρφωση και στήριξη στα εκπαιδευτικά στελέχη που καλούνται να λειτουργήσουν βάσει αυτής (Hoy & Miskel, 2001). Η παροχή κινήτρων, η συνεργατικότητα, ο διάλογος, η έμπνευση

εμπιστοσύνης και στήριξης, είναι διευθυντικά στοιχεία απαραίτητα για τα εκπαιδευτικά στελέχη ενός σχολικού οργανισμού που πρόκειται να καινοτομήσει και να εξελιχθεί (Πασιαρδής, 2004).

Συμπερασματικά, ένας καλός σχολικός διευθυντής / προϊστάμενος γνωρίζει πώς να εφαρμόζει κα να ελέγχει λειτουργικά τη σχολική του μονάδα, ένας καλός σχολικός διευθυντής γνωρίζει πώς να καθοδηγεί και να συμμορφώνει, ενώ ένας σχολικός ηγέτης γνωρίζει πώς να ακολουθεί όλα τα παραπάνω με τη δική του προσωπική πινελιά, επιφέροντας αλλαγή και έμπνευση προς τους συναδέλφους (Becket & Brookes, 2006). Η εφαρμογή οποιασδήποτε σχολικής καινοτομίας χρειάζεται ένα διευθυντή και προϊστάμενο, ηγέτη (Πασιαρδής, 2004· Μπουραντάς, 2005). Επιπλέον, σχετικά με την υλοποίηση και επίτευξη μιας εκπαιδευτικής καινοτομίας, ένας σχολικός διευθυντής χαρακτηρίζεται ηγέτης όταν καταφέρνει να σχεδιάσει, να προάγει και να διαχειριστεί επιτυχώς μια καινοτομική δράση. Σε οποιαδήποτε άλλη περίπτωση απλής εφαρμογής προσχεδιασμένων εξ άνωθεν καινοτομικών πρακτικών, χαρακτηρίζεται ως διευθυντής εκτελεστικών έργων (Ιορδανίδης, 2006).

2.5 ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΩΝ ΩΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΟΣ ΔΡΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ

Σύμφωνα με έρευνες που έχουν πραγματοποιηθεί από την «Αμερικανική Ακαδημία Εκπαιδεύσεως» και από το «Διεθνές Γραφείο της Εκπαίδευσης του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών», οι νέες τεχνολογίες μπορούν να αξιοποιηθούν ως μέσο στήριξης καινοτομιών στα σχολεία εδώ και τουλάχιστον μια εικοσαετία (Παπαδημητρίου & Θεοφανέλλης 2015). Οι σχολικές μονάδες της χώρας για να καταφέρουν να αξιοποιήσουν σωστά όλες τις δυνατότητες που μπορούν να προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες (Τ.Π.Ε.), στις διαδικασίες διδασκαλίας και μάθησης πρέπει να στελεχώνονται από το πλέον κατάλληλο, ενημερωμένο και δημιουργικό εκπαιδευτικό προσωπικό (Πολάκης & Καρασαββίδης, 2004). Μέσω της θετικής και εμψυχωτικής στάσης των εκπαιδευτικών, οι μαθητές παροτρύνονται να συμμετάσχουν ενεργά στην οικοδόμηση της γνώσης χρησιμοποιώντας υπολογιστικά και ψηφιακά εργαλεία που τους βοηθούν να ανακαλύψουν τις δεξιότητες και τα ενδιαφέροντά τους (Παπανικολάου, Γούλη & Μακρή, 2016). Οι νέες τεχνολογίες, αν και εφόσον χρησιμοποιούνται μεθοδικά, αρχικά από τους ίδιους τους εκπαιδευτικούς, συμβάλλουν στο σχεδιασμό δραστηριοτήτων βασισμένων στην καθημερινότητα των παιδιών, συνδέοντας την εκπαίδευση με τα κοινωνικά δρώμενα (Μπίκος, 2012). Αξίες όπως η

αυτοεκτίμηση, η συνεργατικότητα, ο αναστοχασμός και η αυτοαξιολόγηση διαπλάθονται στο μυαλό των μαθητών κατά τη διάρκεια της μάθησης, που υποστηρίζεται από τεχνολογικά και ψηφιακά εργαλεία (Βοσνιάδου, 2006).

Δραστηριότητες οι οποίες στηρίζονται και σχεδιάζονται με τη βοήθεια των νέων τεχνολογιών χαρακτηρίζονται ως καινοτόμες όταν οδηγούν το μαθητή στην ανακάλυψη και οικοδόμηση γνώσεων και στη διαμόρφωση χαρακτήρα με τρόπο δημιουργικό και νεωτεριστικό (Κιλιάπης & Κασσώτη, 2015), Συγκεκριμένα, μέσα καινοτόμων πρακτικών μάθησης θεωρούνται οι προσομοιώσεις και τα συστήματα μοντελοποίησης τα οποία αντικατοπτρίζουν πραγματικά γεγονότα και ζητούν από τους μαθητές μέσω της διερεύνησης και χρήσης τους να επιλύσουν διάφορες καταστάσεις (Siskos, Antoniou, Papaioannou, & Laparidis, 2005). Συνδυάζονται με αυτόν τον τρόπο διάφορα γνωστικά αντικείμενα, η μάθηση χαρακτηρίζεται κατευθυνόμενα ανακαλυπτική, μιας που ο μαθητής χρησιμοποιεί τα υπολογιστικά εργαλεία και ο εκπαιδευτικός παρουσιάζει πιθανά μονοπάτια σκέψης και δράσης (Δανιά, 2017). Υπολογιστικές εφαρμογές όπως αριθμομηχανές, λογιστικά φύλλα και επεξεργαστές κειμένου βοηθούν τους μαθητές να γνωρίσουν την επικοινωνιακή μορφή της γνώσης, ενώ το διαδίκτυο, συνδυάζοντας οπτικοακουστικά μέσα και εργαλεία γραπτής ή και οπτικοακουστικής συνομιλίας, ενθαρρύνει την εύκολη και γρήγορη επικοινωνία (Κασιώρα, 2016)

Β΄ ΜΕΡΟΣ - ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3ο – Η ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

3.1 ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΗ – ΠΟΙΟΤΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΜΕ ΜΕΣΟ ΣΥΛΛΟΓΗΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΤΗΝ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΗΜΙΔΟΜΗΜΕΝΗ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Στην έρευνα ακολουθείται η ποιοτική μέθοδος συλλογής και ανάλυσης δεδομένων με στόχο να έλθουν στην επιφάνεια γνώμες και μορφές συμπεριφοράς νηπιαγωγών-προϊσταμένων και να εξερευνηθούν οι διάφορες διαδικασίες αλληλεπίδρασης, χωρίς να επιδιώκεται η εμπλοκή πολυάριθμων υποκειμένων ή η συγκέντρωση δεδομένων από μεγάλα ή αντιπροσωπευτικά δείγματα. Φυσικά η μέθοδος δε διεκδικεί γενίκευση των αποτελεσμάτων της. Σύμφωνα με τον Best 1970, *«η περιγραφική έρευνα συνδέει σχέσεις και καταστάσεις που υπάρχουν σήμερα, με παρελθοντικές σχέσεις και καταστάσεις οι οποίες έχουν επηρεάσει ή προκαλέσει τις τωρινές πρακτικές, αντιλήψεις, συμπεριφορές και τάσεις των γεγονότων που διαδραματίζονται σήμερα»* (Cohen, Manion & Morrison, 2008, σ.289). Επομένως, από τη στιγμή που η συλλογή δεδομένων της παρούσας εργασίας αφορά την περιγραφική καταγραφή καινοτόμων και δημιουργικών δράσεων που υποστηρίζονται από τεχνολογικά εργαλεία και μας ενδιαφέρουν οι αντιλήψεις, οι γνώσεις και οι στάσεις των εκπαιδευτικών που χρησιμοποιούν και διαχειρίζονται τα παραπάνω, η πιο κατάλληλη ερευνητική μέθοδος κρίνεται πως είναι η ποιοτική έρευνα (Παρασκευοπούλου-Κόλλια, 2008, σ.3).

Το ερευνητικό εργαλείο που θεωρείται το πλέον κατάλληλο για τη συλλογή και ανάλυση δεδομένων ποιοτικής φύσεως είναι η συνέντευξη. Κατά τη διάρκεια διεξαγωγής μιας ερευνητικής συνέντευξης, συλλέγονται γραπτώς και συλλογικά, απαντήσεις πάνω σε ερωτήματα προκαθορισμένων θεματικών περιοχών οι οποίες έπειτα κατηγοριοποιούνται. Απαντήσεις με όμοια χαρακτηριστικά και νοήματα τυποποιούνται και αποτελούν μία ξεχωριστή κατηγορία, η οποία στη συνέχεια θα αποκωδικοποιηθεί. Μέσω της ανάλυσης συνδέονται όλες οι κατηγορίες μεταξύ τους και βγαίνουν καταληκτικά τα τελικά γενικά συμπεράσματα (Miles & Huberman, 1994).

Επομένως, για τη διεξαγωγή της παρούσας έρευνας θα χρησιμοποιηθεί ως εργαλείο συλλογής δεδομένων η συνέντευξη, και συγκεκριμένα η ημιδομημένη συνέντευξη. Η επιλογή του συγκεκριμένου είδους συνέντευξης δίνει τη δυνατότητα στον ερευνητή να θέσει προκαθορισμένους στόχους και ερωτήματα που θα κατευθύνουν τη συζήτηση με τους ερωτηθέντες στα πλαίσια που ο ίδιος επιθυμεί. Στόχος των συνεντεύξεων είναι να καταγραφούν εμπειρίες και συμπεριφορές, συναισθήματα και απόψεις, γνώσεις και πρακτικές. Κατά τη διάρκεια της ημιδομημένης συνέντευξης ο ερευνητής μπορεί να

επεξεργαστεί και να αλλάξει ερωτήματα που επιφέρουν ασαφείς απαντήσεις, ενώ ο ερωτηθέντας μπορεί να περιγράψει υποκειμενικά τη δική του άποψη κινούμενος πάντα στα πλαίσια που έχει ορίσει ο ερευνητής (Bell., 2007, σ.206).

Σύμφωνα με τη διεθνή βιβλιογραφία υπάρχουν πολλοί διαφορετικοί τύποι συνεντεύξεων. Στην παρούσα εργασία, η διαδικασία αυτών που επιλέχθηκαν γίνεται με βάση και εξαρτάται από το προκαθορισμένο διερευνητικό περιεχόμενο, το ποιόν της έρευνας και τους στόχους της συνέντευξης, καθώς και από παράγοντες που διαμορφώνουν οι επιλεγόμενοι ερωτηθέντες και τα δεδομένα συλλογής (Cohen, Manion & Morrison, 2008,σ.462). Οι τύποι ερωτήσεων που χρησιμοποιήθηκαν στην παρούσα εργασία είναι οι μικτές ερωτήσεις οι οποίες συνδυάζουν ερωτήσεις κλειστού και ανοιχτού τύπου. Οι ερωτήσεις κλειστού τύπου προκαθορίζονται από τον ερευνητή εξ αρχής και συνήθως αποτελούν το βασικό στοιχείο των δομημένων συνεντεύξεων. Από την άλλη, οι ανοιχτού τύπου ερωτήσεις, χρησιμοποιούνται στις μη δομημένες και στις ημιδομημένες συνεντεύξεις και επιτρέπουν ένα μεγάλο βαθμό ελευθερίας απαντήσεων στον ερωτηθέντα.

Συμπερασματικά, η συνέντευξη ως μεθοδολογικό ερευνητικό εργαλείο πλεονεκτεί στο γεγονός πως ο κάθε ερωτώμενος έρχεται σε άμεση επαφή με τον ερευνητή και μπορεί, ανάλογα τη στάση του ίδιου του ερευνητή, να κατανοήσει καλύτερα το θέμα διερεύνησης και να μιλήσει ανοιχτά για αυτό. Η μέθοδος αυτή είναι περισσότερο ευέλικτη και εύπλαστη ως προς τη δομή της και στηρίζεται στην άμεση προσωπική επικοινωνία. Το μεγαλύτερο μειονέκτημά της είναι ο μεγάλος κίνδυνος έλλειψης αξιοπιστίας, εγκυρότητας και αντικειμενικότητας των αποτελεσμάτων για λόγους που έχουν προαναφερθεί (Cohen, Manion & Morrison, 2008).

3.2 ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ, ΥΠΟΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

Με βάση τη βιβλιογραφική επισκόπηση που προηγήθηκε, η έρευνα στηρίζεται στην υπόθεση ότι πολλοί Έλληνες εκπαιδευτικοί της Προσχολικής Εκπαίδευσης, πειραματίζονται και καινοτομούν κατά την εκπαιδευτική διαδικασία, κάνοντας χρήση διαφόρων τεχνολογικών εργαλείων και τεχνικών, ανάλογα τη θεματική και τους στόχους που θέτουν κάθε φορά. Υπάρχουν σίγουρα πολλά αναπάντητα ερωτήματα σχετικά με τους τρόπους ένταξης αλλά και εφαρμογής αυτών των καινοτόμων πρακτικών, της πραγματικής χρήσης και στήριξης που προσφέρουν τα νέα τεχνολογικά

εργαλεία, καθώς και κατά πόσο οι σύγχρονοι Έλληνες νηπιαγωγοί είναι σε θέση να αποφασίσουν, να λειτουργήσουν και να κινηθούν με ελευθερία και αυτονομία.

Η παρούσα διερευνητική εργασία διεξάγεται με σκοπό την επιβεβαίωση ή τη διάψευση των μέχρι τώρα διερευνητικών ερευνών, όπως αυτές παρουσιάζονται βιβλιογραφικά, σχετικά με τα χαρακτηριστικά και τις μορφές καινοτομικών πρακτικών που χρησιμοποιούνται ή σχεδιάζονται στη σύγχρονη ελληνική προσχολική μονάδα, την αποτελεσματικότητά τους ως προς τη μάθηση, τις αλλαγές που έχουν ή μπορούν να επιφέρουν στην εκπαιδευτική διαδικασία και στην αντιμετώπιση που δέχονται από τα εκπαιδευτικά στελέχη, σε συνάρτηση πάντα με την προώθηση, υποστήριξη και χρήση των νέων τεχνολογιών.

Κεντρικός σκοπός της συγκεκριμένης διπλωματικής είναι να παρουσιάσει και να σχολιάσει τις ήδη υπάρχουσες και εφαρμόσιμες καινοτόμες δημιουργικές πρακτικές και τα προγράμματα που χρησιμοποιούνται στα Νηπιαγωγεία της χώρας, με τη στήριξη τεχνολογικών εργαλείων, διοικητικά αλλά και διδακτικά, καλύπτοντας διερευνητικές ασάφειες και ελλείψεις προηγούμενων ερευνών. Πιο αναλυτικά, η δημιουργική γραφή και η φιλαναγνωσία, τόσο σε ψηφιακή όσο και σε χειροπιαστή μορφή, οι εικαστικές δραστηριότητες με τη στήριξη ποικίλων υλικών αλλά και μέσω λογισμικών δημιουργικής ζωγραφικής όπως το Tux Paint, καθώς και δραστηριότητες που στηρίζονται στο παιχνίδι εντός και εκτός της τάξης αλλά και υπολογιστικά περιβάλλοντα, αποτελούν σειρά καινοτόμων δημιουργικών πρακτικών. Η μεταφορά της τάξης σε εξωτερικούς χώρους ή ακόμη και η διαμόρφωση του εσωτερικού χώρου βάσει διάφορων θεματολογιών αποτελεί καινοτόμο δράση εντός του Νηπιαγωγείου. Η «τάξη σινεμά» με τη χρήση μόνο ενός κουτιού παπουτσιών και ενός καλού μεγεθυντικού φακού, η παιδαγωγική προσέγγιση STEM για την εξοικείωση των παιδιών με τις θετικές επιστήμες, οι DIY κατασκευές, τα παιχνίδια ρόλων, η μαγειρική και η κομποστοποίηση αποτελούν μερικές μόνο ιδέες που με απλά υλικά και με τη βοήθεια των νέων τεχνολογιών συνδέουν τους μικρούς μαθητές με τη σύγχρονη πραγματικότητα και τους βοηθούν να εξελιχθούν (Πάππος, 2018). Εκτός όμως της διδακτικής πράξης, οι καινοτόμες πρακτικές στηρίζονται και από τους διευθυντές της κάθε σχολικής μονάδας. Εκτός από το όραμα, τα ηγετικά χαρακτηριστικά τους και την τουλάχιστον 8ετή εμπειρία τους στο χώρο, οι διευθυντές / προϊστάμενοι της Προσχολικής Εκπαίδευσης, οφείλουν να γνωρίζουν τόσο ξένες γλώσσες όσο και τη χρήση νέων τεχνολογιών ώστε να φέρουν εις πέρας τα καθήκοντά τους (Argyropoulou,

2012). Επομένως, ως καινοτόμες πρακτικές στο διοικητικό σκέλος της Προσχολικής Εκπαίδευσης θεωρούνται όλες εκείνες οι συμπεριφορές, οι στάσεις, τα χαρακτηριστικά και φυσικά οι γνώσεις που φέρουν τόσο οι εκπαιδευτικοί όσο και ο διευθυντής της κάθε μονάδας και βοηθούν στην εύρυθμη λειτουργία της μονάδας τους. Η χρήση λογισμικών για την αποφυγή γραφειοκρατικών εμποδίων, η διασύνδεση όλων των μελών της εκπαίδευσης μέσω κοινού σχολικού email και viber και η τήρηση σχολικού ιστολογίου είναι μερικά μόνο από τα σύγχρονα εργαλεία που έχουν στη διάθεσή τους διευθυντές και εκπαιδευτικοί ώστε να συντελούν στην σωστή και εύρυθμη λειτουργία της μονάδας τους. Τα παρακάτω αποτελέσματα της περιγραφής στηρίζονται στη βιβλιογραφική προεπισκόπηση που πραγματοποιήθηκε, ενώ για πηγή άντλησης παραπάνω συμπερασμάτων χρησιμοποιήθηκαν οι πληροφορίες που συλλέχτηκαν μετά από συνεντεύξεις νηπιαγωγών και διεθυντών / προϊσταμένων, έντεκα (11) Νηπιαγωγείων της ελληνικής επικράτειας, από την κεντρική Μακεδονία ως και τα Χανιά Κρήτης.

Τα προς διερεύνηση ερευνητικά ερωτήματα της παρούσας έρευνας είναι τα εξής:

1. Υλοποιούνται στα Νηπιαγωγεία της χώρας μας εκπαιδευτικές καινοτομίες οι οποίες υποστηρίζονται από τις Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) και σε ποιο βαθμό;
2. Ποιες είναι οι συνήθεις μορφές και τα χαρακτηριστικά των εκπαιδευτικών πρακτικών και των δημιουργικών δραστηριοτήτων διδακτικής καινοτομίας που υιοθετούνται στο Νηπιαγωγείο;
3. Ποιες είναι οι συνήθεις μορφές και τα χαρακτηριστικά των εκπαιδευτικών πρακτικών και των δημιουργικών δραστηριοτήτων διοικητικής καινοτομίας που υιοθετούνται στο Νηπιαγωγείο;
4. Πώς προωθούνται και εφαρμόζονται στα Νηπιαγωγεία της χώρας μας καινοτόμες εκπαιδευτικές πρακτικές και δημιουργικές δραστηριότητες, υποστηριζόμενες συχνά από τις νέες τεχνολογίες, και ποιοι συμβάλλουν σε αυτές τις δράσεις;
5. Πώς προωθούνται και εφαρμόζονται στα Νηπιαγωγεία της χώρας μας καινοτόμες διοικητικές πρακτικές, υποστηριζόμενες από τις νέες τεχνολογίες και ποιοι συμβάλλουν σε αυτές τις δράσεις;

6. Ποιοι παράγοντες συμβάλλουν στην προώθηση καινοτόμων πρακτικών μεταξύ των ελληνικών Νηπιαγωγείων και σε τι βαθμό εξαρτώνται από τα τεχνολογικά μέσα που προσφέρονται;
7. Ποιες είναι οι απόψεις των νηπιαγωγών - προϊσταμένων για το ρόλο των Τ.Π.Ε. στην προώθηση της εκπαιδευτικής καινοτομίας.

Το δείγμα απαρτίζεται από δεκατέσσερις (14) Ελληνίδες νηπιαγωγούς οι οποίες έχουν ασκήσει διευθυντικά καθήκοντα στο παρελθόν ή τα ασκούν παράλληλα, ακόμη και σήμερα. Τα σχολεία τα οποία συμμετέχουν στην παρούσα έρευνα είναι το 55^{ο} και το 38^{ο} Νηπιαγωγείο Λάρισας, το Νηπιαγωγείο Ασπροβάλτας Θεσσαλονίκης, το 4^{ο} και 5^{ο} Νηπιαγωγείο Αριδαίας, το Νηπιαγωγείο Έλους Χανίων Κρήτης και τα Νηπιαγωγεία Περίκλειας, Παλαιφύτου, Σεβαστιανών, Αρχάγγελου και Προμάχων του Νομού Πέλλας. Ακολουθεί η αποκωδικοποίηση, η κατηγοριοποίηση και η σύγκριση των αποτελεσμάτων, με σκοπό την περιγραφή και ανάλυση των χαρακτηριστικών διαφόρων εφαρμόσιμων καινοτομιών, τα είδη τεχνολογικών μέσων που συνέβαλαν στην εφαρμογή τους, τους ωφελούμενους της χρήσης αυτών καθώς και λοιπά συμπεράσματα.

3.3 ΔΙΕΞΑΓΩΓΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Έχοντας προκαθορίσει και αναλύσει τον σκοπό διεξαγωγής της παρούσας έρευνας, και έχοντας παραθέσει τα ερευνητικά ερωτήματα ενδιαφέροντός μας, παρακάτω γίνεται αναφορά στις θεματικές στις οποίες στηρίχτηκε η έρευνα αυτή. Συγκεκριμένα μας ενδιέφερε να γνωρίσουμε εκπαιδευτικές καινοτομίες, προγράμματα και δημιουργικές δράσεις (διδακτικές και διοικητικές) στην Προσχολική Εκπαίδευση, που στοχεύουν στη βελτίωση του παραγόμενου εκπαιδευτικού έργου και στην άνοδο της ποιότητας της εκπαίδευσης στο Νηπιαγωγείο. Ο ρόλος που διαδραματίζουν οι τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) ως υποστηρικτικά μέσα διάχυσης και εμπλουτισμού των εκπαιδευτικών καινοτομιών στο Νηπιαγωγείο, καθώς και ο διττός ρόλος των νηπιαγωγών-προϊσταμένων στην προώθηση καινοτομικών δράσεων με την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, αποτελούν δύο ακόμη ενδιαφέρουσες θεματικές της παρούσας έρευνας. Με σκοπό τη συλλογή, ανάλυση και αποτίμηση των δεδομένων συλλογής, επιλέχτηκε η διεξαγωγή περιγραφικής ποιοτικής έρευνας.

Η έρευνα που ακολουθείται είναι ποιοτική, διότι μας ενδιαφέρει η ανάδειξη των πολλαπλών πτυχών της εκπαιδευτικής καινοτομίας στη διδακτική και διοικητική πράξη

με τη χρήση Τ.Π.Ε. σε πραγματικό περιβάλλον και όχι κάποια συγκεκριμένη συσχέτιση ή παρατήρηση συμπεριφοράς. Το ερευνητικό εργαλείο επιλογής είναι η ημιδομημένη συνέντευξη με ερωτήσεις κλειστού και ανοιχτού τύπου – μικτές ερωτήσεις, απέναντι σε εκπαιδευτικά στελέχη διαφορετικών βαθμίδων και αρμοδιοτήτων της Προσχολικής Εκπαίδευσης, σε πραγματικό σχολικό χρόνο. Η ανάλυση γίνεται επαγωγικά, από κάτι ειδικό (μια καινοτομία που εφαρμόζεται σε μια συγκεκριμένη εκπαιδευτική μονάδα) σε κάποιο γενικό αποτέλεσμα και επιχειρείται η διευκρίνηση και σαφήνεια του πρωτογενούς υλικού συλλογής.

Ο σχεδιασμός των θεματικών ενοτήτων και των υποερωτημάτων για κάθε θεματική, βασίστηκε στα ερευνητικά ερωτήματα που είχαν τεθεί ως δομή της έρευνας. Επιπλέον παράγοντες που επηρέασαν την επιλογή των ερωτήσεων ήταν η προσφορά τους και η χρησιμότητά τους απέναντι στο υπό διερεύνηση θέμα και η ευελιξία που πρόσφεραν στον ερευνητή για την αποκόμιση των απαντήσεων που αναζητούσε. Οι ερωτήσεις που χρησιμοποιήθηκαν ήταν κυρίως μικτές ερωτήσεις ανοικτού και κλειστού τύπου για την άντληση γενικών πληροφοριών σχετικά με το θέμα, καθώς και ερωτήσεις γνώμης που στόχευαν στην διερεύνηση της στάσης των εκπαιδευτικών απέναντι στην προώθηση, υιοθέτηση και εφαρμογή καινοτομιών με τη χρήση νέας τεχνολογίας κατά τη διάρκεια του καθημερινού έργου τους. Ο παράγοντας ηλικία πιθανόν να θεωρηθεί ως βασικό στοιχείο που επηρεάζει τα αποτελέσματα της έρευνάς μας διότι η ηλικιακή γκάμα των εκπαιδευτικών που ερωτήθηκαν κυμαινόταν από τα 37 χρόνια ως και τα 60. Το ίδιο ισχύει και με τον παράγοντα εκπαιδευτικής εμπειρίας.

Την πρώτη εκ των δύο εβδομάδων διεξαγωγής της έρευνας, ακολουθήθηκε μια άτυπη πιλοτική συνέντευξη με στόχο να ελεγχτεί η λειτουργία των θεματικών ενοτήτων σε σχέση με τις απαντήσεις των εκπαιδευτικών. Εδώ πρέπει να αναφερθεί ότι λόγω των γεγονότων που διαδραματίζονται στην ελληνική κοινωνία αλλά και παγκοσμίως, και λόγω των μέτρων προφύλαξης κατά της πανδημίας, όλες οι συνεντεύξεις, τόσο η πιλοτική τους φάση όσο και η τελική, πραγματοποιήθηκαν τηλεφωνικώς και όχι δια ζώσης. Στη φάση της πιλοτικής συνέντευξης, ο κάθε εκπαιδευτικός που είχε συμφωνήσει να συμμετάσχει στην έρευνα, διάβαζε τις ερωτήσεις των θεματικών, οι οποίες του είχαν σταλεί με e-mail, έπαιρνε το χρόνο του να τις μελετήσει και έπειτα ακολουθούσε μια μη ηχογραφημένη συζήτηση γύρω από το θέμα των ερωτημάτων. Στη συνέχεια μέσω τηλεφώνου ή μέσω Skype, κανονιζόταν η συνάντηση για την ημέρα και ώρα διεξαγωγής της ηχογραφημένης συνέντευξης για τη δεύτερη εβδομάδα.

Οι ηχογραφημένες συνεντεύξεις διεξάγονταν από το σπίτι μέσω πλατφορμών όπως το Skype ή μέσω τηλεφώνου λόγω της τρέχουσας κατάστασης. Ο κάθε εκπαιδευτικός είχε τη δική του ώρα διεξαγωγής των ερωτήσεων. Η κάθε συνέντευξη ξεκινούσε με τις βασικές πληροφορίες για τον τόπο και χρόνο διεξαγωγής της, από τον ερευνητή. Ακολουθούσε μια ολιγόλεπτη συζήτηση κλειστού και ανοιχτού τύπου ερωτήσεων επί του θέματος. Ο ερευνητής ξεκινούσε τη συζήτηση θέτοντας κάποια σχετική ερώτηση και ο νηπιαγωγός συνέχιζε με τις προσωπικές του απαντήσεις. Όποτε κρινόταν αναγκαίο, ο ερευνητής επεξηγούσε οποιεσδήποτε απορίες είχε ο εκπαιδευτικός με στόχο την αποκόμιση ολοκληρωμένων απαντήσεων. Η συνέντευξη έκλεινε με ευχαριστίες προς τους εκπαιδευτικούς. Στη συνέχεια ακολούθησε το στάδιο της μεταγραφής κατά το οποίο αποκωδικοποιούνταν οι συνεντεύξεις και ο λόγος από προφορικός μετατρεπόταν σε γραπτό. Τελευταίο ακολούθησε το στάδιο ανάλυσης και σύγκρισης των δεδομένων.

Η σειρά των ερωτήσεων και των θεματικών ήταν διαφορετική για κάθε ερωτηθέντα, ανάλογα με τη ροή της συζήτησης. Αρχικά οι τρεις πρώτες ερωτήσεις αφορούσαν τη συλλογή δημογραφικών δεδομένων, δηλαδή, Ηλικία / Χρόνια Προϋπηρεσίας / Επίπεδο Σπουδών. Το φύλο δε ρωτήθηκε μιας που όλοι οι συμμετέχοντες ήταν γυναίκες. Έπειτα ακολουθούσαν τρεις θεματικές όπου η καθεμία αποτελούνταν από τα εξής τέσσερα, τέσσερα και τρία υπο-ερωτήματα αντίστοιχα:

1η Θεματική

Εκπαιδευτική και διοικητική καινοτομία στο Νηπιαγωγείο. Νέες, πρωτοποριακές δράσεις (διδακτικές και διοικητικές) και δημιουργικά προγράμματα με στόχο τη βελτίωση του παραγόμενου εκπαιδευτικού έργου και την άνοδο της ποιότητας της Προσχολικής Εκπαίδευσης.

1. Ποιες είναι οι απόψεις σας σχετικά με την έννοια «καινοτομία»; Γνωρίζετε τα χαρακτηριστικά και τις κατηγορίες εκπαιδευτικής καινοτομίας και τρόπους που μπορείτε να εφαρμόσετε / να προάγετε – προτείνετε – ενθαρρύνετε (για διευθυντές - προϊσταμένους) καινοτόμες πρακτικές στη διδακτική σας πράξη; Γνωρίζετε τρόπους εφαρμογής καινοτόμων ιδεών στη διοικητική σας πράξη;

2. Θεωρείτε ότι το εκπαιδευτικό / διοικητικό σύστημα σας επιτρέπει να παίρνετε πρωτοβουλίες σε σχέση με την εισαγωγή καινοτομιών στη διδακτική / διοικητική σας πράξη;

3. Εντάσσετε στη διδασκαλία σας καινοτόμες και δημιουργικές δράσεις και αν ναι με ποιες είστε περισσότερο εξοικειωμένοι; Πόσες και ποιες έχετε υλοποιήσει μέχρι τώρα ή έχετε προωθήσει για εφαρμογή (για διευθυντές); Περιγράψτε κάποιο από αυτά.

4. Τι θα προτείνατε για την αποτελεσματικότερη εισαγωγή και αξιοποίηση καινοτόμων και δημιουργικών δράσεων στην εκπαιδευτική διαδικασία; Θεωρείτε πως η διαδικασία αξιολόγησης σε αρχικό, ενδιάμεσο και τελικό στάδιο είναι απαραίτητη και γιατί;

2η Θεματική

Ο ρόλος των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) στην επίτευξη Καινοτόμων Πρακτικών. Οι νέες τεχνολογίες στην κατεύθυνση της υποστήριξης, διάχυσης και εμπλουτισμού της εκπαιδευτικής καινοτομίας.

1. Θεωρείτε, η χρήση των Τ.Π.Ε. από εκπαιδευτικούς και διευθυντές με στόχο την εκπαιδευτική καινοτομία και τη σχολική βελτίωση, βοηθάει το εκπαιδευτικό / διευθυντικό έργο; Πόσο συχνά ενσωματώνετε και σε ποια θέματα / οργανωτικές λειτουργίες (για διευθυντές), τις νέες τεχνολογίες, ως συγκεκριμένη δραστηριότητα;

2. Πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι για εσάς να χρησιμοποιείτε λογισμικά, υπολογιστές και άλλα τεχνολογικά μέσα κατά τη διάρκεια του έργου σας; Νιώθετε άνετα με τη χρήση νέων τεχνολογιών συνδυαστικά με το έργο σας; Μπορείτε να περιγράψετε για τις υλικοτεχνικές υποδομές της μονάδας που υπηρετείτε, τις λειτουργίες των τεχνολογικών μέσων που χρησιμοποιείτε και για τους διαθέσιμους πόρους του σχολείου για τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνίας;

3. Ποιοι παράγοντες θεωρείτε πως επιδρούν στην επιτυχή ενσωμάτωση των Τεχνολογιών της Επικοινωνίας και Πληροφορίας (Τ.Π.Ε.) στην εκπαιδευτική και διοικητική διαδικασία και ποιοι είναι αποτρεπτικοί με βάση τη δική σας κρίση;

4. Λαμβάνετε υπόψη τις οδηγίες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (Π.Ι.) για την προετοιμασία σας για την ανάπτυξη θεμάτων; Από πού αντλείτε κυρίως την ενημέρωση σας σχετικά με το υπό διδασκαλία θέμα; Θεωρείτε πως είναι καθοδηγητικές οι οδηγίες από το Π.Ι ή θα προτιμούσατε άλλου είδους υποστήριξη σχετικά με την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων;

3η Θεματική

Ο ρόλος του/της νηπιαγωγού και του/της διευθυντή-διευθύντριας στην προώθηση καινοτόμων δράσεων στο Νηπιαγωγείο και της χρήσης των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία.

1. Ποιος θεωρείτε πως είναι ο καλύτερος καθοδηγητής – μεσολαβητής, υπεύθυνος για την υλοποίηση μιας καινοτομίας στο σχολείο καθώς και ποιος πρέπει να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με την εφαρμογή ή την απόρριψή της;

2. Ποιοι από εσάς έχουν παρακολουθήσει επιμορφωτικά σεμινάρια τα οποία αφορούν στην ένταξη καινοτομιών και δημιουργικών εργασιών απασχόλησης στο σχολείο και τι αποκομίσατε από αυτά; Θεωρείτε ότι απαιτείται κάποιου είδους, και τι είδους, επιμόρφωση/μετεκπαίδευση αναφορικά με την ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία;

3. Πώς κατά τη γνώμη σας, πρέπει να είναι ο σύγχρονος Έλληνας νηπιαγωγός;

3.4 ΕΓΚΥΡΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

Από την πρώτη τηλεφωνική συνάντηση με τους συμμετέχοντες ξεκαθαρίστηκε η διατήρηση της ανωνυμίας με τη συμμετοχή τους στην παρούσα έρευνα. Συγκεκριμένα υποστηρίχθηκε πολλές φορές, με την πρώτη προσέγγιση, λίγο πριν αλλά και κατά τη διάρκεια της συνέντευξης, η ελευθερία λόγου των ερωτηθέντων καθώς και η ενθάρρυνσή τους στο να εκφράζονται με ειλικρίνεια και αμεσότητα. Τέθηκε ένα συγκεκριμένο χρονικό όριο μέσα στο οποίο θα έπρεπε να πραγματοποιηθούν οι συνεντεύξεις, αλλά μέσα σε αυτό δόθηκε ελευθερία επιλογής από τον κάθε ερωτηθέντα για το πού, πώς και πότε θα ήθελε να πραγματοποιηθεί η συνέντευξη.

Με σκοπό τη συναίνεση ή την απόρριψη συμμετοχής των επιλεγόμενων ερωτηθέντων στην παρούσα έρευνα, προηγήθηκε λεπτομερής ενημέρωση σχετικά με το περιεχόμενο της έρευνας, το σκοπό διεξαγωγής της, τις θεματικές και τα ερευνητικά ερωτήματα προς διερεύνηση, καθώς και για τη χρησιμότητα των αποτελεσμάτων τόσο σε ατομικό όσο και σε συλλογικό επίπεδο. Όλοι οι συμμετέχοντες ενημερώθηκαν για τη χρήση κινητής μαγνητοσκόπησης κατά τη διάρκεια των συνεντεύξεων και διαβεβαιώθηκαν πως μετά την ολοκλήρωση της έρευνας θα είχαν την ευκαιρία να τη διαβάσουν. Με στόχο τη συζήτηση για εφαρμογή ή και την ήδη υλοποίηση καινοτόμων δράσεων με τη βοήθεια τεχνολογικού εξοπλισμού, η έρευνα πραγματοποιήθηκε βασιζόμενη στα

αποτελέσματα του πρώτου σχολικού τριμήνου. Τα αποτελέσματα αυτά δίνουν μια γενική πρώτη εικόνα της πορείας της διδακτικής και διοικητικής εικόνας των Νηπιαγωγείων, πριν το ξέσπασμα της πανδημίας. Επιπλέον βασικό στοιχείο που βοήθησε στην εγκυρότητα των αποτελεσμάτων αποτέλεσε η χρήση της ημιδομημένης συνέντευξης η οποία επέτρεψε τη διεξαγωγή συζήτησης υποστηριζόμενης με διαδοχικές ερωτήσεις, δίνοντας τη δυνατότητα στους ερωτηθέντες να εκφραστούν περιγραφικά με αρκετή ελευθερία, ενώ προσέδιδαν στον ερευνητή το ρόλο του διακριτικού καθοδηγητή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4ο – ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ - ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Με το πέρας των συνεντεύξεων και της ανάλυσης των δεδομένων που συλλέχθηκαν από αυτές, ακολουθώντας μια σειρά σταδίων που έχουν ήδη διασαφηνιστεί, παρατίθενται παρακάτω τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας. Η ανάλυση των αποτελεσμάτων χωρίζεται στον πίνακα παρουσίασης των γενικών πληροφοριών των συμμετεχόντων, και στα αποτελέσματα των ερωτήσεων που τέθηκαν στους συμμετέχοντες, ανά θεματική ενότητα.

Να σημειωθεί πως μια εβδομάδα πριν τη διεξαγωγή των συνεντεύξεων προηγήθηκε μια άτυπη πιλοτική συνέντευξη, μη ηχογραφημένη και περισσότερο με τη μορφή συζήτησης γύρω από τα θέματα που θα αποτελούσαν τις συνεντεύξεις. Ο κάθε εκπαιδευτικός είχε τη δυνατότητα να διαβάσει τις ερωτήσεις της συνέντευξης, αφού είχαν σταλθεί στο προσωπικό του e-mail, με στόχο να έχει το χρόνο να επεξεργαστεί τα υπό διερεύνηση θέματα και να απαντήσει. Φυσικά τόσο η πιλοτική όσο και η κύρια συνέντευξη πραγματοποιήθηκαν τηλεφωνικώς λόγω της παγκόσμιας πανδημίας.

Δημογραφικά Στοιχεία Συμμετεχόντων

Στην παρούσα έρευνα συμμετείχαν συνολικά δεκατέσσερις (14) νηπιαγωγοί, είναι και οι δεκατέσσερις γυναίκες και έχουν ασκήσει ή ασκούν διευθυντικά καθήκοντα σε δημόσια Νηπιαγωγεία της Ελλάδας. Συγκεκριμένα υπηρετούν τη σχολική χρονιά 2019-2020 στους Νομούς Θεσσαλονίκης, Πέλλας, Λαρίσης και Χανίων. Με το ξεκίνημα της κάθε συνέντευξης συλλέχθηκαν στοιχεία για την ηλικία, τα χρόνια προϋπηρεσίας, καθώς και το επίπεδο σπουδών της κάθε νηπιαγωγού. Οι τέσσερις πρώτες ερωτήσεις αφορούσαν, την ηλικία, τα χρόνια προϋπηρεσίας και το επίπεδο σπουδών των συμμετεχόντων. Το φύλο βέβαια δε ρωτήθηκε διότι όλες οι συμμετέχουσες ήταν γυναίκες.

Πίνακας 1.

Ο πίνακας 1 παρουσιάζει αναλυτικά τα δημογραφικά στοιχεία που συλλέχθηκαν για κάθε μία συμμετέχουσα. Δεν αναγράφεται το όνομα της κάθε συμμετέχουσας για λόγους αξιοπιστίας και διαφύλαξης των προσωπικών τους δεδομένων. Αντ' αυτού η κάθε μία έχει τον κωδικό Ν1, Ν2 ως και Ν14.

Συμμετέχουσες	Ηλικία	Έτη Προϋπηρεσίας	Σπουδές
N1	43	14	- Προπτυχιακό Τεταρτοετούς σχολής - Α΄, Β1 και Β2 Επίπεδα Τ.Π.Ε.
N2	40	13	- Προπτυχιακό Τεταρτοετούς σχολής - Διάφορα σεμινάρια ανά τα χρόνια - Α΄, Β1 και Β2 επίπεδο Τ.Π.Ε.
N3	40	12	- Προπτυχιακό Τεταρτοετούς σχολής - Διάφορα σεμινάρια όπως το e-twinning και το επίπεδο Β1 Τ.Π.Ε.
N4	38	12	- Μεταπτυχιακό Επίπεδο Α΄ επίπεδο Τ.Π.Ε.
N5	37	4	- Μεταπτυχιακό Επίπεδο - Β1 επίπεδο Τ.Π.Ε.
N6	54	21	- Προπτυχιακό Τεταρτοετούς σχολής
N7	52	12	- Προπτυχιακό Τεταρτοετούς σχολής - Διάφορα σεμινάρια Α΄ και Β1επίπεδο Τ.Π.Ε.
N8	52	18	- Μεταπτυχιακό Επίπεδο - Δεύτερο Πτυχίο - Όλα τα επίπεδα Τ.Π.Ε.
N9	47	11	- Διδακτορικό - Όλα τα επίπεδα Τ.Π.Ε.
N10	52	26	- Προπτυχιακό διετούς σχολής και εξομοίωση στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο - Επίπεδο Α΄ και Β1 Τ.Π.Ε.
N11	59	36	- Προπτυχιακό διετούς σχολής και εξομοίωση στο Αριστοτέλειο - Παιδαγωγικό τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης – 2ο πτυχίο - Α΄ επίπεδο Τ.Π.Ε.
N12	52	13	- Προπτυχιακό διετούς σχολής - Α΄ επίπεδο Τ.Π.Ε.
N13	41	10	- Προπτυχιακό Τεταρτοετούς σχολής - Β1 επίπεδο Τ.Π.Ε.
N14	52	21	- Προπτυχιακό διετούς σχολής και εξομοίωση στο Πανεπιστήμιο της Πάτρας - Β1 επίπεδο Τ.Π.Ε.

Με βάση τα στοιχεία του παραπάνω πίνακα, ο μέσος όρος των νηπιαγωγών – προϊσταμένων είναι …47…….. ηλικιακά έτη. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός πως όλες οι συμμετέχουσες, εκτός του βασικού τους πτυχίου διαθέτουν επιπρόσθετα προσόντα, όπως είναι κάποιο μεταπτυχιακό, κάποιο δεύτερο πτυχίο, επιμορφώσεις Τ.Π.Ε., ξένες γλώσσες και γενικότερα διαφόρων ειδών σεμιναριακές επιμορφώσεις. Τα παραπάνω στοιχεία αποδεικνύουν το υψηλό επίπεδο επιστημονικής κατάρτισης των νηπιαγωγών – διευθυντριών / προϊσταμένων στον τομέα τους αλλά και σε σφαιρικές γνώσεις και δεξιότητες, οι οποίες τις βοηθούν στην αποτελεσματικότερη εκτέλεση των καθηκόντων τους, τόσο των διοικητικών όσο και των διδακτικών.

Παρουσίαση ερευνητικών αποτελεσμάτων

Παρακάτω παρουσιάζονται αναλυτικά οι απαντήσεις των νηπιαγωγών – προϊσταμένων. Η ανάλυση γίνεται ανά θεματική ενότητα και οι απαντήσεις προέρχονται από τα λεγόμενα των συμμετεχόντων, έτσι όπως προέκυψαν από την απομαγνητοφώνηση των συνεντεύξεων. Για το λόγο ότι οι απαντήσεις με τα ακριβή λόγια των συμμετεχόντων παρουσιάζονται αυτούσιες στο παράρτημα, κατά την ανάλυση των αποτελεσμάτων που βασίζονται σε αυτές τις απαντήσεις πραγματοποιείται μια γενική περιγραφή, κυρίως στατιστική, των απόψεων και των θέσεων που παίρνουν οι εκπαιδευτικοί στα θέματα που αναλύονται. Για τη διασταύρωση των απαντήσεων που παρουσιάζονται παρακάτω, μπορεί ο αναγνώστης να ανατρέξει στο παράρτημα όπου εκεί διαφαίνονται ξεκάθαρα οι απαντήσεις της κάθε εκπαιδευτικού στην εκάστοτε θεματική ερώτηση. Οι συντομογραφίες Ν1 ως και Ν14 αντιστοιχούν στις νηπιαγωγούς – προϊσταμένες που αποτέλεσαν το δείγμα της έρευνάς μας. Η συγκεκριμένη εργασία προσανατόλισε τις ερωτήσεις της συνέντευξης σε θέματα προώθησης, εφαρμογής και διάχυσης καινοτομιών, στην τεχνολογική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών και στον τεχνολογικό εξοπλισμό του σχολείου. Επίσης, έμφαση δόθηκε στις στάσεις διευθυντών και εκπαιδευτικών απέναντι στις νέες τεχνολογίες. Ακριβώς στο ίδιο μοτίβο επικεντρώθηκε και η βιβλιογραφική ανασκόπηση. Ως επιπρόσθετη πληροφορία, η ηλικιακή ομάδα των ερωτηθέντων εκπαιδευτικών κυμαίνεται από τα 37 ως και τα 60 χρόνια. Δύο στους δεκατέσσερις (14) εκπαιδευτικούς είναι κάτοχοι μεταπτυχιακών σπουδών, μία έχει διδακτορικό και οι περισσότερες αυτών παρακολουθούν επιμορφωτικά σεμινάρια και εκπαιδευτικές ημερίδες του ενδιαφέροντός τους, κυρίως σε ότι αφορά τις Τ.Π.Ε.

Θεματική Πρώτη – 1ο Υποερώτημα

Η πρώτη θεματική ενότητα της παρούσας έρευνας αποσκοπούσε στη συλλογή στοιχείων σχετικά με τις εκπαιδευτικές καινοτόμες δράσεις και τα προγράμματα που εφαρμόζονται στη σχολική μονάδα με στόχο τη βελτίωση του εκπαιδευτικού και διευθυντικού έργου της. Στο πρώτο υποερώτημα που τέθηκε στους ερωτηθέντες σχετικά με τις γνώσεις τους για την έννοια και τα χαρακτηριστικά μιας εκπαιδευτικής καινοτομίας, καθώς και για τους τρόπους ένταξής της στη διδακτική και διοικητική πράξη, οι απαντήσεις των περισσότερων ήταν αρκετά κοντινές με εξαίρεση τριών νηπιαγωγών που παρατίθενται παρακάτω.

Σύμφωνα με την άποψη των νηπιαγωγών, και όπως ακριβώς αναφέρεται στη σύγχρονη βιβλιογραφία, εκπαιδευτική καινοτομία θεωρείται οποιοδήποτε πρόγραμμα ή δράση που με τον τρόπο διεξαγωγής του ξεφεύγει από τα όρια της τυπικής δραστηριότητας και μετατρέπει το μάθημα σε μια δημιουργική ανακαλυπτική διαδικασία(Γούναρη & Γρόλλιος, 2010). Μέσω των εκπαιδευτικών προγραμμάτων προάγεται η επικοινωνία μεταξύ όλων των σχολικών μελών και η συνεργατικότητα. Η εκπαιδευτική καινοτομία προωθεί δεξιότητες εκπαιδευτικών και μαθητών απαραίτητες για τη σύγχρονη κοινωνία και για τις απαιτήσεις που αυτή δημιουργεί. Συγκεκριμένα αναφέρθηκε πως η εκπαιδευτική καινοτομία προσαρμόζει τη διδασκαλία στα ενδιαφέροντα των παιδιών της σύγχρονης εποχής (Μακρή & Τσιόνκη, 2016).

Η εκπαιδευτική καινοτομία ισούται με οτιδήποτε πρωτοποριακό και καινούριο και ορίζει την αλλαγή σε διάφορους τομείς του νηπιαγωγείου. Ορίζει την αλλαγή στις αξίες, τις πεποιθήσεις και τις στάσεις των εκπαιδευτικών, μέσω διαφορετικών διαδικασιών και μεθόδων οργανωτικής διοίκησης και διδασκαλίας. Σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς, η εκπαιδευτική καινοτομία στοχεύει στη βιωματική διαθεματική μάθηση και κυρίως επιτυγχάνεται μέσω της νέας τεχνολογίας και των τεχνολογικών μέσων όπως ο υπολογιστής και τα εκπαιδευτικά λογισμικά. Φυσικά, οι νέες τεχνολογίες αποτελούν τη βασική καινοτομική αλλαγή σε όλες τις οργανωτικές – διοικητικές διεργασίες. Τονίζεται βέβαια ότι η έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής υπονομεύει την έννοια και την αξία της καινοτομίας. Οι εκπαιδευτικοί εντάσσουν καινοτομίες μέσω διαθεματικών project, και δράσεις και διαδικτυακές πρακτικές του προγράμματος e-Twinning. Γενική παραδοχή όλων υπήρξε η υποστηρικτή και θετική συνεργασία που

πρέπει να υπάρχει μεταξύ των εκπαιδευτικών και των διευθυντικών στελεχών. Το θετικό σχολικό κλίμα μπορεί να βοηθήσει πολύ στην επίτευξη εκπαιδευτικής καινοτομίας.

Η καινοτόμος δράση του σχολικού διευθυντή στις οργανωτικές και λειτουργικές διαδικασίες του σχολείου, καθώς και στην προώθηση και οργάνωση καινοτόμων δράσεων στη σχολική του μονάδα, είναι μια διαδικασία που όταν συνοδεύεται από τεχνολογικά – υπολογιστικά εργαλεία γλυτώνει πάρα πολύ χρόνο και χρήμα για τη σχολική μονάδα.

Συγκεκριμένα όπως λέει η Ν1: «*Καινοτόμα πράγματα είναι ανάλογα με το τι κρίνει ο καθένας κάθε φορά, ανάλογα με το τι εφαρμόζει και τι θεωρεί διαφορετικό. Αν καινοτόμο θεωρείται το να εφαρμόζουμε Τ.Π.Ε. μέσα στην τάξη, τότε θεωρώ καινοτομία αυτό. Τουλάχιστον με τα όσα έχω ζήσει εγώ όσα χρόνο διδάσκω, γιατί η σύγχρονη τεχνολογία δεν ήταν ποτέ ιδιαίτερα μέσα στην τάξη μας, δεν το είχαμε αυτό. Ούτε τα λογισμικά τα συγκεκριμένα που υπάρχουν τώρα, ούτε και όλον αυτόν τον εξοπλισμό. Και ακόμα θεωρώ ότι υστερούμε. Επομένως καινοτόμο θεωρώ το να μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε ευέλικτες ηλεκτρονικές συσκευές και προγράμματα που θα μας βοηθήσουνε να έχουμε πρόσβαση σε περισσότερες πληροφορίες για να κάνουμε το μάθημά μας*».

Η Ν3 εστιάζει σε όλες τις δραστηριότητες που θεωρεί καινοτόμες και υποβοηθούνται με τη χρήση εργαλείων νέας τεχνολογίας, αναφέροντας τη σημαντικότητα του my school ως καινοτόμο λογισμικό για την οργάνωση και διοίκηση όλης της εκπαίδευσης.
«*Συγκεκριμένα τρόπους δε γνωρίζω να πω ότι έχω διαβάσει κάποια θεωρία, φαντάζομαι ότι καινοτομία είναι οτιδήποτε καινούριο έρχεται μέσα στην τάξη. Φαντάζομαι ότι και η χρήση του υπολογιστή μέσα στο μάθημα είναι μια καινοτομία για τα τελευταία χρόνια, που παλιά δεν υπήρχε. Το να χρησιμοποιήσεις εργαλεία, Web.2 για παράδειγμα. Να φτιάξεις ένα ψηφιακό παραμύθι με τα παιδιά στη διδασκαλία λέω τώρα, να παίξεις ένα online παιχνίδι … τώρα τελευταία υπάρχουν πάρα πολλοί τρόποι που μπορείς να το εντάξεις. Για το διοικητικό έργο καινοτομία δε νομίζω ότι υπάρχει. Αν το my school θεωρείται καινοτομία, αυτό το 2014 όμως έγινε … ναι! Το ότι πλέον συνδέεται όλη η Ελλάδα. Μπορείς να έχεις πρόσβαση παντού και να επικοινωνείς με όλα τα σχολεία στην Ελλάδα, ναι, τότε εντάξει!*»

Η Ν5 εστίασε στην αξία της επιμόρφωσης για την επίτευξη καινοτομιών στη διδακτική και διοικητική πράξη λέγοντας;

«Καινοτομία εννοούμε νέες μορφές διδασκαλίας, πρωτότυπες και διαφορετικές από τις συνηθισμένες. Έχοντας την ανάλογη εξειδίκευση και επιμόρφωση, κάλλιστα θα μπορούσα να τις εφαρμόσω. Στην προκειμένη περίπτωση έχοντας θετική διάθεση και ψάχνοντας από μόνη μου προσπαθώ να βελτιώσω τη δουλειά μου χρησιμοποιώντας καινοτόμες ιδέες».

«Ναι προωθώ καινοτόμες ιδέες βασιζόμενες πάνω στην επιμόρφωση την οποία έχω δεχτεί».

Τέλος, πολύ ενδιαφέρουσα ήταν η άποψη της Ν2 για την έννοια της καινοτομίας. Η ίδια εστίασε στην αυτενέργεια των μαθητών και στην παιδοκεντρική προσέγγιση της μάθησης ως καινοτόμο πρακτική. Η ίδια ανέφερε τα εξής:

«Καινοτομία θεωρώ οτιδήποτε βοηθάει τα παιδιά περισσότερο να αυτενεργήσουν και ο δάσκαλος δε θεωρείται αυθεντία, αλλά αφήνει τα παιδιά περισσότερο να αλληλοεπιδράσουν μεταξύ τους, να πούνε τις απόψεις τους και να γίνουν το κέντρο ενδιαφέροντος της διδασκαλίας. Επίσης οτιδήποτε η νηπιαγωγός, πέρα από τα παραδοσιακά μέσα διδασκαλίας χρησιμοποιεί, αν χρησιμοποιεί και κάποιες νέες τεχνολογίες στη τάξη και αυτό είναι μία εκπαιδευτική καινοτομία που σίγουρα βάζει τα ίδια τα παιδιά σε δραστηριοποίηση».

Έκπληξη αποτελούν οι κοινές απαντήσεις τριών νηπιαγωγών/προϊσταμένων, της Ν7, της Ν10 και της Ν12, οι οποίες δεν γνώριζαν τι πραγματικά σημαίνει η καινοτομία και ποια είναι τα χαρακτηριστικά τους, αν και στην πραγματικότητα από τα λεγόμενά τους, διαφαίνεται πως καινοτομούν στο μάθημά τους.

Ν7: *«Φαντάζομαι πως ναι. Σε ένα βαθμό το ξέρω».*

Ν12: *«Ναι .. ναι. Πες μου εσύ τι σημαίνει η καινοτομία. Όχι δεν γνωρίζω. Όχι. Έχω κάνει εγώ, πέρυσι κάναμε, πήραμε το βραβείο πέρυσι. Κάναμε μια ιστορία σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο που ήταν η Δήμητρα, τη ζωγράφισαν τα παιδιά και τη στείλαμε, Διεθνής Διαγωνισμός Πολυγλωσσίας: Από το παράθυρο στον κόσμο «Kamishibaï Plurilingue». Είναι μια ερευνητική ομάδα από το Α.Π.Θ. Πέρυσι είχαμε γράψει μια ιστορία με τα παιδιά, τη ζωγραφίσαμε και τη στείλαμε και πήραμε και το πρώτο βραβείο για το Νηπιαγωγείο Περίκλειας».*

Μάλιστα η Ν10 ανέφερε πως δε γνωρίζει διοικητικές καινοτομίες:

«Καινοτομία σημαίνει μια καινούρια διδακτική προσέγγιση. Κάτι νέο. Όχι δεν γνωρίζω τα χαρακτηριστικά .. δεν μπορώ τώρα να απαντήσω σε αυτό. Πολλές φορές κάνουμε κάτι δραστηριότητες και επινοούμε τρόπους προσέγγισης του ενδιαφέροντος των παιδιών. Αυτό το θεωρώ ότι είναι κάτι καινούριο. Διοικητικά όχι»

2ο Υποερώτημα

Το δεύτερο υποερώτημα αναζητούσε απαντήσεις για το αν το εκπαιδευτικό – διοικητικό ελληνικό σύστημα εντός του κάθε Νηπιαγωγείου επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς της Προσχολικής Εκπαίδευσης να πάρουν πρωτοβουλίες, διαμορφώνοντας τις διδακτικές πρακτικές τους μέσω καινοτομιών. Η ίδια ερώτηση, λίγο παραλλαγμένη και εστιασμένη στο ρόλο των νηπιαγωγών για όσες ασκούν διευθυντικά καθήκοντα αποσκοπούσε να συλλέξει απαντήσεις για το αν οι ανωτέρω εκπαιδευτικές αρχές δίνουν τη δυνατότητα στις σχολικές διευθύνσεις να οργανώσουν τις δραστηριότητες και τις υποχρεώσεις της κάθε μονάδας με ευελιξία, καινοτομώντας.

Πέντε (5) των δεκατεσσάρων ερωτηθέντων νηπιαγωγών-προϊσταμένων, συγκεκριμένα οι Ν1, Ν6, Ν7, Ν11 και Ν13 υποστήριξαν πως ο τρόπος που είναι δομημένο το εκπαιδευτικό σύστημα δεν επιτρέπει την επίτευξη πολλών καινοτόμων δράσεων. Ο περιορισμός δεν οφείλεται συνήθως στους διευθυντές-προϊσταμένους των σχολικών μονάδων. Αντιθέτως, στις μέρες μας πολλοί διευθυντές χαίρονται να διεξάγονται εκπαιδευτικές καινοτομίες στο σχολείο τους. Βασικό εμπόδιο αποτελεί η ελλιπής υλικοτεχνική στήριξη των μονάδων. Παραδείγματος χάρη, στα περισσότερα Νηπιαγωγεία που διεξήχθη η έρευνα δεν υπάρχει υπολογιστής σε κάθε τάξη. Ακόμη, υποστηρίζεται πως το σχολικό περιβάλλον δεν είναι φιλικά δομημένο προς την επίτευξη καινοτομιών. Το ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα, ακόμα και σήμερα, δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα, πέρα από τις υλικοτεχνικές ελλείψεις υπάρχει και αρκετή γραφειοκρατία. Οι εκπαιδευτικοί καταλήγουν πως είναι στην κρίση του κάθε εκπαιδευτικού πόσο αντέχει να παλέψει με τις υποχρεώσεις και να βρει χρόνο και τρόπο να καινοτομήσει.

Ν1 *«Όχι, δεν θεωρώ, όχι»*

Ν6 *«Όχι ιδιαίτερα. Μας νουθετούν άνωθεν γι' αυτό το θέμα. Δεν παίρνουμε τόσο πρωτοβουλία. Πρέπει να λογοδοτώ για κάθε καινοτόμο μέθοδο που θέλω να εφαρμόσω».*

Ν7 *«Αυτό λίγο δύσκολο το βλέπω. Πρέπει να λογοδοτώ στον ανώτερο. Άμα έχεις μια διευθύντρια ανάποδη δεν μπορείς να κάνεις τίποτα. Άμα είσαι προϊσταμένη λογοδοτείς στον προϊστάμενο διευθυντή και αν είσαι νηπιαγωγός λογοδοτείς στην προϊσταμένη σου. Όταν εγώ για να τα πάω μία βόλτα πρέπει να πάρω άδειες από την προϊσταμένη, την πρωτοβάθμια και τον περιφερειακό εννοείται, τι σε αφήνει να κάνεις…».*

Ν11 *«Ναι μπορώ να παίρνω. Τουλάχιστον στο διδακτικό κομμάτι και στο διοικητικό, έχεις την ελευθερία να το κάνεις. Μπορείς να κάνεις κάποιες καινοτομίες, οι οποίες όμως πολλές φορές μας βάζουν εμπόδια. Αλλά μπορείς να το κάνεις. Ναι και στο διοικητικό κομμάτι, κάποιες διοικητικές παρεμβάσεις μπορείς να κάνεις. Αλλά πρέπει πάντα να υπάρχει συνεργασία με τους συναδέλφους. Νομίζω μπορείς να τις κάνεις τις διοικητικές, αλλά θέλει συνεργασία και θέλει και πολύ καλή οργάνωση, βοήθεια από όλο το team του διδακτικού προσωπικού, του συλλόγου των διδασκόντων».*

«Για την καλύτερη εισαγωγή πρέπει να έχουμε επιμόρφωση εμείς, να έχουμε γνώση. Εμείς μόνο άγχος έχουμε!»

Ν13 *«Ναι σε κάποια πλαίσια, ναι εννοείται, υπάρχουν ... και στα δύο κομμάτια, είναι ανοιχτό, ναι».*

Από την άλλη έχουμε έξι (6) νηπιαγωγούς – προϊσταμένες οι οποίες θεωρούν πως εν μέρει έχουν μια κάποια ελευθερία στη διδακτική τους πράξη, πάντα με την επίβλεψη των ανωτέρων αρχών. Όπως για παράδειγμα αναφέρουν η Ν5 και η Ν8.

Ν5 *«Εν μέρει ναι, αλλά με επιφύλαξη πάντα και λαμβάνοντας πάντα τη συγκατάθεση των ανωτέρων μου».*

Ν8 *«Νομίζω ότι μας αφήνει γιατί ως το 2014 που κάναμε τότε την πρώτη αξιολόγηση, έκανα πολλά καινοτόμα. Δεν σε περιορίζει. Βέβαια είναι ο σύλλογος διδασκόντων που παίζει πολύ μεγάλο ρόλο, αλλά και ο διευθυντής αν έχει κάποιες ικανότητες μπορεί να πάρει το σύλλογο διδασκόντων με το μέρος του και να τους πείσει πως αυτά τα εργαλεία είναι καλά. Εγώ ας πούμε είχα κάνει ψηφιακή βιβλιοθήκη. Είχα κάνει μια πλατφόρμα ηλεκτρονικής τάξης τότε, το 2014, το class Jojo …»*

Παράλληλα, τρεις (3) εξ αυτών, η Ν3, η Ν9 και η Ν14 υποστήριξαν πως το σύστημα στη διοίκηση και οργάνωση της εκπαιδευτικής διαδικασίας δεν επιτρέπει καμία καινοτομία. Συγκεκριμένα ανέφεραν:

Ν3 *«Στη διοικητική όχι. Πρέπει να ακολουθήσεις τους κανόνες, όπως τα λένε. Στην εκπαιδευτική όμως ναι, σε εμάς στο Νηπιαγωγείο ναι. Νομίζω ότι μου αφήνει πολλά περιθώρια. Μπορώ να χρησιμοποιήσω πολλά, ότι θέλω».*

Ν9 *«Σε σχέση με τη διδακτική νομίζω ναι, θα μπορούσα. Σε σχέση με τη διοικητική όχι, δε θα μπορούσα να σκεφτώ τρόπο που θα μπορούσα να πάρω μόνη μου πρωτοβουλία να κάνω κάτι εάν αυτό θα ήταν εκτός πλαισίου, νομοθετικού».*

Ν14 *«Θα έλεγα ότι στο Νηπιαγωγείο, επειδή δεν υπάρχουν κάποια καθορισμένα στάνταρ και ύλη όπως είπαμε και πριν, νομίζω ότι είναι πιο ελαστικό για εμάς και πιο εύκολο να κάνουμε κάτι μέσα στην τάξη».*

«Στη διοικητική πράξη νομίζω δεν μπορείς να κάνεις καινοτομίες. Αυτό είναι κάτι που πρέπει να ακολουθείς κάποιους στάνταρ κανόνες και οδηγίες».

Τέλος μία (1) εκ των δεκατεσσάρων νηπιαγωγών, η Ν4, υποστήριξε πως:

«Ναι, θεωρώ ότι δεν είναι περιορισμένο. Ίσα-ίσα θεωρώ ότι προτρέπεται από ορισμένες διευθύνσεις της Πρωτοβάθμιας να χρησιμοποιούνται καινοτόμα προγράμματα και μέσα στην τάξη. Ούτως ή άλλως στο Νηπιαγωγείο έχουμε ευελιξία να κάνουμε την παιδαγωγική πράξη όπως εμείς επιθυμούμε».

Ενώ η Ν12 δείχνει να μη γνωρίζει τι ακριβώς συμβαίνει και να ακολουθεί πιστά οδηγίες και νομοθετικές διατάξεις: *«Δεν ξέρω, έτσι μας επιτρέπουνε; Το δηλώνεις όμως, άρα σε επιτρέπουν. Διοικητικά δεν ξέρω. Εγώ πάω ανάλογα με το νόμο».*

Συμπερασματικά οι περισσότεροι νηπιαγωγοί – προϊσταμένες υποστήριξαν πως «υπάρχει η τάση προς αποκέντρωση και αυτόνομη δράση των σχολείων, αλλά αυτό λειτουργεί σε πολύ μικρό ποσοστό γιατί υπάρχει η κεντρική διοίκηση που δίνει συγκεκριμένες κατευθύνσεις». Οι ίδιες συνεχίζουν λέγοντας πως «δίνεται στα σχολεία η δυνατότητα να λειτουργούν αυτόνομα» όσον αφορά τη χρήση τεχνολογιών και την υλοποίηση σχολικών προγραμμάτων. Εξ άλλου οι ψηφιακές πλατφόρμες του Υπουργείου Παιδείας όπως το ψηφιακό σχολείο και το φωτόδεντρο επιτρέπουν στους εκπαιδευτικούς να ενημερωθούν και να εφαρμόσουν καλές πρακτικές και στο μέλλον να εφαρμόσουν προγράμματα που άπτονται αποκλειστικά των ενδιαφερόντων της περιοχής τους». Καταληκτικά οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί υποστηρίζουν πως τα τελευταία χρόνια δίνεται εξ άνωθεν πολύ παραπάνω χώρος και ευελιξία στους ίδιους για να καινοτομήσουν και να προσαρμόσουν τη διδασκαλία στα δεδομένα της τάξης τους. Ο εκπαιδευτικός πλέον λειτουργεί πιο απελευθερωτικά, όμως είναι καθαρά στη

δική του κρίση με ποιο τρόπο θα καταφέρει να εξελίξει το μάθημά του. Τονίστηκε πως το συνεργατικό κλίμα μέσα στη σχολική μονάδα οφείλει να είναι καλό και ενθαρρυντικό και με αυτό τον τρόπο εμπόδια όπως η έλλειψη χρόνου και η ελλιπής υλικοτεχνική υποδομή μπορούν να ξεπεραστούν.

3ο Υποερώτημα

Το τρίτο υποερώτημα ζητάει από τις νηπιαγωγούς – προϊσταμένες να περιγράψουν καινοτόμα προγράμματα που χρησιμοποιούν στο διδακτικό και οργανωτικό τους έργο την παρούσα χρονιά και γενικότερα στη σχολική τους πορεία τα τελευταία χρόνια. Οι καινοτόμες διδακτικές πρακτικές που περιέγραψαν οι εκπαιδευτικοί είναι αρκετές. Συγκεκριμένα, πολλές νηπιαγωγοί έχουν πραγματοποιήσει ή πραγματοποιούν δράσεις του προγράμματος e-twinning, ενώ προτιμούν διάφορες θεματικές επισκέψεις με τους μικρούς μαθητές όπως σε πλανητάρια και μουσεία της πόλης.

Χαρακτηριστικά η Ν3 αναφέρει: *«Ναι εντάσσω! Χρησιμοποιώ τον υπολογιστή. Πέρυσι ξεκίνησα με το e-twinning να ασχολούμαι το οποίο το θεωρώ καινοτομία. Έκανα ένα πρόγραμμα e-twinning πέρυσι. Το δούλεψα εγώ όμως, όχι η συνάδελφος. Τη ρώτησα, αλλά δεν ήθελε να ασχοληθεί, δεν είχε και εξοικείωση, ήταν και πιο μεγάλη ηλικίας, οπότε το δούλεψα εγώ στο δικό μου ωράριο μαζί με την κοπέλα της παράλληλης. Επειδή το e-twinning χρησιμοποιεί ούτως ή άλλως πολλά web.2 εργαλεία σε κάθε κομμάτι του, είχαμε θέμα τη μητέρα, συνδεθήκαμε μαζί με ένα διπλανό νηπιαγωγείο, το δουλεύαμε παράλληλα. Καταρχήν κάναμε ένα βιντεάκι με τα παιδιά για να παρουσιάσουμε τους εαυτούς μας, αφού είχαμε πάρει από τους γονείς την άδεια. Παρουσιάσαμε το σχολείο μας, γνωριστήκαμε με τους άλλους και μετά είχαμε διάφορες ενότητες του προγράμματος. Σε κάθε ενότητα χρησιμοποιούσαμε κάτι διαφορετικό. Κι εγώ κάτι διαφορετικό και το άλλο Νηπιαγωγείο. Το παρουσιάζαμε στα παιδιά του άλλου Νηπιαγωγείου, στα δικά μου και αντίστροφα και όπως σου είπα κάναμε ψηφιακό παραμύθι, κάναμε παζλ online, κάναμε βιντεάκι για τις μαμάδες μας που το παρουσιάσαμε σε μια γιορτούλα που κάναμε. Αρκετά είχαμε κάνει, παρουσίαση πινάκων, ζωγραφική …»*

Η Ν7 συμπληρώνει: « … Κοίταξε να δεις, είχα πάρει μέρος σε ένα πρόγραμμα e-twinning σε σχολείο στην Πιερία με συναδέλφισσες από τη Θήβα. Είχαν μιλήσει μέσω Skype τα παιδιά μου με τα παιδιά της. Το κάναμε τρεις φορές, από ένα τέταρτο με

είκοσι λεπτά κάθε φορά. Μου έδωσε άδεια η διευθύντρια και το έκανα. Ως διευθύντρια – προϊσταμένη όχι γιατί δεν είχα υπολογιστή, ήταν χαλασμένος».

Όλες οι νηπιαγωγοί αναφέρουν πως οφείλουν να έχουν την καινοτομία μέσα στη φιλοσοφία τους. Όσον αφορά την οργανωτική λειτουργία της σχολικής μονάδας, το σχολικό κλίμα που δημιουργεί και τις διαδικασίες επικοινωνίας και συνεργατικότητας μεταξύ του εκπαιδευτικού προσωπικού, η καινοτομία είναι η λέξη κλειδί της επιτυχίας των παραπάνω διαδικασιών. Αναφέρεται από τις νηπιαγωγούς-προϊσταμένες ό,τι χρησιμοποιούν ηλεκτρονικές εφαρμογές γρήγορης ενημέρωσης και επιτυχούς οργάνωσης, καθώς και την πλατφόρμα my school και το ηλεκτρονικό email. Ενώ παράλληλα προωθούνται από τις ίδιες ως προϊσταμένες, διάφορες καινοτόμες δράσεις, προγράμματα Αγωγής-Υγείας και Διατροφής, περιβαλλοντικά προγράμματα, καθώς και προγράμματα κυκλοφοριακής αγωγής και ρομποτικής. Γενικότερα η καινοτομία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με την τεχνολογία και τα νέα εργαλεία και μέσα, καθώς και με την τακτική σχετική επιμόρφωση, όπως αναφέρει η Ν2.

«Γενικά κάτι που έκανα και συνεχίζω να το κάνω, πάντα έκανα κάποιο πρόγραμμα σχολικών δραστηριοτήτων στην τάξη και πάντα είχα σχέση καλή με τον υπολογιστή και έφτιαχνα δραστηριότητες και παρουσιάσεις στους γονείς, και κάποια πράγματα στον βιντεοπροβολέα που έχουμε. Αυτά βέβαια στο τελευταίο νηπιαγωγείο. Όσο πέρναγαν τα χρόνια γινόμουν και καλύτερη και ήθελα να έχω επαφή με τη νέα τεχνολογία και ήταν κάτι το οποίο και μόνη μου το δούλεψα. Ασχολούμουν και μάθαινα πράγματα και μόνη μου. Συμμετείχα και σε πολλά σεμινάρια τα οποία πιστεύω ότι πολύ βοηθάνε και χαίρομαι που μπήκα και κληρώθηκα στο Β2, θεωρώ πολύ τυχερό τον εαυτό μου και έχω μάθει πολλά πράγματα και μέσα από αυτό. Έχουμε κάνει εκπαιδευτικό σενάριο για τη γιορτή της μητέρας το οποίο το κάναμε συνεργατικά με τα δύο κορίτσια, τη Βάσω και την άλλη συνάδελφο και τώρα θα κάνουμε και ατομικό το οποίο εγώ θα το συνεχίσω με αυτή τη θεματολογία. Επίσης έχουμε κάνει, συγκεκριμένα προχθές μία δραστηριότητα με λογισμικά πάλι για την κυκλοφοριακή αγωγή, για τα σχήματα, έχουμε κάνει και αξιολογήσεις κάποιων δραστηριοτήτων. Δικά μας ήτανε αυτά».

Το μεγαλύτερο εμπόδιο αποτελεί η έλλειψη υλικοτεχνικής υποδομής από τα περισσότερα Νηπιαγωγεία της επικράτειας, όπως αναφέρουν ενδεικτικά η Ν1: «*Προσπαθώ! Αν μου το επιτρέπει ο εξοπλισμός του σχολείου μου το κάνω, διαφορετικά όχι. Κοίταξε, την αναζήτηση πληροφοριών μέσω των φυλλομετρητών αναζήτησης μέσα*

στην τάξη, από τη στιγμή που έχω ίντερνετ στο σχολείο, γιατί αν δεν έχω δεν μπορώ να κάνω κάτι ανάλογο. Έχω εξοικειωθεί με τη χρήση κάποιων μηχανών όπως είναι ο βιντεοπροβολέας τον οποίο τον χρησιμοποιούμε αρκετά. Τώρα κοίταξε, τα λογισμικά τα οποία μας έχουν διδάξει, τα κλειστού τύπου, κάποια τα έχω δοκιμάσει. Αλλά δυστυχώς φέτος που μπορώ να πω είμαι πιο εξειδικευμένη και πιο άνετη, δεν μπορώ να το κάνω διότι με όλο αυτό το πράγμα που έχει συμβεί από το Μάρτιο και μετά δεν μπορούμε να εφαρμόσουμε και τίποτα».

Και η Ν6:
«Ανάλογα στο κάθε σχολικό περιβάλλον, τι βρίσκω πρόσφορο έδαφος. Δε βρίσκω σε όλα τα σχολεία πρόσφορο έδαφος για να το κάνω. Όχι, απλά έβαζα τα παιδιά να παίζουν στα sites παιδαγωγικά όπως το kiddy kids, για ασκήσεις. Διοικητικά ως προϊσταμένη, όχι δεν το έχω κάνει».

4^{ο} Υποερώτημα

Το τέταρτο υποερώτημα στόχευε στην άντληση προτάσεων των εκπαιδευτικών στελεχών για τρόπους εισαγωγής και αξιοποίησης καινοτόμων πρακτικών και προγραμμάτων κατά τη διάρκεια του διδακτικού και διοικητικού τους έργου. Παράλληλα επιθυμούσε να παρατηρήσει τη στάση των εκπαιδευτικών σχετικά με τη διαδικασία της εκπαιδευτικής αξιολόγησης.

Χαρακτηριστικά η Ν11 αναφέρει: «*Είναι απαραίτητη για να δεις τι έχεις κάνει, να δεις τι στόχο έβαλες και τι έχεις κάνει και τι μπορείς να κάνεις με το δυναμικό των παιδιών. Η αξιολόγηση χρειάζεται σε όλα τα στάδια. Πιστεύω ότι η συνεργασία της προϊσταμένης με το διευθυντή και το υπόλοιπο διδακτικό προσωπικό παίζει πολύ σημαντικό ρόλο και ότι πρέπει όλα τα άτομα να δραστηριοποιηθούν μέσα στο σύλλογο διδασκόντων. Δεν μπορείς δηλαδή μόνο ένα ή δύο άτομα να δουλέψουν. Πρέπει όλος ο σύλλογος να κάνει την προσπάθειά του και να συμφωνούν. Νομίζω ότι αυτό θεωρώ σημαντικό. Η συνεργασία και η αξιολόγηση είναι απαραίτητη σε κάθε βήμα που κάνεις σε ένα πρόγραμμα για να δεις και πώς βαδίζεις και τι κάνεις, ο στόχος και το αποτέλεσμα».*

Όλες οι ερωτηθείσες νηπιαγωγοί- προϊσταμένες ανέφεραν πως αν υπάρχουν η διάθεση, οι οικονομικοί πόροι και ο τεχνολογικός εξοπλισμός, η διεξαγωγή καινοτομιών

επιτυγχάνεται. Αυτό ακριβώς αναφέρει ξεκάθαρα στα λεγόμενά της η Ν9: *«Θεωρώ πως για να προτείνεις και να προωθήσεις πράγματα, αρκετά καινοτόμα, θεωρώ ότι πρέπει να υπάρχει η υποδομή, τα χρήματα και η διάθεση, θεωρώ ότι βρίσκεται, αν υπάρχουν όμως βασικά πράγματα. Τότε μπορείς να προωθήσεις και διάφορες προτάσεις και … Αν όμως δεν έχεις….. δηλαδή, αν είσαι σε ένα σχολείο που ούτε υποδομές έχεις και πόρους σε όλα τα επίπεδα δεν μπορείς να κάνεις κάτι. Όσο και να τα προτείνεις εσύ δε γίνεται. Άρα θα πρέπει να υπάρχει μια κρατική μέριμνα σε σχέση με αυτό. Να πει δηλαδή ότι για τα σχολεία διαθέτω ένα ποσό γι' αυτές τις δράσεις και τότε να το συζητήσουμε ξανά όλοι και να δούμε τι μπορούμε να υλοποιήσουμε με βάση τον προϋπολογισμό».*

Επίσης απάντησαν θετικά στην λειτουργία διαδικασιών αυτοαξιολόγησης, των καινοτομικών πρακτικών και δραστηριοτήτων που χρησιμοποιούν. Συγκεκριμένα ανάφεραν πως εξίσου όμως σημαντική είναι η αυτοαξιολόγηση του κάθε εκπαιδευτικού για το προσωπικό του έργο, καθώς και η αξιολόγηση που δέχεται από τους ίδιους τους μαθητές. Οι νηπιαγωγοί τονίζουν πως με τη διαδικασία της ανατροφοδότησης επέρχεται η εκπαιδευτική αλλαγή.

Η επιμόρφωση και εδώ κατέχει πρωτεύοντα ρόλο στα λεγόμενα των περισσότερων νηπιαγωγών όπως αναφέρει χαρακτηριστικά η Ν1*: «Σίγουρα! Να επιμορφώνονται οι πάντες. Δηλαδή το ότι επιμορφώνομαι μόνο εγώ δεν με βοηθάει αν το υπόλοιπο εκπαιδευτικό προσωπικό μέσα στο σχολείο δεν έχει γνώσεις. Θεωρώ πως θα έπρεπε να είναι υποχρεωτική (η επιμόρφωση) σε αυτό το κομμάτι τουλάχιστον. Κοίταξε, χρειάζεται να υπάρχει αξιολόγηση γιατί μπορεί να είναι ένα πρόγραμμα το οποίο να το θεωρείς … χμ, ναι χρειάζεται γιατί πάντα με την εφαρμογή μπορείς να καταλάβεις τι μπορεί να σε βοηθήσει και τι όχι».*

Τέλος, αναφέρεται από τη Ν8 ο ρόλος που διαδραματίζει ο διευθυντής και ο εκάστοτε προϊστάμενος στην προώθηση και υλοποίηση μιας καινοτομίας: *«Κοίταξε, τώρα εξαρτάται από το σύλλογο διδασκόντων. Οπότε ο διευθυντής θα πρέπει να βρει το κουμπί του κάθε εκπαιδευτικού ώστε να τον πείσει τι θα του προσφέρει η εισαγωγή του καινοτόμου. Δηλαδή εδώ θα φανεί η ικανότητα του διευθυντή – προϊσταμένου στο αν θα μπορέσει να τους πείσει. Δε χρειάζεται να τους εξουθενώσει. Θα πρέπει να κρατήσει λεπτή ισορροπία. Απλά να το παρουσιάσει με έναν ελκυστικό τρόπο …».*

Θεματική Δεύτερη – 1ο Υποερώτημα

Η δεύτερη θεματική ενότητα της παρούσας έρευνας στόχευε να διαπιστώσει αν υπάρχει σύνδεση των νέων τεχνολογιών πληροφορίας και επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) με την εισαγωγή, υλοποίηση και διάχυση καινοτόμων διδακτικών και διοικητικών πρακτικών στη σύγχρονη ελληνική εκπαίδευση. Το πρώτο υποερώτημα της θεματικής αυτής ενδιαφερόταν να μάθει τις απόψεις των εκπαιδευτικών και των διευθυντικών στελεχών σχετικά με την υποστήριξη των Τ.Π.Ε. στο διδακτικό και διοικητικό τους έργο. Επιπλέον, πόσο συχνά και σε ποια μαθήματα και οργανωτικές λειτουργίες ενσωματώνουν τις νέες τεχνολογίες;

Δεκατρείς στις δεκατέσσερις ερωτηθείσες εκπαιδευτικούς απάντησαν πως οι νέες τεχνολογίες είναι απαραίτητο βοηθητικό στοιχείο υλοποίησης και διάχυσης οποιασδήποτε καινοτομικής δράσης και προγράμματος στη σύγχρονη ελληνική εκπαίδευση. Συγκεκριμένα αναφέρθηκε πως με τη χρήση των νέων τεχνολογιών, λογισμικών και υπολογιστικών μέσων, εξοικονομείται χρόνος και χρήμα και στη διδακτική αλλά και στη διοικητική σχολική πράξη, παραδοχή η οποία στηρίζεται και στη σχετική βιβλιογραφική επισκόπηση (Fullan, 1991 ˙ Hargreaves & Evans, 1997˙ Sarason, 1996). Όμως, η έλλειψη προτζέκτορα και υπολογιστών σε κάθε τάξη, αποτελεί εμπόδιο τακτικής χρήσης των υπολογιστικών μέσων κατά τη διεξαγωγή διαφορετικών καινοτόμων προγραμμάτων - μαθημάτων.

Ν2: *«Σίγουρα βοηθάει γιατί και εσύ μαθαίνεις καινούρια πράγματα, σκέφτεσαι και διαφορετικά και κάνεις πιο ωραίες δραστηριότητες όταν βάζεις μέσα τους υπολογιστές, και τα ίδια τα παιδιά τους αρέσει. Η αλήθεια είναι πως τις νέες τεχνολογίες τις χρησιμοποιούσα αλλά τώρα θα τις χρησιμοποιώ ακόμα πιο πολύ γιατί έχω μάθει περισσότερες γνώσεις. Δηλαδή περισσότερο θα χρησιμοποιώ τώρα τα λογισμικά. Πριν χρησιμοποιούσα και κάποια πράγματα που τα έφτιαχνα κι εγώ από μόνη μου και τα έδειχνα στα παιδιά. Τώρα θα βάζω και τα ίδια τα παιδιά στη διαδικασία. Πιστεύω πως και στο διοικητικό έργο θα χρησιμοποιήσω περισσότερο. Σίγουρα γνώσεις έχουμε παραπάνω και σε περίπτωση που κάτι ζητηθεί με κάποιο τρόπο να σταλεί με κάποιον τρόπο, έχουμε ολοκληρώνοντας την επιμόρφωση αυτή που πρέπει να κάνουμε με βάση το Υπουργείο, πιστεύω ότι είμαστε πλήρεις και σε διοικητικά καθήκοντα που συχνά απαιτούνε κάποια άλλη μορφή εγγράφων κλπ.».*

Τα πιο συνηθισμένα μαθήματα στα οποία γίνεται χρήση των νέων τεχνολογιών είναι η γλώσσα, τα μαθηματικά και τα εικαστικά καθώς και κατά τη διεξαγωγή διαφόρων θεματικών ενοτήτων - δραστηριοτήτων.

Σίγουρα, από τις απαντήσεις της πλειοψηφίας, οι νέες τεχνολογίες μπορούν να υποστηρίξουν ποικιλοτρόπως και το διοικητικό έργο της κάθε σχολικής μονάδας. Οι νηπιαγωγοί - προϊσταμένες αναφέρουν πως χρησιμοποιούν την πλατφόρμα my school, στην οποία περιέχονται όλα τα δεδομένα των εκπαιδευτικών και των μαθητών του σχολείου. Η πλατφόρμα αυτή επιτρέπει και διευκολύνει την άμεση επικοινωνία και τον εποικοδομητικό και αναγκαίο έλεγχο της σχολικής μονάδας. Επίσης έχουμε το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο μέσω του οποίου ανά πάσα στιγμή ενημερώνονται όλοι οι εκπαιδευτικοί της σχολικής μονάδας για οποιοδήποτε δρώμενο. Έτσι μειώνονται τα έξοδα, εξοικονομείται χρόνος, γραφική ύλη και οργανώνεται ευκολότερα και πιο μεθοδικά η σχολική μονάδα.

Χαρακτηριστικά η Ν8 αναφέρει: *«Φυσικά βοηθάει και στη διδακτική πράξη και στην διοίκηση. Στη διοίκηση γίνεται εξοικονόμηση χρόνου που είναι και το βασικό. Κάνεις συνεργατικά έγγραφα, κάνεις τα έγγραφα που χρειάζονται για τους γονείς .. βεβαιώσεις φοίτησης, πιστοποιητικά .. όλα αυτά ... κερδίζεις χρόνο για όλα αυτά. Και στην εκπαιδευτική πράξη σαφώς τις βάζουμε, γιατί πετυχαίνεις με έναν πιο ελκυστικό τρόπο, τα παιδιά, το αποτέλεσμα που θέλεις, που δεν θα το πετύχαινες με τον συμβατικό τρόπο διδασκαλίας».*

Μία εκ των νηπιαγωγών, η Ν6, αναφέρει πως λόγω ελλιπούς υλικοτεχνικής υποδομής δεν μπορεί να χρησιμοποιήσει συχνά τις νέες τεχνολογίες. *«Ναι βοηθάνε οι Τ.Π.Ε., ναι! Θέλω να εφαρμόσω αλλά δεν ξέρω αν έχω τα εφόδια σε κάθε σχολικό περιβάλλον γιατί δεν έχω μόνιμη θέση κάπου».*

Τέλος η Ν10 αναφέρει πως δεν της αρέσει η στροφή όλων προς τις νέες τεχνολογίες, τις οποίες θεωρεί ξένες και τις φοβάται. *«Ναι, βελτιώνει το έργο η χρήση των ΤΠΕ, σίγουρα. Αρκετά συχνά ας πούμε (τον υπολογιστή). Έχω το Α΄ επίπεδο και το Β1 που κάναμε ... αλλά δυσκολεύτηκα πάρα πολύ εκεί. Δυσκολεύτηκα πάρα πολύ εκεί γιατί δεν προσπάθησα να αξιοποιήσω αυτά που έμαθα, δεν ασχολήθηκα. Γενικά το αντιμετωπίζω σαν ένα ξένο, φοβικό αντικείμενο. Δεν μου αρέσει».*

2ο Υποερώτημα

Το δεύτερο υποερώτημα της δεύτερης θεματικής, ζητούσε από τα εκπαιδευτικά και διευθυντικά στελέχη να περιγράψουν την υλικοτεχνική υποδομή της σχολικής τους μονάδας. Συγκεκριμένα εστίαζε στο πόσο άνετα ή όχι νιώθουν οι εκπαιδευτικοί χρησιμοποιώντας λογισμικά, υπολογιστικά και άλλα τεχνολογικά εργαλεία κατά τη διάρκεια του έργου τους. Προς έκπληξη, οι περισσότεροι δήλωσαν πως είναι απολύτως έτοιμοι να χρησιμοποιήσουν οποιοδήποτε τεχνολογικό μέσο, εφόσον βέβαια έχει προϋπάρξει κάποιου είδους επιμόρφωση. Οι περισσότεροι αυτών ανέφεραν πως εδώ και πολλά χρόνια χρησιμοποιούν κάποιο υπολογιστικό εργαλείο και κυρίως με δική τους πρωτοβουλία και αυτενέργεια επιμορφώνονται και καταρτίζονται με τα νέα τεχνολογικά εκπαιδευτικά δεδομένα. Οι εκπαιδευτικοί συνεχίζουν λέγοντας πως στον ελεύθερό τους χρόνο μαθαίνουν να χρησιμοποιούν νέα ανοιχτά λογισμικά, το διαδίκτυο καθώς και διάφορα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Η Ν10 είναι η μόνη που αναφέρει χαρακτηριστικά: *«Δεν νιώθω άνετα, δεν νιώθω άνετα και όσον αφορά τα λογισμικά, ναι είναι δύσκολο. Έχω έναν υπολογιστή στο σχολείο, αλλά όσον αφορά τον εκτυπωτή είναι χαλασμένος, πάντα πώς να το πω …».*

Όσον αφορά τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό που παρέχει το κράτος στα Νηπιαγωγεία τους, σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς είναι αρκετά ελλιπείς. Συγκεκριμένα έχουν έλλειψη σε υπολογιστές και τηλεοράσεις, διαδραστικούς πίνακες, laptop και εκτυπωτές.

Το πιο αντιπροσωπευτικό παράδειγμα δίνεται από τη Ν8 η οποία αναφέρει: *«Είναι απαρχαιωμένα αυτά που έχουμε. Με τα χίλια ζόρια μπορούμε κα εξοικονομούμε κάποια χρήματα για να πάρουμε τους υπολογιστές, αυτούς τους τελευταίους που πήρα, αλλά και όσα χαλάνε που χάλασαν από λάθος μελανάκια, με οικονομία και με τα κάλαντα, είπαμε τα κάλαντα για να πάρουμε κάτι … Δεν έχουμε τίποτα, απλά μας έδωσαν ένα laptop Lenovo, της κακιάς ώρας. Πολύ χάλια».*

3ο Υποερώτημα

Το τρίτο υποερώτημα της δεύτερης θεματικής, αποσκοπούσε να συλλέξει πληροφορίες για τους παράγοντες που, σύμφωνα με τους εκπαιδευτικούς, επιδρούν θετικά ή αποτρεπτικά στην ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική και διοικητική διαδικασία. Συγκεκριμένα αναφέρθηκε πως ο διευθυντής / προϊστάμενος και ο

σύλλογος διδασκόντων είναι υπεύθυνοι για αυτό το έργο. Εννοείται ο παράγοντας «εκπαιδευτικός» και η προσωπική του θέληση και όρεξη να καταρτιστεί τεχνολογικά και να χρησιμοποιεί στο μάθημά του ό,τι τεχνολογικό εργαλείο του προσφέρει η σχολική μονάδα, καθορίζει σίγουρα την επιτυχημένη εδραίωση των Τ.Π.Ε. στην διδακτική διαδικασία. Ακόμη καλύτερα αποτελέσματα μπορούν να επιτευχθούν από έναν εκπαιδευτικό που βασίζεται στις δικές του τεχνολογικές γνώσεις, χρησιμοποιώντας δικά του τεχνολογικά μέσα για τη διεξαγωγή του μαθήματος, χωρίς να εξαρτάται από την τεχνολογική υποδομή του σχολείου που δουλεύει.

Ν8: *«Κοίταξε, βασικός παράγοντας για εμένα είναι να το θέλει ο Σύλλογος Διδασκόντων. Άμα ο Σύλλογος Διδασκόντων δεν το θέλει, δεν υπάρχει περίπτωση να τον βάλεις τον άλλον με το ζόρι να κάνει Τ.Π.Ε. Εξαρτάται και από το επίπεδο υπολογιστών που έχουν αυτοί. Αν δεν έχουν εξοικειωθεί με τις νέες τεχνολογίες, δε θα θέλουν, λογικό είναι. Και έχει σχέση και με το φύλο. Πιστεύω οι άντρες θέλουν πιο πολύ την επιμόρφωση από ότι οι γυναίκες. Επίσης να υπάρχουν και οι υπολογιστές».*

Σύμφωνα με τις ερωτηθείσες εκπαιδευτικούς, οι οικονομικοί πόροι που μπορεί να διαθέσει σε λογισμικά και υπολογιστικά εργαλεία το κάθε σχολείο, δηλαδή η υλικοτεχνική υποδομή που διαθέτει, είναι ένας ακόμα σημαντικός παράγοντας εδραίωσης ή αποτροπής στη χρήση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική και διοικητική διαδικασία. Οι παραπάνω παράγοντες, ο οικονομικός, ο διευθυντικός και ο εκπαιδευτικός, λειτουργώντας αντίστροφα μπορούν να αποτρέψουν τη χρήση των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Ν7: «*Καταρχήν να έχεις σε κάθε τάξη σύγχρονο εξοπλισμό, με γρήγορες ταχύτητες, όχι μόνο ως προϊσταμένη. Να μην αναγκάζομαι να το αγοράζω εγώ, να μου το παρέχει το κράτος. Αποτρεπτικοί παράγοντες είναι το να μην έχεις τα απαραίτητα μέσα και την απαραίτητη εκπαίδευση και επιμόρφωση να το κάνεις αυτό. Γιατί μέχρι τώρα στα σεμινάρια, με κλήρωση ήταν και δεν μπορείς να έχεις την επιμόρφωση όταν υπηρετείς σε χωριό. Πρέπει να είσαι σε αστικό κέντρο».*

<u>4^{ο} Υποερώτημα</u>

Το τέταρτο υποερώτημα της δεύτερης θεματικής ερευνούσε αν οι εκπαιδευτικοί συμβουλεύονται τις οδηγίες και το εκπαιδευτικό υλικό που προσφέρει το Παιδαγωγικό

Ινστιτούτο. Οι ίδιοι ερωτήθηκαν αν χρησιμοποιούν ή θα ήθελαν να μπορούν να χρησιμοποιήσουν κάποια άλλη έμπιστη πηγή με σκοπό την εκμάθηση χρήσης και ένταξης των νέων τεχνολογιών στα καθημερινά τους μαθήματα - δραστηριότητες και στο διοικητικό σχολικό έργο αντίστοιχα.

Από τους δεκατέσσερις εκπαιδευτικούς που ρωτήθηκαν, οι εννιά (9) ανέφεραν πως το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, κυρίως στο θεωρητικό κομμάτι, δε βοηθάει ιδιαίτερα στην οργάνωση της υποχρεωτικής εκπαιδευτικής διδασκαλίας και επομένως δεν το συμβουλεύονται κατά τη διδακτική τους πράξη. Ο κάθε εκπαιδευτικός οφείλει να ψάχνει ατομικά, μέσω του διαδικτύου, εφαρμογών web2.0. καθώς και δράσεων όπως το e-Twinning, για νέες μεθόδους και διδακτικά εργαλεία. Οι υπόλοιποι εκπαιδευτικοί ανέφεραν πως συμβουλεύονται το διαδίκτυο, καθώς και άλλες ανοιχτές εκπαιδευτικές πλατφόρμες. Η παρακολούθηση εκπαιδευτικών σεμιναρίων σχετικά με τη διεξαγωγή δημιουργικών μαθημάτων βοηθάει εξίσου πολύ.

Ν1: *«Όχι σε καθημερινή βάση γιατί μετά από τόσα χρόνια έχεις και μια εμπειρία και επίσης πολλές φορές το μάθημα εξελίσσεται και με το τι συμβαίνει μέσα στην τάξη. Μπορεί δηλαδή να κάνεις έναν προγραμματισμό, να συμβουλευτείς τον οδηγό, αλλά να προκύψει κάτι μέσα στην τάξη και να έχει τελείως διαφορετική πορεία το μάθημά σου. Αλλά μετά από τόση χρήση νομίζω ότι σχεδόν τα έχουμε κάνει όλα ... Όχι, θεωρώ πως με ότι αυτή την περίοδο επιμορφωνόμαστε, οι πληροφορίες είναι αρκετές για να μπορούμε μεμονωμένα δηλαδή και ατομικά να κάνουμε το μάθημα μέσα στην τάξη. Σίγουρα θα ήθελα κάποιες συμβουλές σε σχέση με την υλικοτεχνική υποδομή, δηλαδή με τους υπολογιστές που θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε πώς θα μπορούσαν να λειτουργήσουνε πιο γρήγορα και πιο αξιόπιστα. Σε εκείνο το κομμάτι ναι. Δηλαδή να υπήρχε κάποιος τεχνικός να βοηθήσει. Αλλά για τα υπόλοιπα θεωρώ πως ειδικά τα τελευταία χρόνια έχουμε επιμορφωθεί αρκετά, στο να μπορούμε να κάνουμε κάποια πράγματα μόνοι μας μέσα στην τάξη. Αλλά όλα εξαρτώνται από την υλικοτεχνική υποδομή, καθαρά».*

Από την άλλη η Ν5 αναφέρει: «*Υπάρχει μία δομή την οποία τη χρησιμοποιείς για να σε βοηθήσει. Ναι, την χρησιμοποιώ αλλά όχι ως κύρια πηγή χρήσης. Εν μέρει είναι καθοδηγητικές, όχι απόλυτα όμως. Χρειάζονται βελτίωση».*

Κάτι ανάλογο αναφέρει και η Ν11: *«Ως ένα βαθμό νομίζω μπορεί το Π.Ι. να βοηθήσει. Αλλά νομίζω ότι χρειάζεται άλλου είδους υποστήριξη για τη διδασκαλία μέσα στην τάξη. Για να χρησιμοποιηθούν τα μέσα, μέσα στην τάξη και στη διδασκαλία το Π.Ι. βοηθά ως ένα βαθμό, από εκεί και πέρα χρειάζονται άλλοι τρόποι».*

Τέλος, οι τρεις (3) νηπιαγωγοί που ανέφεραν πως το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο βοηθάει πολύ προτείνοντας χρήσιμα εκπαιδευτικά λογισμικά με διαδραστικές ασκήσεις και δραστηριότητες είναι η Ν6, η Ν12 και η Ν13.

Ν6: *«Ναι το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο το έχουμε σαν εγχειρίδιο. Όχι, εγώ πιστεύω είναι χρήσιμο να το έχουμε ως εγχειρίδιο και μέσα από αυτό το αναπτύσσουμε με τα προσωπικά μας. Εμένα μου αρέσει και να με καθοδηγεί για τα Τ.Π.Ε. Εγώ είμαι υπέρ».*

Ν12: *«Ε βέβαια, ασχολείσαι. Εγώ ενημερώνομαι όταν κάνω ένα θέμα και από βιβλία και από τον υπολογιστή. Και από το Π.Ι. το κοιτάω, βέβαια. Εγώ δε γνωρίζω και πολλά. Το χρειαζόμαστε. Όσο πιο πολλά τόσο το καλύτερο».*

Ν13: *«Εννοείται, βοηθάει. Σε πολλά μαθήματα, τα γνωστικά αντικείμενα τα ενσωματώνουμε τα Τ.Π.Ε. και στη γλώσσα, στα μαθηματικά, παντού ... και ως προϊσταμένη».*

<u>Θεματική Τρίτη – 1^{ο} Υποερώτημα</u>

Η Τρίτη και τελευταία θεματική εστίαζε στο ρόλο του εκπαιδευτικού και του σχολικού διευθυντή / προϊσταμένου νηπιαγωγού σε σχέση με την προώθηση και εφαρμογή εκπαιδευτικών και διοικητικών καινοτόμων δράσεων στο σύγχρονο Νηπιαγωγείο. Το πρώτο υποερώτημα της τρίτης θεματικής ζητούσε από τα εκπαιδευτικά και διευθυντικά στελέχη να υποδείξουν το άτομο – συνάδελφο που οι ίδιοι θεωρούν πως πρέπει να καθοδηγεί και να υποστηρίζει την υλοποίηση καινοτόμων δράσεων, λαμβάνοντας αποφάσεις για την εφαρμογή ή απόρριψη ιδεών καινοτομίας.

Ν11: *«Χμ! Αυτό είναι μεγάλο ζήτημα! Ίσως ο κάθε εκπαιδευτικός να έχει έναν υπολογιστή, να μπορεί να τον χειρίζεται όπως πρέπει και καθοριστικός παράγοντας είναι πρώτα το οικονομικό και δεύτερον η εκπαίδευση πιστεύω, του καθενός».*

«Νομίζω πρέπει να είναι μια συλλογική απόφαση την οποία υλοποιεί ο εκάστοτε προϊστάμενος – διευθυντής, αλλά να είναι μια συλλογική απόφαση του συλλόγου διδασκόντων».

Όλοι όσοι ερωτήθηκαν, απάντησαν πως η υλοποίηση σχεδιασμού και η επιτυχημένης εφαρμογής μια εκπαιδευτικής καινοτομίας στηρίζεται συνδυαστικά στις δράσεις και στη σχέση του κάθε νηπιαγωγού με το διευθυντή / προϊστάμενο και το σύλλογο διδασκόντων. Συγκεκριμένα δηλώνουν πως ο διευθυντής / προϊστάμενος μπορεί να καθοδηγήσει, να προωθήσει και να προάγει καλύτερα από όλους μια σχολική καινοτομία σε αρχικό στάδιο.

Ν12 *«Ο διευθυντής ... όλοι θα αποφασίσουν. Αν κάποιου κάτι δεν του αρέσει μπορεί να πει τη γνώμη του, αλλά πάλι ο διευθυντής θα αποφασίσει. Και ο Σύλλογος Διδασκόντων κανονικά πρέπει».*

Τέλος, θεωρούν τον εαυτό τους ως τον κύριο υπεύθυνο σχεδιαστή και προωθητή εκπαιδευτικών δράσεων και καινοτομιών. Συγκεκριμένα αναφέρουν πως οφείλουν ως παιδαγωγοί να βλέπουν το μέλλον και τη σύγχρονη πραγματικότητα, να μην κολλάνε σε παραδοσιακές πρακτικές και μεθόδους, αλλά να προτείνουν συνεχώς καινούριες δράσεις στις ανωτέρω αρχές. Αν ο εκπαιδευτικός είναι σίγουρος για τον εαυτό του και για το έργο του, αν θέλει να επιμορφώνεται και να καινοτομεί για το καλό των μαθητών του αλλά και την προσωπική του εξέλιξη, μπορεί να επηρεάσει θετικά τον κάθε διευθυντή ώστε να προωθήσει την ιδέα του, με τρόπους όπου το ίδιο το κράτος θα προσπαθήσει να την υποστηρίξει.

Ν14: *«Νομίζω ότι σε αυτό τον πρώτο λόγο θα έπρεπε να τον έχουμε εμείς οι νηπιαγωγοί που δουλεύουμε μέσα στην τάξη και γνωρίζουμε από κοντά τι γίνεται και ας βάλουν σε συνεργασία με τις συντονίστριες και το Υπουργείο, θα έπρεπε να ακούει εμάς και όχι να κάνει αυτά που νομίζει ότι θα έπρεπε».*

<u>2^{ο} Υποερώτημα</u>

Το δεύτερο υποερώτημα της τρίτης θεματικής αποσκοπούσε να συλλέξει τις απόψεις των εκπαιδευτικών και διευθυντικών στελεχών σχετικά με την αναγκαιότητα και το είδος επιμόρφωσης που χρειάζονται, που λαμβάνουν ή που θα ήθελαν να λαμβάνουν σε σχέση με το σχεδιασμό καινοτόμων προγραμμάτων, καινοτόμων οργανωτικών

πρακτικών και χρήσης των νέων τεχνολογιών ως μέσο στήριξης της κάθε νέας δράσης τους. Γενική παραδοχή όλων είναι πως οποιαδήποτε ενέργεια επιμόρφωσής τους πρέπει να ξεκινάει από την προσωπική τους προσπάθεια και όρεξη για δράση και απόκτηση νέας γνώσης.

Ο εκπαιδευτικός μπορεί να παρακολουθεί σεμινάρια, να έχει ίσως κάποιο σχετικό μεταπτυχιακό και να εφαρμόζει αυτά που έχει μάθει στο διδακτικό του έργο με μια σχετική ελευθερία. Από εκεί και πέρα το Υ.ΠΑΙ.Θ. στέλνει ανά διαστήματα σχετικά emails στις σχολικές διευθύνσεις οι οποίες είναι υπεύθυνες για την προώθησή τους και την ενημέρωση των εκπαιδευτικών. Ο κάθε εκπαιδευτικός μπορεί να συμμετάσχει όπου θέλει. Συγκεκριμένα, οι περισσότεροι των νηπιαγωγών ασχολούνται με τη δράση e-Twinning και υλοποιούν διάφορα καινοτόμα προγράμματα. Η δράση προσφέρει διάφορα ασύγχρονα online σεμινάρια, καθώς και υπάρχουν και κάποιες ηλεκτρονικές ομάδες όπου εγγράφεσαι μέσω ειδικών emails και διοργανώνουν διάφορα events, από τα οποία μπορείς να μάθεις πολλά πράγματα.

Συμπερασματικά οι εκπαιδευτικοί καταλήγουν στο ότι η επιμόρφωση είναι συνδυασμός σχολικού συμβούλου, διευθυντή-προϊσταμένου και ατομικής προσπάθειας του εκπαιδευτικού. Σε τακτά χρονικά διαστήματα γίνονται διάφορα σεμινάρια τα οποία προωθεί ο σχολικός σύμβουλος της κάθε περιφέρειας. Ο κάθε εκπαιδευτικός επιλέγει τα θέματα που θέλει να παρακολουθήσει, τα οποία συνήθως έχουν να κάνουν με την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών στη διδακτική πράξη, τη συμμετοχή και τη δράση του σε καινοτόμα διδακτικά προγράμματα, σεμινάρια παιδοψυχολογίας και δημιουργικής γραφής. Η αλήθεια όμως είναι, όπως αναφέρουν οι εκπαιδευτικοί, πως το κράτος δε βοηθάει ιδιαίτερα στην προώθηση και οικονομική στήριξη των εκπαιδευτικών για την παρακολούθηση επιμορφώσεων με στόχο την προσωπική τους ανέλιξη και την εκπαιδευτική αλλαγή, μέσω της παιδαγωγικής και τεχνολογικής τους κατάρτισης. Επίσης είναι στην κρίση και στη θέληση του καθενός πόσο θα ψάξει και θα επιλέξει να επιμορφωθεί. Παρατίθενται δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα, μιας που όλες οι νηπιαγωγοί συμφώνησαν στα λεγόμενά τους.

N2: *«…Εγώ έχω παρακολουθήσει πάρα πολλά σεμινάρια και γενικά δηλαδή τη λέξη σεμινάριο την ξέρω από πολύ νωρίς … και πριν μπουν οι νέες τεχνολογίες πιο δυναμικά στην εκπαίδευση. Έχω παρακολουθήσει ότι έχει σχέση με Τ.Π.Ε., επίσης και το e-Twinning έχω παρακολουθήσει. Κάτι άλλο από το Β2 όχι. Ίσως με κάποια γνώστρια που χρησιμοποιεί ίσως τα λογισμικά περισσότερο και ξέρει να μας δώσει κάποιες οδηγίες,*

όπως έχει τύχει να κάνουμε σεμινάρια με κάποια νηπιαγωγό με ανώτερη γνώση, αλλά πιστεύω πως και μόνοι μας μπορούμε να τα ψάξουμε».

Ν10: *«Ναι θα έπρεπε .. Εγώ σου είπα πέρα από το Β1 … δεν με κάλυψε εμένα αυτό … όχι μόνο εμένα, αλλά βλέπω και άλλοι που το έχουν παρακολουθήσει, δεν μπορούν να αξιοποιήσουν αυτά που διδάχθηκαν, κάτω από αυτή την πίεση και τόσο γρήγορα που έγιναν».*

«Ναι, θεωρώ ότι χρειάζομαι οπωσδήποτε αφού οι απαιτήσεις είναι τόσο μεγάλες πλέον».

«Θα έπρεπε να γίνει η επιμόρφωση έτσι ώστε να μπορώ να παρουσιάζω στα παιδιά αυτά που μαθαίνουμε. Ναι δια ζώσης … και εξ αποστάσεως να γίνει θα έπρεπε να γίνει πιο αναλυτικά όσο να ναι. Να έχει πιο πολύ χρόνο η κάθε ενότητα και το κάθε θέμα που διδάσκεται ο κάθε επιμορφούμενος, για να το κάνει εφαρμογή».

3ο Υποερώτημα

Το τρίτο υποερώτημα της τρίτης θεματικής ζητούσε από τους εκπαιδευτικούς και τους διευθυντές να περιγράψουν πώς είναι ή θα έπρεπε να είναι ο σύγχρονος Έλληνας νηπιαγωγός.

Αρχικά, παραδοχή όλων αποτέλεσε το γεγονός ότι ο Έλληνας εκπαιδευτικός βρίσκεται σε μια δύσκολη συγκυρία διότι βάλλεται και από το σύστημα, το οποίο δεν τον στηρίζει οικονομικά, αλλά και λόγω των πολλαπλών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι οικογένειες, είναι ο άμεσος αποδέκτης συχνά αδικαιολόγητων παραπόνων. Ο εκπαιδευτικός οφείλει να ισορροπεί αυτές τις καταστάσεις, δημιουργώντας σχέσεις αγάπης και εμπιστοσύνης με τα παιδιά, με στόχο να διαμορφωθούν σε ορθά σκεπτόμενους σύγχρονους πολίτες. Επισημαίνει ακόμη πως ο σύγχρονος εκπαιδευτικός πρέπει να αντικρίζει με ανοιχτό μυαλό το παρόν, να οραματίζεται το μέλλον και να ξεφεύγει από παραδοσιακές σκέψεις και πρακτικές. Οφείλει να προτείνει καινούριες δράσεις στους ανωτέρους του με στόχο την εκπαιδευτική αλλά και την προσωπική του ανέλιξη. Επιπλέον οφείλει να επιμορφώνεται τακτικά και πολυπλεύρως, να ασχολείται πολλές ώρες εκτός του ωραρίου του με την διδακτική προετοιμασία και να έχει στο μυαλό του ότι μπαίνοντας μέσα στο σχολείο πρέπει να αφήνει οτιδήποτε τον απασχολεί εκτός, διότι έχει να κάνει με μικρές εύπλαστες ψυχές όπου μόνο σε αυτή την ηλικία μπορεί να παρέμβει.

Συνεχίζοντας την καταγραφή των συνεντεύξεων και οι υπόλοιπες ερωτηθείσες εκπαιδευτικοί τόνισαν πως η αγάπη του εκπαιδευτικού προς τα παιδιά και τη νέα γνώση

αποτελεί το κύριο στοιχείο εκπαιδευτικής επιτυχίας και εξέλιξης. Πιο συγκεκριμένα αναφέρεται πως ο εκπαιδευτικός οφείλει να προάγει αξίες όπως η ισοτιμία, η συνεργατικότητα και η αλληλεγγύη, να απομυθοποιεί το λάθος και να είναι ενθαρρυντικός προς τους μαθητές ώστε κάθε παιδί να αισθάνεται ξεχωριστό. Επιπλέον και παρόλο που το περιβάλλον δε θα είναι πάντοτε ευνοϊκό, υποστηρίζεται πως εκπαιδευτικός και διευθυντής / προϊστάμενος οφείλουν να εξελίσσονται, να καινοτομούν και παράλληλα να σέβονται την εκπαιδευτική ιεραρχία και τους κανόνες αυτής μέχρι εκεί που δεν περιορίζεται η προσωπική έκφραση και η ελευθερία δράσης τους.

Ν9: *«Σωστός παιδαγωγός και επαγγελματίας θεωρώ. Δηλαδή να παίρνει πολύ σοβαρά τη δουλειά του. Ταυτόχρονα να είναι ερευνητής μέσα στην τάξη, από την άποψη ότι πρέπει να μην σου ξεφεύγει τίποτα, να παρατηρείς τα πάντα, αν κάτι σε προβληματίζει να το βλέπεις και να προσπαθείς να το συζητήσεις με το παιδί και τους γονείς. Να είσαι σωστός στη δουλειά σου, δηλαδή βλέποντας, ανιχνεύοντας τις γνωστικές ανάγκες που έχει το παιδί – τα παιδιά/οι μαθητές σου. Σίγουρα τις κοινωνικό-συναισθηματικές ανάγκες, θα τις βάλω πρώτες και μετά οι γνωστικές, γιατί μια ομάδα για να λειτουργήσει αν δεν αισθάνεται μια ασφάλεια και μια ηρεμία και αν δεν δέσουνε τα μέλη μεταξύ τους, δεν μπορείς να λειτουργήσεις μετά σε γνωστικό επίπεδο».*

Ν13: *«Πρώτα από όλα να αγαπάει τη δουλειά του, να αγαπάει τα παιδιά, να είναι καταρτισμένος, να έχει κάποια εμπειρία και γνώσεις εννοείται ναι … Ναι ,ναι να ξέρει να συνεργάζεται – καλή διάθεση για συνεργασία».*

Ν14: *«Καταρτισμένος, συχνά επιμορφωμένος και όχι αυτά που κάνουμε το τελευταίο χρονικό διάστημα .. και φυσικά να έχει και τις κατάλληλες συνθήκες ώστε να μπορέσει να δουλέψει με τα παιδιά του. Να υπάρχουν συχνές επιμορφώσεις».*

Ν11: « Να είναι ενημερωμένες, ο νηπιαγωγός να εκπαιδεύεται ,όχι όμως στη θεωρία αλλά έμπρακτα, στην πράξη…»

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5ο - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η σύγχρονη εποχή χαρακτηρίζεται από ποικίλες αλλαγές και πληθώρα νέων πληροφοριών. Η κοινωνία αλλάζει με ραγδαίους ρυθμούς και η τεχνολογία εξελίσσεται κάθε λεπτό που περνάει. Η εκπαίδευση, ως βασικό θεμέλιο της δομής της κοινωνίας επηρεάζεται εξίσου πολύ από τις αλλαγές και οφείλει να συμβαδίσει με την τεχνολογική εξέλιξη. Επομένως, εδώ και κάποια χρόνια οι Τεχνολογίες της Πληροφορίας και των Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) έχουν ενταχθεί ως μάθημα αλλά και ως διδακτικό εργαλείο στα δημόσια σχολεία της χώρας μας και σίγουρα συμβάλλουν στον τεχνολογικό γραμματισμό και στην εξοικείωση μαθητών και εκπαιδευτικών με τα τεχνολογικά δεδομένα της κοινωνίας.

Στα περισσότερα των Νηπιαγωγείων που υπηρετούν οι εκπαιδευτικοί της παρούσας έρευνας, δε χρησιμοποιούνται αρκετά συχνά οι νέες τεχνολογίες για την επίτευξη διδακτικών καινοτομιών και για την καινοτομική και ευέλικτη οργάνωση και διοίκηση της σχολικής μονάδας, διότι η υλικοτεχνική υποδομή δεν είναι επαρκής. Σύμφωνα όμως με τα λεγόμενα των εκπαιδευτικών, η ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στη διδακτική τους πράξη απαιτεί από τους ίδιους να γνωρίζουν τη χρήση και τη λειτουργία των προσφερόμενων τεχνολογικών εργαλείων, επομένως να είναι τεχνολογικά καταρτισμένοι και επιμορφωμένοι. Με τον τρόπο αυτό επέρχεται σιγά-σιγά η διδακτική εμπειρία χρήσης των νέων τεχνολογιών. Βασικός παράγοντας είναι ο τεχνολογικός εξοπλισμός που το ίδιο το σχολείο παρέχει στους εκπαιδευτικούς και τους μαθητές του καθώς και η παρουσία εξειδικευμένων εκπαιδευτικών πληροφορικής που μπορούν ανά πάσα στιγμή, εκτός από το μάθημά τους, να παράσχουν τεχνολογική στήριξη σε εκπαιδευτικούς και μαθητές σχετικά με τη χρήση του ηλεκτρονικού υπολογιστή, προγραμμάτων και λογισμικών μέσω αυτού, αλλά και για τη λειτουργία τεχνολογικών εργαλείων όπως είναι ο προτζέκτορας και το φωτοτυπικό.

Σχετικά με τις απόψεις των νηπιαγωγών – προϊσταμένων για το ρόλο των Τ.Π.Ε. στην προώθηση της εκπαιδευτικής καινοτομίας και σύμφωνα με τα αποτελέσματα της έρευνας, οι εκπαιδευτικοί ανεξαρτήτως ηλικίας δείχνουν στην πλειοψηφία τους να είναι εξοικειωμένοι και να μη φοβούνται να χρησιμοποιήσουν και να πειραματιστούν στα μαθήματά τους με τη χρήση ακόμη και τεχνολογικών εργαλείων που δε γνωρίζουν. Όμως υπάρχουν και αυτοί που δεν έχουν τις κατάλληλες γνώσεις, δεν έχουν την απαραίτητη βοήθεια και εξοικείωση με τα τεχνολογικά μέσα και τα φοβούνται αρκετά. Τονίζεται επίσης, πως οι οικονομικοί πόροι που διατίθενται στα ελληνικά Νηπιαγωγεία

δεν επαρκούν για την τεχνολογική υλικοτεχνική υποστήριξη κάθε τάξης και υπάρχουν σοβαρές ελλείψεις. Μάλιστα ακόμα και ο ένας φορητός υπολογιστής ή το laptop κάποιων από των Νηπιαγωγείων έχει γίνει δωρεά κάποιου εκπαιδευτικού ή μη φορέα και όχι από μέριμνα του ίδιου του κράτους. Ένας ακόμη παράγοντας που εμποδίζει τους εκπαιδευτικούς να χρησιμοποιήσουν τεχνολογικά υπολογιστικά εργαλεία και λογισμικά κατά τη διάρκεια των μαθημάτων τους είναι η έλλειψη χρόνου. Παρόλα αυτά, υπάρχουν κάποιοι, που με ατομική προσπάθεια, φέρνοντας τους προσωπικούς τους υπολογιστές και κατεβάζοντας τα δικά τους λογισμικά τα ενσωματώνουν στο έργο τους. Τα αναλυτικά προγράμματα και οι οδηγοί σπουδών που προσφέρει το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο (Π.Ι.) δεν επαρκούν ούτε και προσφέρουν αυτό που πραγματικά χρειάζονται οι εκπαιδευτικοί. Ο σχεδιασμός καινοτομιών και η ενσωμάτωση νέων τεχνολογιών κατά τη διεξαγωγή της εκπαιδευτικής διαδικασίας απαιτεί επιπλέον προσωπικό χρόνο από τους εκπαιδευτικούς και πολλές φορές καθίσταται αδύνατη. Αυτοί είναι οι βασικοί πλέον λόγοι που οι νέες τεχνολογίες δε χρησιμοποιούνται συστηματικά κατά τη διάρκεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Σύμφωνα με τις απόψεις των εκπαιδευτικών, οι ίδιοι είναι απολύτως θετικοί απέναντι στην εκπαιδευτική αλλαγή με τη βοήθεια των νέων τεχνολογιών και αναφέρουν πως μέσω αυτών και έχοντας τη δυνατότητα σχεδιασμού και υλοποίησης καινοτομικών δράσεων και πρακτικών η διδακτική πράξη μετατρέπεται σε διασκέδαση. Θετικοί παράγοντες που ενθαρρύνουν τους εκπαιδευτικούς να επιζητούν τη χρήση νέων τεχνολογιών στο μάθημά τους είναι σίγουρα η εξοικονόμηση χρόνου και η διευκόλυνση που προσδίδουν οι ηλεκτρονικοί υπολογιστές στο έργο των εκπαιδευτικών. Επιπλέον το εκπαιδευτικό υλικό και η ανάπτυξη δραστηριοτήτων πραγματοποιείται με διασκεδαστικό τρόπο και μέσω projects, εκπαιδευτικών λογισμικών και οπτικοακουστικών μέσων το μάθημα αποκτά ενδιαφέρον και για τους ίδιους τους μαθητές. Το διαδίκτυο, internet, αποτελεί αναπόσπαστο βοηθητικό εργαλείο της σύγχρονης ελληνικής εκπαίδευσης.

Η ενθάρρυνση των εκπαιδευτικών για την εφαρμογή καινοτομιών με τη χρήση Τ.Π.Ε. επηρεάζεται από τη στάση και την υποστήριξη των διευθυντών και των προϊσταμένων των σχολικών μονάδων. Ο εκπαιδευτικός κινητοποιείται και έχει όρεξη να καταρτιστεί τεχνολογικά, να εφαρμόσει τις γνώσεις του στο διδακτικό έργο και να εξελιχθεί όταν δέχεται υποστήριξη και οι ιδέες του ακούγονται και ενθαρρύνονται από το διευθυντή ή τον προϊστάμενο της σχολικής μονάδας. Σίγουρα όμως ο βαθμός επιμόρφωσης του

κάθε εκπαιδευτικού εξαρτάται αποκλειστικά από την προσωπική του διερεύνηση και παρακολούθηση σεμιναρίων του ενδιαφέροντός του, χωρίς να περιμένει την συχνή και απόλυτη στήριξη του Υπουργείου Παιδείας και των αντίστοιχων Διευθύνσεων.

Πλέον η πλειοψηφία των σύγχρονων Ελλήνων νηπιαγωγών - προϊσταμένων γνωρίζουν πώς να διαχειρίζονται τον ηλεκτρονικό υπολογιστή και επιζητούν την παρουσία του σε κάθε σχολική τάξη. Βέβαια όπως προαναφέρθηκε, η ελλιπής επιμόρφωση είναι καθαρά προσωπικό θέμα και φυσικά συμβάλλει και θα έπρεπε να συμβάλλει περισσότερο το ίδιο το κράτος, οργανισμοί όπως το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, οι σχολικοί σύμβουλοι και οι διευθυντές. Δυστυχώς υπάρχουν σοβαρές ελλείψεις σε ηλεκτρονικούς υπολογιστές, διαδραστικούς πίνακες και προτζέκτορες στα ελληνικά Νηπιαγωγεία καθώς και περιορισμένος χρόνος για την επίτευξη καινοτομιών. Παρόλα αυτά γίνονται διάφορες προσπάθειες επίτευξης διαφοροποιημένου μαθήματος. Αξίζει να αναφερθεί πως όταν το επιμορφωτικό πρόγραμμα εμπλουτίζει τις γνώσεις του εκπαιδευτικού, αποτελεί κίνητρο προσωπικής και επαγγελματικής ανάπτυξης και η πιστοποίηση που δέχεται είναι αναγνωρίσιμη, τότε η θέληση και οι ενέργειες που κάνει ο εκπαιδευτικός για να συμμετάσχει αυξάνονται ραγδαίως. Γενική παραδοχή αποτελεί σίγουρα η αναγκαιότητα συνεχής επιμόρφωσης διευθυντών και εκπαιδευτικών.

Μια αρκετά καινοτόμος εκπαιδευτική ιδέα είναι η χρήση εκπαιδευτικού ψηφιακού λογισμικού και υλικού καθώς και ηλεκτρονικών δραστηριοτήτων και παιχνιδιών που κατά καιρούς οι εκπαιδευτικοί εντάσσουν στα μαθήματά τους με στόχο να τραβήξουν το ενδιαφέρον των μαθητών. Πλέον οι μαθητές του Νηπιαγωγείου, ανεξαρτήτου φύλου είναι αρκετά εξοικειωμένοι με τη χρήση ηλεκτρονικών παιχνιδιών και υπολογιστικών μέσων. Επομένως οι εκπαιδευτικοί θεωρούν πως η χρήση τέτοιων μέσων και νέων μορφών διδασκαλίας και μάθησης διευρύνει τα όρια του Νηπιαγωγείου. Οι Τ.Π.Ε. χρησιμοποιούνται ως υποστηρικτικά μέσα κυρίως κατά την εφαρμογή κάποιας καινοτομικής δράσης. Ο ηλεκτρονικός υπολογιστής και οι εφαρμογές του, όπως είναι ο επεξεργαστής κειμένων word, το e-mail, το youtube, το διαδίκτυο, ανοιχτού τύπου λογισμικά και εκπαιδευτικές πλατφόρμες όπως το my school χρησιμοποιούνται από τη διεύθυνση και τους εκπαιδευτικούς πολύ συχνά. Εκτός όμως από τις καινοτομίες που υποστηρίζονται από τις νέες τεχνολογίες, οι σύγχρονοι Έλληνες νηπιαγωγοί καινοτομούν εφαρμόζοντας νέες πρακτικές διδασκαλίας στο μάθημά τους. Πιο συγκεκριμένα, πραγματοποιούν διάφορα προγράμματα διαθεματικά και σε συνεργασία με άλλα Νηπιαγωγεία και εκπαιδευτικούς φορείς ανά την Ελλάδα όπως είναι το e-

twinning, πηγαίνουν διάφορες εκπαιδευτικές επισκέψεις με τους μικρούς μαθητές, χρησιμοποιούν την ευέλικτη ζώνη και παράγουν γνώση μέσω μικρών projects που περιλαμβάνουν μουσική, εικαστικά, φιλανανγωσία, ρομποτική και άλλες τέχνες των γραμμάτων και όχι μόνο.

Όσον αφορά τις απόψεις των εκπαιδευτικών για το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, διίστανται. Κάποιοι θεωρούν πως προσφέρει αρκετά καλές θεωρητικές οδηγίες χρειάζεται όμως να γίνει περισσότερο καθοδηγητικό σε τρόπους σχεδιασμού και ένταξης εκπαιδευτικών καινοτομιών και χρήσης των νέων τεχνολογιών για εκπαιδευτικούς σκοπούς, και κάποιοι το θεωρούν εντελώς άσκοπο και άτοπο. Πλην αυτού υπάρχουν και άλλοι ιστότοποι τους οποίους συμβουλεύονται οι εκπαιδευτικοί και είναι πολύ θετικό ότι πλέον έχουν δημιουργηθεί πολλά ανοιχτού τύπου λογισμικά που διευκολύνουν το κατέβασμα και τη χρήση τους από εκπαιδευτικούς ανεξαρτήτως σχολείου και χωρίς κάποιας συνδρομής. Επιπλέον, εκπαιδευτικοί και μαθητές σχεδόν καθημερινά χρησιμοποιούν Web.2.0 εφαρμογές και προσπαθούν να εξοικειωθούν με τη χρήση ακόμη περισσότερων τεχνολογικών εργαλείων και εφαρμογών.

Συμπερασματικά οι εκπαιδευτικοί δε φοβούνται να χρησιμοποιήσουν τις νέες τεχνολογίες στη διδακτική πράξη τους ούτε αρνούνται να καινοτομήσουν. Πολύ σημαντικός παράγοντας είναι ο σχολικός διευθυντής - ηγέτης ο οποίος οφείλει να επιμορφώνεται συνεχώς και να παρακινεί τους εκπαιδευτικούς της σχολικής του μονάδας να πράξουν το ίδιο. Το κράτος και οι αρμόδιοι φορείς χρειάζεται να βοηθήσουν πολύ περισσότερο εκπαιδευτικούς και διευθυντές στην προσπάθειά τους να καινοτομήσουν, παρέχοντάς τους περισσότερη ελευθερία κινήσεων και επαρκέστερο τεχνολογικό εξοπλισμό και υποστήριξη. Παρόλα αυτά, είναι γενική παραδοχή όλων πως έχουν γίνει πολλές προσπάθειες τα τελευταία χρόνια προς το καλύτερο.

Έχουν γίνει πολλές προσπάθειες τα τελευταία χρόνια για βελτίωση της διοίκησης της Προσχολικής Εκπαίδευσης με τη βοήθεια των ηλεκτρονικών υπολογιστών και υπολογιστικών πλατφορμών. Η διαδικασία αυτή ονομάζεται ηλεκτρονική διακυβέρνηση και η εφαρμογή της στις σχολικές μονάδες επιφέρει θετικά αποτελέσματα στην οργάνωση και διοίκηση αυτών. Συγκεκριμένα αναφέρθηκε η χρήση προγραμμάτων και εφαρμογών που βοηθούν στη διαχείριση των οικονομικών πόρων, καθώς και διαδικασιών που έχουν να κάνουν με το ανθρώπινο εκπαιδευτικό και μαθητικό δυναμικό, εφαρμογές όπως το ηλεκτρονικό e-mail και η πλατφόρμα my school. Η ηλεκτρονική διακυβέρνηση αδιαμφισβήτητα λοιπόν συμβάλλει στην

αποκέντρωση του ελληνικού εκπαιδευτικού διοικητικού συστήματος και επιτρέπει στο διευθυντή / προϊστάμενο να οργανώσει σε μικρότερο χρονικό διάστημα και με λιγότερα οικονομικά έξοδα τη σχολική του μονάδα.

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας και όπως προαναφέρθηκε, οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί σχεδιάζουν και υλοποιούν σχέδια εργασίας, συνήθως διαθεματικά, τα λεγόμενα projects. Η καινοτόμος δράση των projects στηρίζεται σε ποικίλα θεματολογία και καθιστά τη διδασκαλία και τη μάθηση πιο ενδιαφέρουσα. Τα σχέδια εργασίας προάγουν την ομαδοσυνεργατικότητα και την επικοινωνία μεταξύ μαθητών και εκπαιδευτικών και διευρύνουν την συμμετοχική μάθηση. Οι μαθητές μαθαίνουν να ερευνούν διάφορα θέματα μέσω βιβλίων και διαδικτυακών ιστοσελίδων, βιβλιοθηκών και συνεντεύξεων. Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω και σύμφωνα με τις αναφορές των εκπαιδευτικών ο ηλεκτρονικός υπολογιστής βοηθάει πολύ στην αποτελεσματική υλοποίηση πολλών καινοτομικών προγραμμάτων και κεντρίζει το ενδιαφέρον των μαθητών διότι είναι ένα μέσο με το οποίο είναι πλέον εξοικειωμένοι. Κάποια από τα καινοτόμα προγράμματα αναπτύσσονται μέσω των Περιβαλλοντικών Δράσεων και της ευέλικτης ζώνης ενώ αρκετά διαδεδομένες καινοτομίες θεωρούνται τα προγράμματα Αγωγής Υγείας, Διατροφής, Ρομποτικής και κυκλοφοριακής αγωγής. Μέσω υπολογιστή επίσης γίνονται οι δραστηριότητες της γλώσσας, των μαθηματικών, των εικαστικών καθώς και άλλων δραστηριοτήτων που αναπτύσσονται στη σχολική τάξη.

Ο σχεδιασμός, η εισαγωγή και η υλοποίηση των εκπαιδευτικών καινοτομιών αλλά και καινοτομιών που σχετίζονται με τη διοίκηση και οργάνωση της σχολικής μονάδας εξαρτώνται από διάφορους παράγοντες. Αρχικά η καινοτομία κρύβει μέσα της ολική αλλαγή και διαφοροποίηση και πρέπει να χρησιμοποιείται ως εργαλείο επίτευξης αλλαγών και όχι ως αυτοσκοπός και καταναγκαστικά έργα. Η επιτυχής εφαρμογή και διάχυση μιας εκπαιδευτικής και διοικητικής καινοτομίας εξαρτάται σίγουρα από το περιβάλλον στο οποίο αναπτύσσεται. Διευθυντές / προϊστάμενοι και εκπαιδευτικοί οφείλουν να ενημερώνονται τακτικά για τις κοινωνικό-πολιτικές αλλαγές και να προσπαθούν να επικοινωνούν ιδέες και πρακτικές που θα μετατρέπουν τη διδασκαλία, τη μάθηση και την οργάνωση σε διαδικασία ανακάλυψης και εξέλιξης.

Η επιτυχής εφαρμογή μιας σχολικής καινοτομίας εξαρτάται επομένως από την αλληλεπίδραση και επικοινωνία νεωτεριστικών ιδεών μεταξύ των εκπαιδευτικών, των σχολικών διευθυντών και των μαθητών, καθώς και εξωτερικών παραγόντων όπως είναι

οι γονείς και η τοπική κοινωνία. Σίγουρα ο ρόλος και η στάση του σχολικού διευθυντή απέναντι στην οποιαδήποτε ενσωμάτωση και εφαρμογή καινοτομικής δράσης, είτε στο λειτουργικό κομμάτι είτε στο διδακτικό, ενθαρρύνοντας και υποστηρίζοντας τους εκπαιδευτικούς να καινοτομήσουν παίζει πρωταρχικό ρόλο στην υλοποίηση και διάχυση εκπαιδευτικών καινοτομιών. Βεβαίως ο ρόλος του διευθυντή / προϊσταμένου είναι απαραίτητος και σε ότι αφορά την αντιμετώπιση εμποδίων και δυσκολιών προερχόμενων από τη συγκεντρωτική δομή του εκπαιδευτικού συστήματος. Ο διευθυντής / προϊστάμενος και πάλι οφείλει να βρίσκεται παρών και να βρίσκει τρόπους να ξεπερνιούνται όλες οι δυσκολίες και τα γραφειοκρατικά και περιοριστικά εμπόδια.

Καταλήγοντας εκπαιδευτικοί και διευθυντικά στελέχη τόνισαν πως η επιμόρφωση και η προσωπική τους προσπάθεια για επιμόρφωση και αλλαγή, καθώς επίσης και η χρήση τεχνολογικών εργαλείων και εφαρμογών ως υποστηρικτικό μέσο στην υλοποίηση καινοτομιών είναι απαραίτητος παράγοντες επίτευξής τους. Ο πιο σημαντικό παράγοντας όλων όμως, είναι η στάση του διευθυντή / προϊσταμένου, η ηγετική του παρουσία και η ακόμη πιο σημαντική ατομική προσπάθεια κάθε εκπαιδευτικού να ξεπεράσει τις ελλείψεις και τα εμπόδια και να καινοτομήσει.

5.1 ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΕΡΕΥΝΑ

Αλλαγές πρέπει να επέλθουν σε ότι αφορά τις προτάσεις των αναλυτικών προγραμμάτων με στόχο να στηρίζονται περισσότερο οι καινοτόμες ιδέες και δράσεις των εκπαιδευτικών για την επίτευξη διαφοροποιημένης καινοτομικής διδασκαλίας. Αξίζει βέβαια να αναφερθεί πως στις μέρες μας τα πράγματα έχουν εξελιχθεί προς το καλύτερο, έχοντας ακόμη όμως αρκετό περιθώριο βελτίωσης. Στον τομέα της διοίκησης οργανωτικά λογισμικά, ψηφιακές πλατφόρμες και το ενιαίο πληροφοριακό σύστημα my school, βοηθούν καθημερινά το έργο των διευθυντών και των προϊσταμένων, η προσωπικότητα και οι γνώσεις των οποίων καθορίζουν άμεσα την οποιαδήποτε θετική ή αρνητική αλλαγή της μονάδας. Οι νέες τεχνολογίες θεωρούνται απαραίτητο βοηθητικό στοιχείο υλοποίησης και διάχυσης οποιασδήποτε καινοτομικής δράσης και προγράμματος στη σύγχρονη ελληνική εκπαίδευση. Μια περαιτέρω έρευνα θα μπορούσε να εστιάσει περισσότερο στα στοιχεία που κάνουν ένα διευθυντή και έναν προϊστάμενο ηγετική μορφή, που μπορεί να επηρεάσει θετικά όλα τα εκπαιδευτικά στελέχη και τους εκπαιδευτικούς φορείς. Σίγουρα η διεξαγωγή της παρούσης έρευνας σε μεγαλύτερο αριθμό δείγματος θα προσδώσει μεγαλύτερο βαθμό εγκυρότητας και

αξιοπιστίας στα αποτελέσματα. Σημαντική είναι η παραδοχή όλων, πως η επιμόρφωση παίζει απόλυτα σημαντικό ρόλο κατά το σχεδιασμό και τη διεξαγωγή καινοτομικών δράσεων και δραστηριοτήτων, πόσο μάλλον με τη χρήση νέων τεχνολογιών. Είναι όμως καθαρά υποχρέωση και προσωπικό κίνητρο του κάθε εκπαιδευτικού της Προσχολικής Εκπαίδευσης, να αναζητά συνεχώς τρόπους απόκτησης νέας γνώσης και μετεξέλιξης της ήδη υπάρχουσας.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αγγελάκος, Μ.(2003). *Διαθεματικές προσεγγίσεις της γνώσης στο ελληνικό σχολείο.* Αθήνα: Μεταίχμιο.

Αθανασίου, Ι. (2016). Σχολική ηγεσία και εκπαιδευτική αλλαγή. Δυνάμεις επιρροής και παιχνίδια πολιτικής. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, 2015*(1), 125-140.

Αθανασούλα – Ρέππα, Α., Δακοπούλου, Α., Κουτούζης, Μ., Μαυρογιώργος, Γ. & Χαλκιώτης Δ. (2008). Διοίκηση εκπαιδευτικών μονάδων. (Τομ. Α΄). Πάτρα: Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο.

Ακριτίδης, Ν., Καψοκαβάδης, Κ., Κούρτης, Π. (2015). Διαθεματικό σχέδιο εργασίας (project) με διαδικτυακή εξερεύνηση (webquest) για τη μετανάστευση. Στους Γ. Αλεξανδράτου, Α. Τσιβάς, Τ. Αρβανίτη - Παπαδοπούλου (Επιμ.), *2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Πανελλήνιας Ένωσης Σχολικών Συμβούλων. Εκπαιδευτικές Πολιτικές για το σχολείο του 21ου αιώνα, 27-29 Μαρτίου 2015* (σς. 101-109). Αθήνα: ΠΕΣΣ.

Αλεξάνδρου, Σ. (2015). Οι διαδικασίες διαμόρφωσης της εκπαιδευτικής πολιτικής και ο σχεδιασμός μιας ενιαίας πρότασης για την αναβάθμιση της εκπαίδευσης. Στους Γ. Αλεξανδράτου, Τ. Αρβανίτη - Παπαδοπούλου (Επιμ.), *2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Πανελλήνιας Ένωσης Σχολικών Συμβούλων. Εκπαιδευτικές Πολιτικές για το σχολείο του 21ου αιώνα, 27-29 Μαρτίου 2015* (σσ. 31-43). Αθήνα: ΠΕΣΣ.

Αναστασιάδης, Π. (2017). «ΟΔΥΣΣΕΑΣ 2000-2015»: Σχολική Εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση με την χρήση των ΤΠΕ στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Μια αποτίμηση της ερευνητικής συνεισφοράς. *Ανοικτή Εκπαίδευση: το περιοδικό για την Ανοικτή και εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση και την Εκπαιδευτική Τεχνολογία, 13*(1), 88-128.

Αναστασίου, Α., Γεωργάλας, Π., Ανδρούτσου, Δ. (2015). Μαθαίνοντας τους Διψήφιους Αριθμούς στα Αγγλικά με τη Χρήση του Google Earth και του Web 2.0. Στους Γ. Αλεξανδράτου, Α. Τσιβάς, Τ. Αρβανίτη - Παπαδοπούλου (Επιμ.), *2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Πανελλήνιας Ένωσης Σχολικών Συμβούλων. Εκπαιδευτικές Πολιτικές για το σχολείο του 21ου αιώνα, 27-29 Μαρτίου 2015* (σς. 15-21). Αθήνα: ΠΕΣΣ.

Ατσικπάση, Π., Φωκίδης, Ε. (2017). Εντοπίζοντας εκπαιδευτικά πλαίσια για τη σχέση παιδιών, οικογένειας και ηλεκτρονικών υπολογιστών. *Θεωρία και Έρευνα στις Επιστήμες της Αγωγής.* (No20), 31-41. Ανακτήθηκε 28 Μαρτίου, 2019, από http://periodiko.inpatra.gr/issue/issue20/.

Arscone, M., Bottino, R.M. (2000). ICT and new teacher training models: possibilities and problems. Genova: Instituto MatematicaApplicat.

Athanasoula –Reppa, A., Makri-Botsari, E., Koumenou, K &Psycharis, S. (2010). School Leadership Innovations and Creativity: The Case of Communication Between School and Parents. *Procedia Social and Behavioral Sciences,* (2), 2207-2211.

Avolio, B.J., Bass, B.M. & Jung, D.I. (1999). Re-examining the components of transformational and transactional leadership using the Multifactor Leadership Questionnaire, Journal of Occupational and Organizational Psychology, 72, 441-462.

Βαβουράκη, Α. (2006). Εκπαιδευτική καινοτομία και αξιοποίηση των τεχνολογιών της πληροφορίας και της επικοινωνίας στην εκπαίδευση - Επιμόρφωση εκπαιδευτικών ή αλληλεπιδραστικός επαγγελματισμός; Στο Γ. Μπαγάκης (Επιμ.), Εκπαιδευτικές αλλαγές, η παρέμβαση του εκπαιδευτικού και του σχολείου, Αθήνα: Μεταίχμιο, 389-397.

Βαρβιτσιώτη, Α. (2015). Η εκπαιδευτική αλλαγή στο επίκεντρο της εκπαιδευτικής πολιτικής ως βασική παράμετρος της αξιολόγησης. Στους Γ. Αλεξανδράτου, Α. Τσιβάς, Τ. Αρβανίτη - Παπαδοπούλου (Επιμ.), *2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Πανελλήνιας Ένωσης Σχολικών Συμβούλων. Εκπαιδευτικές Πολιτικές για το σχολείο του 21ου αιώνα, 27-29 Μαρτίου 2015* (σς. 697-705). Αθήνα: ΠΕΣΣ.

Βεργιοπούλου, Α. (2016). Η Θέση του Στρατηγικού και Λειτουργικού Προγραμματισμού στην Εκπαίδευση. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, 2015*(1), 259-267.

Βορβή, Ι., Δανιηλίδου, Ε., Παπαγάλου, Φ. (2016). Η ανάπτυξη της ικανότητας της σχολικής μονάδας και των εκπαιδευτικών για τη βελτίωση της μάθησης. *Νέος Παιδαγωγός,* (No7), 421-428. Ανακτήθηκε 25 Φεβρουαρίου, 2020, από http://neospaidagogos.gr/periodiko/committees.html

Βοσνιάδου, Σ. (2006). Παιδιά, Σχολεία και Υπολογιστές: Προοπτικές, προβλήματα και προτάσεις για την αποτελεσματικότερη χρήση των ΝΤ στην Εκπαίδευση. Αθήνα: Gutenberg.

Βοσνιάδου, Σ. (2002). Οι ΤΠΕ στην Εκπαίδευση: Προοπτικές, Προβλήματα, Προτάσεις. Στο 3ο Συνέδριο ΕΤΠΕ. Ρόδος.

Βοσνιάδου, Σ., (2002). Πως μαθαίνουν οι μαθητές. Διεθνές Γραφείο Εκπαίδευσης της UNESCO.

Βότση, Ε. (2017). Η εκπαιδευτική καινοτομία στην ελληνική σχολική πραγματικότητα και η αυτονομία της σχολικής μονάδας. *Εκπαίδευση, Δια Βίου Μάθηση, Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη, Καινοτομία και Οικονομία, 1*, 517-523.

Becket, N., & Brookes, M. (2006). Evaluating quality management in university departments. Quality Assurance in Education, Vol. 14, No. 2, pp. 123 – 142.

Blase, G. (2000). Effective instructional leadership. Teacher's perspectives on how principals promote teaching and learning in schools. Journal of Educational Administration, 38(2), 130-141.

Bukowitz, W R & Williams, R L, 1999, The Knowledge Management Fieldbook, London, Financial Times Prentice Hall

Γεωργίου, Μ. (2016). Ερευνητικά ευρήματα για τις αντιλήψεις μαθητών για τα πολυμέσα. Στο Φ. Γούσιας (Επιμ), *«Τα πρακτικά του 3ου Συνεδρίου: ΝΕΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ», 16-17 Απριλίου 2016* (σς.284-291). Αθήνα: e-Πρωτοβάθμια.

Γιαννακάκη, Μ.Σ. (2002). Διοικητική αποκέντρωση και εφαρμογή της καινοτομίας στη σχολική μονάδα. Ελληνική παιδαγωγική και εκπαιδευτική έρευνα, τόμος Β'(Παπάς, Τσιπλητάρης Α, Πετρουλάκης επιμ) Αθήνα ,Ατραπός ,Παιδαγωγική Εταιρεία Ελλάδος.

Γούναρη, Π., Γρόλλιος, Γ. (2010). Κριτική Παιδαγωγική: μια συλλογή κειμένων. Αθήνα: Gutenberg.

Caldwell, B. J. (2004). *Re-imagining the self-managing school. UK: INET, Specialist Schools Trust*. London: Chapman Publishing.

C.I.D.R.E.E. (1999). *Across the great Divides: ΔιεπιστημονικήδιδασκαλίακαιμάθησηστοσχολείοτηςΔευτεροβάθμιαςΕκπαίδευσης. Εργασία μελέτης του Συνδέσμου των Παιδαγωγικών Ινστιτούτων της Ευρώπης* μτφ. Ηλιάδης, Ν. & Γαλανοπούλου, Α., Αθήνα: Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.

Cohen, L., Manion, L. & Morirson, K. (2008). Μεθοδολογία εκπαιδευτικής έρευνας (μτφρ.) Σ. Κυρανάκης, Μ. Μαυράκη κ.ά. Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.

Creswell, J. W. (2012). Educational research: planning, conducting, and evaluating quantitative and qualitative research (4th ed.), Boston, MA: Pearson Education, Inc.

Δαγδιλέλης, Β. (2005). «Η Πληροφορική στην Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης – Πληροφορική και στελέχη της Εκπαίδευσης» στο Α. Καψάλης (επιμ.), *Οργάνωση και Διοίκηση Σχολικών Μονάδων*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας, 213-230.

Δανιά, Α. (2017). Θεωρίες μάθησης και χρήση της τεχνολογίας των πολυμέσων στη διδασκαλία της Φυσικής Αγωγής. *Επιστημονικό Εκπαιδευτικό Περιοδικό «εκπ@ιδευτικός κύκλος», 5*(2), 161-178. Ανακτήθηκε 10 Μαρτίου, 2020 από http://journal.educircle.gr/el/arxeio-tefxon/teleftaio-teyxos/43-teyxi-periodikon/tomos-5-teyxos-2/364-646

Δελέγκος, Ν. (2016). Μια καινοτόμα πρόταση για τη διδασκαλία της έννοιας της ενέργειας στο ελληνικό δημοτικό σχολείο. *Θεωρία και Πράξη στην εκπαίδευση.* (Νο 1), 11-25. Αναρτήθηκε 10 Μαρτίου, 2020, από http://www.pess.gr/periodiko/hlektroniko-periodiko/259-periodiko1.html

Δερβιτσιώτης, Κ. (2003). Διοίκηση Ολικής Ποιότητας. Αθήνα.

Δεσποίνη, Γ. (2016). Δημιουργικότητα στην εκπαίδευση Νερό, περιβάλλον και πολιτισμός για παιδιά Δ' Δημοτικού Διαθεματική προσέγγιση και δημιουργικότητα στην τάξη. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, 2015*(1), 436-448.

Δορλή, Π. (2015). «Η ταινία μας»: Οι νέες τεχνολογίες στη σχολική τάξη. Στους Γ. Αλεξανδράτου, Α. Τσιβάς, Τ. Αρβανίτη - Παπαδοπούλου (Επιμ.), *2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Πανελλήνιας Ένωσης Σχολικών Συμβούλων. Εκπαιδευτικές Πολιτικές για το σχολείο του 21ου αιώνα, 27-29 Μαρτίου 2015* (σς. 52-58). Αθήνα: ΠΕΣΣ.

Daft, R., & Becker, S. (1978). *Innovation in organizations: Innovation adoption in school organizations*. New York: Elsevier.

Day, C., Sammons, P., Stobart, G., Kington, A., & Gu, Q. (2007). Teachers matter: Connecting work, lives and effectiveness. Berkshire: Open University Press, McGraw Hill.

Demetriadis, S., Barbas, A., Molohides, A., Palaigeorgiou, G., Psillos, D., Vlahavas, I., Tsoukalas, I. &Pombortsis, A. (2003). Cultures in negotiation: teachers' acceptance/resistance attitudes considering the infusion of technology into schools. Computers & Education, 41, 19-37.

Evans, R., (2001). *The human side of school change : reform resistance and the real life problems of innovation,* San Francisco: Jossey Bass.

Everard ,K.B ,Morris ,G. & Wilson I.,(2004) Effective School Management ,London ,Chapman.

Everard, K. B. & Morris, G. (1999). Αποτελεσματική Εκπαιδευτική Διοίκηση (Δ. Κίκιζας μετ.) Πάτρα: Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο.

Frank, Kenneth. A., ChongMinKim, &DaleBelman. 2010. "Utility Theory, Social Networks, and Teacher Decision Making: Modeling Networks' Influences on Teacher

Attitudes and Practices." In Social Network Theory and Educational Change, ed. Alan J. Daly. Cambridge, MA: Harvard Educational Press.

Fullan, M. (2010). All systems go: The change imperative for whole system reform. Thousand Oaks, CA: Corwin.

Fullan, M. (2007). *The new meaning of educational change*. Routledge.

Filby, N.N. & Lambert, V. (1990). *Middle Grades Reform: a casebook for school leaders.* California Association of Country Superintendents of Schools: Far West Laboratory For Education Research and Development. Διαθέσιμο στο:http://www.eric.ed.gov/PDFS/ED333524.pdf(3/8/2011).

Fulan ,M. (1991) The New Meaning of Educational Change New York Teacher College Press.

Fullan, M., (1988). *Research in to educational innovation,* in to Glattera.o (eds)Understanding school management, London: Open University Press, pp 195-211.

Fulan, M. (1986). "The management of change" ,in: E. Hoyle & Mcmahon (eds) ,The management of schools ,London: Kogan Page ,pp. 73-85.

Ζαφειριάδου, Ν. (2015). Η ανάπτυξη 'κουλτούρας καινοτομίας' στην εκπαιδευτική πολιτική για την καινοτομία. Ο ρόλος του σχολικού συμβούλου. Στους Γ. Αλεξανδράτου, Α. Τσιβάς, Τ. Αρβανίτη - Παπαδοπούλου (Επιμ.), *2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Πανελλήνιας Ένωσης Σχολικών Συμβούλων. Εκπαιδευτικές Πολιτικές για το σχολείο του 21ου αιώνα, 27-29 Μαρτίου 2015* (σς. 322-337). Αθήνα: ΠΕΣΣ.

Ζωγράφου, Β., (2002), «Συνέπειες των ραγδαίων επιστημονικών και τεχνολογικών εξελίξεων για την υποχρεωτική εκπαίδευση». Πανελλήνιο Συνέδριο: Σχολική γνώση και διδασκαλία στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, Ιωάννινα.

Hallinger, P. (2003a). School leadership development: Global challenges and opportunities. In P., Hallinger (Ed.), *Reshaping the landscape of schoolleadership development: A global perspective.* Lisse, Netherlands: Swets & Zeitlinger.

Hargreaves, A. & Evans, R. (1997). *Beyond Educational Reform: Bringing TeachersBack In.* Buckingham: Open University Press.

Harris, A., Day, C., Hopkins, D., Hadfield, M., Hargreaves, A. & Chapman, C., (2003). Effective Leadership for School Improvement. London: RoutledgeFalmer.

Harris, A., Leithwood, K., Day, C., Sammons, P. & Hopkins, D. (2007). Distributed leadership and organizational change: Reviewing the evidence. Journal of Educational Change, 8, 337-347.

Hopkins, D. (2001). *School improvement for real.* London: Falmer Press

House , E. (1979). “Technology versus craft: a ten year perspective on innovation” ,in: P. Taylor (eds) ,New directions in curriculum studies ,The Falmer Press ,pp. 137-15 1 & 146-148.

Huberman, A. M., & Miles, M. B. (1984). *Innovation up close: How school improvement works*. New York, NY: Plenum.

Θεοφανέλλης, Τ. (2013). Προτάσεις για ένταξη της δράσης e-Twinning στη διδασκαλία. *Επιστημονικό Εκπαιδευτικό Περιοδικό «εκπ@ιδευτικός κύκλος», 1*(3), 155-164. Ανακτήθηκε 10 Μαρτίου, 2020 από http://journal.educircle.gr/images/teuxos/2013/3/teuxos3-9.pdf

Θεοφιλίδης, Χρ. (2007). «Εκπαίδευση και επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Συστημική προσέγγιση». Στο: Σύγχρονα παιδαγωγικά και εκπαιδευτικά θέματα, 303-312, Αθήνα: εκδόσεις Δαρδανός.

Ιορδανίδης, Γ. (2006). Διεύθυνση σχολείου και διαχείριση αλλαγής. Στο Μπαγάκης Γ.(επιμ.) *Εκπαιδευτικές αλλαγές, η παρέμβαση του εκπαιδευτικού και του σχολείου*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Inbar, D. E. (1996). *Planning for Innovation in Education*, Paris, UNESCO International Institute for Educational Planning. Διαθέσιμο στο: http://unesdoc.unesco.org /images/0011/001119/111952Eb.pdf.

Isaksen, S. & Lauer, K. (2002). The Climate for Creativity and Change in Teams, *Creativity and Innovation Management*, 11(1), pp. 74-86.

Καζάκου, Μ., & Κουτρομάνος, Γ. (2017). Ηλεκτρονική διακυβέρνηση στη διοίκηση της εκπαίδευσης: Διερεύνηση των παραγόντων που επηρεάζουν την πρόθεση χρήσης της από τα στελέχη της εκπαίδευσης. *Εκπαίδευση, Δια Βίου Μάθηση, Έρευνα και Τεχνολογική Ανάπτυξη, Καινοτομία και Οικονομία, 1*, 204-215.

Καζιανή, Α., Σακκά, Β., Σταθοπούλου, Δ. (2015). Διάχυση καλών παιδαγωγικών πρακτικών στη σχολική κοινότητα: μια εμπειρία από την αξιοποίηση του προγράμματος Pestalozzi για εκπαιδευτικούς. Στους Γ. Αλεξανδράτου, Α. Τσιβάς, Τ. Αρβανίτη - Παπαδοπούλου (Επιμ.), *2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Πανελλήνιας Ένωσης Σχολικών Συμβούλων. Εκπαιδευτικές Πολιτικές για το σχολείο του 21ου αιώνα, 27-29 Μαρτίου 2015* (σς. 353-358). Αθήνα: ΠΕΣΣ.

Καρτσιώτης, Θ. & Καρατάσιος, Γ. (2008). Η διδακτική αξιοποίηση των ΤΠΕ στην Εκπαίδευση. Στο 1ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ημαθίας: «Ψηφιακό Υλικό για την υποστήριξη του παιδαγωγικού έργου των εκπαιδευτικών». Νάουσα, 2008.

Κασιώρα, Β. (2016). Εκπαιδευτικό συμβόλαιο στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Στο εργαστήριο Τ.Π.Ε. του σχολείου μας. Στο Φ. Γούσιας (Επιμ), *«Τα πρακτικά του 3ου Συνεδρίου: ΝΕΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ», 16-17 Απριλίου 2016* (σς.2468-2469). Αθήνα: e-Πρωτοβάθμια.

Κατσαρός, Ι. (2006). Αποκεντρωτικές τάσεις για την Παιδεία: Πως διαμορφώνεται ο παρεμβατικός ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. *Διοικητική Ενημέρωση, 34,* 75-85.

Κιλιάπης, Π., Κασσώτη, Ο. (2015). Από τον παραδοσιακό Σχολικό Χώρο στο Τεχνολογικά Εμπλουτισμένο Μαθησιακό Περιβάλλον (ΤΕΜΠ). Στους Γ. Αλεξανδράτου, Α. Τσιβάς, Τ. Αρβανίτη - Παπαδοπούλου (Επιμ.), *2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Πανελλήνιας Ένωσης Σχολικών Συμβούλων. Εκπαιδευτικές Πολιτικές για το σχολείο του 21ου αιώνα, 27-29 Μαρτίου 2015* (σς. 111-119). Αθήνα: ΠΕΣΣ.

Κλειδαρά, Μ. (2015). Εκπαιδευτική πολιτική και καινοτομία. Στους Γ. Αλεξανδράτου, Τ. Αρβανίτη - Παπαδοπούλου (Επιμ.), *2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Πανελλήνιας Ένωσης Σχολικών Συμβούλων. Εκπαιδευτικές Πολιτικές για το σχολείο του 21ου αιώνα, 27-29 Μαρτίου 2015* (σσ. 118-125). Αθήνα: ΠΕΣΣ.

Κονιδάρη, Α. (2016). Η αγωγή δημιουργικών μαθητών εξασφαλίζει την ποιότητα στην εκπαίδευση και γαλουχεί πολίτες με καινοτόμες ιδέες. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, 2015*(1), 662-675.

Κορδάκη, Μ. (2004). Η Εισαγωγή της Πληροφορικής στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση: Προβληματισμοί και Προτάσεις. Στο Πολίτης, Π., (επιμ.), Πρακτικά 2ης Διημερίδας με διεθνή συμμετοχή «Διδακτική της Πληροφορικής, Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας, Βόλος: Εκδόσεις Νέων Τεχνολογιών.

Κουμέντος Ν, Γ. (2015). Προσδοκίες, Ανάγκες και Εμπόδια στην Επιμόρφωση και στην Επαγγελματική Ανάπτυξη των Εκπαιδευτικών ή το μετέωρο βήμα της επιμορφωτικής πολιτικής του «Νέου Σχολείου». Στους Γ. Αλεξανδράτου, Α. Τσιβάς, Τ. Αρβανίτη - Παπαδοπούλου (Επιμ.), *2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Πανελλήνιας Ένωσης Σχολικών Συμβούλων. Εκπαιδευτικές Πολιτικές για το σχολείο του 21ου αιώνα, 27-29 Μαρτίου 2015* (σς. 403-413). Αθήνα: ΠΕΣΣ.

Κουτούζης, Μ. (2008). «Η εκπαιδευτική μονάδα ως Οργανισμός» στο: Αθανασούλα- Ρέππα Α., Δακοπούλου Α., Κουτούζης Μ., Μαυρογιώργος Γ. &Χαλκιώτης Δ. (επιμ.)(2008) *Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων: Εκπαιδευτική Διοίκηση και Πολιτική*, Τόμος Α. Πάτρα: Εκδόσεις ΕΑΠ.

Κούτρας, Γ. (2015). Εκπαιδευτική καινοτομία και αλλαγή μέσα από «Υγιεινές Διατροφικές Συνήθειες» των μαθητών. *Θεωρία και Έρευνα στις Επιστήμες της Αγωγής.*

(No6), 90-108. Ανακτήθηκε 28 Μαρτίου, 2020, από http://periodiko.inpatra.gr/issue/issue6/

Κυριακώδη, Δ., &Τζιμογιάννης, Α. (2016). Οι εκπαιδευτικές καινοτομίες στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση: Μελέτη των βραβευμένων έργων της δράσης "Θεσμός Αριστείας και Ανάδειξη Καλών Πρακτικών". *Θέματα Επιστημών και Τεχνολογίας στην Εκπαίδευση*, *8*(3), 123-151.

Kyriakides, L. &Campbell, R.J. (2004). School self-evaluation and school improvement: A critique of values and procedures. Studies in Educational Evaluation, 30, 23-36

Λαΐνας, Α. (2004). Το έργο του διευθυντή σχολικής μονάδας και η συμβολή του στην αποτελεσματικότητα του σχολείου.

Λαϊνά, Μ. (2013). Υποδοχή και υποστήριξη νέων εκπαιδευτικών στην εκπαίδευση. *Νέος Παιδαγωγός,* (No1), 190-196. Ανακτήθηκε 28 Μαρτίου, 2020, από http://neospaidagogos.gr/periodiko/archives.html

Livingstone, S., &Bober, M. (2005). *UK children go online: Final report of keyproject findings,* available: http://www.lse.ac.uk/collections/children-go-online/UKCGOfinalReport.pdf

Looney, J. W. (2009). Assessment and Innovation in Education. OECD Education Working Papers, No. 24. *OECD Publishing (NJ1)*.

Μαλέτσκος, Α., Μαστρογιάννης, Α. (2013). Η επιμόρφωση ως μέσο εξέλιξης και επαγγελματικής αναβάθμισης εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης: Αντιλήψεις, απόψεις και προτιμήσεις τους. *Επιστημονικό Εκπαιδευτικό Περιοδικό «εκπ@ιδευτικός κύκλος», 1*(2), 111-121. Ανακτήθηκε 10 Μαρτίου, 2020 από

Μαστρογιάννης, Α. (2016). Ενσωμάτωση των ΤΠΕ στη διδασκαλία των Μαθηματικών. Μια χίμαιρα ή μια ματαιοσπουδία;. *Θεωρία και Έρευνα στις Επιστήμες της Αγωγής.* (No7), 125-137. Ανακτήθηκε 28 Μαρτίου, 2020, από http://periodiko.inpatra.gr/issue/issue7/

Μαστρογιάννης, Α. (2016). Ο υπολογιστής ειδικό, γνωστικό και υποστηρικτικό εργαλείο στην Ειδική Αγωγή: Μερικές παραδειγματικές, συνηγορικές περιπτώσεις. *Πανελλήνιο Συνέδριο Επιστημών Εκπαίδευσης, 2014*(2), 309-327.

Μαστρογιάννης, Α. (2015). Τ.Π.Ε. στην Εκπαίδευση: Προσδοκίες, αντιπαραθέσεις, αναδιπλώσεις και παραδοχές. Στο Φ. Γούσιας (Επιμ), *«Η εκπαίδευση στην εποχή των Τ.Π.Ε.» Τα πρακτικά του Συνεδρίου: ΝΕΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ», 7-8 Νοεμβρίου 2015* (σς.771-780). Αθήνα: e-Πρωτοβάθμια.

Μαστρογιάννης, Α. (2015). Ψηφιακές και μη επιβοηθήσεις στη μελέτη και κατανόηση του δεκαδικού αριθμητικού συστήματος. Στους Γ. Αλεξανδράτου, Α. Τσιβάς, Τ. Αρβανίτη - Παπαδοπούλου (Επιμ.), *2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Πανελλήνιας Ένωσης Σχολικών Συμβούλων. Εκπαιδευτικές Πολιτικές για το σχολείο του 21ου αιώνα, 27-29 Μαρτίου 2015* (σς. 122-132). Αθήνα: ΠΕΣΣ.

Μαυρογιώργος, Γ. (2009). Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών: Γιατί οι εκπαιδευτικοί αντιμετωπίζονται λες και δεν είναι ενήλικες. Πρακτικά Συνεδρίου Βασική Εκπαίδευση και Επιμόρφωση Εκπαιδευτικών. ΠΤΔΕ, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Ρέθυμνο (υπό έκδοση).

Μαυρογιώργος, Γ. (2008). «Η εκπαιδευτική μονάδα ως Φορέας διαμόρφωσης και άσκησης εκπαιδευτικής πολιτικής» στο Αθανασούλα-Ρέππα Α., Δακοπούλου Α.,

Μιχόπουλος, Αν. (2004). Η ηγεσία ως αναγκαίο λειτούργημα καινοτομικής δράσης και οργανωτικής αποτελεσματικότητας στα σχολεία. Διοικητική Ενημέρωση, τχ. 29, σσ.76-85

Μπαγιάτη, Ε. (2015). Ενδοσχολική επιμόρφωση στις νέες διδακτικές τεχνικές και στη βελτίωση του σχολικού κλίματος. Στους Γ. Αλεξανδράτου, Α. Τσιβάς, Τ. Αρβανίτη - Παπαδοπούλου (Επιμ.), *2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Πανελλήνιας Ένωσης Σχολικών Συμβούλων. Εκπαιδευτικές Πολιτικές για το σχολείο του 21ου αιώνα, 27-29 Μαρτίου 2015* (σς. 409-419). Αθήνα: ΠΕΣΣ.

Μπόνια, Α., Μπρούζος, Α. & Κοσσυβάκη, Φ., (2008). Αντιλήψεις και στάσεις των εκπαιδευτικών πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για τους παράγοντες που δυσχεραίνουν τη γονεϊκή εμπλοκή στο σχολείο. Στο Α. Μπρούζος, Α. Εμβαλωτής & Α. Ευκλείδη (επιμ.), *Σχολείο και οικογένεια. Επιστημονική Επετηρίδα Της Ψυχολογικής Εταιρείας Βορείου Ελλάδος,* (6), 69-96. Ελληνικά Γράμματα. Αθήνα.

Μπουζούκη, Μ. (2017). Come and visitmycity: Πολιτιστικό πρόγραμμα e-Twinning στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Στο Φ. Γούσιας (Επιμ), *«Τα πρακτικά του 4ου Συνεδρίου: ΝΕΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ», 1-2 Απριλίου 2017* (σς.2327-2334). Αθήνα: e-Πρωτοβάθμια.

Μπουραντάς, Ο. (2005). Απόψεις φιλολόγων εκπαιδευτικών αναφορικά με την εισαγωγή και τη χρήση των ΤΠΕ στη διδακτική διαδικασία. *Σύγχρονη Εκπαίδευση,141,* 118-131.

Μπουραντάς, Δ. (2005). *Ηγεσία: ο δρόμος της διαρκούς επιτυχίας*. Αθήνα: Κριτική.

Mai, R. (2004). Leadership for School Improvement: Cues from Organizational Learning and Renewal Efforts. The Educational Forum, 68, 211-221.

Miles, M. (1998). Finding Keys to School Change: A 40-Year Odyssey, in: A. Hargreaves et al. (eds), *International Handbook of Educational Change*, Dortrecht: Kluwer Academic Publishers, pp. 37-69.

Moolenaar, N.M., Daly, A.J., & Sleegers, P.J.C. (2010). Ties with potential: Linking transformational leadership, social network structure and innovation orientation. Poster presented at the 25th *Annual meeting of the Society for Industrial and Organizational Psychology* (SIOP), April 8-10, Denver, USA.

Νικολαΐδης Δ., (2008). *Στάσεις των εκπαιδευτικών Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης απέναντι στην αλλαγή και την καινοτομία.* Διατριβή. Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας– ΠΤΔΕ, Βόλος.

Ντόγας, Χ. (2014). Διερεύνηση του μετασχηματισμού των απόψεων και των στάσεων των εκπαιδευτικών των μαθηματικών λόγω της επιμόρφωσής τους στη χρήση και αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία. *Επιστημονικό Εκπαιδευτικό Περιοδικό «εκπ@ιδευτικός κύκλος», 2*(3), 29 - 45. Ανακτήθηκε 10 Μαρτίου, 2020 από http://journal.educircle.gr/images/teuxos/2014/teuxos3/2.pdf

Nonaka, I. & Takeuchi, H. (1995). *The knowledge creating company*. New York: Oxford University Press.

Nonaka, I. (1994). A dynamic theory of organizational knowledge creation, *Organization Science*, 5(1), pp. 14-37.

Ξηροτύρη-Κουφίδου, Σ. (2000). «Ο Προγραμματισμός δράσης ως βασικό στοιχείο διοίκησης της σχολικής μονάδας» στο Παπαναούμ Ζ. (επιμ.) (2000) *Ο Προγραμματισμός του εκπαιδευτικού έργου στη σχολική μονάδα*. Θεσσαλονίκη.

Παλάζη, Χ. (2013). Έρευνα δράσης για τον σχολικό εκφοβισμό με χρήση εργαλείων web.2.0. *Νέος Παιδαγωγός,* (No1), 92-98. Ανακτήθηκε 28 Μαρτίου, 2020, από http://neospaidagogos.gr/periodiko/archives.html

Πανούσης, Γ. (2012). Ο ρόλος του εκπαιδευτικού στη διοίκηση της εκπαίδευσης. Σύγχρονη Εκπαίδευση: Τρίμηνη Επιθεώρηση Εκπαιδευτικών Θεμάτων, (70), 31-33.

Παπαγεωργίου, Κ. (2015). Ο αντιλαμβανόμενος έλεγχος της σχολικής τάξης κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας γνωστικών αντικειμένων με τη χρήση των ΤΠΕ. Στους Γ. Αλεξανδράτου, Α. Τσιβάς, Τ. Αρβανίτη - Παπαδοπούλου (Επιμ.), *2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Πανελλήνιας Ένωσης Σχολικών Συμβούλων. Εκπαιδευτικές Πολιτικές για το σχολείο του 21ου αιώνα, 27-29 Μαρτίου 2015* (σς. 135-147). Αθήνα: ΠΕΣΣ.

Παπαγεωργίου, Γ., Χανιώτη, Μ. (2016). Τρόπος άσκησης διοίκησης εκπαιδευτικών μονάδων. Σύλληψη, σχεδιασμός και εφαρμογή εκπαιδευτικών καινοτομιών. *Θεωρία και Πράξη στην εκπαίδευση.* (No1), 119-125. Αναρτήθηκε 29 Μαρτίου, 2020, από http://www.pess.gr/periodiko/hlektroniko-periodiko/259-periodiko1.html

Παπαδάκης, Σ., & Φραγκούλης, Ι. (2005). «Διερεύνηση επιμορφωτικών αναγκών και στάσεων εκπαιδευτικών για την παροχή εξ αποστάσεως επιμόρφωσης σε περιβάλλον ηλεκτρονικής μάθησης (e- Learning)». Στο: Μπαγάκης, Γ. (επιμ.). Επιμόρφωση και επαγγελματική ανάπτυξη του εκπαιδευτικού, 276-285, Αθήνα: εκδόσεις Μεταίχμιο.

Παπαδημητρίου, Σ., Θεοφανέλλης, Τ. (2016). Συνεργατικές διαδικτυακές εφαρμογές που εμπλουτίζουν τη μαθησιακή διαδικασία και υποστηρίζουν την αλληλεπίδραση. Στο Φ. Γούσιας (Επιμ), *«Τα πρακτικά του 3ου Συνεδρίου: ΝΕΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ», 16-17 Απριλίου 2016* (σς.310-317). Αθήνα: e-Πρωτοβάθμια.

Παπαδημητρίου, Σ., Θεοφανέλλης, Τ. (2015). Μαθησιακές δεξιότητες του 21ου αιώνα μέσα από την αξιοποίηση των ΤΠΕ τα σχέδια εργασίας. Στους Γ. Αλεξανδράτου, Α. Τσιβάς, Τ. Αρβανίτη - Παπαδοπούλου (Επιμ.), *2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Πανελλήνιας Ένωσης Σχολικών Συμβούλων. Εκπαιδευτικές Πολιτικές για το σχολείο του 21ου αιώνα, 27-29 Μαρτίου 2015* (σς. 149-157). Αθήνα: ΠΕΣΣ.

Παπαδημητρακόπουλος, Β. & Τόκας, Δ. (2006). Διαμόρφωση ποιοτικών δεικτών για μια εσωτερική αξιολόγηση των σχολικών μονάδων. Στα Πρακτικά 1ου Εκπαιδευτικού Συνεδρίου *Το ελληνικό σχολείο και οι προκλήσεις της σύγχρονης κοινωνίας* (Ιωάννινα, 12-14 Μαΐου 2006). Ιωάννινα.

Παπακώστα, Π. (2016). Ο ρόλος του Ηγέτη στην εισαγωγή και διαχείριση της καινοτομίας στην εκπαιδευτική μονάδα: μελέτη περίπτωσης. Στο Φ. Γούσιας (Επιμ), *«Τα πρακτικά του 3ου Συνεδρίου: ΝΕΟΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ», 16-17 Απριλίου 2016* (σς.885-893). Αθήνα: e-Πρωτοβάθμια.

Παπακωνσταντίνου, Γ. (2014). Εισαγωγή καινοτομιών στην εκπαιδευτική μονάδα: ο ρόλος του διευθυντή. Παράλληλα κείμενα για τη Θεματική Ενότητα: Διοίκηση Εκπαιδευτικών Μονάδων. Πάτρα: Ελληνικό Ανοιχτό Πανεπιστήμιο.

Παπακωνσταντίνου, Γ. (2012). Κράτος, αποκέντρωση, αυτοτέλεια: Σκοπούμενες αλλαγές. Νέα Παιδεία, τεύχος 141. Ανακτήθηκε 05/03/2020 από https://study.eap.gr/course/view.php?id=192&width=1280.

Παπακωνσταντίνου, Γ. (2008) Εισαγωγή καινοτομιών στην εκπαιδευτική μονάδα: ο ρόλος του διευθυντή. Οδηγός Επιμόρφωσης – Διαπολιτισμική Εκπαίδευση και Αγωγή ,σ. 231 – 240. Θεσσαλονίκη :Α.Π.Θ.

Παπαναούμ, Ζ.(2000[α]). «Η βελτίωση του σχολείου και ο ρόλος των εκπαιδευτικών: πειραματικά δεδομένα από την ελληνική εκπαίδευση». Λευκωσία χ.ε.

Πασιαρδής, Γ. (2004). Εκπαιδευτική Ηγεσία: Από την περίοδο της ευμενούς αδιαφορίας στη σύγχρονη εποχή. Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.

Πασιαρδή, Γ. (2001). Το σχολικό κλίμα. Θεωρητική ανάλυση και Εμπειρική Διερεύνηση των Βασικών Παραμέτρων του. Αθήνα: Εκδόσεις Τυπωθήτω.

Πεδή, Ε., &Αυγητίδου, Σ. (2013). Η εισαγωγή και διαχείριση της καινοτομίας" Αυτοαξιολόγηση του Εκπαιδευτικού Έργου" στο ελληνικό σχολείο: πρώτες διαπιστώσεις. *Παιδαγωγική επιθεώρηση, 55*.

Πολάκης, Γ. &Καρασαββίδης, Η. (2004). Διερεύνηση της αλληλεπίδρασης μεταξύ ΤΠΕ και πρακτικών γνώσεων εκπαιδευτικών Α/θμιας εκπαίδευσης. Στο 4ο Συνέδριο ΕΤΠΕ. Αθήνα, 2004.

Πολυχρονόπουλος, Μ., Βατσολάκη, Α. (2016). Θεωρητική προσέγγιση της Διοίκησης Ολικής Ποιότητας. Μελέτη Περίπτωσης στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. *Επιστημονική Επετηρίδα Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Νομού Κορινθίας.* (No2), 42-51. Αναρτήθηκε 29 Μαρτίου, 2020, από http://dipe.kor.sch.gr/files/pdf_B_TEYXOS_FEBRUARY_2016.pdf

Πρίντζας, Γ. (2005). «Η διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού στην εκπαίδευση» στο: Καψάλης Α. (επιμ) (2005) *Οργάνωση και Διοίκηση Σχολικών Μονάδων* (σελ. 231-242). Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας.

Pelgrum, W. (2001). Obstacles to the integration of ICT in education: Results from a worldwide educational assessment. Computers & Education, 37,163-178.

Ράπτης. Ν. (2006). Η διαχείριση της καινοτομίας από τη σχολική ηγεσία. Επιστημονικό Βήμα, 6, 32-42.

Ράπτης, Α., Ράπτη., (2007). *Μάθηση και Διδασκαλία στην Εποχή της Πληροφορίας (Τόμος, Α'),* Αθήνα: Α. Ράπτης.

Ράπτης, Α., Ράπτη, Α. (2006). *Μάθηση και διδασκαλία στην κοινωνία της πληροφορίας: Ολική προσέγγιση*. Αθήνα: αυτοέκδοση.

Riley, K. (2000). Leadership, learning and systemic reform, *The Journal of Educational Change*, vol. 1, (1), pp. 29-55.

Romina, C., Anusca, F., Kirsti, A. M., & Yves, P. (2010). Creative Learning and Innovative Teaching: Final Report on the Study on Creativity and Innovation in Education in the EU Member States. Luxembourg.

Roschelle, J. (2003). Unlocking the learning value of wireless mobile devices. Journal of Computer Assisted Learning,19(3), 260-272.

Ryan G.T & Joong P.(2005), Teacher ‘ s and students ‘ perceptions of the Nature and Impact of Large – Scale Reforms, *Canadian Journal of Educational Administration and Policy,* issue 38.

Σαΐτης, Χ. (2008). *Ο Διευθυντής στο Δημόσιο Σχολείο*. Αθήνα: Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο

Σαΐτης, Χ. (2007). *Ο διευθυντής στο σύγχρονο σχολείο: από τη θεωρία στην πράξη*. Αθήνα: Αυτοέκδοση.

Σαΐτης, Χ. (2005). Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης. Αθήνα: Αυτοέκδοση.

Σαΐτης, Χ. (2002). *Ο Διευθυντής στο Σύγχρονο Σχολείο.* Αθήνα: Ιδίου

Σαΐτης, Χ. (2000). *Οργάνωση και Διοίκηση της Εκπαίδευσης*. Αθήνα: Ατραπός.

Σάχου, Μ.Ε. (2016). Εκπαιδευτικές καινοτομίες και άσκηση εσωτερικής εκπαιδευτικής πολιτικής. Στους Δ. Κολοκοτρώνης, Δ. Λιόβας, Β. Στεφανίδης, Κ. Σταθόπουλος, Α. Κοντογεωργίου, Η. Λιάκος, Ζ. Καρασίμος (Επιμ), *2ο Πανελλήνιο Συνέδριο, με Διεθνή Συμμετοχή, για την Προώθηση της Εκπαιδευτικής Καινοτομίας, 21-23 Οκτωβρίου 2016* (σς.517-521). Αθήνα: e-Πρωτοβάθμια.

Σιδηρόπουλος, Δ. (2014). Οι Διευθυντές ως παράγοντες αλλαγής στη λειτουργία και κουλτούρα των σχολικών μονάδων. Η περίπτωση Δημοτικών Σχολείων του Νομού Θεσσαλονίκης. *Νέος Παιδαγωγός,* (Νο 4), 198-203. Ανακτήθηκε 28 Μαρτίου, 2020, από http://neospaidagogos.gr/periodiko/committees.html

Σιμιτζή-Δέλλα, Ε. (2015). Η εφαρμογή της εσωτερικής εκπαιδευτικής πολιτικής σε ένα αποκεντρωτικό ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Στους Γ. Αλεξανδράτου, Τ. Αρβανίτη - Παπαδοπούλου (Επιμ.), *2ο Πανελλήνιο Συνέδριο Πανελλήνιας Ένωσης Σχολικών Συμβούλων. Εκπαιδευτικές Πολιτικές για το σχολείο του 21ου αιώνα, 27-29 Μαρτίου 2015* (σσ. 486-494). Αθήνα: ΠΕΣΣ.

Σολομωνίδου, Χ. (2006). *Νέες τάσεις στην εκπαιδευτική τεχνολογία εποικοδομητισμός και σύγχρονα περιβάλλοντα μάθησης,* Αθήνα: Εκδόσεις Μεταίχμιο.

Σπανού, Δ. (2016). Υπολογιστές και εκπαίδευση: Μία σύζευξη, πολλές προοπτικές. *Διεθνές Συνέδριο για την Ανοικτή & εξ Αποστάσεως Εκπαίδευση*, *7*(6Β).

Sarafidou, J.O. & Nikolaidis, D. (2009). School Leadership and Teachers' Attitudes towards School Change: The Case of High Schools in Greece. *The International Journal of Learning, 16(8),* 431-440 .

Sharples, M., de Roock, R., Ferguson, R., Gaved, M., Herodotou, C., Koh, E., ... & Weller, M. (2016). Innovating pedagogy 2016: Open University innovation report 5.

Siskos, A., Antoniou, P., Papaioannou, A., &Laparidis, K. (2005). Effects of multimedia computer-assisted instruction (MCAI) on academic achievement in physical education of Greek primary students. *Interactive educational multimedia: IEM,* (10), 61-77.

Soria-García, J., & Martínez-Lorente, Á. R. (2014). Development and validation of a measure of the quality management practices in education. Total Quality Management & Business Excellence, 25(1-2), 57-79.

Sparrow, P.R., Hesketh, A., Cooper, C.L. &Hird, M. (2009) *Leading HR*. London: PalgraveMcMillan.

Τασιοπούλου, Π. (2016). Διοίκηση της Εκπαίδευσης και ανάπτυξη καινοτομίας στο σχολικό οργανισμό. Στους Δ. Κολοκοτρώνης, Δ. Λιόβας, Β. Στεφανίδης, Κ. Σταθόπουλος, Α. Κοντογεωργίου, Η. Λιάκος, Ζ. Καρασίμος (Επιμ), *2ο Πανελλήνιο Συνέδριο, με Διεθνή Συμμετοχή, για την Προώθηση της Εκπαιδευτικής Καινοτομίας, 21-23 Οκτωβρίου 2016* (σς.930-936). Αθήνα: e-Πρωτοβάθμια.

Τάσιου, Α. (2016). Αξιολόγηση Καινοτόμων Προγραμμάτων και η Σχέση τους με τη Συμπεριληπτική και τη Διαπολιτισμική Εκπαίδευση. Στους Δ. Κολοκοτρώνης, Δ. Λιόβας, Β. Στεφανίδης, Κ. Σταθόπουλος, Α. Κοντογεωργίου, Η. Λιάκος, Ζ. Καρασίμος (Επιμ), *2ο Πανελλήνιο Συνέδριο, με Διεθνή Συμμετοχή, για την Προώθηση της Εκπαιδευτικής Καινοτομίας, 21-23 Οκτωβρίου 2016* (σς.455-462). Αθήνα: e-Πρωτοβάθμια.

Τσιόπελα, Δ. (2013). Ψηφιακοί αυτόχθονες: Ποιες είναι οι απαιτήσεις της νέας γενιάς μαθητών; Η εκπαίδευση σε ένα κρίσιμο σταυροδρόμι, Αναρτήθηκε από http://users.sch.gr/tsiopela/?p=49

Τσιούρη, Ε. (2014). Πρότυπα πειραματικά δημοτικά σχολεία και εκπαιδευτικές καινοτομίες.

Υφαντή, Α. (2000). Εκπαιδευτικές αλλαγές και βελτίωση του σχολείου: Μια πολύπλοκη σχέση. Σύγχρονη Εκπαίδευση, 113, 57-63.

Υφαντή, Α. & Βοζαΐτης, Γ. (2011). «Ο ρόλος της επιμόρφωσης και της επαγγελματικής ανάπτυξης των εκπαιδευτικών στη βελτίωση της ποιότητας του

εκπαιδευτικού έργου». Στο: Οικονομίδης, Β. (επιμ.). Εκπαίδευση και επιμόρφωση εκπαιδευτικών: Θεωρητικές και ερευνητικές προσεγγίσεις, 628-635, Αθήνα: εκδόσεις Πεδίο.

Vanhoof, J. & Van Petegem, P. (2001). Designing and Evaluating the process of school l-self-evaluations. Improving schools, 14, 2, 200-212

Φωτόδεντρο (2012). Εθνικός Συσσωρευτής Εκπαιδευτικού Περιεχομένου. http://photodentro.edu.gr/aggregator .

Χρίστου, Ε. (2010). Ηγεσία και Διεύθυνση στην Εκπαίδευση: Εμπειρική Διερεύνηση σε σχολικές μονάδες της Κύπρου. (Πτυχιακή μελέτη.) Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο, Τμήμα Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας, Αθήνα.

Zimmerman, J. (2006). *Why Some Teachers Resist Change and What Principals Can DoAbout It.* NASSP Bulletin, Vol. 90 No. 3, 238-249.

Ηλεκτρονικές Πηγές

Ανοικτή Διακυβέρνηση Υ.Π. : http://www.opengov.gr/ypepth/

Ασύγχρονη Τηλεκπαίδευση Π.Σ.Δ. : http://e-learning.sch.gr

Διαδραστικά Σχολικά Βιβλία : http://e-books.edu.gr

Δικτυακή Βιβλιοθήκη Λογισμικού Ανοικτού Κώδικα : http://opensoft.sch.gr

Δικτυακός τόπος online σεμιναρίων σχετικά με τις ΤΠΕ : http://e-learning.ilei.sch.gr/ moodle/

Δικτυακός Τόπος που προτείνει τρόπους αξιοποίησης των Τ.Π.Ε.: http://www.netschoolbook.gr/

Διοικούσα Επιτ. Πρότυπων Πειραματικών Σχολείων : http://depps.minedu.gov.gr/

Εγκύκλιος για Ψηφιακό Εκπαιδευτικό Περιεχόμενο: http://dschool.edu.gr/ΨΗΦΙΑΚΟ%20ΣΧΟΛΕΙΟ%202014.pdf

Εκπαιδευτικές Κοινότητες και Ιστολόγια Π.Σ.Δ. : http://blogs.sch.gr

Ελληνική Πύλη Παιδείας : http://www.eduportal.gr/

Η Δικτυακή Εκπαιδευτική Πύλη του Υ.Π. : http://www.e-yliko.gr/default.aspx

Ηλεκτρονικό Περιοδικό i-teacher : http://i-teacher.gr

ΙΤΥΕ Διόφαντος : http://www.cti.gr/el/

Πανελλήνιο Σχολικό Δίκτυο (Π.Δ.Σ.) : www.sch.gr

Πληροφοριακό Σύστημα my school : https://myschool.sch.gr/

Τηλεκπαίδευση : http://e-learning.sch.gr/

Υ.Π. Παιδαγωγικό Ινστιτούτο : http://www.pi-schools.gr/programs/ktp/epeaek/ergo.html

Φωτόδεντρο : http://photodentro.edu.gr

Ψηφιακή Βιβλιοθήκη : http://repository.edulll.gr/edulll/

Ψηφιακή Εκπαιδευτική Πλατφόρμα, Διαδραστικά Βιβλία και Αποθετήριο Μαθησιακών Αντικειμένων. Υπουργείο Παιδείας (ΥΠΑΙΘ), Ανακτήθηκε 30 Νοεμβρίου 2017, από http://dschool.edu.gr

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Αναλυτική καταγραφή των δεδομένων από τις συνεντεύξεις

ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

«Καινοτομία και Δημιουργικότητα με τη Χρήση Νέων Τεχνολογιών στην Προσχολική Εκπαίδευση»

Τα προς διερεύνηση ερευνητικά ερωτήματα είναι:

1. Υλοποιούνται στα Νηπιαγωγεία της χώρας μας εκπαιδευτικές καινοτομίες οι οποίες υποστηρίζονται από τις Τεχνολογίες Πληροφορίας και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) και σε ποιο βαθμό;
2. Ποιες είναι οι συνήθεις μορφές και τα χαρακτηριστικά των εκπαιδευτικών πρακτικών και των δημιουργικών δραστηριοτήτων διδακτικής καινοτομίας που υιοθετούνται στο Νηπιαγωγείο;
3. Ποιες είναι οι συνήθεις μορφές και τα χαρακτηριστικά των εκπαιδευτικών πρακτικών και των δημιουργικών δραστηριοτήτων διοικητικής καινοτομίας που υιοθετούνται στο Νηπιαγωγείο;
4. Πώς προωθούνται και εφαρμόζονται στα Νηπιαγωγεία της χώρας μας καινοτόμες εκπαιδευτικές πρακτικές και δημιουργικές δραστηριότητες δια μέσου των νέων τεχνολογιών και ποιοι συμβάλλουν σε αυτές τις δράσεις;
5. Πώς προωθούνται και εφαρμόζονται στα Νηπιαγωγεία της χώρας μας καινοτόμες διοικητικές πρακτικές δια μέσου των νέων τεχνολογιών και ποιοι συμβάλουν σε αυτές τις δράσεις;
6. Ποιοι παράγοντες συμβάλλουν στην προώθηση καινοτόμων πρακτικών μεταξύ των ελληνικών Νηπιαγωγείων και σε τι βαθμό εξαρτώνται από τα τεχνολογικά μέσα που προσφέρονται;
7. Ποιες είναι οι απόψεις των νηπιαγωγών - προϊσταμένων για το ρόλο των Τ.Π.Ε. στην προώθηση της εκπαιδευτικής καινοτομίας.

Ν1

1η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Εκπαιδευτική και διοικητική καινοτομία στο Νηπιαγωγείο. Νέες, πρωτοποριακές δράσεις (διδακτικές και διοικητικές) και δημιουργικά προγράμματα με στόχο τη βελτίωση του παραγόμενου εκπαιδευτικού έργου και την άνοδο της ποιότητας της Προσχολικής Εκπαίδευσης.

Ποιες είναι οι απόψεις σας σχετικά με την έννοια «καινοτομία»; Γνωρίζετε τα χαρακτηριστικά και τις κατηγορίες εκπαιδευτικής καινοτομίας και τρόπους που μπορείτε να εφαρμόσετε / να προάγετε – προτείνετε – ενθαρρύνετε (για διευθυντές - προϊσταμένους) καινοτόμες πρακτικές στη διδακτική σας πράξη; Γνωρίζετε τρόπους εφαρμογής καινοτομικών ιδεών στη διοικητική σας πράξη;

«Καινοτόμα πράγματα είναι ανάλογα με το τι κρίνει ο καθένας κάθε φορά, ανάλογα με το τι εφαρμόζει και τι θεωρεί διαφορετικό. Αν καινοτόμο θεωρείται το να εφαρμόζουμε Τ.Π.Ε. μέσα στην τάξη, τότε θεωρώ καινοτομία αυτό. Τουλάχιστον με τα όσα έχω ζήσει εγώ όσα χρόνο διδάσκω, γιατί η σύγχρονη τεχνολογία δεν ήταν ποτέ ιδιαίτερα μέσα στην τάξη μας, δεν το είχαμε αυτό. Ούτε τα λογισμικά τα συγκεκριμένα που υπάρχουν τώρα, ούτε και όλον αυτόν τον εξοπλισμό. Και ακόμα θεωρώ ότι υστερούμε. Επομένως καινοτόμο θεωρώ το να μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε ευέλικτες ηλεκτρονικές συσκευές και προγράμματα που θα μας βοηθήσουνε να έχουμε πρόσβαση σε περισσότερες πληροφορίες για να κάνουμε το μάθημά μας».

«Μετά από την εμπειρία μου με το Β1 και το Β2 επίπεδο θεωρώ ότι όλα αυτά βοηθούν πάρα πολύ στο να μπορέσουμε να κάνουνε πιο εύκολο το διοικητικό κομμάτι»

Θεωρείτε ότι το εκπαιδευτικό / διοικητικό σύστημα σας επιτρέπει να παίρνετε πρωτοβουλίες σε σχέση με την εισαγωγή καινοτομιών στη διδακτική / διοικητική σας πράξη;

«Όχι, δεν θεωρώ, όχι»

Εντάσσετε στη διδασκαλία σας καινοτόμα προγράμματα και αν ναι με ποιο είστε περισσότερο εξοικειωμένοι; Πόσα και ποια έχετε υλοποιήσει μέχρι τώρα ή έχετε προωθήσει για εφαρμογή (για διευθυντές); Περιγράψτε κάποιο από αυτά.

«Προσπαθώ! Αν μου το επιτρέπει ο εξοπλισμός του σχολείου μου το κάνω, διαφορετικά όχι. Κοίταξε, την αναζήτηση πληροφοριών μέσω των φυλλομετρητών αναζήτησης μέσα στην τάξη, από τη στιγμή που έχω ίντερνετ στο σχολείο, γιατί αν δεν έχω δεν μπορώ να κάνω κάτι ανάλογο. Έχω εξοικειωθεί με τη χρήση κάποιων μηχανών όπως είναι ο βιντεοπροβολέας τον οποίο τον χρησιμοποιούμε αρκετά. Τώρα κοίταξε, τα λογισμικά τα οποία μας έχουν διδάξει, τα κλειστού τύπου, κάποια τα έχω δοκιμάσει. Αλλά δυστυχώς φέτος που μπορώ να πω είμαι πιο εξειδικευμένη και πιο άνετη, δεν μπορώ να το κάνω διότι με όλο αυτό το πράγμα που έχει συμβεί από το Μάρτιο και μετά δεν μπορούμε να εφαρμόσουμε και τίποτα».

Τι θα προτείνατε για την αποτελεσματικότερη εισαγωγή και αξιοποίηση καινοτόμων και δημιουργικών δράσεων στην εκπαιδευτική διαδικασία; Θεωρείτε πως η διαδικασία αξιολόγησης σε αρχικό, ενδιάμεσο και τελικό στάδιο είναι απαραίτητη και γιατί;

«Σίγουρα! Να επιμορφώνονται οι πάντες. Δηλαδή το ότι επιμορφώνομαι μόνο εγώ δεν με βοηθάει αν ας πούμε το υπόλοιπο εκπαιδευτικό προσωπικό μέσα στο σχολείο δεν έχει γνώσεις. Θεωρώ πως θα έπρεπε να είναι υποχρεωτική (η επιμόρφωση) σε αυτό το κομμάτι τουλάχιστον. Κοίταξε, χρειάζεται να υπάρχει αξιολόγηση γιατί μπορεί να είναι ένα πρόγραμμα το οποίο να το θεωρείς … χμ, ναι χρειάζεται γιατί πάντα με την εφαρμογή μπορείς να καταλάβεις τι μπορεί να σε βοηθήσει και τι όχι».

2η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Ο ρόλος των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) στην επίτευξη Καινοτόμων Πρακτικών. Οι νέες τεχνολογίες στην κατεύθυνση της υποστήριξης, διάχυσης και εμπλουτισμού της εκπαιδευτικής καινοτομίας.

Θεωρείτε, η χρήση των Τ.Π.Ε. από εκπαιδευτικούς και Διευθυντές με στόχο την εκπαιδευτική καινοτομία και τη σχολική βελτίωση, βοηθάει το εκπαιδευτικό /

διευθυντικό έργο; Πόσο συχνά ενσωματώνετε και σε ποιες διδακτικές ενότητες / οργανωτικές λειτουργίες (για διευθυντές), τις νέες τεχνολογίες, ως συγκεκριμένη δραστηριότητα;

«Ναι!»

«Κοίταξε, λίγο πολύ σε όλες τις θεματικές ενότητες. Βοηθάει πάρα πολύ. Άμα πούμε για αναζήτηση υλικού σε σχέση και με τα παιδιά, κυρίως γλώσσα και μαθηματικά, μελέτη περιβάλλοντος όταν αναζητούμε στοιχεία για όλο τον κόσμο όμως, όχι μόνο για εμάς, τώρα εντάξει η εξειδίκευση στα Τ.Π.Ε. βοηθάει όταν θες να δεις πράγματα σε σχέση με την πληροφορική … Κυρίως σε αυτά βοηθάει».

Πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι για εσάς να χρησιμοποιείτε λογισμικά, υπολογιστές και άλλα τεχνολογικά μέσα κατά τη διάρκεια του έργου σας; Νιώθετε άνετα με τη χρήση νέων τεχνολογιών συνδυαστικά με το έργο σας; Μπορείτε να περιγράψετε για τις υλικοτεχνικές υποδομές της μονάδας που υπηρετείτε, τις λειτουργίες των τεχνολογικών μέσων που χρησιμοποιείτε και για τους διαθέσιμους πόρους του σχολείου για τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνίας;

«Εγώ νιώθω άνετα γιατί η πρακτική είναι αυτή που βοηθάει, γιατί όταν τα χρησιμοποιείς συχνά εξοικειώνεσαι με αυτό. Εξαρτάται όμως πάντοτε τι ομάδα έχεις απέναντί σου. Αν η ομάδα των παιδιών δεν είναι συνεργάσιμη, τότε είναι λίγο πιο δύσκολο να χειριστείς κάποια πράγματα. Όταν είσαι βασικά στατικός δίπλα σε έναν υπολογιστή ο οποίος είναι σταθερός. Αν δεν μπορείς να ελέγξεις την ομάδα σου δεν μπορείς να τον χρησιμοποιήσεις εύκολα».

«Στο γραφείο της προϊσταμένης υπάρχει ένας σταθερός ηλεκτρονικός υπολογιστής ο οποίος είναι ελαφρώς προϊστορικός και ο οποίος πολλές φορές δεν ανοίγει. Δηλαδή ξεκινάει η μέρα μας προσπαθώντας να ξανά συνδέσουμε τα καλώδια για να ξεκινήσει. Σίγουρα χρειάζεται αντικατάσταση! Παίρνουμε ίντερνετ από το διπλανό Νηπιαγωγείο, έχουμε μία δηλαδή γραμμή, επομένως αν δεν είναι ανοιγμένη η σύνδεση από εκεί δεν έχουμε ούτε εμείς. Υπάρχουν μέσα στη δική μου την τάξη ένας υπολογιστής ο οποίος δεν έχει σύνδεση στο ίντερνετ. Επομένως δεν μπορώ να εφαρμόσω τις σύγχρονες τεχνολογίες έτσι όπως τις θέλω. Οτιδήποτε υλικό και αν θέλω το φέρνω σε στικάκι ή

μπορεί να φέρω το δικό μου λάπτοπ. Στη δεύτερη την τάξη υπάρχει ένα λάπτοπ το οποίο έχει δύο χρόνια περίπου που έχει συνδεθεί με το ίντερνετ. Υπάρχει ένα τρίτο λάπτοπ, δωρεά από το Διόφαντο, το οποίο ήρθε φέτος και το χρησιμοποιούμε κάποιες φορές για να κάνουμε πιο εύκολη τη ζωή μας. Και υπάρχει και ένας βιντεοπροβολέας, ο οποίος δεν είναι σταθερά συνδεδεμένος. Τον συνδέουμε όταν θέλουμε να κάνουμε βιντεοπροβολές είτε σε γιορτές, και τον έχουμε χρησιμοποιήσει αρκετά φέτος».

Ποιοι παράγοντες θεωρείτε πως επιδρούν στην επιτυχή ενσωμάτωση των Τεχνολογιών της Επικοινωνίας και Πληροφορίας στην εκπαιδευτική και διοικητική διαδικασία και ποιοι είναι αποτρεπτικοί με βάση τη δική σας κρίση;

Δεν ερωτήθηκε και δεν απαντήθηκε!

Λαμβάνετε υπόψη τις οδηγίες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου(Π.Ι.) για την προετοιμασία σας στην ανάπτυξη θεμάτων ; Από πού αντλείτε κυρίως την ενημέρωση σας σχετικά με το υπό διδασκαλία θέμα; Θεωρείτε πως είναι καθοδηγητικές οι οδηγίες από το Π.Ι ή θα προτιμούσατε άλλου είδους υποστήριξη σχετικά με την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων;

«Όχι σε καθημερινή βάση γιατί μετά από τόσα χρόνια έχεις και μια εμπειρία και επίσης πολλές φορές το μάθημα εξελίσσεται και με το τι συμβαίνει μέσα στην τάξη. Μπορεί δηλαδή να κάνεις έναν προγραμματισμό, να συμβουλευτείς τον οδηγό, αλλά να προκύψει κάτι μέσα στην τάξη και να έχει τελείως διαφορετική πορεία το μάθημά σου. Αλλά μετά από τόση χρήση νομίζω ότι σχεδόν τα έχουμε κάνει όλα … Όχι, θεωρώ πως με ότι αυτή την περίοδο επιμορφωνόμαστε, οι πληροφορίες είναι αρκετές για να μπορούμε μεμονωμένα δηλαδή και ατομικά να κάνουμε το μάθημα μέσα στην τάξη. Σίγουρα θα ήθελα κάποιες συμβουλές σε σχέση με την υλικοτεχνική υποδομή, δηλαδή με τους υπολογιστές που θα μπορούσαμε να χρησιμοποιήσουμε πώς θα μπορούσαν να λειτουργήσουνε πιο γρήγορα και πιο αξιόπιστα. Σε εκείνο το κομμάτι ναι. Δηλαδή να υπήρχε κάποιος τεχνικός να βοηθήσει. Αλλά για τα υπόλοιπα θεωρώ πως ειδικά τα τελευταία χρόνια έχουμε επιμορφωθεί αρκετά, στο να μπορούμε να κάνουμε κάποια πράγματα μόνοι μας μέσα στην τάξη. Αλλά όλα εξαρτώνται από την υλικοτεχνική υποδομή, καθαρά».

3η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Ο ρόλος του/της νηπιαγωγού και του/της διευθυντή-τριας στην προώθηση καινοτόμων δράσεων στο Νηπιαγωγείο και της χρήσης των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Ποιος θεωρείτε πως είναι ο καλύτερος καθοδηγητής – μεσολαβητής, υπεύθυνος για την υλοποίηση μιας καινοτομίας στο σχολείο καθώς και ποιος πρέπει να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με την εφαρμογή ή απόρριψή της;

«Αυτό τώρα έχει πολύ μεγάλη συζήτηση μέσα. Θεωρώ πως αυτός που θα εφαρμόσει ή θα υλοποιήσει το καινοτόμο είναι αυτός ο οποίος είναι ο πιο ενημερωμένος και εκπαιδευμένος. Επομένως δεν είναι απαραίτητο πως αυτός θα είναι ο/η προϊστάμενος-η. Το κακό είναι ότι πολλές φορές λόγω της άγνοιας που μπορεί να έχει κάποιος προϊστάμενος ή προϊσταμένη, ή και της αδυναμίας ότι φοβούνται πως μπορεί να συγκριθεί ότι ο άλλος γνωρίζει κι εγώ δεν γνωρίζω, συνήθως εκεί πέρα παίρνονται και αποφάσεις για την απόρριψη εφαρμογής κάποιας καινοτομίας. Εγώ θεωρώ πως η απόφαση θα έπρεπε να παίρνεται συλλογικά, από το σύλλογο διδασκόντων και ότι αυτοί που γνωρίζουν θα πρέπει να το προτείνουν και να το εφαρμόζουμε για το καλό του σχολείου. Δηλαδή όχι απαραίτητα για το προσωπικό, το ατομικό μου το καλό, ότι το κατέχω, αλλά θα έπρεπε να είναι κάτι συνεργατικό το οποίο δε γίνεται».

Ποιοι από εσάς έχουν παρακολουθήσει επιμορφωτικά σεμινάρια τα οποία αφορούν στην ένταξη καινοτομιών και δημιουργικών εργασιών απασχόλησης στο σχολείο και τι αποκομίσατε από αυτά; Θεωρείτε ότι απαιτείται κάποιου είδους, και τι είδους, επιμόρφωση/μετεκπαίδευση αναφορικά με την ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία;

«Από το προσωπικό που έχουμε στο σχολείο τη δεδομένη χρονική στιγμή έχουν παρακολουθήσει το Α΄ επίπεδο και οι τρεις συνάδελφοι, το Β1 δύο και το Β2 μόνο εγώ. Από τις γνώσεις που αποκομίζουμε, εξαρτάται από τη διάθεση του καθενός μέσα στην ομάδα. Θέλω να πω πως μπορεί να έχουνε την πιστοποίηση πως έχουν παρακολουθήσει κάτι αλλά μπορεί να είναι εικονική η πιστοποίηση και φαίνεται αυτό, ότι δε γνωρίζουν. Επίσης να σου φέρω άλλο ένα παράδειγμα, τώρα που ξεκινάμε να πάμε στη webex δύο

συνάδελφοι δεν γνωρίζουν αγγλικά. Όταν το μενού των λογισμικών είναι σε άλλη γλώσσα είναι πολύ δύσκολο να το χρησιμοποιήσεις και να το εφαρμόσεις, με αποτέλεσμα να χρειάζεται να υπάρχει άνθρωπος από δίπλα που μπορεί να μην είναι και εκπαιδευτικός. Δηλαδή η μία συνάδελφος έχει την κόρη της δίπλα να τη βοηθήσει και η άλλη τον ξάδελφο, ξαδέλφη. Η μία από τις τρεις μας είναι όλη τη μέρα στον υπολογιστή κα ψάχνει να φέρει υλικό από το Pinterest ή από το τι προτείνουν οι άλλες και το φέρνει σε καθημερινή βάση και μπορεί να το εφαρμόζει καθημερινά μέσα στην τάξη. Όμως δεν είναι αυτό Τ.Π.Ε., δεν το δημιουργεί μόνη της ή δεν θα χρησιμοποιήσει κάτι εκείνη τη στιγμή, πχ να συνδεθεί εκείνη τη στιγμή με το φωτόδεντρο και να το εφαρμόσει μέσα στην τάξη».

Πώς κατά τη γνώμη σας, πρέπει να είναι ο σύγχρονος Έλληνας νηπιαγωγός;

«Ευέλικτος, σε επαφή με την εποχή του και προσαρμοστικός. Δυστυχώς, πρέπει και εμείς οι ίδιοι, επειδή είμαστε εκπαιδευτικοί, η εκπαίδευση θα είναι μέχρι να πεθάνουμε έτσι όπως εξελίσσεται. Θα πρέπει να είμαστε σύμφωνοι με την εποχή μας. Μπορεί να μην μου αρέσουν εμένα για παράδειγμα οι υπολογιστές, αλλά τα μαθαίνεις θέλοντας και μη γιατί αλλιώς είμαστε παρωχημένοι, είμαστε οπισθοδρομικοί. Αλλά όχι στον βαθμό που γίνεται τώρα, όχι έτσι, όχι με το εξ αποστάσεως. Και φυσικά αυτό που πρέπει να τονίζουμε πάντα είναι οι δομές. Τίποτα από όλα αυτά δεν μπορεί να εφαρμοστεί αν δεν υπάρχει υλικοτεχνική υποδομή. Είτε είναι εγκαταστάσεις, σύγχρονο υλικό, ίντερνετ πάντοτε για να μπορώ να εφαρμόσω κάποια πράγματα διαφορετικά γεια σας.

Ν2

1η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Εκπαιδευτική και διοικητική καινοτομία στο Νηπιαγωγείο. Νέες, πρωτοποριακές δράσεις (διδακτικές και διοικητικές) και δημιουργικά προγράμματα με στόχο τη βελτίωση του παραγόμενου εκπαιδευτικού έργου και την άνοδο της ποιότητας της Προσχολικής Εκπαίδευσης.

Ποιες είναι οι απόψεις σας σχετικά με την έννοια «καινοτομία»; Γνωρίζετε τα χαρακτηριστικά και τις κατηγορίες εκπαιδευτικής καινοτομίας και τρόπους που μπορείτε να εφαρμόσετε / να προάγετε – προτείνετε – ενθαρρύνετε (για διευθυντές - προϊσταμένους) καινοτόμες πρακτικές στη διδακτική σας πράξη; Γνωρίζετε τρόπους εφαρμογής καινοτομικών ιδεών στη διοικητική σας πράξη;

«Καινοτομία θεωρώ οτιδήποτε βοηθάει τα παιδιά περισσότερο να αυτενεργήσουν και ο δάσκαλος δεν θεωρείται αυθεντία, αλλά αφήνει τα παιδιά περισσότερο να αλληλοεπιδράσουν μεταξύ τους, να πούνε τις απόψεις τους και να γίνουν το κέντρο ενδιαφέροντος της διδασκαλίας. Επίσης οτιδήποτε η νηπιαγωγός, πέρα από τα παραδοσιακά μέσα διδασκαλίας χρησιμοποιεί, αν χρησιμοποιεί και κάποιες νέες τεχνολογίες στη τάξη και αυτό είναι μία εκπαιδευτική καινοτομία που σίγουρα βάζει τα ίδια τα παιδιά σε δραστηριοποίηση».

Θεωρείτε ότι το εκπαιδευτικό / διοικητικό σύστημα σας επιτρέπει να παίρνετε πρωτοβουλίες σε σχέση με την εισαγωγή καινοτομιών στη διδακτική / διοικητική σας πράξη;

«Σίγουρα μας έχει δώσει κάποιες κατευθυντήριες γραμμές γιατί μαθαίνουμε κάποια πράγματα και μέσα από τα emails που έρχονται στο σχολείο, αλλά πολλά είναι και να θέλεις εσύ να τα μάθεις. Πιστεύω δηλαδή πως δεν σε πιέζουν αυτοί οπωσδήποτε αλλά πρέπει και εσύ ο ίδιος να δείξεις ενδιαφέρον. Όμως σίγουρα δείχνουνε κάποια πράγματα, στέλνουνε εντάξει, πιστεύω πως προσπαθούν προς αυτή την κατεύθυνση. Βέβαια πιεστικά κάποιες φορές».

Εντάσσετε στη διδασκαλία σας καινοτόμα προγράμματα και αν ναι με ποιο είστε περισσότερο εξοικειωμένοι; Πόσα και ποια έχετε υλοποιήσει μέχρι τώρα ή έχετε προωθήσει για εφαρμογή (για διευθυντές); Περιγράψτε κάποιο από αυτά.

«Γενικά κάτι που έκανα και συνεχίζω να το κάνω, πάντα έκανα κάποιο πρόγραμμα σχολικών δραστηριοτήτων στην τάξη και πάντα είχα σχέση καλή με τον υπολογιστή και έφτιαχνα δραστηριότητες και παρουσιάσεις στους γονείς, και κάποια πράγματα στον βιντεοπροβολέα που έχουμε. Αυτά βέβαια στο τελευταίο νηπιαγωγείο. Όσο πέρναγαν τα χρόνια γινόμουν και καλύτερη και ήθελα να έχω επαφή με τη νέα

τεχνολογία και ήταν κάτι το οποίο και μόνη μου το δούλεψα. Ασχολούμουνα και μάθαινα πράγματα και μόνη μου. Συμμετείχα και σε πολλά σεμινάρια τα οποία πιστεύω ότι πολύ βοηθάνε και χαίρομαι που μπήκα και κληρώθηκα στο Β2, θεωρώ πολύ τυχερό τον εαυτό μου και έχω μάθει πολλά πράγματα και μέσα από αυτό. Έχουμε κάνει εκπαιδευτικό σενάριο για τη γιορτή της μητέρας το οποίο το κάναμε συνεργατικά με τα δύο κορίτσια, τη Βάσω και την άλλη συνάδελφο και τώρα θα κάνουμε και ατομικό το οποίο εγώ θα το συνεχίσω με αυτή τη θεματολογία. Επίσης έχουμε κάνει, συγκεκριμένα προχθές μία δραστηριότητα με λογισμικά πάλι για την κυκλοφοριακή αγωγή, για τα σχήματα, έχουμε κάνει και αξιολογήσεις κάποιων δραστηριοτήτων. Δικά μας ήτανε αυτά».

Τι θα προτείνατε για την αποτελεσματικότερη εισαγωγή και αξιοποίηση καινοτόμων και δημιουργικών δράσεων στην εκπαιδευτική διαδικασία; Θεωρείτε πως η διαδικασία αξιολόγησης σε αρχικό, ενδιάμεσο και τελικό στάδιο είναι απαραίτητη και γιατί;

«Σίγουρα για να μπούνε κάποιες καινοτομίες όσο αναφορά τώρα και τον υλικοτεχνικό εξοπλισμό, σίγουρα θα χρειάζονται κάποιοι πόροι και το θέμα είναι και το τι διαθέτει το ίδιο το νηπιαγωγείο και κατά πόσο θα υπάρχει βοήθεια από εξωτερικούς παράγοντες. Και ο χώρος βέβαια του Νηπιαγωγείου είναι πολύ σημαντικός. Σίγουρα αξιολογείται η κάθε δραστηριότητα, γιατί είναι ένα σημαντικό στάδιο το να την κάνεις πετυχημένα, η ανατροφοδότηση. Υπάρχει και ο αναστοχασμός στις δραστηριότητες με νέες τεχνολογίες. Γίνεται και από εσένα και από τον τρόπο με τον οποίο ανταποκρίνονται και τα ίδια τα παιδιά. Πιστεύω πως υπάρχει αξιολόγηση και με το ενδιαφέρον κατά πρώτο ρόλο».

2η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Ο ρόλος των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) στην επίτευξη Καινοτόμων Πρακτικών. Οι νέες τεχνολογίες στην κατεύθυνση της υποστήριξης, διάχυσης και εμπλουτισμού της εκπαιδευτικής καινοτομίας.

Θεωρείτε, η χρήση των Τ.Π.Ε. από εκπαιδευτικούς και Διευθυντές με στόχο την εκπαιδευτική καινοτομία και τη σχολική βελτίωση, βοηθάει το εκπαιδευτικό /

διευθυντικό έργο; Πόσο συχνά ενσωματώνετε και σε ποια θέματα / οργανωτικές λειτουργίες (για διευθυντές), τις νέες τεχνολογίες, ως συγκεκριμένη δραστηριότητα;

«Σίγουρα βοηθάει γιατί και εσύ μαθαίνεις καινούρια πράγματα, σκέφτεσαι και διαφορετικά και κάνεις πιο ωραίες δραστηριότητες όταν βάζεις μέσα τους υπολογιστές, και τα ίδια τα παιδιά τους αρέσει. Η αλήθεια είναι πως τις νέες τεχνολογίες τις χρησιμοποιούσα αλλά τώρα θα τις χρησιμοποιώ ακόμα πιο πολύ γιατί έχω μάθει περισσότερες γνώσεις. Δηλαδή περισσότερο θα χρησιμοποιώ τώρα τα λογισμικά. Πριν χρησιμοποιούσα και κάποια πράγματα που τα έφτιαχνα κι εγώ από μόνη μου και τα έδειχνα στα παιδιά. Τώρα θα βάζω και τα ίδια τα παιδιά στη διαδικασία. Πιστεύω πως και στο διοικητικό έργο θα χρησιμοποιήσω περισσότερο. Σίγουρα γνώσεις έχουμε παραπάνω και σε περίπτωση που κάτι ζητηθεί με κάποιο τρόπο να σταλεί με κάποιον τρόπο, έχουμε ολοκληρώνοντας την επιμόρφωση αυτή που πρέπει να κάνουμε με βάση το Υπουργείο, πιστεύω ότι είμαστε πλήρεις και σε διοικητικά καθήκοντα που συχνά απαιτούνε κάποια άλλη μορφή εγγράφων κλπ.».

Πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι για εσάς να χρησιμοποιείτε λογισμικά, υπολογιστές και άλλα τεχνολογικά μέσα κατά τη διάρκεια του έργου σας; Νιώθετε άνετα με τη χρήση νέων τεχνολογιών συνδυαστικά με το έργο σας; Μπορείτε να περιγράψετε για τις υλικοτεχνικές υποδομές της μονάδας που υπηρετείτε, τις λειτουργίες των τεχνολογικών μέσων που χρησιμοποιείτε και για τους διαθέσιμους πόρους του σχολείου για τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνίας;

«Προσωπικά μου αρέσει, δεν νιώθω άβολα να χρησιμοποιήσω τις νέες τεχνολογίες. Αυτό που πρέπει να κάνω είναι να αναβαθμίσω τα windows του υπολογιστή, γιατί πολλές φορές έπαιρνα το δικό μου το λάπτοπ για να κάνω κάποια πράγματα στα παιδιά. Αυτά που πρέπει να κάνω είναι να διορθώσω αυτά που υπάρχουν στον υπολογιστή, στη γωνιά του υπολογιστή, ώστε να είμαστε σε θέση να μπορούν να τον χρησιμοποιήσουν και τα ίδια τα παιδιά μέσα στην τάξη. Αυτό που διαθέτουμε είναι βιντεοπροβολέας, ένας μικρός βιντεοπροβολέας, αλλά το πανί του δεν το χρησιμοποιούμε γιατί πρέπει να είναι σταθερά σε κάποιο μέρος και δεν έχουμε χώρο. Οπότε χρησιμοποιώντας τον βιντεοπροβολέα κάνουμε παρουσίαση στον τοίχο. Δεν υπάρχει χώρος δηλαδή για πανί, αλλά ο βιντεοπροβολέας είναι μικρός – φορητός και έχει βοηθήσει πάρα πολύ. Επίσης,

κλασικά τον υπολογιστή χρησιμοποιούμε και μετά χρησιμοποιώ την εκπαιδευτική ρομποτική τη μέλισσα beebot την οποία χρησιμοποιώ πάρα πολύ, μου αρέσει πάρα πολύ. Επίσης τώρα θα αρχίσω να χρησιμοποιώ πολύ και το φωτόδεντρο που έχω μάθει και κάποια πράγματα, σίγουρα».

Ποιοι παράγοντες θεωρείτε πως επιδρούν στην επιτυχή ενσωμάτωση των Τεχνολογιών της Επικοινωνίας και Πληροφορίας στην εκπαιδευτική και διοικητική διαδικασία και ποιοι είναι αποτρεπτικοί με βάση τη δική σας κρίση;

«Σίγουρα οι παράγοντες που την ενισχύουν είναι ότι κάνει το μάθημα πιο πλούσιο και πιο ενδιαφέρον. Αναδεικνύει περισσότερο τη δουλειά μας γιατί είναι και λίγο παρεξηγημένη η δουλειά μας. Θεωρούν πως στο Νηπιαγωγείο δεν κάνουμε πράγματα. Συνήθως τη μάθηση τη θεωρούν από το δημοτικό και μετά. Η ένταξη των Τ.Π.Ε. πιστεύω ότι αναβαθμίζει το ρόλο το δικό μας, τη δουλειά και τα ίδια τα παιδιά γιατί τα παιδιά νιώθουν χαρούμενα όταν πούνε ότι κάναμε κάτι μέσα στον υπολογιστή, στο σπίτι τους. Τώρα, παράγοντες που το αποτρέπουν, τι να πω, δεν πιστεύω ότι υπάρχουν … Μόνο αν πολλά παιδιά είναι πολλή ώρα σε κάποιον υπολογιστή ή τάμπλετ στο σπίτι τους να τα περιορίζουμε στο σχολείο. Αλλά νομίζω ότι αυτό πρέπει να γίνει στο σπίτι, όχι στο σχολείο. Εμείς κάνουμε συγκεκριμένα πράγματα».

Λαμβάνετε υπόψη τις οδηγίες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου (Π.Ι.) για την προετοιμασία σας στην ανάπτυξη θεμάτων; Από πού αντλείται κυρίως την ενημέρωση σας σχετικά με το υπό διδασκαλία θέμα; Θεωρείτε πως είναι καθοδηγητικές οι οδηγίες από το Π.Ι. ή θα προτιμούσατε άλλου είδους υποστήριξη σχετικά με την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων;

«Από το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο εγώ ξέρω το φωτόδεντρο, δεν ξέρω κάτι άλλο τώρα. Υπάρχει και κάτι άλλο; Και τα ψηφιακά αποθετήρια. Υπάρχει και κάτι άλλο που δεν το γνωρίζω; Όχι, θεωρώ ότι είναι πολύ καλά όλα αυτά που υπάρχουν. Βέβαια υπάρχουν και κάποιες δραστηριότητες που μπορεί να μην μας αρέσουν κάποια πράγματα, αλλά όσο να ‘ναι υπάρχουν ιδέες που μπορείς να αξιοποιήσεις. Στο Νηπιαγωγείο είναι κάπως λιγότερα. Το λαμβάνω υπόψην. Μετά ότι έχει σχέση με το αναλυτικό πρόγραμμα. Προσπαθούμε να το σχετίζουμε και εκείνο και μετά ότι βγαίνει από σχέδια εργασίας

των παιδιών. Γιατί πολλές φορές και τα ίδια τα παιδιά σου δίνουνε την ευκαιρία για κάτι παραπάνω».

3η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Ο ρόλος του/της νηπιαγωγού και του/της διευθυντή-τριας στην προώθηση καινοτόμων δράσεων στο Νηπιαγωγείο και της χρήσης των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Ποιος θεωρείτε πως είναι ο καλύτερος καθοδηγητής – μεσολαβητής, υπεύθυνος για την υλοποίηση μιας καινοτομίας στο σχολείο καθώς και ποιος πρέπει να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με την εφαρμογή ή απόρριψή της;

«Πιστεύω στη συνεργασία όλων των εκπαιδευτικών και αν είναι ένα τμήμα σίγουρα και των δύο και αν είναι περισσότερα τμήματα πάλι και των δύο. Πιστεύω ότι είναι κοινό. Θα πω και αυτό, όποια έχει γνώσεις περισσότερες με νέες τεχνολογίες θα πρέπει να

Ποιοι από εσάς έχουν παρακολουθήσει επιμορφωτικά σεμινάρια τα οποία αφορούν στην ένταξη καινοτομιών και δημιουργικών εργασιών απασχόλησης στο σχολείο και τι αποκομίσατε από αυτά; Θεωρείτε ότι απαιτείται κάποιου είδους, και τι είδους, επιμόρφωση/μετεκπαίδευση αναφορικά με την ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία;

«…Εγώ έχω παρακολουθήσει πάρα πολλά σεμινάρια και γενικά δηλαδή τη λέξη σεμινάριο την ξέρω από πολύ νωρίς … και πριν μπουν οι νέες τεχνολογίες πιο δυναμικά στην εκπαίδευση. Έχω παρακολουθήσει ότι έχει σχέση με Τ.Π.Ε., επίσης και το e-twinning έχω παρακολουθήσει. Κάτι άλλο από το Β2 όχι. Ίσως με κάποια γνώστρια που χρησιμοποιεί ίσως τα λογισμικά περισσότερο και ξέρει να μας δώσει κάποιες οδηγίες, όπως έχει τύχει να κάνουμε σεμινάρια με κάποια Νηπιαγωγό με ανώτερη γνώση, αλλά πιστεύω πως και μόνοι μας μπορούμε να τα ψάξουμε».

Πώς κατά τη γνώμη σας, πρέπει να είναι ο σύγχρονος Έλληνας νηπιαγωγός;

« Σίγουρα ο νηπιαγωγός εκτός από το να είναι καταρτισμένος όσο αναφορά τις γνώσεις, να αγαπάει πρώτα από όλα πολύ τα παιδιά και να έχει πάρα πολλή υπομονή για να κάνει αυτό το επάγγελμα».

Ν3

1η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Εκπαιδευτική και διοικητική καινοτομία στο Νηπιαγωγείο. Νέες, πρωτοποριακές δράσεις (διδακτικές και διοικητικές) και δημιουργικά προγράμματα με στόχο τη βελτίωση του παραγόμενου εκπαιδευτικού έργου και την άνοδο της ποιότητας της Προσχολικής Εκπαίδευσης.

Ποιες είναι οι απόψεις σας σχετικά με την έννοια «καινοτομία»; Γνωρίζετε τα χαρακτηριστικά και τις κατηγορίες εκπαιδευτικής καινοτομίας και τρόπους που μπορείτε να εφαρμόσετε / να προάγετε – προτείνετε – ενθαρρύνετε (για διευθυντές - προϊσταμένους) καινοτόμες πρακτικές στη διδακτική σας πράξη; Γνωρίζετε τρόπους εφαρμογής καινοτομικών ιδεών στη διοικητική σας πράξη;

«Συγκεκριμένα τρόπους δε γνωρίζω να πω ότι έχω διαβάσει κάποια θεωρία, φαντάζομαι ότι καινοτομία είναι οτιδήποτε καινούριο έρχεται μέσα στην τάξη. Φαντάζομαι ότι και η χρήση του υπολογιστή μέσα στο μάθημα είναι μια καινοτομία για τα τελευταία χρόνια, που παλιά δεν υπήρχε. Το να χρησιμοποιήσεις εργαλεία Web2 για παράδειγμα. Να φτιάξεις ένα ψηφιακό παραμύθι με τα παιδιά στη διδασκαλία λέω τώρα, να παίξεις ένα online παιχνίδι … τώρα τελευταία υπάρχουν πάρα πολλοί τρόποι που μπορείς να το εντάξεις. Για το διοικητικό έργο καινοτομία δε νομίζω ότι υπάρχει. Αν το my school θεωρείται καινοτομία, αυτό το 2014 όμως έγινε … ναι! Το ότι πλέον συνδέεται όλη η Ελλάδα. Μπορείς να έχεις πρόσβαση παντού και να επικοινωνείς με όλα τα σχολεία στην Ελλάδα, ναι, τότε εντάξει!»

Θεωρείτε ότι το εκπαιδευτικό / διοικητικό σύστημα σας επιτρέπει να παίρνετε πρωτοβουλίες σε σχέση με την εισαγωγή καινοτομιών στη διδακτική / διοικητική σας πράξη;

«Στη διοικητική όχι. Πρέπει να ακολουθήσεις τους κανόνες, όπως τα λένε. Στην εκπαιδευτική όμως ναι, σε εμάς στο Νηπιαγωγείο ναι. Νομίζω ότι μου αφήνει πολλά περιθώρια. Μπορώ να χρησιμοποιήσω πολλά, ότι θέλω».

Εντάσσετε στη διδασκαλία σας καινοτόμα προγράμματα και αν ναι με ποιο είστε περισσότερο εξοικειωμένοι; Πόσα και ποια έχετε υλοποιήσει μέχρι τώρα ή έχετε προωθήσει για εφαρμογή (για διευθυντές); Περιγράψτε κάποιο από αυτά.

«Ναι εντάσσω! Χρησιμοποιώ τον υπολογιστή. Πέρυσι ξεκίνησα με το e-twinning να ασχολούμαι το οποίο το θεωρώ καινοτομία. Έκανα ένα πρόγραμμα e-twinning πέρυσι. Το δούλεψα εγώ όμως, όχι η συνάδελφος. Τη ρώτησα, αλλά δεν ήθελε να ασχοληθεί, δεν είχε και εξοικείωση, ήταν και πιο μεγάλη ηλικίας, οπότε το δούλεψα εγώ στο δικό μου ωράριο μαζί με την κοπέλα της παράλληλης. Επειδή το e-twinning χρησιμοποιεί ούτως ή άλλως πολλά web2 εργαλεία σε κάθε κομμάτι του, είχαμε θέμα τη μητέρα, συνδεθήκαμε μαζί με ένα διπλανό νηπιαγωγείο, το δουλεύαμε παράλληλα. Καταρχήν κάναμε ένα βιντεάκι με τα παιδιά για να παρουσιάσουμε τους εαυτούς μας, αφού είχαμε πάρει από τους γονείς την άδεια. Παρουσιάσαμε το σχολείο μας, γνωριστήκαμε με τους άλλους και μετά είχαμε διάφορες ενότητες του προγράμματος. Σε κάθε ενότητα χρησιμοποιούσαμε κάτι διαφορετικό. Κι εγώ κάτι διαφορετικό και το άλλο νηπιαγωγείο. Το παρουσιάζαμε στα παιδιά του άλλου Νηπιαγωγείου, στα δικά μου και αντίστροφα και όπως σου είπα κάναμε ψηφιακό παραμύθι, κάναμε παζλ online, κάναμε βιντεάκι για τις μαμάδες μας που το παρουσιάσαμε σε μια γιορτούλα που κάναμε. Αρκετά είχαμε κάνει, παρουσίαση πινάκων, ζωγραφική …»

Τι θα προτείνατε για την αποτελεσματικότερη εισαγωγή και αξιοποίηση καινοτόμων και δημιουργικών δράσεων στην εκπαιδευτική διαδικασία; Θεωρείτε πως η διαδικασία αξιολόγησης σε αρχικό, ενδιάμεσο και τελικό στάδιο είναι απαραίτητη και γιατί;

«Επιμόρφωση στους εκπαιδευτικούς κατά πρώτα. Ούτως ή άλλως ο καθένας μας δεν κάνει μια αξιολόγηση δικιά του ούτως ή άλλως; Μια αυτοαξιολόγηση νομίζω ότι πάντα την κάνεις απέναντι σε όλα τα πράγματα. Αν κάτι σου πέτυχε ή δεν σου πέτυχε, τι να διορθώσεις, τι να προσέξεις την άλλη φορά. Η αξιολόγηση θεωρώ, είναι πάντα απαραίτητη. Από άλλον φορέα όχι. Βέβαια και στο e-twinning κάποιος μας αξιολόγησε

για να μας δώσει πιστοποίηση. Το στείλαμε το πρόγραμμα δηλαδή για να πάρουμε πιστοποίηση. Μας αξιολόγησαν».

2η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Ο ρόλος των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) στην επίτευξη Καινοτόμων Πρακτικών. Οι νέες τεχνολογίες στην κατεύθυνση της υποστήριξης, διάχυσης και εμπλουτισμού της εκπαιδευτικής καινοτομίας.

Θεωρείτε, η χρήση των Τ.Π.Ε. από εκπαιδευτικούς και Διευθυντές με στόχο την εκπαιδευτική καινοτομία και τη σχολική βελτίωση, βοηθάει το εκπαιδευτικό / διευθυντικό έργο; Πόσο συχνά ενσωματώνετε και σε ποια θέματα / οργανωτικές λειτουργίες (για διευθυντές), τις νέες τεχνολογίες, ως συγκεκριμένη δραστηριότητα;

«Το εκπαιδευτικό».

«Εγώ προσπαθώ να τη βάλω σε όλο το πρόγραμμα. Ούτως ή άλλως μια αναζήτηση στο ίντερνετ θα την κάνουμε. Ή ένα βιντεάκι εκπαιδευτικό θα το δούμε. Ακόμα και στη γλώσσα, όταν κάνουμε ένα γράμμα για παράδειγμα με αφορμή ένα θέμα, θα παρακολουθήσουμε το αντίστοιχο βιντεάκι από το ένα γράμμα μια ιστορία για παράδειγμα. Εγώ το κάνω σε όλους τους τομείς. Μπαίνει παντού. Και στο διοικητικό έργο η εξοικείωση με τον υπολογιστή με έχει βοηθήσει γενικά και σε διάφορες δουλειές. Θα έλεγα και στο διοικητικό έργο. Με εξοικείωσε περισσότερο με τον υπολογιστή να πω την αλήθεια».

Πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι για εσάς να χρησιμοποιείτε λογισμικά, υπολογιστές και άλλα τεχνολογικά μέσα κατά τη διάρκεια του έργου σας; Νιώθετε άνετα με τη χρήση νέων τεχνολογιών συνδυαστικά με το έργο σας; Μπορείτε να περιγράψετε για τις υλικοτεχνικές υποδομές της μονάδας που υπηρετείτε, τις λειτουργίες των τεχνολογικών μέσων που χρησιμοποιείτε και για τους διαθέσιμους πόρους του σχολείου για τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνίας;

«Εύκολο! Τώρα μου είναι εύκολο να χρησιμοποιώ λογισμικά γιατί έχω μάθει πια από πέρυσι, έχω μάθει να τα ψάχνω. Νιώθω άνετα ναι. Πέρυσι θα σου απαντούσα όχι, φέτος

σου απαντάω ναι! Έχουμε από έναν υπολογιστή σε κάθε τάξη, ο οποίος ένας υπολογιστής χρησιμοποιείται και για τη διοικητική δουλειά της προϊσταμένης, τη διοικητική δουλειά. Δεν έχουμε κάτι άλλο».

Ποιοι παράγοντες θεωρείτε πως επιδρούν στην επιτυχή ενσωμάτωση των Τεχνολογιών της Επικοινωνίας και Πληροφορίας στην εκπαιδευτική και διοικητική διαδικασία και ποιοι είναι αποτρεπτικοί με βάση τη δική σας κρίση;

«Καταρχήν η προσωπικότητα του εκπαιδευτικού. Δηλαδή κατά πόσο ο ίδιος αισθάνεται άνετα και το θέλει να το κάνει και βέβαια η υλικοτεχνική υποδομή του σχολείου αλλά και η ομάδα παιδιών που έχει. Αν του επιτρέπεται να το κάνει. Αποτρεπτικό είναι να μην υπάρχει υλικοτεχνική υποδομή. Δύσκολο είναι να κουβαλάς το λάπτοπ από το σπίτι σου για να δείξεις κάτι στα παιδιά καθημερινά όταν δεν υπάρχει υπολογιστής, και επίσης όταν στην ομάδα υπάρχει κάποιο θέμα. Όπως δηλαδή με το παιδί το αυτιστικό που είχα φέτος εγώ, που δεν μπορείς να κάνεις πολλά πράγματα. Χωρίς την αντίστοιχη βοήθεια ειδικού. Δηλαδή αν υπάρχει παράλληλη το καταπολεμάς. Αν δεν υπάρχει, υπάρχει θέμα».

Λαμβάνετε υπόψη τις οδηγίες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου(Π.Ι.) για την προετοιμασία σας στην ανάπτυξη θεμάτων; Από πού αντλείται κυρίως την ενημέρωση σας σχετικά με το υπό διδασκαλία θέμα; Θεωρείτε πως είναι καθοδηγητικές οι οδηγίες από το Π.Ι. ή θα προτιμούσατε άλλου είδους υποστήριξη σχετικά με την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων;

«Κοίτα, δεν τις έχω διαβάσει του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου εκτός αν τις έχουμε κάπου και δεν μου έρχεται τώρα. Τις έχουμε κάπου εύκαιρες αυτές στα σχολεία; Δεν μου έρχεται κάτι στο μυαλό μου όταν μου λες οδηγίες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου. Παρόλα αυτά πιστεύω, ότι κάθε βοήθεια από διάφορους φορείς είναι βοηθητική και κυρίως για το τι θα επιλέξω να κάνω συζητάω πάρα πολύ με τις συναδέλφους. Δηλαδή από κοινού αποφασίζουμε. Τον οδηγό σπουδών τον έχω διαβάσει μια φορά, αλλά δεν τον διαβάζω συνέχεια. Τώρα εγώ έχω μια πορεία στο μυαλό μου, εφόσον δουλεύω τόσα χρόνια στο τι θα κάνω στο περίπου, και αφού είναι και αναδυόμενα τα θέματα ούτως ή άλλως στο Νηπιαγωγείο».

3η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Ο ρόλος του/της νηπιαγωγού και του/της διευθυντή-τριας στην προώθηση καινοτόμων δράσεων στο Νηπιαγωγείο και της χρήσης των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Ποιος θεωρείτε πως είναι ο καλύτερος καθοδηγητής – μεσολαβητής, υπεύθυνος για την υλοποίηση μιας καινοτομίας στο σχολείο καθώς και ποιος πρέπει να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με την εφαρμογή ή απόρριψή της;

«Ο σύλλογος διδασκόντων και στα δύο. Πιστεύω αν η ομάδα των εκπαιδευτικών το θέλει, θα το κάνει, αν όχι να μην το κάνει».

Ποιοι από εσάς έχουν παρακολουθήσει επιμορφωτικά σεμινάρια τα οποία αφορούν στην ένταξη καινοτομιών και δημιουργικών εργασιών απασχόλησης στο σχολείο και τι αποκομίσατε από αυτά; Θεωρείτε ότι απαιτείται κάποιου είδους, και τι είδους, επιμόρφωση/μετεκπαίδευση αναφορικά με την ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία;

«Εγώ ναι έχω παρακολουθήσει. Η επιμόρφωση Β΄ επιπέδου. Στη σχολική μονάδα που είμαι φέτος, η μία η κοπέλα έχει την επιμόρφωση του Β΄ επιπέδου, και το Β1 και το Β2. Εγώ έχω μόνο το Β1. Η προϊσταμένη μου ήταν πρώτα πληροφορικάριος και μετά έγινε νηπιαγωγός, οπότε όλες μας είμαστε σχετικές φέτος. Παρόλα αυτά εγώ πήρα το Β1 πέρυσι, αλλά πήρα και άλλα σεμινάρια δωρεάν. Το e-twinning κάνει ας πούμε, που το παρακολουθώ και φέτος για τα εργαλεία, διάφορα εργαλεία web που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε και με έχουν βοηθήσει πάρα πολύ. Χρειάζεται επιμόρφωση. Οι πιο πολλές νηπιαγωγοί κάνουν εντελώς βασικά πράγματα. Άντε ένα βιντεάκι στο YouTube, άντε καμιά αναζήτηση στο ίντερνετ, καμιά φωτογραφία, καμιά εικόνα. Τώρα οι απαιτήσεις έχουν αλλάξει».

Πώς κατά τη γνώμη σας, πρέπει να είναι ο σύγχρονος Έλληνας νηπιαγωγός;

«Ανοιχτόμυαλος, να δέχεται το καινούριο, να μην διστάζει να δοκιμάζει πράγματα και να μην ξεχνάει ότι όσο ζούμε μαθαίνομε. Κι εγώ ακόμα διαβάζω, δεν σταματάω».

Ν4

1η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Εκπαιδευτική και διοικητική καινοτομία στο Νηπιαγωγείο. Νέες, πρωτοποριακές δράσεις (διδακτικές και διοικητικές) και δημιουργικά προγράμματα με στόχο τη βελτίωση του παραγόμενου εκπαιδευτικού έργου και την άνοδο της ποιότητας της Προσχολικής Εκπαίδευσης.

Ποιες είναι οι απόψεις σας σχετικά με την έννοια «καινοτομία»; Γνωρίζετε τα χαρακτηριστικά και τις κατηγορίες εκπαιδευτικής καινοτομίας και τρόπους που μπορείτε να εφαρμόσετε / να προάγετε – προτείνετε – ενθαρρύνετε (για διευθυντές - προϊσταμένους) καινοτόμες πρακτικές στη διδακτική σας πράξη; Γνωρίζετε τρόπους εφαρμογής καινοτομικών ιδεών στη διοικητική σας πράξη;

«Η καινοτομία για εμένα βασικά αφορά τις μεθόδους διδασκαλίας, αφορά την χρήση των ηλεκτρονικών υπολογιστών και γενικά ότι μπορεί να γίνει μέσα των ηλεκτρονικών υπολογιστών. Εμένα δεν μου έχει δοθεί η ευκαιρία να κάνω κάποια καινοτομία. Απλά χρησιμοποιώ τον υπολογιστή σχεδόν καθημερινά στην καθημερινή παιδαγωγική πράξη. Τρόπους εφαρμογής των υπολογιστών γνωρίζω αρκετούς όσο αναφορά το διοικητικό κομμάτι, δεν έχω πρόβλημα. Απλά όχι καινοτόμων εφαρμογών, αλλά γνωρίζω».

Θεωρείτε ότι το εκπαιδευτικό / διοικητικό σύστημα σας επιτρέπει να παίρνετε πρωτοβουλίες σε σχέση με την εισαγωγή καινοτομιών στη διδακτική / διοικητική σας πράξη;

«Ναι, θεωρώ ότι δεν είναι περιορισμένο. Ίσα-ίσα θεωρώ ότι προτρέπεται από ορισμένες διευθύνσεις της Πρωτοβάθμιας να χρησιμοποιούνται καινοτόμα προγράμματα και μέσα στην τάξη. Ούτως ή άλλως στο Νηπιαγωγείο έχουμε ευελιξία να κάνουμε την παιδαγωγική πράξη όπως εμείς επιθυμούμε».

Εντάσσετε στη διδασκαλία σας καινοτόμα προγράμματα και αν ναι με ποιο είστε περισσότερο εξοικειωμένοι; Πόσα και ποια έχετε υλοποιήσει μέχρι τώρα ή έχετε προωθήσει για εφαρμογή (για διευθυντές); Περιγράψτε κάποιο από αυτά.

«Καινοτόμες δράσεις δε θα έλεγα ότι εντάσσω ιδιαίτερα, αλλά όπως είπα και προηγουμένως, αλλά η χρήση του υπολογιστή και από τα παιδιά και από εμένα για να καλυτερέψει η παιδαγωγική πράξη, είναι καθημερινή».
«Την αναζήτηση πληροφοριών, το YouTube, κάποια προγραμματάκια που είναι αναγραμματισμοί, συνθέσεις παζλ, κάποιες ιστοσελίδες που είναι να κάνουμε παιδαγωγικό κομμάτι, γλώσσα, μαθηματικά μελέτη περιβάλλοντος κλπ… Τα χρησιμοποιώ αρκετά συχνά».

Τι θα προτείνατε για την αποτελεσματικότερη εισαγωγή και αξιοποίηση καινοτόμων και δημιουργικών δράσεων στην εκπαιδευτική διαδικασία; Θεωρείτε πως η διαδικασία αξιολόγησης σε αρχικό, ενδιάμεσο και τελικό στάδιο είναι απαραίτητη και γιατί;

«Καταρχήν για να υπάρχει εισαγωγή και αξιοποίηση καινοτομιών πρέπει να υπάρχει επιμόρφωση των εκπαιδευτικών. Ξεκινάμε από τα βασικά. Δεν μπορεί να γίνει εισαγωγή χωρίς να υπάρχει επιμόρφωση, χωρίς να υπάρχει κατάρτιση, χωρίς να υπάρχουν υποδομές στο σχολείο, που χρειάζονται άρα χρηματοδότηση και δεν ξέρω, για εμένα θεωρείται πάρα πολύ σημαντική η στάση των ίδιων των εκπαιδευτικών. Η αξιολόγηση φυσικά και χρειάζεται για να τροφοδοτούνται τα αποτελέσματα».

2η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Ο ρόλος των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) στην επίτευξη Καινοτόμων Πρακτικών. Οι νέες τεχνολογίες στην κατεύθυνση της υποστήριξης, διάχυσης και εμπλουτισμού της εκπαιδευτικής καινοτομίας.

Θεωρείτε, η χρήση των Τ.Π.Ε. από εκπαιδευτικούς και Διευθυντές με στόχο την εκπαιδευτική καινοτομία και τη σχολική βελτίωση, βοηθάει το εκπαιδευτικό / διευθυντικό έργο; Πόσο συχνά ενσωματώνετε και σε ποια θέματα/ οργανωτικές λειτουργίες (για διευθυντές), τις νέες τεχνολογίες, ως συγκεκριμένη δραστηριότητα;

«Εγώ όπως είπα τις χρησιμοποιώ κάθε μέρα! Αλλά όσο αναφορά το διοικητικό κομμάτι, κατά πόσο δηλαδή βοηθάει η τεχνολογία, θεωρώ ότι βοηθάει πάρα πολύ γιατί σου μειώνεται ο χρόνος του να διεκπεραιώσεις μία εργασία, σίγουρα μειώνεται το κόστος, υπάρχει μεγαλύτερη διαφάνεια για εμένα, ισοτιμία .. εε αυτά. Θεωρώ ότι ναι, ότι βοηθάει το διοικητικό κομμάτι αρκετά. Όχι αρκετά, πολύ!»

Πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι για εσάς να χρησιμοποιείτε λογισμικά, υπολογιστές και άλλα τεχνολογικά μέσα κατά τη διάρκεια του έργου σας; Νιώθετε άνετα με τη χρήση νέων τεχνολογιών συνδυαστικά με το έργο σας; Μπορείτε να περιγράψετε για τις υλικοτεχνικές υποδομές της μονάδας που υπηρετείτε, τις λειτουργίες των τεχνολογικών μέσων που χρησιμοποιείτε και για τους διαθέσιμους πόρους του σχολείου για τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνίας;

«Ναι χρησιμοποιώ»

«Ναι εφόσον τα γνωρίζω καλά τα συγκεκριμένα λογισμικά και ότι αφορά την τεχνολογία, ναι. Από τη στιγμή που πρέπει να χρησιμοποιήσω κάτι καινούριο θα ήθελα να το επεξεργαστώ πρώτα καλά και να το κατανοήσω και μετά να προχωρήσω».

«Ναι, έχει δύο υπολογιστές έναν σε κάθε τάξη, έχει φαξ, έχει φωτοτυπικό, δύο φωτοτυπικά βασικά».

Ποιοι παράγοντες θεωρείτε πως επιδρούν στην επιτυχή ενσωμάτωση των Τεχνολογιών της Επικοινωνίας και Πληροφορίας στην εκπαιδευτική και διοικητική διαδικασία και ποιοι είναι αποτρεπτικοί με βάση τη δική σας κρίση;

«Αυτό που είπα προηγουμένως για τις υλικοτεχνικές υποδομές, για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, για τη στάση τους, για τη χρηματοδότηση. Και αυτά, αν τα δούμε από την άλλη πλευρά, είναι αποτρεπτική στο να υπάρχει η τεχνολογία μέσα στην εκπαίδευση και να χρησιμοποιείται σωστά».

Λαμβάνετε υπόψη τις οδηγίες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου(Π.Ι.) για την προετοιμασία σας στην ανάπτυξη θεμάτων; Από πού αντλείται κυρίως την ενημέρωση σας σχετικά με το υπό διδασκαλία θέμα; Θεωρείτε πως είναι

καθοδηγητικές οι οδηγίες από το Π.Ι ή θα προτιμούσατε άλλου είδους υποστήριξη σχετικά με την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων;

«Όχι δεν χρησιμοποιώ, δεν απευθύνομαι στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο όσο αναφορά τη διδασκαλία στην τάξη … Όχι πλέον δεν το ψάχνω το αναλυτικό πρόγραμμα για το πώς θα κάνω τη διδασκαλία μέσα στην τάξη … είναι και η εμπειρία μου τόσα χρόνια, αλλά αναλόγως και τα παιδιά μέσα στην τάξη βέβαια».

3η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Ο ρόλος του/της νηπιαγωγού και του/της διευθυντή-τριας στην προώθηση καινοτόμων δράσεων στο Νηπιαγωγείο και της χρήσης των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Ποιος θεωρείτε πως είναι ο καλύτερος καθοδηγητής – μεσολαβητής, υπεύθυνος για την υλοποίηση μιας καινοτομίας στο σχολείο καθώς και ποιος πρέπει να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με την εφαρμογή ή απόρριψή της;

«Δεν αναλαμβάνει ένας. Θεωρώ πως πρέπει να γίνεται από τον σύλλογο διδασκόντων και να ψηφίζεται καταλλήλως ποια δράση, αν θα γίνεται κάποια δράση εκπαιδευτική, που θα αφορά την τεχνολογία. Δεν αποφασίζει ένας. Για εμένα ο σύλλογος διδασκόντων δηλαδή».

Ποιοι από εσάς έχουν παρακολουθήσει επιμορφωτικά σεμινάρια τα οποία αφορούν στην ένταξη καινοτομιών και δημιουργικών εργασιών απασχόλησης στο σχολείο και τι αποκομίσατε από αυτά; Θεωρείτε ότι απαιτείται κάποιου είδους, και τι είδους, επιμόρφωση/μετεκπαίδευση αναφορικά με την ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία;

«Στο δικό μου σχολείο σίγουρα έχει παρακολουθήσει η μία συναδέλφισσα γιατί έχει κάνει και μεταπτυχιακό πάνω στην τεχνολογία. Θεωρώ ότι κάθε ένα σεμινάριο που γίνεται όσο αναφορά την τεχνολογία θα πρέπει να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της κάθε εποχής. Δηλαδή, αυτή την περίοδο έχουμε αναγκαστικά το Webex, έχουμε την e-me, την e-class και αναλόγως. Δηλαδή πρέπει να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της κάθε εποχής. Δεν μπορεί στο 2020 να γίνει ένα σεμινάριο με περιεχόμενο του 2015.

Αναλόγως τα δεδομένα τα τεχνολογικά της κάθε εποχής. Εξυπακούεται πως χρειάζονται οι επιμορφώσεις».

Πώς κατά τη γνώμη σας, πρέπει να είναι ο σύγχρονος Έλληνας νηπιαγωγός;

«Σίγουρα να είναι εκείνος ο άνθρωπος ο οποίος θα προσπαθήσει να δημιουργήσει ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον το οποίο θα είναι πλούσιο σε ερεθίσματα για τα παιδιά, κάνοντάς το αυτό με αγάπη και καλή διάθεση. Και να προσπαθεί να μεταδίδει γνώσεις στα παιδιά μέσω του παιχνιδιού και της δημιουργικής απασχόλησης, αλλά μέσα σε όλο αυτό να προετοιμάζει τα παιδιά ώστε να ενταχθούνε στην κοινωνία της γνώσης και της τεχνολογίας».

Ν5

1η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Εκπαιδευτική και διοικητική καινοτομία στο Νηπιαγωγείο. Νέες, πρωτοποριακές δράσεις (διδακτικές και διοικητικές) και δημιουργικά προγράμματα με στόχο τη βελτίωση του παραγόμενου εκπαιδευτικού έργου και την άνοδο της ποιότητας της Προσχολικής Εκπαίδευσης.

Ποιες είναι οι απόψεις σας σχετικά με την έννοια «καινοτομία»; Γνωρίζετε τα χαρακτηριστικά και τις κατηγορίες εκπαιδευτικής καινοτομίας και τρόπους που μπορείτε να εφαρμόσετε / να προάγετε – προτείνετε – ενθαρρύνετε (για διευθυντές - προϊσταμένους) καινοτόμες πρακτικές στη διδακτική σας πράξη; Γνωρίζετε τρόπους εφαρμογής καινοτομικών ιδεών στη διοικητική σας πράξη;

«Καινοτομία εννοούμε νέες μορφές διδασκαλίας, πρωτότυπες και διαφορετικές από τις συνηθισμένες. Έχοντας την ανάλογη εξειδίκευση και επιμόρφωση, κάλλιστα θα μπορούσα να τις εφαρμόσω. Στην προκειμένη περίπτωση έχοντας θετική διάθεση και ψάχνοντας από μόνη μου προσπαθώ να βελτιώσω τη δουλειά μου χρησιμοποιώντας καινοτόμες ιδέες».

«Ναι προωθώ καινοτόμες ιδέες βασιζόμενες πάνω στην επιμόρφωση την οποία έχω δεχτεί».

Θεωρείτε ότι το εκπαιδευτικό / διοικητικό σύστημα σας επιτρέπει να παίρνετε πρωτοβουλίες σε σχέση με την εισαγωγή καινοτομιών στη διδακτική / διοικητική σας πράξη;

«Μπορώ ναι, αλλά με επιφύλαξη πάντα και λαμβάνοντας πάντα τη συγκατάθεση των ανωτέρων μου».

Εντάσσετε στη διδασκαλία σας καινοτόμα προγράμματα και αν ναι με ποιο είστε περισσότερο εξοικειωμένοι; ,πόσα και ποια έχετε υλοποιήσει μέχρι τώρα ή έχετε προωθήσει για εφαρμογή (για διευθυντές); Περιγράψτε κάποιο από αυτά.

«Ναι εντάσσω, ενημερώνομαι από διάφορα προγράμματα του Πανεπιστημίου τα οποία υπάρχουν και προσπαθώ να τα εφαρμόσω».

«Μέχρι μέχρι στιγμής έχω προωθήσει μία, την «ευ ζώων» από το Πανεπιστήμιο Ρεθύμνου, είναι ένα πρόγραμμα το οποίο έχει να κάνει με την ευαισθητοποίηση των παιδιών με τα κατοικίδια ζώων και πως μπορούμε να τα προστατέψουμε. Μέσα στην τάξη είναι στη διαδικασία υλοποίησης η συγκεκριμένη. Άλλη καινοτόμος ιδέα την οποία χρησιμοποιώ είναι η επαφή του παιδιού με νέες μορφές τεχνολογίες και επαφές με αυτό και πώς μπορεί να γίνει η μάθηση με τη χρήση Τ.Π.Ε.».

Τι θα προτείνατε για την αποτελεσματικότερη εισαγωγή και αξιοποίηση καινοτόμων και δημιουργικών δράσεων στην εκπαιδευτική διαδικασία; Θεωρείτε πως η διαδικασία αξιολόγησης σε αρχικό, ενδιάμεσο και τελικό στάδιο είναι απαραίτητη και γιατί;

«Θα πρότεινα μία προώθηση και μία επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε καινοτόμα προγράμματα και την υποχρεωτικότητα αυτών να εφαρμοστούν. Η αξιολόγηση είναι χαρακτηριστικό στοιχείο γιατί έτσι θα μπορέσεις να δεις κατά πόσο έχουν εφαρμοστεί αυτά που έχεις κάνει».

2η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Ο ρόλος των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) στην επίτευξη Καινοτόμων Πρακτικών. Οι νέες τεχνολογίες στην κατεύθυνση της υποστήριξης, διάχυσης και εμπλουτισμού της εκπαιδευτικής καινοτομίας.

Θεωρείτε, η χρήση των Τ.Π.Ε. από εκπαιδευτικούς και Διευθυντές με στόχο την εκπαιδευτική καινοτομία και τη σχολική βελτίωση, βοηθάει το εκπαιδευτικό / διευθυντικό έργο; Πόσο συχνά ενσωματώνετε και σε ποιες δραστηριότητες / οργανωτικές λειτουργίες (για διευθυντές), τις νέες τεχνολογίες, ως συγκεκριμένη δραστηριότητα;

«Καταρχήν βοηθάει η εισαγωγή των Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία. Σε κάθε θεματική ενότητα με την οποία ασχολούμαι εντάσσω τα Τ.Π.Ε., τους υπολογιστές και ότι άλλο εργαλείο σχετικό με την τεχνολογία μπορώ να χρησιμοποιήσω και διοικητικά συχνά, πολύ συχνά γιατί είναι η άμεση επικοινωνία με τους ανωτέρους μας».

Πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι για εσάς να χρησιμοποιείτε λογισμικά, υπολογιστές και άλλα τεχνολογικά μέσα κατά τη διάρκεια του έργου σας; Νιώθετε άνετα με τη χρήση νέων τεχνολογιών συνδυαστικά με το έργο σας; Μπορείτε να περιγράψετε για τις υλικοτεχνικές υποδομές της μονάδας που υπηρετείτε, τις λειτουργίες των τεχνολογικών μέσων που χρησιμοποιείτε και για τους διαθέσιμους πόρους του σχολείου για τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνίας;

« Με την κατάλληλη εκπαίδευση, ναι μου είναι εύκολο να τα χρησιμοποιώ. Χρειάζεται προσπάθεια να τα χρησιμοποιήσεις, δεν είναι ένα εύκολο εργαλείο, αλλά μέσω της επανάληψης και της μάθησης το κατέχεις».

«Έναν υπολογιστή σταθερό, ένα λάπτοπ. Αυτά έχει! Θα χρειαζόταν και άλλα επιπλέον, αλλά αυτά έχει».

Ποιοι παράγοντες θεωρείτε πως επιδρούν στην επιτυχή ενσωμάτωση των Τεχνολογιών της Επικοινωνίας και Πληροφορίας στην εκπαιδευτική και διοικητική διαδικασία και ποιοι είναι αποτρεπτικοί με βάση τη δική σας κρίση;

«Καταρχήν είναι το ίδιο το εκπαιδευτικό σύστημα, κατά πόσο προωθεί και δομεί τη σχολική μονάδα για τη χρήση των Τ.Π.Ε. Αποτρεπτικός παράγοντας είναι το ίδιο το υλικό που έχεις για τη χρήση των Τ.Π.Ε. Αν δεν υπάρχει δεν μπορείς να το κάνεις».

Λαμβάνετε υπόψη τις οδηγίες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου(Π.Ι.) για την προετοιμασία σας στην ανάπτυξη θεμάτων; Από πού αντλείται κυρίως την ενημέρωση σας σχετικά με το υπό διδασκαλία θέμα; Θεωρείτε πως είναι καθοδηγητικές οι οδηγίες από το Π.Ι ή θα προτιμούσατε άλλου είδους υποστήριξη σχετικά με την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων;

«Υπάρχει μία δομή την οποία τη χρησιμοποιείς για να σε βοηθήσει. Ναι την χρησιμοποιώ αλλά όχι ως κύρια πηγή χρήσης. Εν μέρει είναι καθοδηγητικές, όχι απόλυτα όμως. Χρειάζονται βελτίωση».

3η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Ο ρόλος του/της νηπιαγωγού και του/της διευθυντή-τριας στην προώθηση καινοτόμων δράσεων στο Νηπιαγωγείο και της χρήσης των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Ποιος θεωρείτε πως είναι ο καλύτερος καθοδηγητής – μεσολαβητής, υπεύθυνος για την υλοποίηση μιας καινοτομίας στο σχολείο καθώς και ποιος πρέπει να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με την εφαρμογή ή απόρριψή της;

«Το Δ.Σ. του σχολείου και από κοινή απόφαση να βρεθεί κάποιος που να είναι αποκλειστικά υπεύθυνος με τη χρήση των καινοτόμων ιδεών και τη χρήση των Τ.Π.Ε. στο σχολείο. Πάλι το Δ.Σ. του σχολείου».

Ποιοι από εσάς έχουν παρακολουθήσει επιμορφωτικά σεμινάρια τα οποία αφορούν στην ένταξη καινοτομιών και δημιουργικών εργασιών απασχόλησης στο σχολείο και τι αποκομίσατε από αυτά; Θεωρείτε ότι απαιτείται κάποιου είδους, και τι είδους, επιμόρφωση/μετεκπαίδευση αναφορικά με την ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία;

«Από τα δύο άτομα εγώ έχω λάβει μία τυπική επιμόρφωση. Όλα τα άλλα έχουν να κάνουν με προσωπική δουλειά, από μόνη μου. Έχω το Β1. Ναι πιο πολύ να έρθω σε επαφή. Χρειάζεται επιμόρφωση και συνεχόμενη επιμόρφωση».

Πώς κατά τη γνώμη σας, πρέπει να είναι ο σύγχρονος Έλληνας νηπιαγωγός;

«Συνέχεια να επιμορφώνεται και να βρίσκεται σε συνεχόμενη εγρήγορση με καινοτόμες ιδέες για να γίνεται ακόμη καλύτερος στη δουλειά του».

Ν6

1η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Εκπαιδευτική και διοικητική καινοτομία στο Νηπιαγωγείο. Νέες, πρωτοποριακές δράσεις (διδακτικές και διοικητικές) και δημιουργικά προγράμματα με στόχο τη βελτίωση του παραγόμενου εκπαιδευτικού έργου και την άνοδο της ποιότητας της Προσχολικής Εκπαίδευσης.

Ποιες είναι οι απόψεις σας σχετικά με την έννοια «καινοτομία»; Γνωρίζετε τα χαρακτηριστικά και τις κατηγορίες εκπαιδευτικής καινοτομίας και τρόπους που μπορείτε να εφαρμόσετε / να προάγετε – προτείνετε – ενθαρρύνετε (για διευθυντές - προϊσταμένους) καινοτόμες πρακτικές στη διδακτική σας πράξη; Γνωρίζετε τρόπους εφαρμογής καινοτομικών ιδεών στη διοικητική σας πράξη;

«Όχι με απλά λόγια, δεν έχουμε πάει σε κάποιο τέτοιο αντικείμενο. Εγώ δηλαδή θα έλεγα πως αυτοσχεδιάζω προς το παρόν στην τάξη, δεν έχω διδαχθεί σε κάποιο σεμινάριο. Γνωρίζω όμως γενικά την έννοια της καινοτομίας και μπορώ με αυτοσχεδιασμό να εφαρμόσω, αλλά δεν την έχω διδαχθεί».

Θεωρείτε ότι το εκπαιδευτικό / διοικητικό σύστημα σας επιτρέπει να παίρνετε πρωτοβουλίες σε σχέση με την εισαγωγή καινοτομιών στη διδακτική / διοικητική σας πράξη;

«Όχι ιδιαίτερα. Μας νουθετούν άνωθεν γι' αυτό το θέμα. Δεν παίρνουμε τόσο πρωτοβουλία. Πρέπει να λογοδοτώ για κάθε καινοτόμο μέθοδο που θέλω να εφαρμόσω».

Εντάσσετε στη διδασκαλία σας καινοτόμα προγράμματα και αν ναι με ποιο είστε περισσότερο εξοικειωμένοι; ,πόσα και ποια έχετε υλοποιήσει μέχρι τώρα ή έχετε προωθήσει για εφαρμογή (για διευθυντές); Περιγράψτε κάποιο από αυτά.

«Ανάλογα στο κάθε σχολικό περιβάλλον τι βρίσκω πρόσφορο έδαφος. Δε βρίσκω σε όλα τα σχολεία πρόσφορο έδαφος για να το κάνω. Όχι, απλά έβαζα τα παιδιά να παίζουν στα sites παιδαγωγικά όπως το kiddy kids, για ασκήσεις. Διοικητικά ως προϊσταμένη, όχι δεν το έχω κάνει».

Τι θα προτείνατε για την αποτελεσματικότερη εισαγωγή και αξιοποίηση καινοτόμων και δημιουργικών δράσεων στην εκπαιδευτική διαδικασία; Θεωρείτε πως η διαδικασία αξιολόγησης σε αρχικό, ενδιάμεσο και τελικό στάδιο είναι απαραίτητη και γιατί;

«Εγώ θα έλεγα επιμόρφωση για να ενημερωθούμε για το τι μπορούμε να κάνουμε. Η αξιολόγηση είναι απαραίτητη στο αρχικό στάδιο για να μας δώσει κίνητρα και επιπλέον γνώσεις για το πώς θα προωθήσουμε αυτό το πρόγραμμα. Σε αρχικό στάδιο περισσότερο».

2η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Ο ρόλος των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) στην επίτευξη Καινοτόμων Πρακτικών. Οι νέες τεχνολογίες στην κατεύθυνση της υποστήριξης, διάχυσης και εμπλουτισμού της εκπαιδευτικής καινοτομίας.

Θεωρείτε, η χρήση των Τ.Π.Ε. από εκπαιδευτικούς και Διευθυντές με στόχο την εκπαιδευτική καινοτομία και τη σχολική βελτίωση, βοηθάει το εκπαιδευτικό / διευθυντικό έργο; Πόσο συχνά ενσωματώνετε και σε ποια θέματα / οργανωτικές λειτουργίες (για διευθυντές), τις νέες τεχνολογίες, ως συγκεκριμένη δραστηριότητα;

«Ναι βοηθάνε οι Τ.Π.Ε., ναι! Θέλω να εφαρμόσω αλλά δεν ξέρω αν έχω τα εφόδια σε κάθε σχολικό περιβάλλον γιατί δεν έχω μόνιμη θέση κάπου».

Πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι για εσάς να χρησιμοποιείτε λογισμικά, υπολογιστές και άλλα τεχνολογικά μέσα κατά τη διάρκεια του έργου σας; Νιώθετε άνετα με τη χρήση νέων τεχνολογιών συνδυαστικά με το έργο σας; Μπορείτε να περιγράψετε για τις υλικοτεχνικές υποδομές της μονάδας που υπηρετείτε, τις λειτουργίες των τεχνολογικών μέσων που χρησιμοποιείτε και για τους διαθέσιμους πόρους του σχολείου για τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνίας;

«Αρκετά δύσκολο. Όχι ιδιαίτερα γιατί δεν έχω ενημερωθεί για όλα. Η σχολική μονάδα δεν έχει υλικοτεχνικό εξοπλισμό. Πέρυσι που ήμουν αλλού δεν έχει. Μόνο η προϊσταμένη έχει τον υπολογιστή και τον εκτυπωτή. Ούτε λάπτοπ μπορούμε να κουβαλάμε».

Ποιοι παράγοντες θεωρείτε πως επιδρούν στην επιτυχή ενσωμάτωση των Τεχνολογιών της Επικοινωνίας και Πληροφορίας στην εκπαιδευτική και διοικητική διαδικασία και ποιοι είναι αποτρεπτικοί με βάση τη δική σας κρίση;

«Παράγοντες που βοηθούν θα πω πάλι την επιμόρφωση και ως ανασταλτικοί, που δεν έχουμε την υλικοτεχνική υποδομή».

Λαμβάνετε υπόψη τις οδηγίες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου(Π.Ι.) για την προετοιμασία σας στην ανάπτυξη θεμάτων; Από πού αντλείται κυρίως την ενημέρωση σας σχετικά με το υπό διδασκαλία θέμα; Θεωρείτε πως είναι καθοδηγητικές οι οδηγίες από το Π.Ι ή θα προτιμούσατε άλλου είδους υποστήριξη σχετικά με την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων;

«Ναι το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο το έχουμε σαν εγχειρίδιο. Όχι εγώ πιστεύω είναι χρήσιμο να το έχουμε ως εγχειρίδιο και μέσα από αυτό το αναπτύσσουμε με τα προσωπικά μας. Εμένα μου αρέσει και να με καθοδηγεί για τα Τ.Π.Ε. Εγώ είμαι υπέρ».

3η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Ο ρόλος του/της νηπιαγωγού και του/της διευθυντή-τριας στην προώθηση καινοτόμων δράσεων στο Νηπιαγωγείο και της χρήσης των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Ποιος θεωρείτε πως είναι ο καλύτερος καθοδηγητής – μεσολαβητής, υπεύθυνος για την υλοποίηση μιας καινοτομίας στο σχολείο καθώς και ποιος πρέπει να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με την εφαρμογή ή απόρριψή της;

«Εγώ θα έλεγα εγώ σε συνεργασία με τη διευθύντρια της μονάδας. Ο σύλλογος διδασκόντων. Όχι να μπαίνουν σύμβουλοι».

Ποιοι από εσάς έχουν παρακολουθήσει επιμορφωτικά σεμινάρια τα οποία αφορούν στην ένταξη καινοτομιών και δημιουργικών εργασιών απασχόλησης στο σχολείο και τι αποκομίσατε από αυτά; Θεωρείτε ότι απαιτείται κάποιου είδους, και τι είδους, επιμόρφωση/μετεκπαίδευση αναφορικά με την ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία;

«Εγώ προσωπικά δεν έχω παρακολουθήσει. Ούτε η Ιφιγένεια. Επιμόρφωση χρειάζεται επιμόρφωση, αφού δεν ξέρουμε».

Πώς κατά τη γνώμη σας, πρέπει να είναι ο σύγχρονος Έλληνας νηπιαγωγός;

«Να είναι καταρτισμένος και να έχει ανοιχτό μυαλό, ανοιχτούς γνωστικούς ορίζοντες και να δέχεται καινοτομίες. Να μη μένει στα δικά του στεγανά.

Ν7

1η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Εκπαιδευτική και διοικητική καινοτομία στο Νηπιαγωγείο. Νέες, πρωτοποριακές δράσεις (διδακτικές και διοικητικές) και δημιουργικά προγράμματα με στόχο τη βελτίωση του παραγόμενου εκπαιδευτικού έργου και την άνοδο της ποιότητας της Προσχολικής Εκπαίδευσης.

Ποιες είναι οι απόψεις σας σχετικά με την έννοια «καινοτομία»; Γνωρίζετε τα χαρακτηριστικά και τις κατηγορίες εκπαιδευτικής καινοτομίας και τρόπους που μπορείτε να εφαρμόσετε / να προάγετε – προτείνετε – ενθαρρύνετε (για διευθυντές - προϊσταμένους) καινοτόμες πρακτικές στη διδακτική σας πράξη; Γνωρίζετε τρόπους εφαρμογής καινοτομικών ιδεών στη διοικητική σας πράξη;

«Φαντάζομαι πως ναι. Σε ένα βαθμό το ξέρω».

Θεωρείτε ότι το εκπαιδευτικό / διοικητικό σύστημα σας επιτρέπει να παίρνετε πρωτοβουλίες σε σχέση με την εισαγωγή καινοτομιών στη διδακτική / διοικητική σας πράξη;

«Αυτό λίγο δύσκολο το βλέπω. Πρέπει να λογοδοτώ στον ανώτερο. Άμα έχεις μια διευθύντρια ανάποδη δεν μπορείς να κάνεις τίποτα. Άμα είσαι προϊσταμένη λογοδοτείς στον προϊστάμενο διευθυντή και αν είσαι νηπιαγωγός λογοδοτείς στην προϊσταμένη σου. Όταν εγώ για να τα πάω μία βόλτα πρέπει να πάρω άδειες από την προϊσταμένη, την πρωτοβάθμια και τον περιφερειακό εννοείται, τι σε αφήνει να κάνεις…».

Εντάσσετε στη διδασκαλία σας καινοτόμα προγράμματα και αν ναι με ποιο είστε περισσότερο εξοικειωμένοι; Πόσα και ποια έχετε υλοποιήσει μέχρι τώρα ή έχετε προωθήσει για εφαρμογή (για διευθυντές); Περιγράψτε κάποιο από αυτά.

«Ναι έχω κάνει! Όχι ιδιαίτερα εξοικειωμένη, προσπαθώ πάντων να κάνω κάποια πράγματα. Κοίταξε να δεις, είχα πάρει μέρος σε ένα πρόγραμμα e-twinning σε σχολείο στην Πιερία σε συναδέλφισσες από τη Θήβα. Είχαν μιλήσει μέσω Skype τα παιδιά μου με τα παιδιά της. Το κάναμε τρεις φορές, από ένα τέταρτο με είκοσι λεπτά κάθε φορά. Μου έδωσε άδεια η διευθύντρια και το έκανα. Ως διευθύντρια – προϊσταμένη όχι γιατί δεν είχα υπολογιστή, ήταν χαλασμένος».

Τι θα προτείνατε για την αποτελεσματικότερη εισαγωγή και αξιοποίηση καινοτόμων και δημιουργικών δράσεων στην εκπαιδευτική διαδικασία; Θεωρείτε πως η διαδικασία αξιολόγησης σε αρχικό, ενδιάμεσο και τελικό στάδιο είναι απαραίτητη και γιατί;

«Οι καινοτομίες προϋποθέτουν νομίζω και τον ανάλογο εξοπλισμό. Άρα χρειάζεται εξοπλισμός 1000%. Δεν μπορείς να το κάνεις συνέχεια βάζοντας δικά σου χρήματα. Θα το κάνεις μια φορά αλλά ως εκεί. Θα έπρεπε το κάθε σχολείο, η κάθε τάξη μάλλον … Εγώ ξέρω τι δυσκολίες αντιμετώπισα σε μια συγκεκριμένη καινοτομία. Ένας από έξω δεν ξέρω κατά πόσο μπορεί να με κρίνει. Στην αυτοαξιολόγηση λέω ναι γιατί για να το κάνεις και άλλη φορά πρέπει να ξέρεις τι σου πήγε στραβά, πού δυσκολεύτηκες, τι πήγε καλά και τι δεν πέτυχε».

2η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Ο ρόλος των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) στην επίτευξη Καινοτόμων Πρακτικών. Οι νέες τεχνολογίες στην κατεύθυνση της υποστήριξης, διάχυσης και εμπλουτισμού της εκπαιδευτικής καινοτομίας.

Θεωρείτε, η χρήση των Τ.Π.Ε. από εκπαιδευτικούς και Διευθυντές με στόχο την εκπαιδευτική καινοτομία και τη σχολική βελτίωση, βοηθάει το εκπαιδευτικό / διευθυντικό έργο; Πόσο συχνά ενσωματώνετε και σε ποια θέματα / οργανωτικές λειτουργίες (για διευθυντές), τις νέες τεχνολογίες, ως συγκεκριμένη δραστηριότητα;

«Εννοείται ότι βοηθάει»

«Όταν έχω υπολογιστή μέσα στην τάξη, προσπαθώ να το κάνω αρκετά συχνά. Αναγκαστικά η προϊσταμένη το χρησιμοποιεί καθημερινά σχεδόν γιατί έχει και το διοικητικό κομμάτι. Αν δεν είσαι προϊσταμένη δεν είσαι υποχρεωμένη να το χρησιμοποιείς κάθε μέρα».

Πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι για εσάς να χρησιμοποιείτε λογισμικά, υπολογιστές και άλλα τεχνολογικά μέσα κατά τη διάρκεια του έργου σας; Νιώθετε άνετα με τη χρήση νέων τεχνολογιών συνδυαστικά με το έργο σας; Μπορείτε να περιγράψετε για τις υλικοτεχνικές υποδομές της μονάδας που υπηρετείτε, τις λειτουργίες των τεχνολογικών μέσων που χρησιμοποιείτε και για τους διαθέσιμους πόρους του σχολείου για τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνίας;

«Για το επίπεδο γνώσεων που έχω εγώ στη χρήση υπολογιστή, λίγο δύσκολο μου βγαίνει».

«Δεν νιώθω άνετα με τη χρήση Τ.Π.Ε».

«Δεν υπάρχουν υλικοτεχνικές υποδομές. Ένας υπολογιστής σε μια τάξη για την προϊσταμένη».

Ποιοι παράγοντες θεωρείτε πως επιδρούν στην επιτυχή ενσωμάτωση των Τεχνολογιών της Επικοινωνίας και Πληροφορίας στην εκπαιδευτική και διοικητική διαδικασία και ποιοι είναι αποτρεπτικοί με βάση τη δική σας κρίση;

«Καταρχήν να έχεις σε κάθε τάξη σύγχρονο εξοπλισμό, με γρήγορες ταχύτητες, όχι μόνο ως προϊσταμένη. Να μην αναγκάζομαι να το αγοράζω εγώ, να μου το παρέχει το κράτος. Αποτρεπτικοί παράγοντες είναι το να μην έχεις τα απαραίτητα μέσα και την απαραίτητη εκπαίδευση και επιμόρφωση να το κάνεις αυτό. Γιατί μέχρι τώρα στα σεμινάρια με κλήρωση ήταν και δεν μπορείς να έχεις την επιμόρφωση όταν υπηρετείς σε χωριό. Πρέπει να είσαι σε αστικό κέντρο».

Λαμβάνετε υπόψη τις οδηγίες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου(Π.Ι.) για την προετοιμασία σας στην ανάπτυξη θεμάτων; Από πού αντλείται κυρίως την ενημέρωση σας σχετικά με το υπό διδασκαλία θέμα; Θεωρείτε πως είναι καθοδηγητικές οι οδηγίες από το Π.Ι ή θα προτιμούσατε άλλου είδους υποστήριξη σχετικά με την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων;

«Το Εκπαιδευτικό Ινστιτούτο είναι πολύ μακριά για να φτάσουν οι οδηγίες του μέσα στην τάξη. Θα προτιμούσα με τη συντονίστρια περισσότερες επαφές που ξέρει τι γίνεται. Το ΠΙ δεν ξέρει ακριβώς πώς γίνεται η λειτουργία μέσα στην τάξη. Αυτά που βγάζει, είναι ελάχιστα αυτά που μπορούν να εφαρμοστούν. Ενώ οι συντονιστές εκπαίδευσης έχουν μπει μέσα σε τάξη, αρκεί να μην είναι συντονιστές 20 χρόνια. Τότε δεν έχουν μπει σε τάξη».

3η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Ο ρόλος του/της νηπιαγωγού και του/της διευθυντή-τριας στην προώθηση καινοτόμων δράσεων στο Νηπιαγωγείο και της χρήσης των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Ποιος θεωρείτε πως είναι ο καλύτερος καθοδηγητής – μεσολαβητής, υπεύθυνος για την υλοποίηση μιας καινοτομίας στο σχολείο καθώς και ποιος πρέπει να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με την εφαρμογή ή απόρριψή της;

«Ο σύλλογος διδασκόντων. Πρώτα-πρώτα η νηπιαγωγός της τάξης, στην τάξη της οποίας θα υλοποιηθεί, αυτή θα πρέπει να παίρνει τις αποφάσεις αν θα κάνει κάτι ή όχι, με τη στήριξη του συλλόγου διδασκόντων. Τώρα οι υπόλοιποι δεν ξέρουν, δεν χρειάζονται γιατί δεν γνωρίζουν τι παιδιά έχει η εκπαιδευτικός της τάξης, τι μπορούν να κάνουν ενώ η ίδια το ξέρει».

Ποιοι από εσάς έχουν παρακολουθήσει επιμορφωτικά σεμινάρια τα οποία αφορούν στην ένταξη καινοτομιών και δημιουργικών εργασιών απασχόλησης στο σχολείο και τι αποκομίσατε από αυτά; Θεωρείτε ότι απαιτείται κάποιου είδους, και τι είδους, επιμόρφωση/μετεκπαίδευση αναφορικά με την ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία;

«Σεμινάρια όλες έχουν παρακολουθήσει αλλά τι ακριβώς δεν ξέρω. Το Β΄ επίπεδο στις Τ.Π.Ε. ξέρω ότι το έχει η προϊσταμένη. Η συνάδελφος που κάνουμε συνδιδασκαλία ξέρει κάποια πράγματα γιατί έχει κάνει μεταπτυχιακό στην Αγγλία. Τώρα δεν ξέρω ακριβώς. Εννοείται πως χρειάζεται επιμόρφωση. Είναι πολύς ο κόσμος που δεν ξέρει. Εγώ δεν έχω περάσει ποτέ σεμινάριο για τεχνολογίες. Έκανα μόνη μου πριν αρχίσω να δουλεύω στην εκπαίδευση. Υπάρχει συνάδελφος που δεν έχει ιδέα από υπολογιστή και έχει 35 χρόνια στην εκπαίδευση. Δεν ξέρουν όλοι».

Πώς κατά τη γνώμη σας, πρέπει να είναι ο σύγχρονος Έλληνας νηπιαγωγός;

«Να προσπαθεί για τα παιδιά του. Να αγαπάει τα παιδιά, να ενδιαφέρεται για τις νέες παιδαγωγικές πρακτικές και τις καινοτομίες. Από μόνος του όχι. Πόσα σεμινάρια να παρακολουθήσεις μόνος σου; Το Υπουργείο πρέπει να σε επιμορφώνει. Να συνεργάζεται επίσης σωστά με τους συναδέλφους του».

Ν8

1η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Εκπαιδευτική και διοικητική καινοτομία στο Νηπιαγωγείο. Νέες, πρωτοποριακές δράσεις (διδακτικές και διοικητικές) και δημιουργικά προγράμματα με στόχο τη βελτίωση του παραγόμενου εκπαιδευτικού έργου και την άνοδο της ποιότητας της Προσχολικής Εκπαίδευσης.

Ποιες είναι οι απόψεις σας σχετικά με την έννοια «καινοτομία»; Γνωρίζετε τα χαρακτηριστικά και τις κατηγορίες εκπαιδευτικής καινοτομίας και τρόπους που μπορείτε να εφαρμόσετε / να προάγετε– προτείνετε – ενθαρρύνετε (για διευθυντές - προϊσταμένους) καινοτόμες πρακτικές στη διδακτική σας πράξη; Γνωρίζετε τρόπους εφαρμογής καινοτομικών ιδεών στη διοικητική σας πράξη;

«Ναι γνωρίζω. Ναι μου θυμίζει την ΕΠΕΚ που έχετε εκεί στη Λάρισα. Την παρακολουθώ την ΕΠΕΚ, σχεδόν όλα τα προγράμματα για την προώθηση της καινοτομίας. Καλά τώρα για το τι είναι καινοτόμο είναι μεγάλη υπόθεση. Το θέμα είναι να υπάρχει εξέλιξη στο επιστημονικό κομμάτι».

Θεωρείτε ότι το εκπαιδευτικό / διοικητικό σύστημα σας επιτρέπει να παίρνετε πρωτοβουλίες σε σχέση με την εισαγωγή καινοτομιών στη διδακτική / διοικητική σας πράξη;

«Νομίζω ότι μας αφήνει γιατί ως το 2014 που κάναμε τότε την πρώτη αξιολόγηση, έκανα πολλά καινοτόμα. Δεν σε περιορίζει. Βέβαια είναι ο σύλλογος διδασκόντων που παίζει πολύ μεγάλο ρόλο, αλλά και ο διευθυντής αν έχει κάποιες ικανότητες μπορεί να πάρει το σύλλογο διδασκόντων με το μέρος του και να τους πείσει πως αυτά τα εργαλεία είναι καλά. Εγώ ας πούμε είχα κάνει ψηφιακή βιβλιοθήκη. Είχα κάνει μια πλατφόρμα ηλεκτρονικής τάξης τότε, το 2014, το class Jojo …

Εντάσσετε στη διδασκαλία σας καινοτόμα προγράμματα και αν ναι με ποιο είστε περισσότερο εξοικειωμένοι; Πόσα και ποια έχετε υλοποιήσει μέχρι τώρα ή έχετε προωθήσει για εφαρμογή (για διευθυντές); Περιγράψτε κάποιο από αυτά.

«Ένα – ένα γιατί έχω κάνει πολλά. Ναι – ναι! Συνέχεια βάζουμε. Φέτος ας πούμε έχουμε κάνει, παίρνουμε μέρος στο διαγωνισμό για το Αειφόρο Σχολείο και θα κάνουμε μετατροπή του σχολείου μας σε αειφόρο. Δεν πιστεύω πως έχει περάσει χρονιά και να μην έχω κάνει κάτι. Έχω κάνει πχ. Και του Νιάρχου, το «wecare», που ήταν παγκόσμιο αυτό. Ήταν χώρες από όλο τον κόσμο, ένα εικονικό ταξίδι που άρεσε στα παιδιά γιατί τα παιδιά ταξίδευαν σε ένα εικονικό περιβάλλον με ένα καράβι, με διάφορες χώρες από όλο τον κόσμο, Νηπιαγωγεία, και πήγαιναν σε όλους τους τόπους που πέρασε ο Οδυσσέας. Αυτό είχε σχέση με τα συναισθήματα, με την ενσυναίσθηση, το θυμό, τέτοια πράγματα».

«Και ως προϊσταμένη προωθώ τέτοιες δράσεις και στη διδασκαλία. Στη διδασκαλία δεν υπάρχει χρονιά που να μην έχουμε κάνει. Πρόπερσι που ήμουν πρωινό κάναμε σεξουαλική αγωγή».

Τι θα προτείνατε για την αποτελεσματικότερη εισαγωγή και αξιοποίηση καινοτόμων και δημιουργικών δράσεων στην εκπαιδευτική διαδικασία; Θεωρείτε πως η διαδικασία αξιολόγησης σε αρχικό, ενδιάμεσο και τελικό στάδιο είναι απαραίτητη και γιατί;

«Κοίταξε, τώρα εξαρτάται από το σύλλογο διδασκόντων. Οπότε ο διευθυντής θα πρέπει να βρει το κουμπί του κάθε εκπαιδευτικού ώστε να τον πείσει τι θα του προσφέρει η εισαγωγή του καινοτόμου. Δηλαδή εδώ θα φανεί η ικανότητα του διευθυντή – προϊσταμένου στο αν θα μπορέσει να τους πείσει. Δε χρειάζεται να τους εξουθενώσει. Θα πρέπει να κρατήσει λεπτή ισορροπία. Απλά να το παρουσιάσει με έναν ελκυστικό τρόπο. Σε κάθε πρόγραμμα που κάνουμε στο σχολείο χρειάζεται η αξιολόγηση. Δηλαδή αν δεν κάνεις αξιολόγηση στην αρχή και το πρόγραμμα δεν πάει καλά, βλέπεις ότι δεν ενδιαφέρει τα παιδιά, δεν υπάρχει λόγος να το συνεχίσεις. Ή αν δεις ότι κάποια σημεία του προγράμματος δεν αρέσουν στα παιδιά, μπορείς να το τροποποιήσεις και αυτό συμβαίνει μόνο με την αξιολόγηση».

2η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Ο ρόλος των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) στην επίτευξη Καινοτόμων Πρακτικών. Οι νέες τεχνολογίες στην κατεύθυνση της υποστήριξης, διάχυσης και εμπλουτισμού της εκπαιδευτικής καινοτομίας.

Θεωρείτε, η χρήση των Τ.Π.Ε. από εκπαιδευτικούς και Διευθυντές με στόχο την εκπαιδευτική καινοτομία και τη σχολική βελτίωση, βοηθάει το εκπαιδευτικό / διευθυντικό έργο; Πόσο συχνά ενσωματώνετε και σε ποια θέματα / οργανωτικές λειτουργίες (για διευθυντές), τις νέες τεχνολογίες, ως συγκεκριμένη δραστηριότητα;

«Φυσικά βοηθάει και στην διδακτική πράξη και στην διοίκηση. Στη διοίκηση γίνεται εξοικονόμηση χρόνου που είναι και το βασικό. Κάνεις συνεργατικά έγγραφα, κάνεις τα έγγραφα που χρειάζονται για τους γονείς .. βεβαιώσεις φοίτησης, πιστοποιητικά .. όλα αυτά … κερδίζεις χρόνο για όλα αυτά. Και στην εκπαιδευτική πράξη σαφώς τις βάζουμε, γιατί πετυχαίνεις με έναν πιο ελκυστικό τρόπο τα παιδιά, το αποτέλεσμα που θέλεις, που δεν θα το πετύχαινες με τον συμβατικό τρόπο διδασκαλίας».

«Κάνουμε εβδομαδιαία στο σχολείο, μια δυο φορές υπολογιστές. Τώρα βέβαια που κάνω κι εγώ τα σενάρια του Β2 που τους κάνω, κάνουμε συνέχεια. Έτυχε τώρα που κάνω το Β2. Αλλιώς κάνουν δυο φορές την εβδομάδα τα παιδιά. Έχουν γωνιά υπολογιστή που εκεί ασχολούνται κάθε μέρα και η δανειστική μας βιβλιοθήκη γίνεται ηλεκτρονική. Τ.Π.Ε. τώρα στη διοίκηση, μόνο με Τ.Π.Ε. κάνω πλέον».

Πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι για εσάς να χρησιμοποιείτε λογισμικά, υπολογιστές και άλλα τεχνολογικά μέσα κατά τη διάρκεια του έργου σας; Νιώθετε άνετα με τη χρήση νέων τεχνολογιών συνδυαστικά με το έργο σας; Μπορείτε να περιγράψετε για τις υλικοτεχνικές υποδομές της μονάδας που υπηρετείτε, τις λειτουργίες των τεχνολογικών μέσων που χρησιμοποιείτε και για τους διαθέσιμους πόρους του σχολείου για τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνίας;

«Για εμένα προσωπικά δεν είναι καθόλου δύσκολο γιατί είμαι και scraper , έχω κάνει και το Lan, οπότε έχω άλλη εξοικείωση. Τώρα κάνω και το Β2, είχα κάνει και ένα άλλο πρόγραμμα το e-reflect, δεν είναι δύσκολο καθόλου. Εδώ τώρα με την ασύγχρονη έχω μάθει και τους γονείς να τα χρησιμοποιούν».

«Είναι απαρχαιωμένα αυτά που έχουμε. Με τα χίλια ζόρια μπορούμε κα εξοικονομούμε κάποια χρήματα για να πάρουμε τους υπολογιστές, αυτούς τους τελευταίους που πήρα, αλλά και όσα χαλάνε που χάλασαν από λάθος μελανάκια, με οικονομία και με τα κάλαντα, είπαμε τα κάλαντα για να πάρουμε κάτι … Δεν έχουμε τίποτα, απλά μας έδωσαν ένα laptop Lenovo της κακιάς ώρας. Πολύ χάλια».

Ποιοι παράγοντες θεωρείτε πως επιδρούν στην επιτυχή ενσωμάτωση των Τεχνολογιών της Επικοινωνίας και Πληροφορίας στην εκπαιδευτική και διοικητική διαδικασία και ποιοι είναι αποτρεπτικοί με βάση τη δική σας κρίση;

«Κοίταξε, βασικός παράγοντας για εμένα είναι να το θέλει ο Σύλλογος Διδασκόντων. Άμα ο Σύλλογος Διδασκόντων δεν το θέλει, δεν υπάρχει περίπτωση να τον βάλεις τον άλλον με το ζόρι να κάνει Τ.Π.Ε.. Εξαρτάται και από το επίπεδο υπολογιστών που έχουν αυτοί. Αν δεν έχουν εξοικειωθεί με τις νέες τεχνολογίες, δε θα θέλουν, λογικό είναι. Και έχει σχέση και με το φύλλο. Πιστεύω οι άντρες πιο πολύ το θέλουν από ότι οι γυναίκες. Επίσης να υπάρχουν και οι υπολογιστές».

Λαμβάνετε υπόψη τις οδηγίες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου(Π.Ι.) για την προετοιμασία σας στην ανάπτυξη θεμάτων; Από πού αντλείται κυρίως την ενημέρωση σας σχετικά με το υπό διδασκαλία θέμα; Θεωρείτε πως είναι καθοδηγητικές οι οδηγίες από το Π.Ι ή θα προτιμούσατε άλλου είδους υποστήριξη σχετικά με την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων;

«Κοίταξε, το Παιδαγωγικό Ινστιτούτο δεν ξέρω, έχει στείλει οδηγίες; Εγώ πάντως δεν έχω δει τίποτα. Δεν ξέρω ποιες είναι αυτές. Εννοείς από το ΔΕΠΣ και το Α.Π.; Πάντα γίνονται στα πλαίσια εκείνα. Και το Β2 που κάνουμε τώρα είναι υπό την καθοδήγηση του Ινστιτούτου. Αυτοί έχουν κάνει τα προγράμματα έτσι και εμείς μόνο τα ακολουθούμε. Δεν κάνουμε τίποτα άλλο».

«Κοίταξε, θα πρέπει να κάνεις εκπαίδευση όπως είναι το Β2 επίπεδο, αλλά είναι πολύ μικρό το χρονικό διάστημα και είναι πολλές οι ώρες οι καθημερινές που πρέπει να ασχολείσαι. Δεν πρέπει να είναι μόνο δύο μήνες, πρέπει να είναι πολύ περισσότερο. Να αλλάξει δηλαδή ο τρόπος που γίνεται το Β2, είναι εξουθενωτικός. Να το βάλουνε σε περισσότερο χρονικό διάστημα με λιγότερες ώρες. Γιατί τι να σου πω τώρα, τι δουλειά

έχει. Να είσαι 20 ώρες στον υπολογιστή. Αν είχαμε σχολείο, δεν νομίζω ότι θα το έκανα».

3η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Ο ρόλος του/της νηπιαγωγού και του/της διευθυντή-τριας στην προώθηση καινοτόμων δράσεων στο Νηπιαγωγείο και της χρήσης των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Ποιος θεωρείτε πως είναι ο καλύτερος καθοδηγητής – μεσολαβητής, υπεύθυνος για την υλοποίηση μιας καινοτομίας στο σχολείο καθώς και ποιος πρέπει να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με την εφαρμογή ή απόρριψή της;

«Πιστεύω όλοι μαζί. Αν δεν γίνει κάτι με το σύλλογο δεν θα υπάρχει επιτυχία».

Ποιοι από εσάς έχουν παρακολουθήσει επιμορφωτικά σεμινάρια τα οποία αφορούν στην ένταξη καινοτομιών και δημιουργικών εργασιών απασχόλησης στο σχολείο και τι αποκομίσατε από αυτά; Θεωρείτε ότι απαιτείται κάποιου είδους, και τι είδους, επιμόρφωση/μετεκπαίδευση αναφορικά με την ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία;

«Τώρα όχι πολλά, αλλά ένα δύο έχουνε κάνει. Ναι. Εγώ πιστεύω ότι χρειάζεται επιμόρφωση επιπλέον. Κοίταξε, εγώ τα κάνω αυτά. Αυτό για τη διαφοροποιημένη διδασκαλία τα έχω κάνει εδώ και τρία – τέσσερα χρόνια. Οι υπόλοιποι στο σχολείο μου δεν γνωρίζουν τι είναι η διαφοροποιημένη. Δε θα έπρεπε όλοι να πληροφορηθούνε τι είναι αυτή η διδασκαλία που νομίζω ότι από Σεπτέμβριο μπαίνει επίσημα πλέον. Και για το αειφόρο σχολείο. Θα έπρεπε όλα τα σχολεία να είναι αειφόρα. Δεν ξέρουν όλοι τι είναι αειφόρο. Για τις Τ.Π.Ε. έχει κάνει το Β1 επίπεδο η άλλη κοπέλα, ασχολείται».

Πώς κατά τη γνώμη σας, πρέπει να είναι ο σύγχρονος Έλληνας νηπιαγωγός;

«Για εμένα θα έπρεπε να είναι ευέλικτος, να παρακολουθεί τα καινοτόμα προγράμματα και η επαγγελματική του ανάπτυξη να είναι συνεχόμενη, να μη μένει στάσιμη, να μη μένει στα παλιά».

Ν9

1η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Εκπαιδευτική και διοικητική καινοτομία στο Νηπιαγωγείο. Νέες, πρωτοποριακές δράσεις (διδακτικές και διοικητικές) και δημιουργικά προγράμματα με στόχο τη βελτίωση του παραγόμενου εκπαιδευτικού έργου και την άνοδο της ποιότητας της Προσχολικής Εκπαίδευσης.

Ποιες είναι οι απόψεις σας σχετικά με την έννοια «καινοτομία»; Γνωρίζετε τα χαρακτηριστικά και τις κατηγορίες εκπαιδευτικής καινοτομίας και τρόπους που μπορείτε να εφαρμόσετε / να προάγετε – προτείνετε – ενθαρρύνετε (για διευθυντές - προϊσταμένους) καινοτόμες πρακτικές στη διδακτική σας πράξη; Γνωρίζετε τρόπους εφαρμογής καινοτομικών ιδεών στη διοικητική σας πράξη;

«Κοίταξε, ναι θεωρώ πως καινοτομία θα μπορούσε να είναι πώς να εισαγάγω στην μαθησιακή διαδικασία, στη διδασκαλία μου τις νέες τεχνολογίες, γιατί ήταν κάτι καινούριο με άλλα χαρακτηριστικά που έδινε άλλη ποιότητα στη διδασκαλία μου και λειτουργούσε ενισχυτικά. Τώρα πια δεν το θεωρώ καινοτομία, μετά από τόσα χρόνια. Εγώ όταν μιλάμε για κάτι καινοτόμο, με τους υπολογιστές το έχω συνδέσει προσωπικά, ξέρεις ίσως να έχω κολλήσει αλλά αυτό θεωρώ ως καινοτομία».
«Ναι, αυτό που σου είπα, πάλι θα σου πω για τους υπολογιστές, γιατί άλλαξαν τον τρόπο οργάνωσης της διοίκησης και της δουλειάς μας. Δηλαδή όλα αυτά που υπήρχαν σε βιβλία και έπρεπε να γράφεις και αν σημειώνεις έχουν συγκεντρωθεί σε ένα μέσο, σου είναι πάρα πολύ εύκολο να επεξεργαστείς και να αποθηκεύσεις. Αυτό εγώ το θεωρώ καινοτομία να μπορώ να είμαι στο σπίτι μου τώρα και να μπορώ να έχω πρόσβαση σε δεδομένα που δε θα είχα διαφορετικά. Από αυτή την άποψη σου λέω ότι το έχω ταυτίσει, κυρίως τους υπολογιστές με την καινοτομία. Δεν μπορώ να σκεφτώ κάτι άλλο».

Θεωρείτε ότι το εκπαιδευτικό / διοικητικό σύστημα σας επιτρέπει να παίρνετε πρωτοβουλίες σε σχέση με την εισαγωγή καινοτομιών στη διδακτική / διοικητική σας πράξη;

«Σε σχέση με τη διδακτική νομίζω ναι, θα μπορούσα. Σε σχέση με τη διοικητική όχι, δε θα μπορούσα να σκεφτώ τρόπο που θα μπορούσα να πάρω μόνη μου πρωτοβουλία να κάνω κάτι εάν αυτό θα ήταν εκτός πλαισίου, νομοθετικού».

Εντάσσετε στη διδασκαλία σας καινοτόμα προγράμματα και αν ναι με ποιο είστε περισσότερο εξοικειωμένοι; Πόσα και ποια έχετε υλοποιήσει μέχρι τώρα ή έχετε προωθήσει για εφαρμογή (για διευθυντές); Περιγράψτε κάποιο από αυτά.

«Εντάξει, θεωρώ πως σε ένα βαθμό ναι, αναλόγως με τις συνθήκες που έχω κάθε φορά. Δηλαδή αν θεωρούμε καινοτόμο δράση το να πάμε με τους γονείς, όπως στην Οινόη, και να παρακολουθήσουμε στο πλανητάριο μία ταινία που την εντάξαμε στη θεματική μας, ναι θεωρώ ότι μπορώ να το κάνω που είναι κοντά στην Αθήνα. Αντίστοιχα αυτό που είναι κοντά στα σύνορα, δεν μπορούσα να το κάνω. Πώς να το πω, δε μπορούσα να έχω ένα λεωφορείο για είκοσι, που δεν θα ήτανε, ανθρώπους. Ήτανε το κόστος ακριβό, το δημοτικό όταν τους έλεγα βάλτε μας παιδιά στο πρόγραμμα μήπως και χωρέσουμε να έρθουμε μαζί σας αλλά και αυτοί λίγα πράγματα κάνανε, γιατί ήταν περιορισμένοι. Προσπαθούσαν με την Περίκλεια ή με τη Νότια να συμπληρώνουν λεωφορεία. Δηλαδή εντάξει, ήταν δύσκολο να το υλοποιήσεις γιατί οι συνθήκες ήταν τέτοιες. Ενώ εκεί που ήμουν κοντά στην Αθήνα και πάρα πολλές φορές κάναμε διαφορετικές δράσεις. Πηγαίναμε και σε μουσεία και στο πλανητάριο και σε θεατρικές παραστάσεις. Ε, αυτό εγώ το θεωρώ καινοτομία. Ανάλογα όμως με τις συνθήκες. Δεν μπορείς πάντα. Δηλαδή φέτος δεν έκανα, μόνο τους υπολογιστές δηλαδή ότι κάνω στη διδασκαλία, που αυτό το κάνω πάντα».

«Αυτά που σου περιέγραψα προηγουμένως, δράσεις μαζί με τους γονείς και τα παιδιά (ως προϊσταμένη).

Τι θα προτείνατε για την αποτελεσματικότερη εισαγωγή και αξιοποίηση καινοτόμων και δημιουργικών δράσεων στην εκπαιδευτική διαδικασία; Θεωρείτε πως η διαδικασία αξιολόγησης σε αρχικό, ενδιάμεσο και τελικό στάδιο είναι απαραίτητη και γιατί;

«Εντάξει, θεωρώ πως για να προτείνεις και να προωθήσεις πράγματα, αρκετά καινοτόμα, θεωρώ ότι πρέπει να υπάρχει η υποδομή, τα χρήματα και εντάξει η διάθεση

θεωρώ ότι βρίσκεται αν υπάρχουν όμως βασικά πράγματα. Τότε μπορείς να προωθήσεις και διάφορες προτάσεις και … Αν όμως δεν έχεις, πώς να στο πω αν είσαι σε ένα σχολείο που ούτε υποδομές έχεις και πόρους σε όλα τα επίπεδα δεν μπορείς να κάνεις κάτι. Όσο και να τα προτείνεις εσύ δε γίνεται. Άρα θα πρέπει να υπάρχει μια κρατική μέριμνα σε σχέση με αυτό. Να πει δηλαδή ότι για τα σχολεία διαθέτω ένα ποσό γι' αυτές τις δράσεις και τότε να το συζητήσουμε ξανά όλοι και να δούμε τι μπορούμε να υλοποιήσουμε με βάση τον προϋπολογισμό».

«Υποθέτω ότι και να κάνεις γενικότερα, είτε είναι διδασκαλία είτε είναι μία δράση με τους γονείς και ξεκινάμε να κάνουμε από κοινού κάτι, πχ στο μουσείο της Θήβας που πήγαμε, πάντα αξιολογείς να δεις έγιναν όσα έπρεπε να γίνουν σωστά. Δηλαδή πώς να στο πω εκ των πραγμάτων αξιολογείς δεν γίνεται διαφορετικά. Έτσι πιστεύω».

2η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Ο ρόλος των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) στην επίτευξη Καινοτόμων Πρακτικών. Οι νέες τεχνολογίες στην κατεύθυνση της υποστήριξης, διάχυσης και εμπλουτισμού της εκπαιδευτικής καινοτομίας.

Θεωρείτε, η χρήση των Τ.Π.Ε. από εκπαιδευτικούς και Διευθυντές με στόχο την εκπαιδευτική καινοτομία και τη σχολική βελτίωση, βοηθάει το εκπαιδευτικό / διευθυντικό έργο; Πόσο συχνά ενσωματώνετε και σε ποια θέματα / οργανωτικές λειτουργίες (για διευθυντές), τις νέες τεχνολογίες, ως συγκεκριμένη δραστηριότητα;

«Εγώ ναι από το 2009 που ξεκίνησα, πάντα χρησιμοποιούσα Τ.Π.Ε. στη διδασκαλία μου σε όλες τις γνωστικές περιοχές, κυρίως όμως σε γλώσσα και μαθηματικά».
«Και στο διευθυντικό έργο, ναι πάρα πολύ, εννοείται, γιατί όλα τώρα πια είναι ηλεκτρονικά. Μέσω my school, μέσω email, μέσω εφαρμογών και βοηθάει πάρα πολύ, αν υπήρχε και ηλεκτρονικό πρωτόκολλο πολύ θα με βοηθούσε η αλήθεια είναι».

Πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι για εσάς να χρησιμοποιείτε λογισμικά, υπολογιστές και άλλα τεχνολογικά μέσα κατά τη διάρκεια του έργου σας; Νιώθετε άνετα με τη

χρήση νέων τεχνολογιών συνδυαστικά με το έργο σας; Μπορείτε να περιγράψετε για τις υλικοτεχνικές υποδομές της μονάδας που υπηρετείτε, τις λειτουργίες των τεχνολογικών μέσων που χρησιμοποιείτε και για τους διαθέσιμους πόρους του σχολείου για τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνίας;

«Ναι πάρα πολύ συχνά τα χρησιμοποιώ (τα λογισμικά). Ναι νιώθω πολύ άνετα με τη χρήση νέων τεχνολογιών και από ένα σημείο και μετά εξοικειώνονται και τα παιδιά. Όταν εσύ αισθάνεσαι άνετα εξοικειώνονται και εκείνα».

«Το συγκεκριμένο σχολείο και αρκετά σχολεία από τα οποία έχω περάσει δε διαθέτουν πολλά πράγματα. Συνήθως ένα σταθερό υπολογιστή που είναι για δουλειές της προϊσταμένης, για οργανωτικά πράγματα στο γραφείο. Τώρα το συγκεκριμένο σχολείο έχει ένα παλιό υπολογιστή σταθερό που δεν έχει και όλο τον απαραίτητο εξοπλισμό. Πάντα χρησιμοποιώ τα δικά μου, το δικό μου εξοπλισμό, φορητό υπολογιστή δηλαδή και λογισμικά δικά μου».

Ποιοι παράγοντες θεωρείτε πως επιδρούν στην επιτυχή ενσωμάτωση των Τεχνολογιών της Επικοινωνίας και Πληροφορίας στην εκπαιδευτική και διοικητική διαδικασία και ποιοι είναι αποτρεπτικοί με βάση τη δική σας κρίση;

«Θεωρώ ότι η γνώση που έχει κάποιος και η εξοικείωση που έχει με τους υπολογιστές, και γενικότερα και πώς να τις χρησιμοποιήσει. Είτε αυτό είναι για τα διοικητικά είτε αυτό είναι για ένταξη στη μαθησιακή διαδικασία. Άρα η καλή γνώση και η εμπειρία, τα χρόνια, βοηθάει, Ναι, και αν δεν υπάρχει αυτή, αντίστοιχα αυτό είναι και αρνητικός παράγοντας».

Λαμβάνετε υπόψη τις οδηγίες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου(Π.Ι.) για την προετοιμασία σας στην ανάπτυξη θεμάτων; Από πού αντλείτε κυρίως την ενημέρωση σας σχετικά με το υπό διδασκαλία θέμα; Θεωρείτε πως είναι καθοδηγητικές οι οδηγίες από το Π.Ι. ή θα προτιμούσατε άλλου είδους υποστήριξη σχετικά με την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων;

«Δεν έχω διαβάσει τις οδηγίες του Π.Ι. και δεν τις χρησιμοποιώ. Κυρίως εγώ ψάχνω κάποια πράγματα σε σχέση με τις νέες τεχνολογίες και με βοήθησε πάρα πολύ στο

μεταπτυχιακό μου όταν παρακολούθησα αυτό το μάθημα και μετά ήμουν στα εργαστήρια του καθηγητή που δίδασκε αυτό το μάθημα. Έκανα δηλαδή τα εργαστήρια στις φοιτήτριες στο μεταπτυχιακό μου, ως διδακτικό επικουρικό έργο. Δίδασκα δηλαδή το συγκεκριμένο μάθημα «Εισαγωγή των Νέων Τεχνολογιών στην Εκπαίδευση». Έκανα μεταπτυχιακό στις Επιστήμες της Αγωγής, αλλά ως υποχρέωση οι μεταπτυχιακοί έπρεπε να κάνουν κάποια μαθήματα στους καθηγητές, στα εργαστήριά τους. Κάποιες συναδέλφισσες επέλεξαν την πρακτική άσκηση, κάποια άλλα εργαστήρια και εμείς μια συγκεκριμένη ομάδα, επιλέξαμε τις νέες τεχνολογίες, τους υπολογιστές. Δηλαδή ήμασταν ανά δύο άτομα και μπορεί να είχαμε και πέντε τμήματα των δεκαπέντε (15) ατόμων, γιατί ήταν πολλά τα έτη. Στης Πάτρας έκανα το μεταπτυχιακό μου, εκεί που τελείωσα».

3η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Ο ρόλος του/της νηπιαγωγού και του/της διευθυντή-τριας στην προώθηση καινοτόμων δράσεων στο Νηπιαγωγείο και της χρήσης των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Ποιος θεωρείτε πως είναι ο καλύτερος καθοδηγητής – μεσολαβητής, υπεύθυνος για την υλοποίηση μιας καινοτομίας στο σχολείο καθώς και ποιος πρέπει να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με την εφαρμογή ή απόρριψή της;

«Ναι, θεωρώ κυρίως οι εκπαιδευτικοί και θεωρώ ότι οι αποφάσεις θα πρέπει να είναι συλλογικές από το σύλλογο διδασκόντων. Γιατί αν δεν τις στηρίζει ο σύλλογος και μόνο ένα άτομο παίρνει την ευθύνη και λέει και την απόφαση, το λογικό είναι και το πιθανό, να μην πάει όπως θα μπορούσε να κυλήσει μια τέτοια δραστηριότητα».

Ποιοι από εσάς έχουν παρακολουθήσει επιμορφωτικά σεμινάρια τα οποία αφορούν στην ένταξη καινοτομιών και δημιουργικών εργασιών απασχόλησης στο σχολείο και τι αποκομίσατε από αυτά; Θεωρείτε ότι απαιτείται κάποιου είδους, και τι είδους, επιμόρφωση/μετεκπαίδευση αναφορικά με την ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία;

«Εγώ έχω παρακολουθήσει, το Β1 και τώρα παρακολουθώ και το Β2 σε σχέση με τις νέες τεχνολογίες. Θεωρώ και λίγο μόνος σου πρέπει να το ψάχνεις, γιατί δεν γίνεται μόνο η επιμόρφωση να σε βάλει στη διαδικασία. Πρέπει να έχεις και κίνητρο, να το ψάξεις και λίγο».

Πώς κατά τη γνώμη σας, πρέπει να είναι ο σύγχρονος Έλληνας νηπιαγωγός;

«Σωστός παιδαγωγός και επαγγελματίας θεωρώ. Δηλαδή να παίρνει πολύ σοβαρά τη δουλειά του. Ταυτόχρονα να είναι ερευνητής μέσα στην τάξη, από την άποψη ότι πρέπει να μην σου ξεφεύγει τίποτα, να παρατηρείς τα πάντα, αν κάτι σε προβληματίζει να το βλέπεις και να προσπαθείς να το συζητήσεις με το παιδί και τους γονείς. Να είσαι σωστός στη δουλειά σου, δηλαδή βλέποντας, ανιχνεύοντας τις γνωστικές ανάγκες που έχει το παιδί – τα παιδιά/οι μαθητές σου. Σίγουρα τις κοινωνικό-συναισθηματικές ανάγκες, θα τις βάλω πρώτες και μετά οι γνωστικές, γιατί μια ομάδα για να λειτουργήσει αν δεν αισθάνεται μια ασφάλεια και μια ηρεμία και αν δεν δέσουνε τα μέλη μεταξύ τους, δεν μπορείς να λειτουργήσεις μετά σε γνωστικό επίπεδο. Σε γενικές γραμμές αυτά».

Ν10

1η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Εκπαιδευτική και διοικητική καινοτομία στο Νηπιαγωγείο. Νέες, πρωτοποριακές δράσεις (διδακτικές και διοικητικές) και δημιουργικά προγράμματα με στόχο τη βελτίωση του παραγόμενου εκπαιδευτικού έργου και την άνοδο της ποιότητας της Προσχολικής Εκπαίδευσης.

Ποιες είναι οι απόψεις σας σχετικά με την έννοια «καινοτομία»; Γνωρίζετε τα χαρακτηριστικά και τις κατηγορίες εκπαιδευτικής καινοτομίας και τρόπους που μπορείτε να εφαρμόσετε / να προάγετε – προτείνετε – ενθαρρύνετε (για διευθυντές - προϊσταμένους) καινοτόμες πρακτικές στη διδακτική σας πράξη; Γνωρίζετε τρόπους εφαρμογής καινοτομικών ιδεών στη διοικητική σας πράξη;

«Καινοτομία σημαίνει μια καινούρια διδακτική προσέγγιση. Κάτι νέο. Όχι δεν γνωρίζω τα χαρακτηριστικά .. δεν μπορώ τώρα να απαντήσω σε αυτό. Πολλές φορές κάνουμε κάτι δραστηριότητες και επινοούμε τρόπους προσέγγισης του ενδιαφέροντος των παιδιών. Αυτό το θεωρώ ότι είναι κάτι καινούριο. Διοικητικά όχι»

Θεωρείτε ότι το εκπαιδευτικό / διοικητικό σύστημα σας επιτρέπει να παίρνετε πρωτοβουλίες σε σχέση με την εισαγωγή καινοτομιών στη διδακτική / διοικητική σας πράξη;

«Πιστεύω ότι δίνεται η δυνατότητα. Ένας που γνωρίζει να χειρίζεται καλά την τεχνολογία πιστεύω ότι μπορεί. Νομίζω ότι στα Νηπιαγωγεία υπάρχει αυτή η ελευθερία. Στο διοικητικό έργο νομίζω όχι».
«Για την καλύτερη εισαγωγή πρέπει να έχουμε επιμόρφωση εμείς, να έχουμε γνώση. Μόνο άγχος έχουμε!»

Εντάσσετε στη διδασκαλία σας καινοτόμα προγράμματα και αν ναι με ποιο είστε περισσότερο εξοικειωμένοι; ,πόσα και ποια έχετε υλοποιήσει μέχρι τώρα ή έχετε προωθήσει για εφαρμογή (για διευθυντές); Περιγράψτε κάποιο από αυτά.

«Πιστεύω πως ναι! Ο καθένας έχει το δικό του τρόπο διδασκαλίας και σίγουρα έχει να δώσει κάτι καινούριο ο καθένας. Ας πούμε … διαβάζω σε ένα βιβλίο .. θυμάμαι είχα με βρει … μιλούσε για τον Κάστορα και κάναμε ένα project. Τα παιδιά βρήκαν ενδιαφέρον και κάναμε μια εργασία και άρεσε πολύ στα παιδιά και δεν το περίμενα. Απλά δεν γνωρίζουμε, έχουμε γενικά άγνοια και σε θεωρητικό και σε πρακτικό επίπεδο .. όσο αναφορά τους υπολογιστές και όχι μόνο … Το νιώθεις, όταν κάνεις κάτι που ξεφεύγει από τα standard, ότι έκανες κάτι ωραίο, το νιώθεις. Εμένα μου αρέσει να γράφω ποιήματα, από ιδέες που δίνουν τα παιδιά, να εμπνευστώ και να γράψω ένα θεατρικό. Σε τέτοιο επίπεδο είμαι εγώ. Πολύ με την τεχνολογία δεν τα καταφέρνω. Όχι πολύ, λίγο».

Τι θα προτείνατε για την αποτελεσματικότερη εισαγωγή και αξιοποίηση καινοτόμων και δημιουργικών δράσεων στην εκπαιδευτική διαδικασία; Θεωρείτε πως η διαδικασία αξιολόγησης σε αρχικό, ενδιάμεσο και τελικό στάδιο είναι απαραίτητη και γιατί;

«Εννοείται, αν κάνεις κάτι δημιουργικό και έχει ανταπόκριση στα παιδιά, καλό θα ήταν να αξιολογείται. Αν άρεσε ή όχι στα παιδιά».

2η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Ο ρόλος των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) στην επίτευξη Καινοτόμων Πρακτικών. Οι νέες τεχνολογίες στην κατεύθυνση της υποστήριξης, διάχυσης και εμπλουτισμού της εκπαιδευτικής καινοτομίας.

Θεωρείτε, η χρήση των Τ.Π.Ε. από εκπαιδευτικούς και Διευθυντές με στόχο την εκπαιδευτική καινοτομία και τη σχολική βελτίωση, βοηθάει το εκπαιδευτικό / διευθυντικό έργο; Πόσο συχνά ενσωματώνετε και σε ποια θέματα / οργανωτικές λειτουργίες (για διευθυντές), τις νέες τεχνολογίες, ως συγκεκριμένη δραστηριότητα;

«Ναι, βελτιώνει το έργο η χρήση των Τ.Π.Ε., σίγουρα. Αρκετά συχνά ας πούμε (τον υπολογιστή). Έχω το Α΄ επίπεδο και το Β1 που κάναμε … αλλά δυσκολεύτηκα πάρα πολύ εκεί. Δυσκολεύτηκα πάρα πολύ εκεί γιατί δεν προσπάθησα να αξιοποιήσω αυτά που έμαθα, δεν ασχολήθηκα. Γενικά το αντιμετωπίζω σαν ένα ξένο, φοβικό αντικείμενο. Δεν μου αρέσει».

Πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι για εσάς να χρησιμοποιείτε λογισμικά, υπολογιστές και άλλα τεχνολογικά μέσα κατά τη διάρκεια του έργου σας; Νιώθετε άνετα με τη χρήση νέων τεχνολογιών συνδυαστικά με το έργο σας; Μπορείτε να περιγράψετε για τις υλικοτεχνικές υποδομές της μονάδας που υπηρετείτε, τις λειτουργίες των τεχνολογικών μέσων που χρησιμοποιείτε και για τους διαθέσιμους πόρους του σχολείου για τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνίας;

«Δεν νιώθω άνετα, δεν νιώθω άνετα και όσο αναφορά τα λογισμικά ναι είναι δύσκολο. Έχω έναν υπολογιστή στο σχολείο, αλλά όσο αναφορά τον εκτυπωτή είναι χαλασμένος, πάντα πώς να το πω …».

Ποιοι παράγοντες θεωρείτε πως επιδρούν στην επιτυχή ενσωμάτωση των Τεχνολογιών της Επικοινωνίας και Πληροφορίας στην εκπαιδευτική και διοικητική διαδικασία και ποιοι είναι αποτρεπτικοί με βάση τη δική σας κρίση;

«Είναι η επιμόρφωση που έχουμε … χρειάζεται ουσιαστική επιμόρφωση όχι ο τρόπος που γίνεται η επιμόρφωση, βιαστικά … και πάνω στη συγκεκριμένη ειδικότητα που έχουμε θα έπρεπε να γίνει πιο λεπτομερής η επιμόρφωση, πάνω στα διάφορα αντικείμενα που διδάσκουμε … π.χ. θέλεις να κάνεις ένα βιβλίο, σου λένε τα παιδιά πχ κάποιες ευχές για τη γιορτή της μητέρας και θες να τις κάνεις εσύ έτσι ένα βιβλίο για να τις έχεις ηλεκτρονικό, ε δεν τα γνωρίζουμε αυτά».

«Η άγνοιά μας είναι αποτρεπτική».

Λαμβάνετε υπόψη τις οδηγίες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου(Π.Ι.) για την προετοιμασία σας στην ανάπτυξη θεμάτων; Από πού αντλείται κυρίως την ενημέρωση σας σχετικά με το υπό διδασκαλία θέμα; Θεωρείτε πως είναι καθοδηγητικές οι οδηγίες από το Π.Ι ή θα προτιμούσατε άλλου είδους υποστήριξη σχετικά με την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων;

«Όχι δεν είμαι από το Π.Ι, δεν … όχι δεν το χρησιμοποιώ. Όχι δεν με καλύπτει».

3η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Ο ρόλος του/της νηπιαγωγού και του/της διευθυντή-τριας στην προώθηση καινοτόμων δράσεων στο Νηπιαγωγείο και της χρήσης των Τ.Π..Ε στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Ποιος θεωρείτε πως είναι ο καλύτερος καθοδηγητής – μεσολαβητής, υπεύθυνος για την υλοποίηση μιας καινοτομίας στο σχολείο καθώς και ποιος πρέπει να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με την εφαρμογή ή απόρριψή της;

«Όλοι, ο σύλλογος … εγώ τώρα είμαι μόνη μου, είμαι σε μονοθέσιο. Στην Αριδαία είμαι σε μονοθέσιο. Είναι το τελευταίο Νηπιαγωγείο που δημιουργήθηκε, αλλά αν είχα και άλλους εκπαιδευτικούς, αν υπήρχε σύλλογος, όλοι μαζί θα έπρεπε να αποφασίζουμε».

Ποιοι από εσάς έχουν παρακολουθήσει επιμορφωτικά σεμινάρια τα οποία αφορούν στην ένταξη καινοτομιών και δημιουργικών εργασιών απασχόλησης στο σχολείο και τι αποκομίσατε από αυτά; Θεωρείτε ότι απαιτείται κάποιου είδους, και τι

είδους, επιμόρφωση/μετεκπαίδευση αναφορικά με την ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία;

«Ναι θα έπρεπε .. Εγώ σου είπα πέρα από το Β1 … δεν με κάλυψε εμένα αυτό … όχι μόνο εμένα, αλλά βλέπω και άλλοι που το έχουν παρακολουθήσει, δεν μπορούν να αξιοποιήσουν αυτά που διδάχθηκαν, κάτω από αυτή την πίεση και τόσο γρήγορα που έγιναν».

«Ναι, θεωρώ ότι χρειάζομαι οπωσδήποτε αφού οι απαιτήσεις είναι τόσο μεγάλες πλέον».

«Θα έπρεπε να γίνει η επιμόρφωση έτσι ώστε να μπορώ να παρουσιάζω στα παιδιά αυτά που μαθαίνουμε. Ναι δια ζώσης … και εξ αποστάσεως να γίνει θα έπρεπε να γίνει πιο αναλυτικά όσο να ναι. Να έχει πιο πολύ χρόνο η κάθε ενότητα και το κάθε θέμα που διδάσκεται ο κάθε επιμορφούμενος για να το κάνει εφαρμογή».

Πώς κατά τη γνώμη σας, πρέπει να είναι ο σύγχρονος Έλληνας νηπιαγωγός;

«Σίγουρα θα πρέπει να έχει γνώσεις, θα πρέπει να χειρίζεται σίγουρα τώρα … Θα πρέπει να είναι ενημερωμένος ..»

Ν11

1η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Εκπαιδευτική και διοικητική καινοτομία στο Νηπιαγωγείο. Νέες, πρωτοποριακές δράσεις (διδακτικές και διοικητικές) και δημιουργικά προγράμματα με στόχο τη βελτίωση του παραγόμενου εκπαιδευτικού έργου και την άνοδο της ποιότητας της Προσχολικής Εκπαίδευσης.

Ποιες είναι οι απόψεις σας σχετικά με την έννοια «καινοτομία»; Γνωρίζετε τα χαρακτηριστικά και τις κατηγορίες εκπαιδευτικής καινοτομίας και τρόπους που μπορείτε να εφαρμόσετε / να προάγετε – προτείνετε – ενθαρρύνετε (για διευθυντές - προϊσταμένους) καινοτόμες πρακτικές στη διδακτική σας πράξη; Γνωρίζετε τρόπους εφαρμογής καινοτομικών ιδεών στη διοικητική σας πράξη;

«Α εντάξει, ότι μαθαίνουμε. Ότι έχουμε μάθει μέχρι τώρα και ότι διαβάζουμε. Παίρνουμε μηνύματα, από εδώ – από εκεί, και προσπαθούμε να ανταποκριθούμε στις απαιτήσεις της εποχής και στο διδακτικό και στο διοικητικό κομμάτι. Κατά καιρούς έχουμε κάνει».

Θεωρείτε ότι το εκπαιδευτικό / διοικητικό σύστημα σας επιτρέπει να παίρνετε πρωτοβουλίες σε σχέση με την εισαγωγή καινοτομιών στη διδακτική / διοικητική σας πράξη;

«Ναι μπορώ να παίρνω. Τουλάχιστον στο διδακτικό κομμάτι και στο διοικητικό, έχεις την ελευθερία να το κάνεις. Μπορείς να κάνεις κάποιες καινοτομίες, οι οποίες όμως πολλές φορές μας λένε εμπόδια. Αλλά μπορείς να το κάνεις. Ναι και στο διοικητικό κομμάτι, κάποιες διοικητικές παρεμβάσεις μπορείς να κάνεις. Αλλά πρέπει πάντα να υπάρχει συνεργασία με τους συναδέλφους. Νομίζω μπορείς να τις κάνεις τις διοικητικές, αλλά θέλει συνεργασία και θέλει και πολύ καλή οργάνωση, βοήθεια από όλο το team του διδακτικού προσωπικού, του συλλόγου των διδασκόντων».

Εντάσσετε στη διδασκαλία σας καινοτόμα προγράμματα και αν ναι με ποιο είστε περισσότερο εξοικειωμένοι; Πόσα και ποια έχετε υλοποιήσει μέχρι τώρα ή έχετε προωθήσει για εφαρμογή (για διευθυντές); Περιγράψτε κάποιο από αυτά.

«Κάναμε ένα πάρα πολύ ωραίο πρόγραμμα στο e-twinning που είχε σχέση με την πόλη μας, τη Λάρισα. Ένα θέμα ήταν η Λάρισα, η πόλη μας. Το άλλο θέμα ήταν τα αρχαία μνημεία της πόλης μας και ο Ιπποκράτης, συνδεδεμένα με τον Ιπποκράτη. Το αρχαίο θέατρο, ένα πολύ ωραίο καινοτόμο πρόγραμμα. Επίσης κάναμε ένα περιβαλλοντικό. Πάρα πολλά προγράμματα κάναμε, υγιεινής, περιβαλλοντικά, τα οποία όμως είχαν πάρα πολλή δουλειά και εκτός ωραρίου. Έχουμε κάνει πάρα πολλά προγράμματα και περιβαλλοντικά και σε σχέση με την υγιεινή, τη διατροφή και αυτό με την πόλη μας και τον Ιπποκράτη, το οποίο δουλεύτηκε από πολλά σχολεία της Λάρισας εκείνη τη χρονιά. Σε συνεργασία με άλλα σχολεία έγινε, γιατί αυτό είναι και το θέμα του e-twinning».

Τι θα προτείνατε για την αποτελεσματικότερη εισαγωγή και αξιοποίηση καινοτόμων και δημιουργικών δράσεων στην εκπαιδευτική διαδικασία; Θεωρείτε

πως η διαδικασία αξιολόγησης σε αρχικό, ενδιάμεσο και τελικό στάδιο είναι απαραίτητη και γιατί;

«Είναι απαραίτητη για να δεις τι έχεις κάνει, να δεις τι στόχο έβαλες και τι έχεις κάνει και τι μπορείς να κάνεις με το δυναμικό των παιδιών. Η αξιολόγηση χρειάζεται σε όλα τα στάδια. Πιστεύω ότι η συνεργασία της προϊσταμένης με το διευθυντή και το υπόλοιπο διδακτικό προσωπικό παίζει πολύ σημαντικό ρόλο και ότι πρέπει όλα τα άτομα να δραστηριοποιηθούν μέσα στο σύλλογο διδασκόντων. Δεν μπορείς δηλαδή μόνο ένα ή δύο άτομα να δουλέψουν. Πρέπει όλος ο σύλλογος να κάνει την προσπάθειά του και να συμφωνούν. Νομίζω ότι αυτό θεωρώ σημαντικό. Η συνεργασία και η αξιολόγηση είναι απαραίτητη σε κάθε βήμα που κάνεις σε ένα πρόγραμμα για να δεις και πώς βαδίζεις και τι κάνεις, ο στόχος και το αποτέλεσμα».

2η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Ο ρόλος των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) στην επίτευξη Καινοτόμων Πρακτικών. Οι νέες τεχνολογίες στην κατεύθυνση της υποστήριξης, διάχυσης και εμπλουτισμού της εκπαιδευτικής καινοτομίας.

Θεωρείτε, η χρήση των Τ.Π.Ε. από εκπαιδευτικούς και Διευθυντές με στόχο την εκπαιδευτική καινοτομία και τη σχολική βελτίωση, βοηθάει το εκπαιδευτικό / διευθυντικό έργο; Πόσο συχνά ενσωματώνετε και σε ποια θέματα / οργανωτικές λειτουργίες (για διευθυντές), τις νέες τεχνολογίες, ως συγκεκριμένη δραστηριότητα;

«Βοηθάνε τα Τ.Π.Ε. πάρα πολύ για την επικοινωνία με τα γραφεία της Πρωτοβάθμιας και γενικώς με την επικοινωνία με τα άλλα σχολεία. Ναι – ναι είναι απαραίτητο ορισμένες φορές γιατί έτσι αρχίσαμε πια να λειτουργούμε. Δεν υπάρχει άλλος τρόπος επικοινωνίας. Με email ή με Skype, πρέπει να επικοινωνούμε γιατί είναι απαραίτητο σαν προϊσταμένη. Τώρα σαν εκπαιδευτικό προσωπικό μπορεί να χρησιμοποιηθεί από τα παιδιά και τις συναδέλφισσες που τα χρησιμοποιούνε, αλλά το πρόβλημα είναι ότι δεν υπάρχουν σε όλα τα σχολεία και δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν».

Πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι για εσάς να χρησιμοποιείτε λογισμικά, υπολογιστές και άλλα τεχνολογικά μέσα κατά τη διάρκεια του έργου σας; Νιώθετε άνετα με τη χρήση νέων τεχνολογιών συνδυαστικά με το έργο σας; Μπορείτε να περιγράψετε για τις υλικοτεχνικές υποδομές της μονάδας που υπηρετείτε, τις λειτουργίες των τεχνολογικών μέσων που χρησιμοποιείτε και για τους διαθέσιμους πόρους του σχολείου για τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνίας;

«Καταρχάς δεν υπάρχουν υπολογιστές σε όλα τα σχολεία. ΤΠΕ τέλος πάντων, γιατί είναι θέμα και οικονομικό των σχολείων αλλά και χωροταξικό, χώρου. Για εμένα προσωπικά με τα πολλά χρόνια υπηρεσίας και με την ηλικία που είμαι, είναι δύσκολο γιατί δεν έχω και την ανάλογη εκπαίδευση. Όπως πιστεύω και πολύ συνάδελφοι! Αλλά και τα οικονομικά του σχολείου δεν επιτρέπουν να χρησιμοποιηθούν από τα παιδιά ή να υπάρχουν στις τάξεις π.χ. ένας υπολογιστής. Να φανταστείτε ότι στο δικό μας το σχολείο με 91 παιδιά δυναμικότητας, υπάρχει ένας υπολογιστής ο οποίος είχε δοθεί δωρεά από τη ΔΕΗ της Λάρισας».

Ποιοι παράγοντες θεωρείτε πως επιδρούν στην επιτυχή ενσωμάτωση των Τεχνολογιών της Επικοινωνίας και Πληροφορίας στην εκπαιδευτική και διοικητική διαδικασία και ποιοι είναι αποτρεπτικοί με βάση τη δική σας κρίση;

«Οι αποτρεπτικοί είναι ότι δεν υπάρχουν Τ.Π.Ε .σε όλα τα σχολεία και δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν. Επίσης δεν υπάρχει νομίζω και η κατάλληλη εκπαίδευση σε όλους τους εκπαιδευτικούς για να τα χρησιμοποιήσουνε. Αυτή είναι η γνώμη μου. Κατά τα άλλα μπορούν να χρησιμοποιηθούν και να κάνουνε πολύ καλή δουλειά μέσα στα σχολεία γιατί πια τα παιδιά δουλεύουν με αυτόν τον τρόπο, έχουν μάθει να επικοινωνούν με αυτόν τον τρόπο».

Λαμβάνετε υπόψη τις οδηγίες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου(Π.Ι.) για την προετοιμασία σας στην ανάπτυξη θεμάτων; Από πού αντλείτε κυρίως την ενημέρωση σας σχετικά με το υπό διδασκαλία θέμα; Θεωρείτε πως είναι καθοδηγητικές οι οδηγίες από το Π.Ι ή θα προτιμούσατε άλλου είδους υποστήριξη σχετικά με την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων;

«Ως ένα βαθμό νομίζω μπορεί το Π.Ι. να βοηθήσει. Αλλά νομίζω ότι χρειάζεται άλλου είδους υποστήριξη για τη διδασκαλία μέσα στην τάξη. Για να χρησιμοποιηθούν τα μέσα, μέσα στην τάξη και στη διδασκαλία το Π.Ι. ως ένα βαθμό, από εκεί και πέρα χρειάζονται άλλοι τρόποι».

3η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Ο ρόλος του/της νηπιαγωγού και του/της διευθυντή-τριας στην προώθηση καινοτόμων δράσεων στο Νηπιαγωγείο και της χρήσης των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Ποιος θεωρείτε πως είναι ο καλύτερος καθοδηγητής – μεσολαβητής, υπεύθυνος για την υλοποίηση μιας καινοτομίας στο σχολείο καθώς και ποιος πρέπει να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με την εφαρμογή ή απόρριψή της;

«Χμ! Αυτό είναι μεγάλο ζήτημα! Ίσως ο κάθε εκπαιδευτικός να έχει έναν υπολογιστή, να μπορεί να τον χειρίζεται όπως πρέπει και καθοριστικός παράγοντας είναι πρώτα το οικονομικό και δεύτερον η εκπαίδευση πιστεύω, καθενός».

«Νομίζω πρέπει να είναι μια συλλογική απόφαση την οποία υλοποιεί ο εκάστοτε προϊστάμενος – διευθυντής, αλλά να είναι μια συλλογική απόφαση του συλλόγου διδασκόντων».

Ποιοι από εσάς έχουν παρακολουθήσει επιμορφωτικά σεμινάρια τα οποία αφορούν στην ένταξη καινοτομιών και δημιουργικών εργασιών απασχόλησης στο σχολείο και τι αποκομίσατε από αυτά; Θεωρείτε ότι απαιτείται κάποιου είδους, και τι είδους, επιμόρφωση/μετεκπαίδευση αναφορικά με την ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία;

«Το θέμα είναι ότι τα τελευταία χρόνια δεν έχουν γίνει κάποια σεμινάρια. Εγώ που είχα παρακολουθήσει κάποιο σεμινάριο ήταν του Α΄ επιπέδου, το οποίο ήταν πολύ απλά πράγματα. Του δευτέρου επιπέδου το παρακολούθησαν ελάχιστοι γιατί, δεν ξέρω για ποιο λόγο. Από εκεί και πέρα δεν ξανά έγιναν σεμινάρια. Εγώ τουλάχιστον δεν ξέρω να έχουν ξαναγίνει. Κάποιοι που ξέρουν και γνωρίζουν συνάδελφοι, το έχουν μάθει σε προσωπικό επίπεδο από μόνοι τους, ή πηγαίνοντας κάπου να το μάθουν εκτός της

υπηρεσίας δηλαδή η ΠΥΣΠΕ δεν έχει προσφέρει κάποιο σεμινάριο τα τελευταία χρόνια. Και αν προσφέρουν, οι ομάδες είναι μεγάλες, γιατί εγώ παρακολούθησα, και κάποιος ο οποίος δεν έχει επαφή με τα τεχνολογικά μέσα, όπως εγώ δεν είχα με τα τεχνολογικά μέσα, είναι πάρα πολύ με τα 36 χρόνια, να παρακολουθείς αν δεν έχεις κάποιον πάνω από το κεφάλι σου να σου δείξει τι ακριβώς πρέπει να γίνει και να ακολουθήσεις τα βήματα. Γιατί πιστεύω ότι ο υπολογιστής μαθαίνεται με το να καθίσεις μόνος σου και να εμπεδώσεις αυτά που μαθαίνεις, αλλά να έχεις κάποιον να σε καθοδηγεί».

Πώς κατά τι γνώμη σας, πρέπει να είναι ο σύγχρονος Έλληνας νηπιαγωγός;

«Δεν νομίζω ότι έχουνε να ζηλέψουν κάτι οι παλαιότερες από τις νεότερες όσο αναφορά την εκπαίδευσή τους στα παιδαγωγικά τμήματα. Από εκεί και πέρα πρέπει να είναι ενημερωμένος σε πάρα πολλά πράγματα και χρειάζεται ενημέρωση, σεμινάρια συνεχόμενα, αλλά έμπρακτα σεμινάρια, όχι μόνο με λόγια και θεωρία. Εγώ, η γνώμη μου είναι, τα χρόνια υπηρεσίας μου έδειξαν ότι τα σεμινάρια πρέπει να είναι, να εμπλέκονται με τη διδασκαλία των παιδιών, με τη διδασκαλία και τη στάση του/της νηπιαγωγού μέσα στην τάξη. Όπως επίσης και για ότι κάνει η νηπιαγωγός, γιατί έχει ένα πολύ μεγάλο φάσμα να δουλέψει, πρέπει να εκπαιδεύεται σε τακτικά χρονικά διαστήματα, όχι όμως με θεωρία. Με πράξη».

Ν12

1η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Εκπαιδευτική και διοικητική καινοτομία στο Νηπιαγωγείο. Νέες, πρωτοποριακές δράσεις (διδακτικές και διοικητικές) και δημιουργικά προγράμματα με στόχο τη βελτίωση του παραγόμενου εκπαιδευτικού έργου και την άνοδο της ποιότητας της Προσχολικής Εκπαίδευσης.

Ποιες είναι οι απόψεις σας σχετικά με την έννοια «καινοτομία»; Γνωρίζετε τα χαρακτηριστικά και τις κατηγορίες εκπαιδευτικής καινοτομίας και τρόπους που μπορείτε να εφαρμόσετε / να προάγετε – προτείνετε – ενθαρρύνετε (για διευθυντές

- προϊσταμένους) καινοτόμες πρακτικές στη διδακτική σας πράξη; Γνωρίζετε τρόπους εφαρμογής καινοτομικών ιδεών στη διοικητική σας πράξη;

«Ναι .. ναι. Πες μου εσύ τι σημαίνει η καινοτομία. Όχι δεν γνωρίζω. Όχι. Έχω κάνει εγώ, πέρυσι κάναμε, πήραμε το βραβείο πέρυσι. Κάναμε μια ιστορία σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο που ήταν η Δήμητρα, την ζωγράφισαν τα παιδιά και τη στείλαμε, Διεθνής Διαγωνισμός Πολυγλωσσίας: Από το παράθυρο στον κόσμο «Kamishibaï Plurilingue». Είναι μια ερευνητική ομάδα από το Α.Π.Θ. Πέρυσι είχαμε γράψει μια ιστορία με τα παιδιά, τη ζωγραφίσαμε και τη στείλαμε και πήραμε και το πρώτο βραβείο, για το Νηπιαγωγείο Περίκλειας».

Θεωρείτε ότι το εκπαιδευτικό / διοικητικό σύστημα σας επιτρέπει να παίρνετε πρωτοβουλίες σε σχέση με την εισαγωγή καινοτομιών στη διδακτική / διοικητική σας πράξη;

«Δεν ξέρω, έτσι μας επιτρέπουνε; Το δηλώνεις όμως, άρα σε επιτρέπουν. Διοικητικά δεν ξέρω. Εγώ πάω ανάλογα με το νόμο».

Εντάσσετε στη διδασκαλία σας καινοτόμα προγράμματα και αν ναι με ποιο είστε περισσότερο εξοικειωμένοι; Πόσα και ποια έχετε υλοποιήσει μέχρι τώρα ή έχετε προωθήσει για εφαρμογή (για διευθυντές); Περιγράψτε κάποιο από αυτά.

Απαντήθηκε σε άλλη ερώτηση. Η συμμετοχή στο διαγωνισμό και το βραβείο …

Τι θα προτείνατε για την αποτελεσματικότερη εισαγωγή και αξιοποίηση καινοτόμων και δημιουργικών δράσεων στην εκπαιδευτική διαδικασία; Θεωρείτε πως η διαδικασία αξιολόγησης σε αρχικό, ενδιάμεσο και τελικό στάδιο είναι απαραίτητη και γιατί;

«Τη συνεργασία των εκπαιδευτικών βασικά, να υπάρχει. Βέβαια, γιατί να μην αξιολογηθεί; Να δούμε πώς το κάναμε. Αν πετύχαμε το στόχο δηλαδή».

2η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Ο ρόλος των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) στην επίτευξη Καινοτόμων Πρακτικών. Οι νέες τεχνολογίες στην κατεύθυνση της υποστήριξης, διάχυσης και εμπλουτισμού της εκπαιδευτικής καινοτομίας.

Θεωρείτε, η χρήση των Τ.Π.Ε. από εκπαιδευτικούς και Διευθυντές με στόχο την εκπαιδευτική καινοτομία και τη σχολική βελτίωση, βοηθάει το εκπαιδευτικό / διευθυντικό έργο; Πόσο συχνά ενσωματώνετε και σε ποια διδακτικές ενότητες / οργανωτικές λειτουργίες (για διευθυντές), τις νέες τεχνολογίες, ως συγκεκριμένη δραστηριότητα;

«Βέβαια βοηθάει η τεχνολογία. Κάθε μέρα, δε βλέπουν και από τον υπολογιστή πράγματα; Βέβαια όλα τα έγγραφα γίνονται μέσα από τον υπολογιστή. Ξεχωριστά όχι. Τον υπολογιστή τον χρησιμοποιώ για μια δουλειά γραφική και για μάθημα».

Πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι για εσάς να χρησιμοποιείτε λογισμικά, υπολογιστές και άλλα τεχνολογικά μέσα κατά τη διάρκεια του έργου σας; Νιώθετε άνετα με τη χρήση νέων τεχνολογιών συνδυαστικά με το έργο σας; Μπορείτε να περιγράψετε για τις υλικοτεχνικές υποδομές της μονάδας που υπηρετείτε, τις λειτουργίες των τεχνολογικών μέσων που χρησιμοποιείτε και για τους διαθέσιμους πόρους του σχολείου για τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνίας;

«Δεν είμαι και τόσο άνετη με τους υπολογιστές. Έχω δυσκολίες γιατί δε γνωρίζω και τόσο πολλά πράγματα. Όλα δε μπορώ να τα χρησιμοποιήσω. Και το webex μου το κατέβασε ο Γιώργος για παράδειγμα στο σχολείο. Ο γιός μου με βοήθησε».

«Έχουμε έναν σταθερό μόνο, τίποτα άλλο. Ούτε laptop ούτε tablet, τίποτα».

Ποιοι παράγοντες θεωρείτε πως επιδρούν στην επιτυχή ενσωμάτωση των Τεχνολογιών της Επικοινωνίας και Πληροφορίας στην εκπαιδευτική και διοικητική διαδικασία και ποιοι είναι αποτρεπτικοί με βάση τη δική σας κρίση;

«Η γνώση καταρχήν, πρέπει να έχεις γνώση για τους υπολογιστές, έτσι δεν είναι; Και υπολογιστή και να γνωρίζεις. Αυτά είναι αποτρεπτικά αν δεν τα έχεις, πώς να τα εφαρμόσεις».

Λαμβάνετε υπόψη τις οδηγίες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου(Π.Ι.) για την προετοιμασία σας στην ανάπτυξη θεμάτων; Από πού αντλείται κυρίως την ενημέρωση σας σχετικά με το υπό διδασκαλία θέμα; Θεωρείτε πως είναι καθοδηγητικές οι οδηγίες από το Π.Ι ή θα προτιμούσατε άλλου είδους υποστήριξη σχετικά με την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων;

«Ε βέβαια, ασχολείσαι. Εγώ ενημερώνομαι όταν κάνω ένα θέμα και από βιβλία και από τον υπολογιστή. Και από το Π.Ι. το κοιτάω, βέβαια. Εγώ δε γνωρίζω και πολλά. Χρειαζόμαστε. Όσο πιο πολλά τόσο το καλύτερο».

3η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Ο ρόλος του/της νηπιαγωγού και του/της διευθυντή-τριας στην προώθηση καινοτόμων δράσεων στο νηπιαγωγείο και της χρήσης των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Ποιος θεωρείτε πως είναι ο καλύτερος καθοδηγητής – μεσολαβητής, υπεύθυνος για την υλοποίηση μιας καινοτομίας στο σχολείο καθώς και ποιος πρέπει να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με την εφαρμογή ή απόρριψή της;

«Ο διευθυντής … όλοι θα αποφασίσουν. Αν κάποιου κάτι δεν του αρέσει μπορεί να πει τη γνώμη του, αλλά πάλι ο διευθυντής θα αποφασίσει. Και ο Σύλλογος κανονικά πρέπει».

Ποιοι από εσάς έχουν παρακολουθήσει επιμορφωτικά σεμινάρια τα οποία αφορούν στην ένταξη καινοτομιών και δημιουργικών εργασιών απασχόλησης στο σχολείο και τι αποκομίσατε από αυτά; Θεωρείτε ότι απαιτείται κάποιου είδους, και τι είδους, επιμόρφωση/μετεκπαίδευση αναφορικά με την ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία ;

«Εδώ τι σεμινάρια; Δεν έχουμε παρακολουθήσει κάτι. Υπολογιστών έχω παρακολουθήσει, κι εδώ έχουμε παρακολουθήσει το Α΄ επίπεδο, αλλά έτσι πιο πολλές λεπτομέρειες. Ας γίνουν και άλλα σεμινάρια. Αυτό δεν είναι κακό. Ίσα-ίσα, όσο πιο πολύ ασχολείσαι τόσο πιο πολύ μαθαίνεις. Ναι – ναι – ναι, χρειάζονται».

Πώς κατά τη γνώμη σας, πρέπει να είναι ο σύγχρονος Έλληνας νηπιαγωγός;

«Να ασχολείται με τα παιδιά, με διάφορα θέματα φυσικά! Όχι μόνο .. και έτσι είμαστε βασικά. Και διοικητικοί υπάλληλοι είμαστε και μέσα στην τάξη. Πιο πολύ με τα παιδιά, παρά με γραφική δουλειά. Πιο πολύ με τα παιδιά να ασχολείται. Εγώ έτσι λέω. Κατάλαβες; Αλλά εμείς από όλα κάνουμε. Και καθαρίστριες έχουμε γίνει, τα πάντα! Και τη δουλειά του ..αλλά και να εξελίσσεται και να μη μένει στάσιμος».

Ν13

1η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Εκπαιδευτική και διοικητική καινοτομία στο Νηπιαγωγείο. Νέες, πρωτοποριακές δράσεις (διδακτικές και διοικητικές) και δημιουργικά προγράμματα με στόχο τη βελτίωση του παραγόμενου εκπαιδευτικού έργου και την άνοδο της ποιότητας της Προσχολικής Εκπαίδευσης.

Ποιες είναι οι απόψεις σας σχετικά με την έννοια «καινοτομία»; Γνωρίζετε τα χαρακτηριστικά και τις κατηγορίες εκπαιδευτικής καινοτομίας και τρόπους που μπορείτε να εφαρμόσετε / να προάγετε – προτείνετε – ενθαρρύνετε (για διευθυντές - προϊσταμένους) καινοτόμες πρακτικές στη διδακτική σας πράξη; Γνωρίζετε τρόπους εφαρμογής καινοτομικών ιδεών στη διοικητική σας πράξη;

«Είναι κάτι το νέο, κάτι που δεν έχει δουλευτεί πολλές φορές και το βάζουμε μέσα στην τάξη για να το αναπτύξουμε».

Θεωρείτε ότι το εκπαιδευτικό / διοικητικό σύστημα σας επιτρέπει να παίρνετε πρωτοβουλίες σε σχέση με την εισαγωγή καινοτομιών στη διδακτική / διοικητική σας πράξη;

«Ναι σε κάποια πλαίσια, ναι εννοείται, υπάρχουν … και στα δύο κομμάτια, είναι ανοιχτό, ναι».

Εντάσσετε στη διδασκαλία σας καινοτόμα προγράμματα και αν ναι με ποιο είστε περισσότερο εξοικειωμένοι; Πόσα και ποια έχετε υλοποιήσει μέχρι τώρα ή έχετε προωθήσει για εφαρμογή (για διευθυντές); Περιγράψτε κάποιο από αυτά.

«Με τα προγράμματα που έχω ασχοληθεί, τις τρεις δηλαδή χρονιές που έχω ασχοληθεί, τις δύο ήμουν και προϊσταμένη. Θεωρώ ότι ήτανε πάρα πολύ αποτελεσματικό όταν δουλεύεις με πρόγραμμα, μαθαίνεις πάρα πολλά πράγματα. Είχαμε συνεργαστεί κιόλας και τη μία φορά με άλλα δύο Νηπιαγωγεία. Ένα πρόγραμμα είχαμε κάνει για το διάστημα και είχαμε φέρει ακόμα και το πλανητάριο Θεσσαλίας και μας επισκέφθηκε στο σχολείο μας … στήσαμε ολόκληρο, στην αυλή, το πλανητάριο … παρακολουθήσαμε την ταινία μέσα που μας έβαλε εκεί μέσα ο φυσικός αυτός που ήταν υπεύθυνος, κάτι που τα παιδιά της επαρχίας, γιατί ήμουν σε ένα χωριό της Ελασσόνας τότε, δεν είχαν ξαναδεί ποτέ».

Τι θα προτείνατε για την αποτελεσματικότερη εισαγωγή και αξιοποίηση καινοτόμων και δημιουργικών δράσεων στην εκπαιδευτική διαδικασία; Θεωρείτε πως η διαδικασία αξιολόγησης σε αρχικό, ενδιάμεσο και τελικό στάδιο είναι απαραίτητη και γιατί;

«Ίσως κάποια συνεργασία με άλλα νηπιαγωγεία, ανταλλαγή καλών πρακτικών .. ναι .. έτσι θεωρώ εγώ, βλέποντας την εμπειρία και των άλλων, ότι είναι καλή, αποδίδει, θα μπορούσαμε να συνεργαστούμε, να ανταλλάξουμε ιδέες, απόψεις και καλές πρακτικές. Αυτό θεωρώ».

«Ναι είναι απαραίτητη γιατί σίγουρα μαθαίνουμε και άλλα πράγματα, είμαστε ανοιχτοί .. και όταν είναι κάτι αποτελεσματικό, γιατί να μην το εφαρμόσουμε, να το δουλέψουμε».

Ο ρόλος των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) στην επίτευξη Καινοτόμων Πρακτικών. Οι νέες τεχνολογίες στην κατεύθυνση της υποστήριξης, διάχυσης και εμπλουτισμού της εκπαιδευτικής καινοτομίας.

Θεωρείτε, η χρήση των Τ.Π.Ε. από εκπαιδευτικούς και Διευθυντές με στόχο την εκπαιδευτική καινοτομία και τη σχολική βελτίωση, βοηθάει το εκπαιδευτικό /

διευθυντικό έργο; Πόσο συχνά ενσωματώνετε και σε ποια θέματα / οργανωτικές λειτουργίες (για διευθυντές), τις νέες τεχνολογίες, ως συγκεκριμένη δραστηριότητα;

«Εννοείται, βοηθάει. Σε πολλά μαθήματα τα γνωστικά αντικείμενα την ενσωματώνουμε την Τ.Π.Ε. και στη γλώσσα, στα μαθηματικά, παντού … και ως προϊσταμένη».

«Στη γλώσσα έχω χρησιμοποιήσει για τα γράμματα, κάποια παιχνιδάκια που είναι για εικόνες. Κάναμε ας πούμε ένα γράμμα και κάποια παιχνίδια που τα έχω δανειστεί από συναδέλφους. Έβγαινε ας πούμε το Α πάνω στην οθόνη και διαλέγανε τις εικονίτσες από κάτω με το Α, ποιες λεξούλες αρχίζουνε με το Α, αυτό..»

Πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι για εσάς να χρησιμοποιείτε λογισμικά, υπολογιστές και άλλα τεχνολογικά μέσα κατά τη διάρκεια του έργου σας; Νιώθετε άνετα με τη χρήση νέων τεχνολογιών συνδυαστικά με το έργο σας; Μπορείτε να περιγράψετε για τις υλικοτεχνικές υποδομές της μονάδας που υπηρετείτε, τις λειτουργίες των τεχνολογικών μέσων που χρησιμοποιείτε και για τους διαθέσιμους πόρους του σχολείου για τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνίας;

«Τις περισσότερες φορές δεν υπάρχουν μεγάλο υλικοτεχνικό υλικό στα σχολεία ώστε να έχουν όλες οι τάξεις, να είναι εξοπλισμένες με υπολογιστή. Όσες φορές υπήρχανε όμως, προσπαθούσαμε έτσι να τις χρησιμοποιούμε. Τώρα, εδώ έναν υπολογιστή για τέσσερα τμήματα, δύσκολα τα πράγματα».

«Ναι, απλά θα ήθελα κάποια επιμόρφωση επιπλέον πάνω σε αυτό. Ναι, σε αρκετά μεγάλο βαθμό, θα ήθελα μια επιμόρφωση σίγουρα επιπλέον. Να έχουμε μεγαλύτερη άνεση, Αυτό!»

Ποιοι παράγοντες θεωρείτε πως επιδρούν στην επιτυχή ενσωμάτωση των Τεχνολογιών της Επικοινωνίας και Πληροφορίας στην εκπαιδευτική και διοικητική διαδικασία και ποιοι είναι αποτρεπτικοί με βάση τη δική σας κρίση;

«Σίγουρα να υπάρχει ο υλικοτεχνικός εξοπλισμός, η κατάρτιση οπωσδήποτε, κάποια επιμόρφωση πάνω σε αυτό … ε και η συνεργασία ανάμεσα στους εκπαιδευτικούς … ο ένας να συμπληρώνει τον άλλο και αποτρεπτική είναι τα αντίθετα όλα αυτά …»

Λαμβάνετε υπόψη τις οδηγίες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου(Π.Ι.) για την προετοιμασία σας στην ανάπτυξη θεμάτων; Από πού αντλείτε κυρίως την ενημέρωση σας σχετικά με το υπό διδασκαλία θέμα; Θεωρείτε πως είναι καθοδηγητικές οι οδηγίες από το Π.Ι ή θα προτιμούσατε άλλου είδους υποστήριξη σχετικά με την ενσωμάτωση των Τ.Π..Ε στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων;

«Ναι, ναι το λαμβάνουμε, πάντα το λαμβάνουμε υπόψη … και το ότι είναι αρκετές εννοείται, απλά σίγουρα ψάχνεις και κάτι παραπάνω, μέσω από το προσωπικό μας αρχείο που έχουμε και μέσα από τους συναδέλφους. Ναι εννοείται ότι θα θέλαμε κάτι επιπλέον, όσο περισσότερο τόσο το καλύτερο».

3η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Ο ρόλος του/της νηπιαγωγού και του/της διευθυντή-τριας στην προώθηση καινοτόμων δράσεων στο Νηπιαγωγείο και της χρήσης των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Ποιος θεωρείτε πως είναι ο καλύτερος καθοδηγητής – μεσολαβητής, υπεύθυνος για την υλοποίηση μιας καινοτομίας στο σχολείο καθώς και ποιος πρέπει να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με την εφαρμογή ή απόρριψή της;

«Η προϊσταμένη. Για να λαμβάνει αποφάσεις φαντάζομαι πως ναι. Καθοδηγητής όποιος είναι πιο έμπειρος πάνω σε κάτι, σε ένα κομμάτι».

Ποιοι από εσάς έχουν παρακολουθήσει επιμορφωτικά σεμινάρια τα οποία αφορούν στην ένταξη καινοτομιών και δημιουργικών εργασιών απασχόλησης στο σχολείο και τι αποκομίσατε από αυτά; Θεωρείτε ότι απαιτείται κάποιου είδους, και τι είδους, επιμόρφωση/μετεκπαίδευση αναφορικά με την ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία;

«Αυτό δεν το γνωρίζω. Εγώ ναι. Θεωρώ πως ναι, χρειάζεται επιπλέον επιμόρφωση».

Πώς κατά τη γνώμη σας, πρέπει να είναι ο σύγχρονος Έλληνας νηπιαγωγός;

«Πρώτα από όλα να αγαπάει τη δουλειά του, να αγαπάει τα παιδιά, να είναι καταρτισμένος, να έχει κάποια εμπειρία και γνώσεις εννοείται ναι … Ναι, ναι, να ξέρει να συνεργάζεται – καλή διάθεση για συνεργασία».

Ν14

1η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Εκπαιδευτική και διοικητική καινοτομία στο Νηπιαγωγείο. Νέες, πρωτοποριακές δράσεις (διδακτικές και διοικητικές) και δημιουργικά προγράμματα με στόχο τη βελτίωση του παραγόμενου εκπαιδευτικού έργου και την άνοδο της ποιότητας της Προσχολικής Εκπαίδευσης.

Ποιες είναι οι απόψεις σας σχετικά με την έννοια «καινοτομία»; Γνωρίζετε τα χαρακτηριστικά και τις κατηγορίες εκπαιδευτικής καινοτομίας και τρόπους που μπορείτε να εφαρμόσετε / να προάγετε – προτείνετε – ενθαρρύνετε (για διευθυντές - προϊσταμένους) καινοτόμες πρακτικές στη διδακτική σας πράξη; Γνωρίζετε τρόπους εφαρμογής καινοτομικών ιδεών στη διοικητική σας πράξη;

«Καινοτομία φαντάζομαι όχι κάτι καινούριο, αλλά κάτι που το κάνεις με διαφορετικό τρόπο χρησιμοποιώντας καινούρια εργαλεία όπως ένας υπολογιστής. Τώρα αν έχεις ένα προτζέκτορα ας πούμε μπορείς να προβάλεις κάτι πιο εύκολά, να το δούνε τα παιδιά. Το να κάνεις ένα πρόγραμμα αγωγής υγείας, περιβαλλοντικής εκπαίδευσης … είναι καινοτόμες δράσεις».

«Έχω δουλέψει κάποια τέτοια, έχω κάνει ένα σχέδιο εργασίας, παίρνεις ένα σχέδιο εργασίας, ένα θέμα … το κάνεις με διαθεματική προσέγγιση, το γνωστοποιείς στους γονείς, στα παιδιά. Έχω κάνει κάποια πιο παλιά».

Θεωρείτε ότι το εκπαιδευτικό / διοικητικό σύστημα σας επιτρέπει να παίρνετε πρωτοβουλίες σε σχέση με την εισαγωγή καινοτομιών στη διδακτική / διοικητική σας πράξη;

«Θα έλεγα ότι στο Νηπιαγωγείο, επειδή δεν υπάρχουν κάποια καθορισμένα στάνταρ και ύλη όπως είπαμε και πριν, νομίζω ότι είναι πιο ελαστικό για εμάς και πιο εύκολο να κάνουμε κάτι μέσα στην τάξη».
«Στη διοικητική πράξη νομίζω δεν μπορείς να κάνεις καινοτομίες. Αυτό είναι κάτι που πρέπει να ακολουθείς κάποιους στάνταρ κανόνες και οδηγίες».

Εντάσσετε στη διδασκαλία σας καινοτόμα προγράμματα και αν ναι με ποιο είστε περισσότερο εξοικειωμένοι; Πόσα και ποια έχετε υλοποιήσει μέχρι τώρα ή έχετε προωθήσει για εφαρμογή (για διευθυντές); Περιγράψτε κάποιο από αυτά.

«Ναι το έχω κάνει κατά καιρούς, έχω κάνει πρότζεκτ. Βασικά στην αγωγή υγείας έχω κάνει … Εγώ μέχρι πέρυσι ήμουνα σε μονοθέσιο .. το προωθούσα στον εαυτό μου και έπειτα σε συναδέλφους που πρότεινα να κάνουν κάτι … τότε ναι. Έχω κάνει, ένα από τα τελευταία ήταν η διατροφή, γνωριμία με τη Μεσογειακή διατροφή, τα τρόφιμα που τρώμε … έχω κάνει και άλλα … και τον Οδυσσέα. Το τελευταίο ήταν το ταξίδι του Οδυσσέα, μυθολογία, είχα κάνει».

Τι θα προτείνατε για την αποτελεσματικότερη εισαγωγή και αξιοποίηση καινοτόμων και δημιουργικών δράσεων στην εκπαιδευτική διαδικασία; Θεωρείτε πως η διαδικασία αξιολόγησης σε αρχικό, ενδιάμεσο και τελικό στάδιο είναι απαραίτητη και γιατί;

«Όχι να σου πω δεν είμαι αντίθετη προς αυτό, ως προς το θέμα της αξιολόγησης στη σχολική μονάδα. Δεν το θεωρώ ότι είναι κάτι κατακριτέο. Εννοείται ότι με την αξιολόγηση βλέπεις τι έχεις κάνει και προγραμματίζεις το επόμενο στάδιο της εργασίας σου. Άρα για την ανατροφοδότηση».

2η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Ο ρόλος των Τεχνολογιών Πληροφορίας και Επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.) στην επίτευξη Καινοτόμων Πρακτικών. Οι νέες τεχνολογίες στην κατεύθυνση της υποστήριξης, διάχυσης και εμπλουτισμού της εκπαιδευτικής καινοτομίας.

Θεωρείτε, η χρήση των Τ.Π.Ε. από εκπαιδευτικούς και Διευθυντές με στόχο την εκπαιδευτική καινοτομία και τη σχολική βελτίωση, βοηθάει το εκπαιδευτικό / διευθυντικό έργο; Πόσο συχνά ενσωματώνετε και σε ποια θέματα / οργανωτικές λειτουργίες (για διευθυντές), τις νέες τεχνολογίες, ως συγκεκριμένη δραστηριότητα;

«Ναι σίγουρα βοηθάει! Ως προς το διευθυντικό έργο της προϊσταμένης, είναι πάρα πολύ εύχρηστος ο υπολογιστής, σου λύνει τα χέρια. Ειδικά τώρα με τα email που στέλνουν, που δε χρειάζεται να πας κάποια έγγραφα ή την ψηφιακή υπογραφή που έχουνε, σου δίνει τη δυνατότητα να δουλέψεις από μακριά και να είσαι μια χαρά. Τώρα ως προς τις δραστηριότητες στο σχολείο είναι ανάλογα ο καθένας με ποιον τρόπο το χρησιμοποιεί. Εγώ ας πούμε τον χρησιμοποιώ σχεδόν καθημερινά. Όταν έκανα γράμματα κυρίως τους έδειχνα, τον χρησιμοποιούσα στις δραστηριότητες με εικόνες για να βρούμε λέξεις ή να φτιάξουμε διάφορους γλωσσοδέτες. Κάποια άλλα θέματα στη μελέτη περιβάλλοντος, σαν βιβλίο δηλαδή και όχι να κάνουν διάδραση τα παιδιά, τι θα μπορούσαν να κάνουν άλλωστε;»

«Ναι, και στη γραφική δουλειά εννοείται, την επικοινωνία με τους άλλους, με το γραφείο, τη διεύθυνση, τις αρχές …"

Πόσο εύκολο ή δύσκολο είναι για εσάς να χρησιμοποιείτε λογισμικά, υπολογιστές και άλλα τεχνολογικά μέσα κατά τη διάρκεια του έργου σας; Νιώθετε άνετα με τη χρήση νέων τεχνολογιών συνδυαστικά με το έργο σας; Μπορείτε να περιγράψετε για τις υλικοτεχνικές υποδομές της μονάδας που υπηρετείτε, τις λειτουργίες των τεχνολογικών μέσων που χρησιμοποιείτε και για τους διαθέσιμους πόρους του σχολείου για τεχνολογίες πληροφοριών και επικοινωνίας;

«Δεν μου είναι δύσκολο να χρησιμοποιήσω τα τεχνολογικά μέσα, γιατί είχα ήδη ξεκινήσει να κάνω υπολογιστές πριν κάνουμε το Α΄ και το Β΄ επιπέδου. Τον χρησιμοποιώ και έτσι και αλλιώς ασχολούμαι. Εκεί που δεν είχα ούτε καλή σχέση με όλα αυτά, το facebook, viber … αναγκάστηκα τώρα με την καραντίνα να κάνω και από αυτά. Στο σχολείο διαθέτουμε μόνο ένα laptop με Windows XP, έναν εκτυπωτή και αυτά .. αυτός είναι ο εξοπλισμός μας.»

Ποιοι παράγοντες θεωρείτε πως επιδρούν στην επιτυχή ενσωμάτωση των Τεχνολογιών της Επικοινωνίας και Πληροφορίας στην εκπαιδευτική και διοικητική διαδικασία και ποιοι είναι αποτρεπτικοί με βάση τη δική σας κρίση;

«Παράγοντες που είναι υπέρ φαντάζομαι πως είναι στην ευχέρεια του κάθε εκπαιδευτικού το πόσο καλά γνωρίζει να χειρίζεται έναν υπολογιστή και κατά πόσο θέλει να δουλέψει με υπολογιστή στην τάξη του. Τώρα για αρνητικό παράγοντα, το μόνο που θα έλεγα είναι ότι δεν έχουμε τον κατάλληλο εξοπλισμό προς το παρόν».

Λαμβάνετε υπόψη τις οδηγίες του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου(Π.Ι.) για την προετοιμασία σας στην ανάπτυξη θεμάτων; Από πού αντλείτε κυρίως την ενημέρωση σας σχετικά με το υπό διδασκαλία θέμα; Θεωρείτε πως είναι καθοδηγητικές οι οδηγίες από το Π.Ι ή θα προτιμούσατε άλλου είδους υποστήριξη σχετικά με την ενσωμάτωση των Τ.Π.Ε. στην ανάπτυξη δραστηριοτήτων;

«Το Π.Ι. νομίζω ότι έχει γενικές κατευθύνσεις. Δεν είναι όπως στο Δημοτικό, στο Γυμνάσιο, στο Λύκειο που έχουν ένα βιβλίο και γνωρίζουν την ύλη. Εμείς πρέπει καθημερινά να ψάχνουμε να βρούμε ύλη. Μπορεί να υπάρχουν κάποια γενικά θέματα τα οποία καθορίζονται από το πρόγραμμα ή τη συντονίστρια, αλλά καθημερινά κάνουμε αναζήτηση καινούριων θεάτρων υλικού και νομίζω σε αυτήν την περίπτωση η χρήση των Τ.Π.Ε είναι αρκετά εύστοχος πολύ βοηθητικός στο ρόλο μας. Εμείς δεν έχουμε καμία υποστήριξη. Δεν έχεις μια βάση για να δουλέψεις, δεν έχεις ένα βιβλίο. Ειδικά για το Τ.Π.Ε δεν υπάρχει τίποτα. Θα μου πεις στη γλώσσα θα μπορούσες να τους βάλεις να γράψουν κάτι, το όνομά τους. Ή στη ζωγραφική να ζωγραφίσουν. Ναι αλλά τα παιδιά πρέπει να έχουν την ευχέρεια και στο ποντίκι και σε όλα και δεν μπορείς να έχεις έναν υπολογιστή και να ασχοληθούν 20-25 παιδιά. Αν δεν έχουμε εμείς εξοπλισμό, πώς θα γίνει;»

2η ΘΕΜΑΤΙΚΗ

Ο ρόλος του/της νηπιαγωγού και του/της διευθυντή-τριας στην προώθηση καινοτόμων δράσεων στο Νηπιαγωγείο και της χρήσης των Τ.Π.Ε. στην εκπαιδευτική διαδικασία.

Ποιος θεωρείτε πως είναι ο καλύτερος καθοδηγητής – μεσολαβητής, υπεύθυνος για την υλοποίηση μιας καινοτομίας στο σχολείο καθώς και ποιος πρέπει να λαμβάνει αποφάσεις σχετικά με την εφαρμογή ή απόρριψή της;

«Νομίζω ότι σε αυτό τον πρώτο λόγο θα έπρεπε να τον έχουμε εμείς οι Νηπιαγωγοί που δουλεύουμε μέσα στην τάξη και γνωρίζουμε από κοντά τι γίνεται και ας βάλουν σε συνεργασία με τις συντονίστριες και το Υπουργείο θα έπρεπε να ακούει εμάς και όχι να κάνει αυτά που νομίζει ότι θα έπρεπε».

Ποιοι από εσάς έχουν παρακολουθήσει επιμορφωτικά σεμινάρια τα οποία αφορούν στην ένταξη καινοτομιών και δημιουργικών εργασιών απασχόλησης στο σχολείο και τι αποκομίσατε από αυτά; Θεωρείτε ότι απαιτείται κάποιου είδους, και τι είδους, επιμόρφωση/μετεκπαίδευση αναφορικά με την ενσωμάτωση των νέων τεχνολογιών στην εκπαιδευτική διαδικασία;

«Εντάξει να σου πω τώρα, εγώ έχω παρακολουθήσει, έχω κάνει και το Α επίπεδο και το Β1 επιπέδου που είναι για τις νέες τεχνολογίες. Τώρα από τις συναδέλφους μου δεν νομίζω να το έχει κάνει κάποια άλλη. Και τον τελευταίο καιρό που παρακολουθούμε τις τηλεδιασκέψεις που έχουν σχέση με την εξ αποστάσεως εκπαίδευση».

«Θα έλεγα πως αυτή η επιμόρφωση που κάναμε και στο Α΄ επίπεδο και στο δεύτερο, στο Β΄ επιπέδου δεν ήταν τόσο καταρτισμένη, δεν γινόταν να ξέρεις τα πάντα. Εννοείται πως κάποια πράγματα τα είχες μάθει, δεν ξέρω, με έναν μαγικό τρόπο. Δηλαδή ενώ ξαφνικά είδα πως τα περισσότερα σχολεία έχουν ιστοσελίδες, φαντάστηκα ότι κάποια στιγμή αυτό το έκαναν στο Β΄ επιπέδου. Όταν εγώ μπήκα και είδα δεν αναφερθήκαμε καν, εννοείται ότι το ξέραμε … από πού να το ήξερα θα μου πεις; Στην ουσία τα περισσότερα πράγματα τα μαθαίνουμε, όπως και τώρα κάποια εργαλεία και κάποιες εφαρμογές που αναφέρθηκε η κυρία Παπαδημητρίου χθες, τα βρήκαμε αναγκαστικά γιατί ψάχνεις. Ψάχνοντας και βρίσκοντας. Χρειάζεται μια επιπλέον επιμόρφωση για εμάς τους νηπιαγωγούς, πώς θα δουλέψουμε με τα παιδιά. Ωραίες είναι οι νέες τεχνολογίες στη φαντασία αλλά όταν έκανα το Β΄ επιπέδου, θα έπρεπε να έχουμε ένα διαδραστικό πίνακα, να μπορούν τα παιδιά μας να χειρίζονται τον υπολογιστή … πώς συμβαίνει αυτό. Το ιδεατό και της ουτοπίας».

Πώς κατά τη γνώμη σας, πρέπει να είναι ο σύγχρονος Έλληνας νηπιαγωγός;

«Καταρτισμένος, συχνά επιμορφωμένος και όχι αυτά που κάνουμε το τελευταίο χρονικό διάστημα .. και φυσικά να έχει και τις κατάλληλες συνθήκες ώστε να μπορέσει να δουλέψει με τα παιδιά του. Να υπάρχουν συχνές επιμορφώσεις».